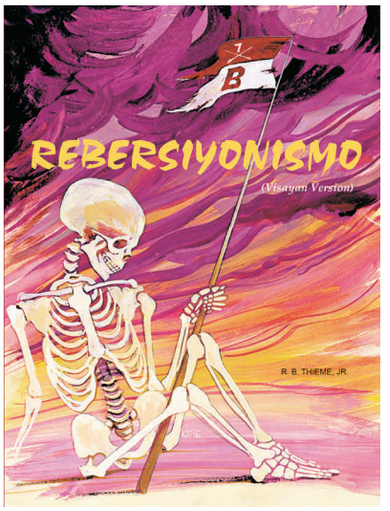

REBERSIYONISMO
(Visayan Version)
R. B. THIEME, JR.
KATTIE

With permission of R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries,
this publication is distributed in the Philippines
by Grace Logos Support Philippines, Inc.,
without charge or obligation.

For more information text or call:
(Gihatag pinaagi sa GLSP nga walay bayad o obligasyon.
Para sa dugang pang kasayuran text o tawag:)
Globe: 0906-347-9830 (Visayan)
Smart: 0946-142-7563 (Visayan)
Smart: 0908-236-1434 (Ilonggo)

The electronic version of this book can be read or downloaded through the Internet address https://www.gracelsp.ph.
(Ang elektroniko nga bersiyon niini nga libro mahimong mabasa o mabalhin ang datos pinaagi sa Internet adres nga https://www.gracelsp.ph.)

Usa sa mga resulta sa nasudnong rebersiyonismo mao ang pagsalikway sa kasundalohan. Sa kanunay, sa higayon nga moabut ang gubat, kining Regular nga Kasundalohan ug ang iyang mga opisyal kinsa ipabilin sa panggubatan ug ikasakripisyo hangtod ang bag-ong kasundalohan mabansay.

". . . ug sa dihang kamo sa katapusan moabut, inyong makit-an ang among nangadunot nga kabukogan naghawid gihapon sa gamayng-bandila . . . labniha kini gikan sa among mga kamut ug padayon!"

Robert B. Thieme III
Ikaduhang Tenyente, Impanteriya
United States Armi
Oktubre, 1972

REBERSIYONISMO

REBERSIYONISMO

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PINANSIYAL NGA PALISIYA

Walay bayad para sa bisan unsa nga materyal gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries. Si kinsa kadtong nagatinguha og pagtulon-an sa Bibliya makaangkon sa among [English] mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs nga walay obligasyon. Ang Dios nagasangkap og doktrina sa Bibliya. Kami manghinaot sa pagpadayag sa Iyang grasya.

Ang R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries maoy usa ka ministeryo sa grasya ug nagalihok sa katibuk-an diha sa boluntaryong mga kontribusyon. Walay listahan sa presyo para sa bisan unsa sa among mga materyal. Walay kwarta nga gipangayo. Kon ang pagkamapasalamaton para sa Pulong sa Dios nagadasig sa usa ka magtotoo sa paghatag, siya adunay pribilihiyo sa pagpaambit ngadto sa pagpakaylap sa doktrina sa Bibliya.

Orihinal nga naimprinta isip *REVERSIONISM*
© 2000, 1972 ni R. B. Thieme, Jr. Tanang katungud gitagana.
Unang edisyon napatik niadtong 1972. Ikaduhang edisyon napatik niadtong 2000.

Kini nga basahon napatik gikan sa mga pakigpulong ug
wa-imantala nga mga sinulat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pag-order niini nga libro sa English, kontaka:
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries
P.O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829
www rbthieme org

Walay bahin niining publikasyon nga ipasanay o ipadala sa
bisan unsang porma o sa bisan unsang pamaagi, elektroniko o
mekanikal, lakip na ang seroks, rekord, o sa bisan unsang sistema
sa pagtipig ug pag-abli sa inpormasyon, nga walay nakasulat nga
pagtugot gikan sa tigmantala.

Napatik sa Tagbilaran City, Bohol, Philippines, 2020.

Gihubad ngadto sa Binisaya nga pinulongan ni Jerome L. Salutan.
Gitan-aw pagbalik nila ni Amado D. Carejo, David C. Vicoy ug Raflyn H. Salutan.
Gipatik nga may pagtugot sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Sulud

Pasiuna ..... *ix*

Kapitulo Uno: Unsa man ang Rebersiyonismo?

Paagi-pagpakabuhi sa Dimagtotoo 1
Ang Panginahanglan sa usa ka Teknikal nga Bokabularyo 2
Grasya nga Aparato alang sa Panabut 3
Estraktura sa Pagtulon-an sulud sa Kalag 6
Labawng-grasya ug Kinalabwang-grasya nga Kinabuhi 7
Pagpahiayon ngadto sa Hustisya sa Dios 8
Unsa man ang Rebersiyonismo? 11
Bibliyanhong mga Kalainan 12
Sala, Tawhanong Kamaayo, ug Kadaotan 12
Karnalidad ug Rebersiyonismo 15

Kapitulo Dos: Mga Hugna sa Rebersiyonismo

Ang Kulang-sa-kalig-on nga Magtotoo 17
Hugna Uno: Reaksiyon ug Distraksiyon 19
Hugna Dos: Nataranta sa Pagpangita alang sa Kalipay 21
Hugna Tres: Operasyon Bomerang 22
Hugna Kwatro: Emosyonal nga Pagbatok 22

Hugna Singko: Dimatarog nga Negatibong Kabubut-on mahitungud sa Doktrina 25
Hugna Says: Pagkapalong sa Kalag 28
Hugna Syete: Naghugpong nga Ulat sa Kalag 29
Hugna Otso: Sukwahing-Proseso sa Rebersiyonismo 32
Mga Nasugamak sa Galacia 34

Kapitulo Tres: Silot alang sa Rebersiyonismo

Ang Katuyoan sa Silot 36
Ang mga Hugna sa Silot 39
Ang Pasidaan nga Hugna 39
Ang Gipakusgan nga Hugna 40
Ang Pagkamatay nga Hugna 40
Ang Kapalaran sa Rebersiyonista 42

Kapitulo Kwatro: Bibliyanhong Kapangalanan alang sa Rebersiyonismo

Nagkulang gikan sa Grasya sa Dios 46
Mga Kaaway sa Krus 48
Usa ka Naghingutas nga Kalag 49
Pagkautas sa Hunahuna 49
Pagano nga Kasingkasing 50
Nagbiya sa Inyong Unang Gugma 51
Nangalaglag 52
Kulang-sa-kainit nga mga Magtotoo 53

Kapitulo Singko: Ang Kapeligro sa Mini nga mga Magtutudlo

..... 65

Kapitulo Says: Mga Kategoriya sa Rebersiyonismo

Sa Panalapi nga Rebersiyonismo 71
Binaba nga Rebersiyonismo 75
Nasudnon nga Rebersiyonismo 79
Unsang-paagiha ang Tibuuk Nasod Maunlod ngadto sa Rebersiyonismo? 80
Ang Pagkalaglag sa Judah 85
Katilingbanong Pagkadunot 88
Pagkawagtang sa Integridad 89
Ekonomikanhong Kalit-nga-kalisdanan 90

Sundalonhong Kagun-uban 91
Pakighilawas nga Rebersiyonismo 91
Kemikal nga Rebersiyonismo 93
Katapusang Pahimangno alang sa Pagbawi 95
Kontra-sa-katukuran nga Rebersiyonismo 96
Sakit-sa-kaisipan nga Rebersiyonismo 103
Pagkinabuhing-mahigpit nga Rebersiyonismo 104
Sa Legalista, Rituwal, ug sa Rilihiyon nga Rebersiyonismo 106

Kapitulo Syete: Pagkaarogante diha sa Rebersiyonismo

..... 112

Kapitulo Otso: Pagkabawi gikan sa Rebersiyonismo

Rebersiyonismo Sulud sa Ephesus 115
Pagkat-on sa Doktrina 119
Rebound 120
Padayon sa GAP 120
Pagtukod-pag-usab sa Estraktura sa Pagtulon-an sa Kalag 121
Rebersiyonismo Sulud sa Jerusalem 122
Pagkat-on-pagbalik sa Sukaranong Doktrina 124
Ang Prinsipyo sa Kabubut-on diha sa Pagbawi 128
Ang Nagpugong nga Paagi-pagpakabuhi 128

Kapitulo Nwebe: Labawng-grasya o Rebersiyonismo?

..... 135

Mga Pakapin-sa-basahon

Pakapin-sa-basahon A—Doktrina sa Kadaotan 137
Pakapin-sa-basahon B—Dotrina sa Sala Paingon sa Kamatayon 142

Mga Timan-anan

Timan-anan sa Kasulatan 144
Timan-anan sa Hilisgutan 154

Pasiuna

Sa dili pa ikaw magsugod sa imong pagtoon sa Bibliya, kon ikaw usa ka magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, siguroha nga ikaw nakahingalan sa imong mga sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan.

> Kon kita mosugid sa atong [nahibaloan] mga sala, Siya matinumanon ug matarong sa pagpasaylo kanato sa atong [nahibaloan] mga sala ug sa paghinlo kanato gikan sa tanang dipagkamatarong [wanahibaloan, o nahakalimtan nga mga sala]. (1 Juan 1:9)

Ikaw dihadiha mosulud sa fellowship uban sa Dios, napuno sa Balaang Espiritu, ug andam na sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya gikan sa Pulong sa Dios.

> "Ang Dios espiritu, ug kadtong kinsa nga magsimba Kaniya kinahanglang magsimba diha sa [ang pagpuno sa] espiritu ug [bibliyanhon] kamatuuran." (Juan 4:24)

Kon ikaw wala gayud sa personal nga mitoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo ingon nga imong Manluluwas, ang isyu dili ang paghingalan sa imong mga sala. Ang isyu mao ang pagtoo lamang diha ni Kristo lamang.

> "Siya kinsa nagatoo diha sa Anak adunay waykatapusang kinabuhi; apan siya kinsa wala nagatuman [ang mando sa pagtoo diha] sa Anak dili makakita og kinabuhi, apan ang kaligutgut sa Dios nagapabilin diha kaniya." (Juan 3:36)

ANG PULONG SA DIOS buhi ug gamhanan, mashait kay sa bisan unsang duhay-sulab nga espada, naglagbas bisan ngadto sa nagbahing nagpabulag sa kalag ug sa espiritu, ug sa mga lutahan ug sa kinauyokan, ug maoy usa ka kritiko sa mga hunahuna ug mga tinguha sa kasingkasing. (Mga Hebreohanon 4:12)

Ang tanang Kasulatan gininhawa-sa-Dios, ug maganansiyahon para sa doktrina, para sa pagbadlong, para sa koreksiyon, para sa instruksiyon diha sa pagkamatarong; nga ang tawo sa Dios mamahimong hamtong, sa hingpit gisangkapan ngadto sa tanan nga maayong mga buhat. (2 Timoteo 3:16–17)

Pagtoon sa pagpakita sa imong-kaugalingon nga aprobado ngadto sa Dios, usa ka trabahador nga kinahanglang dili maulaw, sa hustong nagbahin sa pulong sa kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

Kapitulo Uno

UNSA MAN ANG REBERSIYONISMO?

PAAGI-PAGPAKABUHI SA DIMAGTOTOO

ANG USA KA KRISTOHANON BA MAKAPAUNLOD SA IYANG-KAUGALINGON diha sa sala ug kadaotan ug sa gihapon usa ka Kristohanon? Sa katibuk-an sa Kapanahonan sa Simbahan ang mga pastor ug mga teyologo nanglimbasog sa pagpatin-aw niini nga paradoha. Ang pipila nakigbisog nga ang mapadayonong karnal nga mga magtotoo wala gayud tinuuray nga naluwas. Apan ang Bibliya sa tin-aw nagaingon nga sa higayon nga ang usa ka tawo nagapahayag og pagtoo lamang diha ni Kristo lamang, siya naluwas hangtod sa kahangturan (Juan 3:16, 36). Ang uban magpahayag nga ang mga magtotoo kinsa sa wayhunong nga magpakasala mawad-an sa ilang kaluwasan. Apan gumikan kay ang matag magtotoo adunay usa ka dimabakwi nga posisyon "diha ni Kristo" (2 Mga Taga-Corinto 5:17), walay usa sa sala ni kadaotan, dili gani ang Dios Mismo, makapabulag sa magtotoo "gikan sa gugma sa Dios, nga anaa diha ni Kristo Jesus" (Mga Taga-Roma 8:39). Ang magtotoo luwas hangtod sa hangtod, sa kahangturan usa ka anak ug manununod sa Dios (Mga Taga-Galacia 4:5–7).

Bisan pa og ang magtotoo dili gayud mawad-an sa iyang waykatapusan nga kinabuhi, siya mamiligro nga makapaguba sa iyang espirituhanon nga kinabuhi ug mawad-an sa tanan nga panalangin nga ang "Dios mitagana alang niadtong kinsa maghigugma Kaniya" (1 Mga Taga-Corinto 2:9). Kon wala ang iyang espirituhanon nga kinabuhi ang magtotoo nagabalik ngadto sa paagi-pagpakabuhi sa dimagtotoo. Siya nagahunahuna sama sa usa ka dimagtotoo, nagalihok sama sa usa ka dimagtotoo, nagapakasala sama sa usa ka dimagtotoo. Si Apostol Pablo nagapasidaan sa tanan nga magtotoo mahitungud niining nagapadayon nga peligro.

> Aron nga kamo [magtotoo] dili na maglakaw maingon nga ang mga Hentil [mga dimagtotoo] usab maglakaw, sumala sa kawalay-kapuslanan [pagkaway-kahulugan] sa ilang hunahuna, sa kalubog sa ilang panabut, gipapahawa gikan

> sa kinabuhi sa Dios [espirituhanong kinabuhi], tungud sa kaignorante nga anaa kanila, tungud sa kagahi sa ilang kasingkasing. (Mga Taga-Efeso 4:17*b*–18)[1]

Ako magtawag niining paagi-pagpakabuhi og pagkaway-kahulugan nga rebersiyonismo.

Rebersiyonismo mao ang paagi sa pagkinabuhi ang magtotoo nagapili sa higayon nga siya nagapahilayo gikan sa plano, pagbuut, ug katuyoan sa Dios alang sa iyang kinabuhi ug nagabalik ngadto sa kanhi nga butang-gitoohan, kanhi nga panglantaw, kanhi nga paagi sa buhat. Ang rebersiyonista dili mawad-an sa iyang kaluwasan apan siya ubus sa impluwensiya sa kalibutanong sistema ni Satanas (1 Timoteo 4:1).[2] Pinaagi sa iyang kaugalingon nga kabubut-on siya nagapalambigit sa iyang-kaugalingon diha sa sala ug kadaotan, ug nagaantos sa mga sangputanan gikan sa kinaugalingong-minugna nga kagul-anan ug divine nga silot (Mga Hebreohanon 12:4–15).

Ang Dios mihatag kanato og mga sugo alang sa Kristohanong kinabuhi: sa pagpabilin sa fellowship uban Kaniya, sa paghunahuna pinaagi "sa hunahuna ni Kristo" (1 Mga Taga-Corinto 2:16), sa pagtuman sa Iyang plano, sa pagtubo ngadto sa espirituhanong pagkahamtong. Siya mihatag kanato sa mga paagi alang sa pagpreserbar sa atong espirituhanon nga kinabuhi ug pagbantay batok sa rebersiyonismo—doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa kalag. Alang sa pagpahimutang og usa ka imbentaryo sa doktrina, kita kinahanglan magkat-on sa usa ka teknikal nga bokabularyo alang sa pagtukod og mga kategoriya sa doktrina.

Ang Panginahanglan sa Usa ka Teknikal nga Bokabularyo

Ang bokabularyo gikinahanglan alang sa tanang panahum—ikaw dili makamugna o makapahayag og panahum kon walay mga pulong! Ang bokabularyo mahimong mapinig ingon nga teknikal o diteknikal. Ang matag panarbaho, akademiko, o propesyonal nga hut-ong sa kinabuhi—panambal, pilosopiya, balaod, inhenyeriya, musika, alampat, siyensiya, kasundalohan—nagakinahanglan sa iyaha nga kaugalingong teknikal nga bokabularyo. Ang matag imbensiyon, siyentipikanhong pagkaplag, o teknolohiyanhong pag-uswag nagakinahanglan sa pagporma sa bag-ong terminolohiya.

Ang susamang prinsipyo maoy tinuud diha sa kategorikal nga pagtoon sa doktrina sa Bib-liya. Kini imposible alang sa usa ka magtotoo sa pag-uswag diha sa pagkahibalo sa Pulong sa Dios nga walay usa ka teknikal nga bokabularyo. Apan sa higayon nga makasagubang og wahiilhing teknikal nga lengguwahe, daghan nga magtotoo magsaway o magsalikway

---

1. Ang tanang Kasulatan niini nga libro gihubad gikan sa New American Standard Bible (NASB). Ang sinanggaang komentaryo nagapadayag sa pagpalapad sa hinubad sa NASB nga gitudlo diha sa Bibliya nga klase nga mga pakigpulong (anaa sa [English] MP3 CD gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, Houston, Texas). Alang sa usa ka detalyado nga exegesis sa Mga Taga-Efeso 4:17–18 tan-awa sa mga panid 115–17.

2. Ang hapsay, makahiusa, ug kalainlaing-dagway nga sistema sa panghunahuna ni Satanas nga nagalakip og usa ka katuyoan, palisiya, ug porma sa awtoridad nga gidesinyo alang sa pagpukan sa tawhanong kaliwat ug pagkontrolar ibabaw sa kalibutan nga siya pagkakaron nagahari. Ang iyang nagkalainlaing mga taktika magpahayag sa usa ka istratehiya, alang sa pagdasig sa tawhanong pagkaarogante ug pagpasiugda sa tawhanong antagonismo batok sa Dios. Tan-awa usab sa R. B. Thieme, Jr., *Satanas ug Demonismo*, (Houston: R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 2017), 22–24. Sa umaabot, ang mga sangang-reperensiya sa akong mga libro mokutlo lamang sa tagsulat, titulo, petsa sa publikasyon (diha sa unang reperensiya), ug (mga)panid.

niini nga terminolohiya, ang usa tungud kay kini bag-o alang kanila o ang lain tungud kay sila wala makasabut sa iyaha nga bibliyanhong kahulugan. Karong-panahona, kadaghanan sa madetalyehong-katin-awan nga terminolohiya nagalarawan gihapon sa bokabularyo nga naugmad niadtong human-sa-Reporma nga pagtunga sa Teyolohiya sa Kasabutan sulud sa ikanapulog-unum nga siglo.[3] Tungud sa pilolohiyanhong mga kausaban diha sa English nga pinulongan, daghan gikan niini nga mga termino nahimong kinaraan ug waykahulugan.

Usa sa mga tumong sa akong ministeryo mao ang pag-ugmad og usa ka mapatin-awong bokabularyo nga nagapasabut sa kamatuuran sa Pulong sa Dios ug nagapadali sa pagtudlo sa doktrina. Kini nga bokabularyo nagahulagway sa tanang aspeto sa human-sa-kaluwasan nga kasinatian—usa ka espirituhanong kinabuhi nga usa ka sistema sa panghunahuna pinasikad sa dimasayup nga Pulong sa Dios. Busa, alang sa pagsabut sa konsepto sa rebersiyonismo ug sa tanang mga doktrina sa Bibliya, ikaw kinahanglan nga masinati niining tinuyo nga bokabularyo. Ako magatudlo sa mekanika alang sa pagkat-on sa espirituhanong kamatuuran ang *grasya nga aparato alang sa panabut.*

GRASYA NGA APARATO ALANG SA PANABUT

Kon imong hunahuna ikaw makauswag sa espirituhanon pinaagi sa pagbasa og usa ka kapitulo matag adlaw gikan sa Bibliya, nasayup ka. Walay magtotoo ang makasabut sa tibuuk pagbulot-an sa doktrina ni siya makasabut sa iyang dapit sulud sa plano sa Dios pinaagi sa yanong pagbasa sa King James o sa bisan unsang hubad sa Bibliya. Kon ang matag magtotoo maykatakus pa sa pagbadbad sa Pulong sa iyang kaugalingon, wala na gayuy panginahanglan alang sa espirituhanong gasa sa pastor-magtutudlo o sa lokal nga simbahan. Apan ang Dios nga Balaang Espiritu sa labawng-kamandoan gitugyan ang gasa sa pastor-magtutudlo ngadto sa piho nga kalakin-an og nagpasarang kanila sa pagtoon ug pagtudlo sa doktrina sa Bibliya alang sa kamatutoan sa tanan nga magtotoo. Ang ilang kahibalo sa isagogics, categories sa Bibliya, ug ang abilidad sa pag-exegete maoy kinahanglanon alang sa tukmang interpretasyon sa Kasulatan.[4]

Pulos ang komunikasyon gikan sa sulud sa Kasulatan pinaagi sa pastor ug ang pagpatuhup sa doktrina sa positibong magtotoo nga napuno sa Espiritu maoy gikinahanglan alang sa espirituhanong pagsabut ug pagtubo. Ang estudyante sa Pulong sa Dios kinahanglan magsugod diha sa yanong mga lagda ug magpaugmad sa usa ka pakisayran sa pangisip ug bokabularyo sa dili pa siya makapatuhup og maskomplikado nga mga doktrina. Tanan nga bibliyanhong mga kamatuuran gigahin aron nga masabtan. Apan, ang bisan-unsang piho nga yugto mahimong maglakip og 'pagdugang, pagkunhod, pagpadaghan, pagbahin' o 'heyometriya, alhebra, matematikanhong-pagkalkulo,' kining tanan kinahanglan makat-

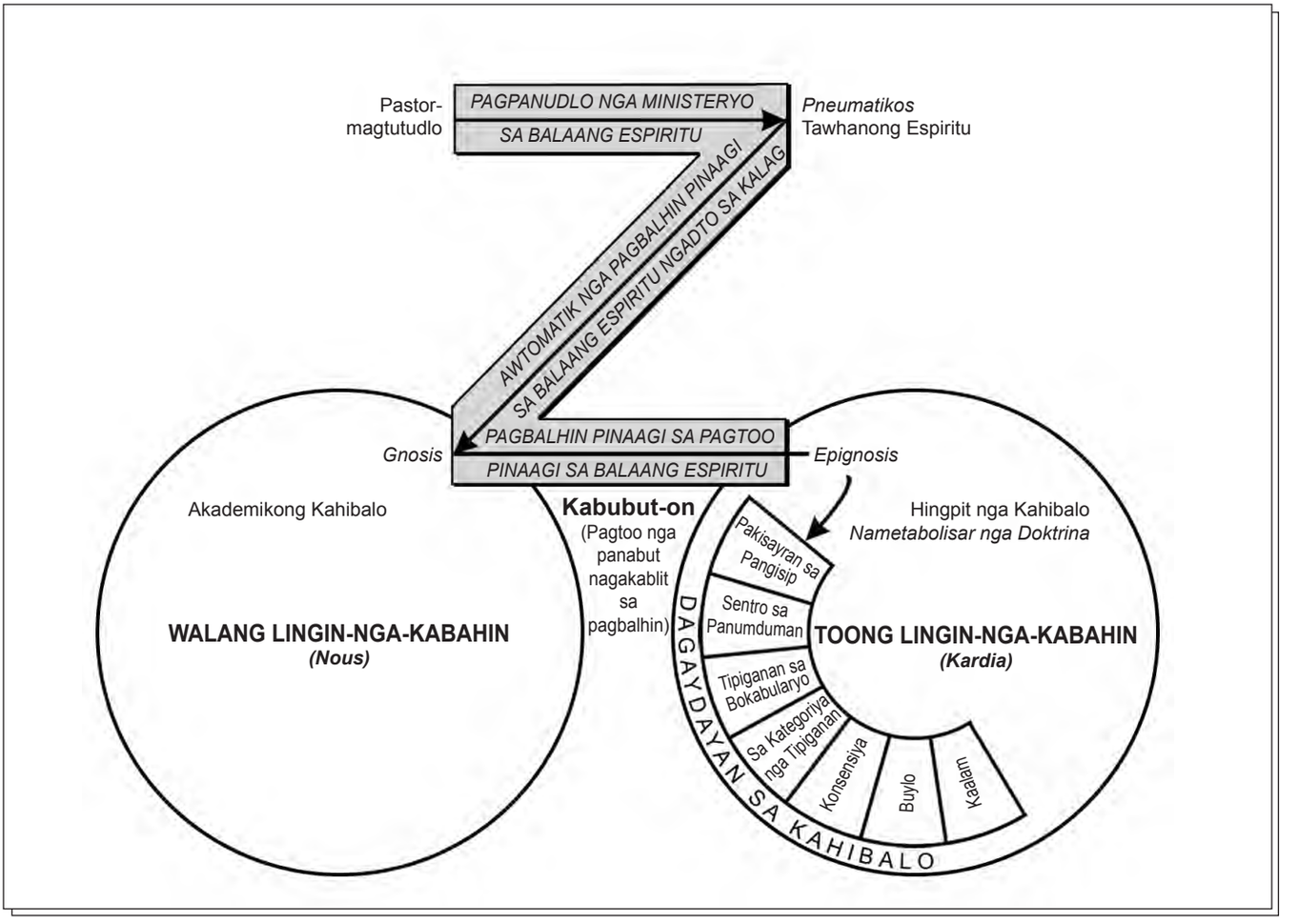
3. *Evangelical Dictionary of Theology*, 1984, s.v. "Covenant Theology," ni M. E. Osterhaven.

4. *Isagogics* maylabot ngadto sa interpretasyon sa Kasulatan sulud sa dugukan sa iyang makasaysayanong dapit-nahinaboan o propetikanhong kakahimtangan. *Categories* mao ang klasipikasyon sa doktrina sa Bibliya pinasubay sa hilisgutan nga butang. Pinaagi sa pagtandi Kasulatan sa Kasulatan, ang bibliyanhong mga hilisgutan motumaw ug mahan-ay ngadto sa mga dibisyon sa doktrina aron sa mauswagong pagtukod og kamatuuran ibabaw sa kamatuuran, mas-uswag nga doktrina ibabaw sa sukaranong doktrina (Isaiah 28:10). *Exegesis* mao ang pulong-sa-pulong, bersikulo-sa-bersikulo, gramatikanhon, pinasubay sa sintaksis, mahitungud sa kagikan-sa-pulong, ug sa konteksto nga analisis sa Kasulatan gikan sa orihinal nga mga pinulongan sa Bibliya—Hebreyo, Aramaic, ug Griyego.

onan pag-ayo sa dili pa ang magtotoo makasabut sa tibuuk ‘elemento’ gikan sa Kasulatan. Ang divine nga plano alang sa matag magtotoo mao ang pagkat-on ug pagtigum sa doktrina sulud sa iyang kalag lagda sa lagda pinaagi sa grasya nga aparato alang sa panabut nga ako mipakunhod ngadto sa sinugpong nga GAP.[5] Unsang-paagiha nagalihok ang GAP?

Grasya mao ang tanan nga ang Dios gawasnon sa paghimo alang sa katawhan pinasikad sa makapatagbaw nga buhat ni Kristo didto sa krus.[6] Grasya mao ang ekspresyon sa integridad sa Dios, Iyang pagkamatarong, hustisya, ug gugma, pinaagi sa pagpanalangin sa magtotoo dinhi sa panahon ug eternidad.[7] Pinaagi sa grasya ang Dios misangkap sa paagi—espirituhanong IQ—diin ang matag magtotoo waysapayan sa edukasyon o tawhanong IQ, makasabut, makakat-on, ug makagamit sa tibuuk pagbulot-an sa doktrina sa Bibliya ug makauswag ngadto sa espirituhanong pagkahamtong. Unsa ang nagapalihok niining sistema sa grasya?

Diha sa pagkahimugso kita gipakatawo nga buhi sa pisiko apan patay sa espirituhanon, nga walay usa ka tawhanong espiritu o ang Balaang Espiritu. Sa takna sa pagkahimugso-

OPERASYON Z UG ANG DAGAYDAYAN SA KAHIBALO

5. Ang kalag mao ang dimahikap nga esensiya sa tawo ug nagalangkub sa tinuud nga tawo. Ang esensiya sa kalag nagalakip sa pagkahibalo-sa-kaugalingon, konsensiya, mentalidad (gilangkuban sa duha ka lingin-nga-kabahin), ug kabubut-on.

Alang sa dugang pa nga pagpatin-aw sa GAP tan-awa sa Thieme, *Daniel, Mga Kapitulo Uno Hangtod sa Says* (2020), 178–80.

6. Pagkatagbaw mao ang maykalabutan-sa-Dios nga bahin sa kaluwasan diin ang hustisya ug pagkamatarong sa Dios nga Amahan nahimuut sa bayad ni Jesu-Kristo alang sa mga sala sa katawhan didto sa krus (Mga Taga-Roma 3:25; 1 Juan 2:2). Tan-awa sa Thieme, *Ang Babag* (2016), 41–46.

7. Thieme, *Ang Integridad sa Dios* (2019). Tan-awa usab sa mga panid 9–12.

pag-usab, ang grasya sa Dios nagamugna sulud kanato sa usa ka tawhanong espiritu (1 Mga Taga-Corinto 2:11–12) ug kita dihadiha mapuno sa Balaang Espiritu (Mga Taga-Efeso 5:18; Mga Taga-Galacia 5:16).[8] Ang tawhanong espiritu maoy dapit (*pneumatikos*, diha sa Griyego sa 1 Mga Taga-Corinto 2:13), sa "espirituhanong mga butang-katingalahan" o doktrinal nga inpormasyon maoy masabtan. Ang pagpuno sa Balaang Espiritu, mapadayon pinaagi sa rebound nga pamaagi sa pagbawi (1 Juan 1:9),[9] nagapagahum sa espirituhanong IQ ug nagapalihok sa GAP alang sa pagdawat, paghawid, ug paghinumdum sa doktrina sa Bibliya.

Sa inisyal ang doktrina sa Bibliya, gisangyaw sa usa ka pastor-magtutudlo gihimong masabtan ngadto sa tawhanong espiritu pinaagi sa Balaang Espiritu (Juan 14:26; 16:13). Kining *pneumatikos* mabalhin sa awtomatik gikan sa tawhanong espiritu paingon sa walang (katakus-pagsabut) lingin-nga-kabahin sa kalag pinaagi sa Balaang Espiritu isip tinuud nga pagsabut sa doktrina. Gitawag og (*nous*), ug sa kasagaran gihubad og "hunahuna," ang walang lingin-nga-kabahin o ang pundokanan nga dapit sa kalag, nagatigum sa akademikong kahibalo, (*gnosis*). Niining puntoha, sumala sa Santiago 1:22, ikaw usa lamang ka "tigpamati" sa Pulong. Ikaw tingali makahimo sa pagsaysay sa tanang rason og ngano ang Simbahan dili moagi sa Kalisdanan o ikaw tingali kahibalo sa matag karakteristiko sa Milenyo, apan hangtod ang *gnosis* nagapabilin sulud sa pundokanan nga dapit sa *nous* isip akademikong inpormasyon, kini dili makatampo sa imong espirituhanon nga pagtubo ug dili magamit sa imong kasinatian.

Alang sa buylo diha sa espirituhanong kinabuhi, ang positibong kabubut-on kinahanglan gamiton. Ang doktrina kinahanglan toohan. Ang akademikong kahibalo kinahanglan makombertir ngadto sa espirituhanong kahibalo. Unsaon man? Sa higayon nga ang magtotoo nagagamit sa pagtoo-panabut pinaagi sa pagsalig sa doktrina, ang *gnosis* makombertir pinaagi sa Balaang Espiritu ngadto sa (*epignosis*) ug ang doktrina mabalhin gikan sa walang lingin-nga-kabahin paingon sa toong lingin-nga-kabahin sa kalag. Ang toong lingin-nga-kabahin gihinganlan pinaagi sa Griyego nga pulong (*kardia*), gihubad og "kasingkasing." Ako magtawag niini nga proseso og espirituhanong metabolismo.[10] Ang nametabolisar nga doktrina lamang nga nagapuyo sulud sa toong lingin-nga-kabahin sa kalag ang makahatag og espirituhanong pagtubo.

Samtang ang kahulugan sa *epignosis* diha sa klasiko nga Griyego mao ang "hingpit nga kahibalo,"[11] diha sa *koine* sa Bag-ong Testamento ang pulong sa tinuuray nahimong usa ka mahulagwayanong teknikal nga ngalan alang sa nametabolisar nga doktrina nga nagpuyo sulud sa toong lingin-nga-kabahin. Gikuha gikan sa duha ka Griyegong pulong—*epi*, "ibabaw" o "labaw," ug *gnosis*, "kahibalo"—kini nga "ibabaw o labaw nga kahibalo" mao ang doktrina sa Bibliya nga nagaporma og divine nga panglantaw nga panghunahuna,

8. Pagkahimugso-pag-usab o espirituhanong pagkatawo mao ang buhat sa Dios diin sa takna nga ang usa ka tawo nagapahayag og pagtoo lamang diha ni Kristo lamang ug nagalabang gikan sa espirituhanong kamatayon paingon sa espirituhanong kinabuhi, ang Balaang Espiritu nagamugna og usa ka tawhanong espiritu alang sa impyutasyon sa waykatapusang kinabuhi ngadto sa magtotoo.
9. Thieme, *Rebound ug Padayon sa Pag-abante!* (2017).
10. Ang metabolismo gikuha gikan sa klasiko nga Griyegong pungan (*metabole*), nagkahulugan og "pagkausab-sa-dagway" o "pagkabalhin." Sa dihang ang pagkaon gitulon, ang tawhanong lawas nagakombertir niini ngadto sa pangpahimsog alang sa pisiko nga pagtubo ug nagapapha sa makadaot og waypulos nga sangkap. Sa pagtandi, sa higayon nga ang doktrina sa Bibliya, espirituhanong pagkaon, 'gikaon' ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu, kini makombertir ngadto sa pangpahimsog alang sa espirituhanong pagtubo ug nagapapha sa tawhanong panglantaw sulud sa kalag (Jeremiah 15:16*a*).
11. Gihubad gikan sa *Liddell and Scott's Greek-English Lexicon*, 1966 ed., s.v. "ἐπίγνωσις."

nagapauswag sa espirituhanong kinabuhi, ug mamahimong kinaadman alang sa magtotoo. Ang pagkaanaa sa espirituhanong kahibalo labaw kay sa *gnosis* gikompirmar sa Mga Taga-Efeso 3:19.

> Ug sa pagsabut sa gugma ni Kristo nga *nagalabaw* sa kahibalo [*gnosis*, akademikong kahibalo], aron nga kamo mahimong makahuput sa tanang pagkahingpit sa Dios. (Mga Taga-Efeso 3:19, mga italiko ang gidugang)

Epignosis nga doktrina lamang ang adunay espirituhanong bili ug mahimong magamit sa matag sirkumstansiya sa kinabuhi.

> Aron nga kamo makahuput sa kahibalo [*epignosis*] gikan sa Iyang pagbuut [labawng-kamandoan nga katuyoan ug desinyo] bahin sa tanan nga espirituhanong kinaadman ug pagsabut. (Mga Taga-Colosas 1:9*b*)

Sa higayon nga ang *epignosis* nga doktrina nagasulud sa dagaydayan sa kahibalo sa imong toong lingin-nga-kabahin, ang aplikasyon sa doktrina makasugod. Ang nametabolisar nga doktrina unang nagasulud sa imong pakisayran sa pangisip ug sentro sa panumduman, ang inisyal nga pundokanang mga dapit alang sa paghawid ug pagtigum sa inpormasyon. Gikan didto kini nagadagayday ngadto sa kompartamento sa tipiganan sa bokabularyo alang sa pag-ugmad sa abilidad sa paghunahuna og divine nga panglantaw. Sunud ang doktrina nagadagayday ngadto sa kompartamento sa kategorikal nga tipiganan diin ang mga konsepto gihan-ay ug gitigum. Gikan niini nga doktrina, ang mga sumbanan ug mga sukaranan namugna sulud sa imong konsensiya. Niining-tungura, ikaw makapatubo ug makapaugmad og buylo diha sa imong espirituhanon nga kinabuhi ug makapadayag sa kinaadman—ang aplikasyon sa divine nga panglantaw ngadto sa kasinatian. Kini nga divine nga mga sukaranan ang magpatuman sa prinsipyo sa “nagsakmit sa matag hunahuna nga binihag ngadto sa pagkamasinugtanon kang Kristo” (2 Mga Taga-Corinto 10:5). Niining-tungura ikaw usa ka “magbubuhat sa Pulong” (Santiago 1:22).

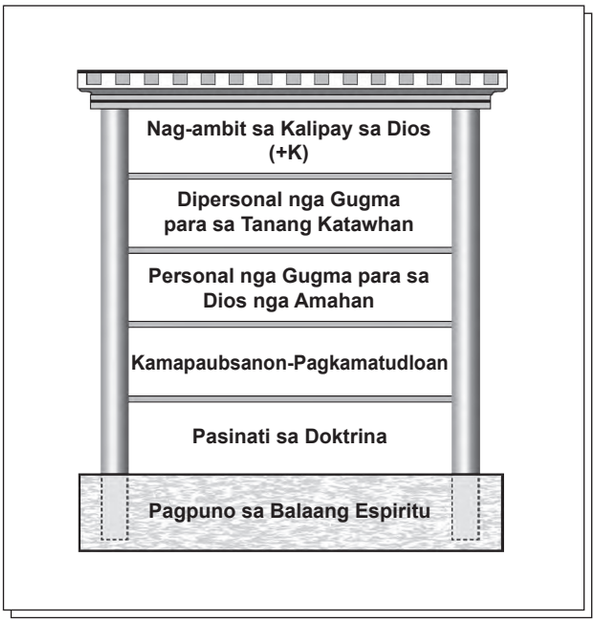
Estraktura sa Pagtulon-an sulud sa Kalag

Sa pagtuman sa mando sa “pagtubo pinaagi sa grasya ug kahibalo gikan sa atong Ginoo ug Manluluwas Jesu-Kristo” (2 Pedro 3:18), ang kinaunhang tumong sa Kristohanong kinabuhi mao ang pagtukod sa *Estraktura sa Pagtulon-an* sulud sa Kalag.[12] Kini nga Estraktura sa Pagtulon-an kinaunhang nasugdan pinaagi sa tawhanong kinaiya ni Jesu-Kristo sulud sa Iyang perpektong-sumbanan nga espirituhanong kinabuhi. “Estraktura” usa ka paghubad gikan sa usa ka linangkub nga Griyegong pulong inapilan sa pungan nga (*oikia*), “balay” o “gambalay,” ug sa punglihok nga (*demo*), “sa pagtukod” o “sa pagpabarog.” (*Oikodomeo,* 1 Mga Taga-Corinto 14:17) nagahulagway sa usa ka dimateryal nga ‘edipisyo’ og natagik gikan sa doktrina sa Bibliya sulud sa kalag sa usa ka hamtong nga magtotoo. Ang *epignosis*

12. Thieme, *Kristohanong Integridad* (2019), 158–62.

sulud sa pito ka kompartamento sa dagaydayan sa kahibalo mao ang materyal sa paghimo alang sa pagtukod og Estraktura sa Pagtulon-an sulud sa kalag.

Ibabaw sa pundasyon sa pagpuno sa Balaang Espiritu, usa ka lima-ka-andanang gambalay ang natukod sulud sa toong lingin-nga-kabahin sa kalag:

ESTRAKTURA SA PAGTULON-AN SULUD SA KALAG

1. pasinati sa doktrina—ang hustong panglantaw sa imong katuyoan ug padulngan diha sa plano sa Dios;
2. kamapaubsanon—pagkamatudloan, panghunahuna nga nagapahiangay ngadto sa mga pamaagi sa grasya;
3. personal nga gugma alang sa Dios—makapadasig nga kaligdong nga nagaagos gikan sa mauyonong kalambigitan uban sa Dios nga Amahan;
4. dipersonal nga gugma alang sa tanang katawhan—naglihok nga kaligdong nga nagahatag og usa ka kalmang panghunahuna sa kamapailubon, pagpasaylo, kalooy, ug kaayo ngadto sa tanan;
5. suludnong kalipay o nag-ambit sa kalipay gikan sa Dios—usa ka ispektro sa kalipay nga nagabuntog sa mga detalye sa kinabuhi ug wala nagasalig diha sa katawhan o mga sirkumstansiya.

Kining lima ka ‘mga andana’ ang maglangkub sa dugukan sa kalag sa usa ka hamtong nga magtotoo, usa ka panalipdanan gikan sa divine nga panglantaw nga nagaatiman sa kalisdanan ug tensiyon nga hinimo sa katawhan ug mga sirkumstansiya.

Ang doktrina dili magamit taman sa kinamaayohang kapasidad gawas sa Estraktura sa Pagtulon-an ug sa masangputon nga espirituhanong pagkahamtong. Kining prinsipyoha gipamatud-an diha sa 1 Mga Taga-Corinto 14:26*b* ug Mga Taga-Efeso 4:29, diin ang pagtulon-an, kini ang, labing-daghang doktrina sulud sa kalag, gipahayag isip ang kinatas-ang tinguha diha sa Kristohanong kinabuhi. Ang Dios mahimaya sa dihang ang mga magtotoo maggamit sa doktrina gikan sa Estraktura sa Pagtulon-an. Natukod pinaagi sa paglihok sa GAP sa pagsangkap sa magtotoo og kalig-on alang sa matag sirkumstansiya, ang Estraktura sa Pagtulon-an mao ang ‘dugokan’ sa kalag—ang tulay paingon sa labawng-grasya nga kinabuhi.

LABAWNG-GRASYA UG KINALABWANG-GRASYA NGA KINABUHI

Sa higayon nga ikaw mosalig diha ni Ginoong Jesu-Kristo alang sa kaluwasan (Mga Taga-Efeso 2:8–9), ikaw mahimong usa ka myembro sa harianong pamilya sa Dios hangtod sa hangtod (Mga Taga-Galacia 3:26; cf., 1 Pedro 2:9). Human sa pagdawat og *nagluwas nga grasya*, ikaw mahisakup sa hut-ong nga akong tawgon og *lohistika nga grasya*—ang pama-

agi diin ang Dios nagapanalipod ug nagapabilin sa magtotoo nga buhi taliwala sa kalibutan sa yawa (Mga Salmo 68:19–20; 2 Pedro 1:3). Ang lohistika nga grasya nagapasiguro sa temporal nga mga panginahanglanon, sama sa pagkaon, puy-anan, mga sinina, hangin sa pagginhawa, transportasyon (Mateo 6:11, 25–34), ug ilabina sa espirituhanong mga kinahanglanon nga magpatakus kanimo sa pagmetabolisar sa doktrina sa Bibliya ug pagtubo sa espirituhanon (Mateo 4:4; Juan 17:1). Kini maglakip sa lokal nga simbahan isip usa ka klasrom, sa Bibliya isip usa ka teksbok, usa ka pastor kinsa nagatoon ug nagasangyaw sa Pulong sa Dios, ug sa GAP. Ang matag panalangin sa lohistika nga grasya gisangkap aron nga ikaw makauswag ngadto sa masdako nga mga hut-ong sa grasya, ang *labawng-grasya* ug *kinalabwang-grasya* nga kinabuhi.

Bisan pa og ang nakompleto nga Estraktura sa Pagtulon-an nagarepresentar og espirituhanong pagkahamtong, kini wala nagapasabut nga ikaw sa katapusan nakaabut. Ikaw dili gayud mohunong diha sa Kristohanong kinabuhi! Sa samang-bahin ikaw maglambo paingon sa labawng-grasya o mag-us-us paingon sa rebersiyonismo, nag-agad lamang kon magpadayon ka ba o dili sa paglihok ubus sa GAP. Isip ang inisyal nga hugna sa pagkahamtong nga labaw sa nakompleto nga Estraktura sa Pagtulon-an, ang labawng-grasya nga kahimtang mao ang sukaranan sa Dios alang sa espirituhanong kinabuhi, ang hustong paggamit sa harianong pagkapari sa magtotoo,[13] ug ang dapit sa paghimaya sa Dios. Ang labawng-grasya nga terminolohiya gikuha gikan sa literal nga Griyego sa Santiago 4:6: “Apan Siya nagahatag sa masdakong grasya [hawud o labawng-grasya].”

Ang magtotoo nga nagalambo lapas sa labawng-grasya moagi og natad sa panggubatan, usa ka hugna sa naghingaping mga kalisud ug higpit-kaayong pagsulay alang sa panalangin sa dili pa makaabut sa kinalabwang-grasya. Ang labing uswag nga hugna sa espirituhanong pagtubo (Mateo 5:10–14), ang kinalabwang-grasya mapaila pinaagi sa nagpadayon, kinadak-an, satanasnon ug tawhanong oposisyon. Apan tungud kay ang kinalabwang-grasya nga magtotoo napuno sa doktrina ug sa hingpit naokupar kang Kristo (Mga Taga-Filipos 1:20–21), kining tiningub nga mga kalisud magsilbi lamang alang sa pagpataas sa iyang kalipay ug katagbawan pinaagi sa nagtubong pagkamaagaron diha sa Ginoo. Ang kupo sa oposisyon gitugbangan sa divine nga panalangin. Ang kinalabwang-grasya nga magtotoo wala lamang nagapahimaya sa Dios kundili nagapahimuut Kaniya usab (1 Pedro 3:14; 4:12–14).

PAGPAHIAYON NGADTO SA HUSTISYA SA DIOS

Ang integridad o gugma sa Dios mao ang tinubdan sa tanang panalangin ug pagtunglo sa katawhan. Pagkamatarong, hustisya, ug grasya maoy tulo ka mga naglangkub-ngabutang sa Iyang integridad: Pagkamatarong mao ang prinsipyo sa integridad, hustisya mao ang kalihukan sa integridad, ug grasya mao ang hulagway sa Iyang integridad o gugma. Unsang-matanga ang pagkamatarong sa Dios nagasaway o nagaaprobar diha sa katawhan, ang hustisya sa Dios nagahukum o nagapanalangin. Hustisya mao ang labing-

13. Thieme, *Kristohanong Integridad*, 80–81; *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan: Mga Dispensasyon ug ang Simbahan* (2018), 197–201.

mahinungdanong magbalantay sa tanang hiyas sa Dios; tungud-niini, Siya makahimo sa pagpanalangin o pagsilot kanato nga wala nagkompromiso sa Iyang esensiya. Ang Dios gawasnon sa pagpadayag sa Iyang gugma ngari kanato sa pagsangkap og divine nga mga kasulbaran pinaagi sa Iyang grasya.

Alang sa pagkamatarong sa Dios nga mapatagbaw, o mapahimuut, ang Iyang hustisya kinahanglan maghukum sa makasasalang tawo, aron nga ang gugma sa Dios makahimo pagsangkap sa katubsanan nga kasulbaran pinaagi sa grasya alang sa patay sa espirituhanon nga katawhan. Busa, sa dihang kita magduul sa Dios, kita magpahiuyon gayud sa Iyang hustisya. Gumikan kay kini imposible alang kanato sa pagpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios pinasikad sa atong kaugalingon nga merito o mga buhat, ang Dios nagahimo niining posible alang kanato sa pagpahiuyon ngadto sa Iyang hustisya pinasikad sa *Iyang* merito ug buhat. Kini nga pagsangkap tulo-ka-pilo: una, *kaluwasan* nga pagpahiayon; ikaduha, *rebound* nga pagpahiayon; ug ikatulo, ang buylo nga pagpahiayon sa *pagkahamtong* o espirituhanong pagtubo.

Ang kinatas-ang demonstrasyon sa integridad sa Dios mao ang krus, diin ang atong sala gibalhin kang Jesu-Kristo isip atong puli. Tanang personal nga mga sala—nangagi, pagkakaron, ug umaabot—sa matag tawo giimpyut ngadto Kaniya sa samang-higayon alang sa tanan ug gihukman. Ang pagkamatarong sa Dios nga Amahan natagbaw sa pagkawaysayup sa tawhanong kinaiya ni Kristo sulud sa hypostatic nga panaghiusa sa dihang Siya midawat sa impyutasyon ug paghukum sa tanang sala sa katawhan.[14] Ang hustisya sa Dios gawasnon sa pagpasaylo ni bisan-kinsa nga, pinaagi sa wala-ang-merito nga positibong kabubut-on, nagadawat sa katubsanan nga kasulbaran gikan sa gugma sa Dios pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang (Juan 3:16; Mga Buhat 16:31; Mga Taga-Roma 5:8). Apan "wala nagtinguha kang bisan-kinsa nga malaglag" (2 Pedro 3:9*b*), si Jesu-Kristo, "kinsa nahibalo nga walay sala," sa kinabubut-on nahimong "sad-an alang sa atong kaayohan, aron nga kita mamahimong pagkamatarong sa Dios pinaagi Kaniya" (2 Mga Taga-Corinto 5:21). Kita napahitarong—usa ka mahukmanong buhat sa Dios diin sa panahon sa kaluwasan ang Dios nagaimpyut sa Iyang kaugalingon nga perpektong pagkamatarong ngadto sa magtotoo (1 Mga Taga-Corinto 1:30). Tungud kay kita *nahimong* matarong, ang atong kapasayloan ug kalingkawasan wala magkompromiso sa esensiya sa Dios. Kini ang kaluwasan nga pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios. Kon balihon, ang hustisya sa Dios magsilot gayud paingon sa linaw sa kalayo sulud sa tibuuk eternidad niadtong kinsa pinaagi sa ilang kaugalingon nga kabubut-on magsalikway sa nagluwas nga buhat ni Kristo didto sa krus, ug tungud-niana pakyas sa pagpahiuyon sa Iyang hustisya (Juan 3:18, 36). Ang gugma sa Dios wala gayud nagasalikway sa mga dimagtotoo; sila ang magsalikway sa gugma sa Dios.

Gumikan kay ang Dios wala mikompromiso sa Iyang integridad diha sa pagsangkap og kaluwasan, kita makasiguro nga Siya dili gayud makalapas sa Iyang integridad sa bisan-asang dapit; ang Iyang hustisya sa kanunay makiangayon ngari kanato sa katibuk-an sa atong pagkinabuhi isip mga magtotoo. Bisan pa og kita sa waykatapusan nga naluwas

14. Ang hypostatic nga panaghiusa nagahulagway sa pagkahiusa sa duha ka kinaiya, dimokunhod nga pagkadios ug matuud nga pagkatawo, sulud sa usa ka persona ni Jesu-Kristo. Kini nga mga kinaiya maoy dimabulag nga nahiusa sa walay pagkawagtang o pagkasagol sa managlahing pagkausa, sa walay pagkawagtang o pagkabalhin sa mga gawi o mga hiyas, ang pagkahiusa maoy personal ug waykatapusan. Tan-awa sa Thieme, *Ang Trinidad*, 42–46.

ug maghuput sa waykatapusang seguridad (Juan 10:28; Mga Taga-Roma 5:1–3; 8:38–39), kita bisan-pa-niana magpadayon sa paghuput og usa ka kinaiyang makasasala, ug magpadayon sa pagpakasala hangtod nga kita buhi pa sulud niining kalibutana.[15] Sa matag higayon nga kita magpili sa paglihok ubus sa pagkontrolar sa atong kinaiyang makasasala pinaagi sa paghimo og usa ka personal nga sala, kita wamahiayon ngadto sa hustisya sa Dios. Ang rebound, hinoon, nagasangkap og dihadiha nga pagpahiuli sa fellowship uban sa Dios ug pagbawi sa pagpuno sa Balaang Espiritu (Mga Taga-Efeso 5:18). Sa dihang kita maghingalan o magsitar sa usa ka sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan, ang Iyang hustisya gawasnon "sa pagpasaylo ug paghinlo gikan sa tanang pagkadaotan" (1 Juan 1:9) tungud kay ang maong sala nadala na sa hukmanan ug nahukman didto sa krus. Kini ang rebound nga kasulbaran alang sa karnalidad, ang inisyal nga human-sa-kaluwasan nga pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios.

Espirituhanong pagtubo mao ang buylo nga pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios; pagkahamtong mao ang kinatas-ang pagpahiayon ngadto sa Iyang hustisya. Ang Dios gawasnon sa pagpanalangin sa hamtong nga mga magtotoo tungud kay ang Iyang hustisya dili motugot Kaniya sa mahigugmaong pagtugyan sa labawng-grasya nga mga panalangin gawas kon kita adunay kapasidad sulud sa kalag alang sa pagdayeg sa Iyang mga panalangin ug, sa labing mahinungdanon, sa pagdayeg sa Usa kinsa nagapanalangin. Unsaon man nato pagpaugmad niini nga kapasidad? Sa makausa pa, ang grasya sa Dios nagasangkap sa tanang gikinahanglan alang sa espirituhanong pagkahamtong. Maingon sa kaluwasan, ang wala-ang-merito nga positibong kabubut-on mao ang mekanika, apan niining higayona ang hingtungdan mao ang doktrina sa Bibliya. Ang atong kapasidad nagatubo samtang kita magpahiayon ngadto sa kamatuuran sa Iyang karakter ug sa Iyang plano pinaagi sa makanunayon, matag-adlaw nga paglihok sa GAP ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu.

Ang magtotoo kinsa nagasakmit ug nagahawid sa taas nga kahibalo sa espirituhanong pagkahamtong nagadawat sa mga panalangin sa duha ka espesyal nga mga parapo nga nahasulat sulud sa plano sa Dios sa linain alang kaniya. Akong gihinganlan kini nga mga parapo og "LG_2" (labawng-grasya ug kinalabwang-grasya, bahin dos) ug "LG_3" (hawud nga grasya, bahin tres).[16]

Parapo LG_2 nagalakip sa lima ka kategoriya sa mga panalangin:

1. espirituhanong mga panalangin gikan sa okupasyon uban kang Kristo, nag-ambit sa kalipay gikan sa Dios, kapasidad alang sa kinabuhi ug gugma, ug ang suludnong mga kahinguhaan gikan sa doktrina sa Bibliya alang sa pag-atubang sa matag panginahanglan sa kinabuhi;

15. Gawas lamang kang Jesu-Kristo, ang kinaiyang makasasala usa ka hingpit nga kabahin sa tagsatagsa ka tawo, ang sentro sa pagrebelde sa tawo batok sa Dios. Ang kinaiyang makasasala nakuha sa orihinal ni Adan didto sa iyang pagkalaglag, unya gitunol sa genetic ngadto sa tanang katawhan pinaagi sa pagpaliwat, ug nagapuyo sulud sa selyulang gambalay sa tawhanong lawas. Kini ang nakaingon pulos sa espirituhanong kamatayon ug hingpit nga pagkadaotan sa tanang katawhan. Ang kinaiyang makasasala mao ang "karaang tawo" sa Mga Taga-Efeso 4:22 (KJV); ang kinaiya ni Adan sa "unud" sa Mga Taga-Roma 8:3–4; ang prinsipyo sa "sala" sa Mga Taga-Roma 7:8–20; ang genetic nga pagpalungtad sa kinaiyang makasasala ug espirituhanong kamatayon "tungud ni Adan" sa 1 Mga Taga-Corinto 15:22.

16. Bahin uno, ang panahon sa kaluwasan; bahin dos, ang kinabuhi sa Kristohanon dinhi sa kalibutan nga nagasugod dayon human sa kaluwasan ug nagapadayon hangtod bisan-hain sa kamatayon o sa Pagsakgaw (ang pagkabanhaw sa tanang patay sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo ug ang pagkuha sa tanang buhi nga mga magtotoo gikan sa kalibutan); bahin tres, ang waykatapusang istado.

2. temporal nga mga panalangin diha sa nagkalainlaing mga natad sa kauswagan nga *mahimong* maglakip sa propesyonal nga kauswagan, katilingbanong kauswagan, gugmahanong kauswagan, pangisip nga kauswagan, panglawas nga kauswagan, liderato nga kauswagan, ug uban pa. (Mga Salmo 23:5–6; Mga Proberbio 8:18);[17]

3. panalangin gumikan sa panag-uban alang niadtong anaa sa palibot sa labawng-grasya nga magtotoo;

4. pangkasaysayan nga panalangin ngadto sa nasod—ang labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga magtotoo mamahimo nga espirituhanong 'Atlas' nga nagpalahutay sa iyang henerasyon diha sa kasaysayan;

5. pagkamatay nga panalangin—usa ka hugna-sa-kinabuhi sa kinadak-an nga sulud-nong kalinaw ug kalipay sa dili pa o dungan sa kamatayon, sa higayon nga ang mauswagon sa espirituhanon nga magtotoo nagadangat sa permanenteng pagbalhin sa pagpuyo gikan sa panahon paingon sa eternidad pinaagi sa paglatas sa hataas nga bulawanong tulay sa *pagkamatay nga grasya.*[18]

Sa pikas nga bahin sa bulawanong tulay, sa bahin tres, ang hamtong nga mga magtotoo makadawat sa parapo SG_3—ang hawud nga grasya nga mga ganti ug mga panalangin dugang sa naandan nga mga panalangin nga gitagana alang sa tanang magtotoo sulud sa bahin tres.

> Aron nga sa kapanahonan nga umaabot [bahin tres] Siya mahimong magpa-dayag sa hawud nga mga bahandi sa Iyang grasya diha sa kamaloloy-on [kamanggihatagon] ngari kanato pinaagi ni Kristo Jesus. (Mga Taga-Efeso 2:7)

Kon ang usa ka magtotoo nagahuput sa labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga kapasidad, ang Dios nagabubu sa kahibulungan nga mga panalangin nga magpahimaya Kaniya dinhi sa panahon ug sa eternidad. Espirituhanong pagkahamtong mao ang tumong sa matag magtotoo. Dinhi, ikaw mag-ani sa unsa ang Dios nagapugas, dili unsay imong gipugas. Apan ang magtotoo nga anaa sa rebersiyonismo nagaani sa unsay napugas niya (Mga Taga-Galacia 6:7)—kaugalingong-minugna nga kagul-anan ug divine nga silot gikan sa integridad o gugma sa Dios. Dugang pa, ang rebersiyonista mawad-an sa mga parapo sa espesyal nga panalangin sa pulos karong-panahona ug didto sa eternidad (Mga Hebreohanon 3:10–12).

UNSA MAN ANG REBERSIYONISMO?

Rebersiyonismo mao ang pagkawala-mahiayon sa magtotoo ngadto sa hustisya sa Dios sulud sa bahin dos. Ang pagkapakyas sa pagrebound sa positibo apan karnal nga magtotoo nagaresulta diha sa usa ka temporaryong pagkahunong sa espirituhanong pagtubo. Apan, alang sa magtotoo sulud sa *mapadayonong karnalidad* ang pagkawala-mahiayon ngadto sa

17. Thieme, *Ang Integridad sa Dios*, 107–11.
18. Thieme, *Pagkamatay nga Grasya* (2017).

hustisya sa Dios maoy rebersiyonismo—usa ka kahimtang sa espirituhanong pagkadunot nga midangat gumikan sa makanunayong pagsalikway o pagbaliwala sa doktrina sa Bibliya. Kon ang usa ka magtotoo mapakyas sa pagtubo espirituhanon ug nagaatras gikan sa bisan-unsang hugna sa tipik o nakompleto nga Estraktura sa Pagtulon-an, siya nagapakita og pagkarebersiyonismo.

Ang Bibliya nagahulagway sa rebersiyonista nga usa ka kaaway sa Dios (Santiago 4:4), usa ka anak sa yawa (1 Juan 3:10), waybaroganan (Santiago 1:8; 4:8). Siya gipahisama ngadto sa usa ka nalunod-nga-barko kalabot sa iyang pagtoo (1 Timoteo 1:19), sa tawo kinsa nagapahilayo kaayo ug wala nagasunud diha sa pagtulon-an ni Kristo (2 Juan 9), sa tawo kinsa nagalingla sa iyang-kaugalingon, nahikalimot unsa nga matang sa pagkatawo siya (Santiago 1:22, 24). Ang rebersiyonista gideklarar nga usa ka binilanggo sa balaod sa sala (Mga Taga-Roma 7:23), ug gihinganlan nga usa ka nagbiya-sa-katarong (Mga Proberbio 14:14), apostata (Micah 2:4), waypagtoo (Hosea 10:2; 2 Timoteo 2:13). Kining tanan nga paghulagway magpasabut sa usa ka magtotoo nga wala-mahiayon ngadto sa hustisya sa Dios. Bisan pa og siya usa ka makalolooy nga tawo dinhi sa panahon, siya nagapabilin nga napahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios sulud sa tibuuk eternidad.

Rebersiyonismo mao ang kahimtang sa magtotoo kinsa negatibo ngadto sa doktrina ug nagadumili sa paglihok ubus sa GAP. Isip usa ka resulta, siya nagapabilin diha sa istado sa karnalidad, gawas sa fellowship uban sa Dios og nagdumili sa pagsugid sa iyang mga sala ug, tungud-niini, napaubus sa mapadayonong divine nga silot (Mga Hebreohanon 12:4–15). Sulud sa bahin dos ang magtotoo kinahanglan magpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios o magdawat sa masilutong lihok gikan sa gugma sa Dios.

Rebersiyonismo ug kadaotan sa tinuuray mao ang isigkakilid sa mao ra nga sensilyo.[19] Pagkadaotan mao ang hunahuna sa rebersiyonistang kalag. Rebersiyonismo mao ang kahimtang sa maong kalag. Rebersiyonismo sa kanunay maoy usa ka pagsukol batok sa Dios ug sa Iyang plano.

BIBLIYANHONG MGA KALAINAN

Sala, *Tawhanong Kamaayo*, *ug Kadaotan*

Aron masabtan ang rebersiyonismo kita kinahanglan unang mag-ila-sa-kalainan tali sa sala, tawhanong kamaayo, ug kadaotan. *Sala* mao ang bisan-unsang hunahuna, binaba, o makitang kalihukan nga nagalapas sa integridad ug mga sukaranan sa Dios ug nagaresulta sa pagkawagtang sa pagpuno sa Balaang Espiritu. *Tawhanong kamaayo* mao ang bisan-unsang manggiloy-on nga produksiyon o binuhatan nga nagasulay sa pagkab-ot sa mga sukaranan sa Dios (Isaiah 64:6) lahi kay sa pagpuno sa Balaang Espiritu—usa ka inawat nga pagkamatarong nga nagatinguha sa paghulip sa divine nga kamaayo sulud niining kalibutana (2 Mga Taga-Corinto 11:14–15).[20] *Kadaotan* nagalakip sa palisiya, katuyoan, ug

19. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon A.

20. Divine nga kamaayo mao ang bisan-unsa nga Kristohanong serbisyo o binuhatan nga gihimo sa usa ka magtotoo ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu nga adunay lunsay ug waykatapusang bili. Divine nga kamaayo lamang ang madawat ngadto sa perpektong mga sukaranan sa Dios ug nagadawat sa pag-ila ug ganti gikan Kaniya didto sa langit.

paagi sa buhat ni Satanas (Juan 8:44). Kadaotan mao ang panghunahuna ni Satanas ug nagapadayag sa pagkamalinglahon sa iyang kinaadman; sala ug tawhanong kamaayo maoy kabahin sa iyang palisiya. Si Satanas nagagamit og kadaotan sa pagdunot sa tawhanong kaliwat gumikan sa iyang pagsulay sa pagkontrolar sa kalibutan nga siya karon nagahari (Juan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Mga Taga-Corinto 4:4).

Samtang kini tinuud nga ang kadaotan nagalakip pulos sa sala ug sa tawhanong kamaayo, ang Pulong sa Dios nagaila-sa-kalainan tali kanila tungud sa pamaagi ang matag-usa napatigayon didto sa krus: Tanang personal nga mga sala naimpyut ngadto ni Kristo, apan ang tawhanong kamaayo ug kadaotan wala maimpyut. Ang mga sala nahukman og nagpapas kanila isip usa ka babag sa kaluwasan. Ang kamaayo ug kadaotan, bisan og gisalikway sa Dios, dili gayud maimpyut tungud kay sila magpabiling usa ka isyu sa katibukan sa anghelanong away.[21] Ang matag magtotoo magpili gayud tali sa palisiya sa grasya sa Dios ug sa palisiya sa kadaotan ni Satanas.

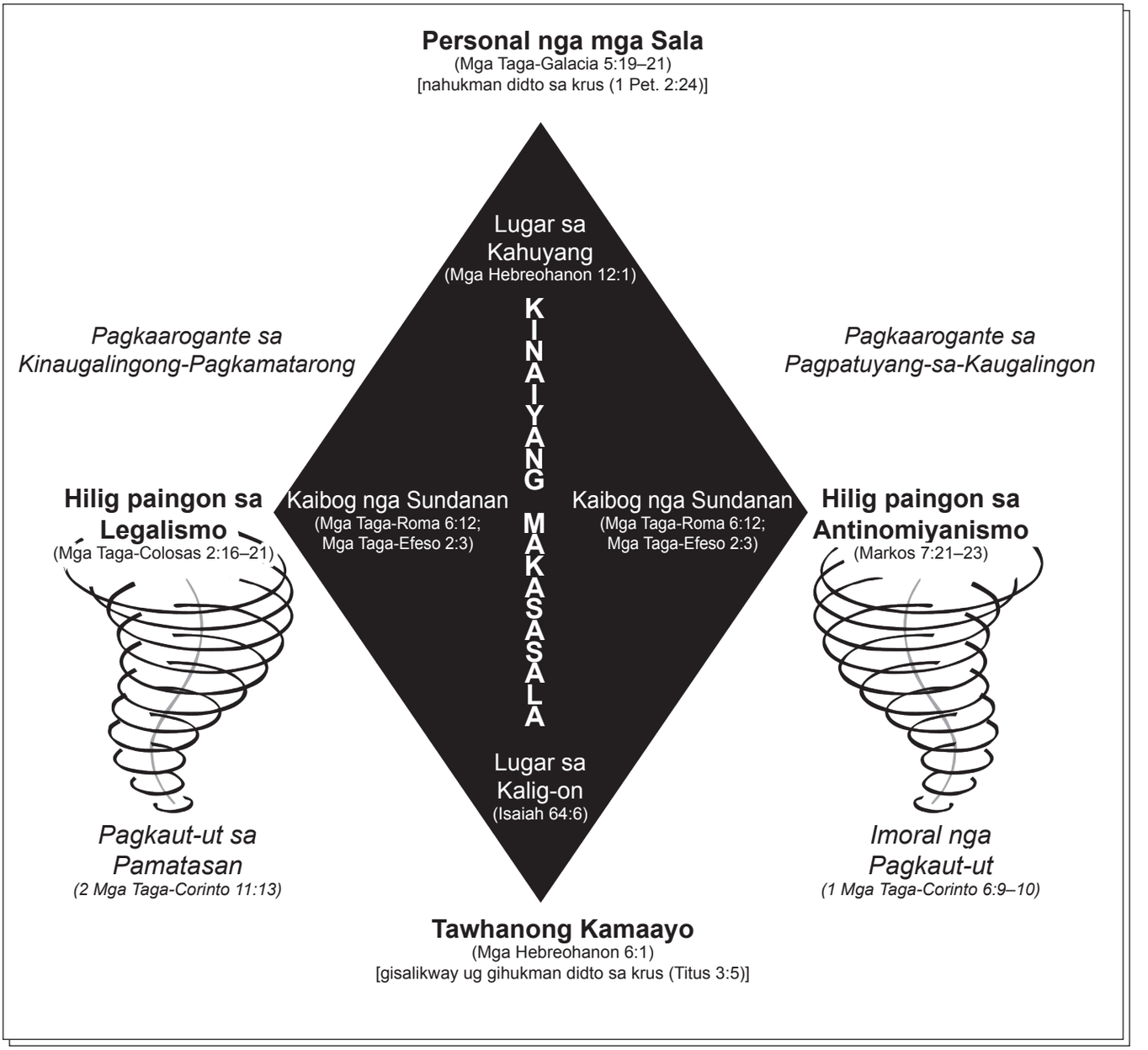
Tentasyon sa pagpakasala, sa pagsalig diha sa tawhanong kamaayo, ug sa pagsunud sa palisiya sa kadaotan ni Satanas mao ang kalihukan sa kinaiyang makasasala. Hinoon, ang kabubut-on sa magtotoo mao ang tinubdan sa sala, tawhanong kamaayo, ug kadaotan. Kon ang magtotoo nagapili sa pagpahinunut ngadto sa tentasyon gikan sa lugar sa kahuyang sa kinaiyang makasasala ug nagalapas sa balaod sa Dios, siya nagapakasala ug nagasulud sa karnalidad (1 Mga Taga-Corinto 3:1–2). Kon ang magtotoo nagahimo og 'maayong mga binuhatan' gikan sa lugar sa kalig-on sa kinaiyang makasasala, siya nagamugna og tawhanong kamaayo isip usa ka puli alang sa divine nga kamaayo. Ang kadaotan sa ingon-usab nagagikan sa kinaiyang makasasala, apan usa ka nag-unang sistema sa panghunahuna pinaagi niini si Satanas nagatinguha sa pagsakmit ug pagkontrolar sa mentalidad sa kalag.

Ang tawhanong kamaayo, nga wala gayuy luna diha sa plano sa Dios, dili angay gayud masaypan diha sa moralidad. Bisan og wala sa usa ang nagatagik sa espirituhanong kinabuhi, ang moralidad adunay usa ka lehitimong dapit diha sa plano sa Dios (Mga Taga-Roma 13:4–5). Ang moralidad maoy pagkahiuyon ngadto sa mga lagda sa hustong pamatasan pinaagi sa maayong karakter, etika, pangpadasig, ug integridad nga maykalabutan sa mga balaod sa divine nga katukuran.[22] Ang moralidad hinungdanon-kaayo alang sa pagpalungtad sa katawhan ug sa pagsalmot sa magtotoo diha sa anghelanong away. Ang moralidad gikinahanglan alang sa hustong kalihukan sa upat ka divine institusyon: ang matag-usa, kaminyoon, pamilya, ug ang nasudnong linalang.[23] Kini moral ang paghimo og maayong mga desisyon gikan sa kaligdong sulud sa kalag, sa pagtahod sa kaminyoon ug pagmugna sa usa ka malamboon, mahigugmaon, apan disiplinado nga palibot alang sa pagpadako sa mga anak, sa pagpatuman sa balaod pinaagi sa pagbilanggo o pagsilot-sa-

21. Ang anghelanong away mao ang dimakita nga espirituhanong away diin ang mga puwersa ni Satanas nakiggubat batok sa mga puwersa sa Dios. Tan-awa sa Thieme, *Satanas ug Demonismo*; *Madaugong Proklamasyon* (2017).

22. Mga balaod sa divine nga katukuran mao ang mga prinsipyo nga hinimo sa Dios alang sa proteksiyon, hapsay nga kalihukan, kalungtaran, panalangin, ug pagpadayon sa tawhanong kaliwat sulud sa anghelanong away. Tan-awa sa Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalonhong Kadaugan* (2019), 6–8.

23. Divine nga mga institusyon mao ang upat ka nagbarog nga mga prinsipyo alang sa katawhan nga gimando sa Dios ug gidumala pinaagi sa mga balaod sa divine nga katukuran alang sa pagpalungtad, kalig-on, proteksiyon, ug kagawasan sa tawhanong kaliwat: 1. ang matag-usa (ang paggamit sa gawasnong pagbuut); 2. kaminyoon (ang tigpalungtad sa tawhanong kaliwat); 3. pamilya (ang sukaranan alang sa hapsay nga katilingban); 4. nasudnong linalang (ang sukaranan alang sa proteksiyon sa mga katungud, praybasi, ug kagawasan). Ang matag institusyon gidumala pinaagi sa usa ka nahiangay nga awtoridad: 1. kabubut-on; 2. bana; 3. mga ginikanan; 4. gobyerno. Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalonhong Kadaugan*, 6–26.

KINAIYANG MAKASASALA

kamatayon sa mga kriminal, sa pagpanalipod sa nasod batok sa langyawng mga kaaway. Kon balihon, ang tawhanong kamaayo maoy daotan nga nagtakuban isip pagkamaayo nga gihimo sa usa ka magtotoo ubus sa pagkontrolar sa kinaiyang makasasala ug nagpuyo sulud sa kalibutanong sistema. Kini maoy tawhanong kamaayo sa pagsimpatiya diha sa mga kriminal ug magpagawas kanila ngadto sa katilingban, sa paglikay sa sundalonhong serbisyo isip usa ka tawong-nagsupak pinasikad-sa-tinoohan, sa paghimo sa Kristohanong aktibismo—nagsagup sa usa ka ‘ang katuyoan nagapahitarong sa pamaagi’ nga pilosopiya ug nagsulay sa pagsulbad sa espirituhanong mga problema pinaagi sa paghimog-balaod

nga mga kasulbaran.[24]

Diha sa tawhanong kaliwat ang kadaotan maoy pagpalungtad ug pagpakusog sa personal nga sala o tawhanong kamaayo. Sa matag-higayon nga ang usa o duha makabalda o, sa sukwahi nga makaapekto sa tibuuk sistema o katilingban—sama sa naghitak nga kriminalidad, aktibistang mga adyenda, sinosyalistang mga laraw, makihilawasnong mga kangil-ad—sila mahimong kadaotan. Sa dihang ang maayong mga binuhatan mausab ngadto sa usa ka sistema nga nagabalda sa doktrina sa Bibliya, divine nga katukuran, o espirituhanong pagtubo, kana nga 'kamaayo' sa daw dikatoohan nga makadaot. Ang 'maayong mga binuhatan' sa usa ka karnal nga Kristohanon walay-kalainan gikan sa 'maayong mga binuhatan' nga gihimo sa usa ka dimagtotoo. Satanasnong kadaotan, busa, mao ang hingpit nga *pagkalakip* sa tawhanong abilidad, talento, ug mga buhat sa usa ka bahin ug sa hingpit nga *pagkawaylabot* sa grasya sa Dios sa pikas bahin.

Ang usa ka magtotoo mahimong makarnal isip usa ka hamtong nga magtotoo o isip usa ka rebersiyonista, apan sa rebersiyonismo siya nagapadayon diha sa karnalidad, nagamugna og tawhanong kamaayo, naimpluwensiyahan sa kadaotan, ug magumon diha sa kalibutanong sistema ni Satanas. Ang matag magtotoo makasala (1 Juan 1:8, 10), apan dili ang matag magtotoo usa ka rebersiyonista o ubus sa impluwensiya sa daotan. Sa higayon lamang nga ang iyang pagkapakyas sa pagrebound mamahimong usa ka sumbanan ug ang pagpasulud sa doktrina nabiyaan, ang negatibong kabubut-on sa magtotoo mahisangko diha sa rebersiyonismo ug mapahiuyon ngadto sa mga palisiya ni Satanas.

Karnalidad ug Rebersiyonismo

ABSOLUTO	MAAGARON
PAGKAESPIRITUHANON Pagkontrolar pinaagi sa Balaang Espiritu	**LABAWNG-GRASYA** Proseso sa espirituhanong pagtubo
KARNALIDAD Pagkontrolar pinaagi sa kinaiyang makasasala	**REBERSIYONISMO** Proseso sa espirituhanong pag-us-us

Karnalidad maoy usa ka absoluto nga kabutang sa kalag; rebersiyonismo maoy usa ka maagaron nga kahimtang sa kalag. Kini nga kalainan tali sa karnalidad ug rebersiyonismo nagkasibo sa panagtangdi tali sa absoluto nga kabutang sa pagkaespirituhanon ug sa maagarong kahimtang sa espirituhanong pagkahamtong. Sa bisan-unsang hugna sa panahon, ang usa ka magtotoo maoy espirituhanon odi karnal. Pulos ang pagkaespirituhanon ug karnalidad maoy mga absoluto diin ang Balaang Espiritu odi ang kinaiyang makasasala nagakontrolar sa kalag.[25] Ang espirituhanong pagkahamtong ug rebersiyonismo maoy maagarong mga kahimtang nga mausab-usab pinasikad sa kalamboan sa espirituhanong pagtubo o sa pagsumbalik sa espirituhanong pag-us-us.

Ang tanang rebersiyonista karnal, apan dili tanang karnal nga mga magtotoo mga reber-

24. Kristohanong aktibismo mao ang mga magtotoo naggamit sa makatawhanon, dibibliyanhong mga paagi sama sa pagsukol sa kagamhanan, biyolente nga mga demonstrasyon, o bisan-unsang subay-sa-balaod o supak-sa-balaod nga aktibidad alang sa pag-imposar sa gikaingong Kristohanon nga mga mithi ug pamatasan diha sa usa ka katilingban. Nadasig pinaagi sa krusadong pagkaarogante, ang mga magtotoo magpuli sa espirituhanong mga kasulbaran dapig sa kadudahan nga tawhanong mga kasulbaran. Ang maong mga pagsulay alang sa pagpaputi sa kalibutan sa yawa magguba sa kagawasan, nahasupak ngadto sa pagbuut ug plano sa Dios, ug dili gayud kabahin sa espirituhanong kinabuhi.

25. Thieme, *Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang Makasasala* (2016).

siyonista. Ang karnal nga magtotoo ubus sa pagkontrolar sa kinaiyang makasasala; ang rebersiyonistang magtotoo sa ingon-usab ubus sa pagkontrolar sa kinaiyang makasasala plas ang nagkasaka-gayud nga impluwensiya sa kadaotan. Samtang ang karnal nga magtotoo mahimong mapositibo pa ngadto sa doktrina ug matinumanon sa paggamit sa rebound, ang rebersiyonistang magtotoo sa kanunay negatibo ngadto sa doktrina ug talagsa ra, kon ugaling, nagagamit sa rebound.

Bisan og usa ka maagarong konsepto, ang espirituhanong pagtubo sa magtotoo makaimpluwensiya sa gidugayon sa panahon nga siya nagagugol diha sa bisan-asa sa absolutong kabutang sa pagkaespirituhanon o karnalidad. Ang nagtubo nga mga magtotoo maglabang sa kinatibuk-ang kutay gikan sa espirituhanong pagkamasuso, paingon sa pagkabayongbayong ug sa pagkahamtong. Si bisan-kinsang magtotoo—ang masuso, ang bayongbayong, o ang hamtong—mahimong makarnal sa bisan-unsang hugna sa panahon. Ang nag-uswag nga magtotoo mahigawas sa fellowship, pinaagi sa karnalidad, sulud sa ingnon ta hamubong gidugayon. Nagbawi diha-dayon pinaagi sa rebound siya nagapadayon sa pag-uswag diha sa iyang espirituhanon nga kinabuhi. Sa pagtandi, ang rebersiyonistang magtotoo nagapalungtad sa iyang karnalidad pinaagi sa binalikbalik nga pagkapakyas sa pagrebound. Ang iyang karnalidad nagakakusog pinaagi sa lainlaing mga hugna sa rebersiyonismo hangtod nga siya mapaubus sa hut-ong sa kinadak-ang silot, ang sala paingon sa kamatayon (1 Juan 5:16), ug siya matangtang gikan sa panahon nga walay benepisyo sa pagkamatay nga grasya.[26] Siya makabawi lamang pinaagi sa rebound ug sa usa ka pag-usab sa batasan mahitungud sa doktrina sa Bibliya pinaagi sa pagbalik paglihok sa GAP.

Ubus sa absolutong konsepto sa pagkaespirituhanon, ang usa ka magtotoo sa bisan-unsang hugna sa pagtubo mahimong mapuno sa Espiritu pinaagi sa aplikasyon sa 1 Juan 1:9. Ang bag-ong magtotoo sa undang-undang nakontrolar lamang sa Espiritu ug nagapakita sa diyutayng ebidensiya sa pagtubo o produksiyon sa divine nga kamaayo. Samtang siya nagakahamtong, siya sa ngadtongadto makakab-ot og kalig-on sa iyang kalag—usa ka balansi nga pagpuyo diin ang pagpuno sa Espiritu ug divine nga panglantaw magsangkap sa usag-usa. Usa ka tukmang produksiyon sa divine nga kamaayo nianang-higayuna makitan diha sa tanang natad sa iyang Kristohanon nga kasinatian.

Ikaw kinahanglan mapasidan-an nga walay hugna sa espirituhanong pagtubo nga luwas gikan sa rebersiyonismo. Kini posible bisan pa sa usa ka labawng-grasya nga magtotoo, nga may usa ka maayo-pagkatukod nga Estraktura sa Pagtulon-an sulud sa iyang kalag, sa pagatras sa iyang espirituhanon nga pag-uswag ug pagpahinunut ngadto sa rebersiyonismo. Apan maingon nga ang Estraktura sa Pagtulon-an wala matukod sulud sa usa ka adlaw, sa samang-paagi ang rebersiyonismo dili mahitabo sa kalit-kaayo. Hinoon, kini usa ka inanay nga proseso sa pagbaliwala, kasagaran dimakit-an sa sinugdan ngadto sa usa nga nalambigit. Alang sa pag-ila sa mga sintoma, kini gikinahanglan nga ang naglambo nga mga hugna sa rebersiyonismo masusi sa hingpit. Bisan pa og sila sa kasagaran magsapaw, ang mga hugna kinahanglan mabulag alang sa katuyoan sa pag-ila sa mga timailhan ug pagtul-id sa problema.

26. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon B.

Kapitulo Dos

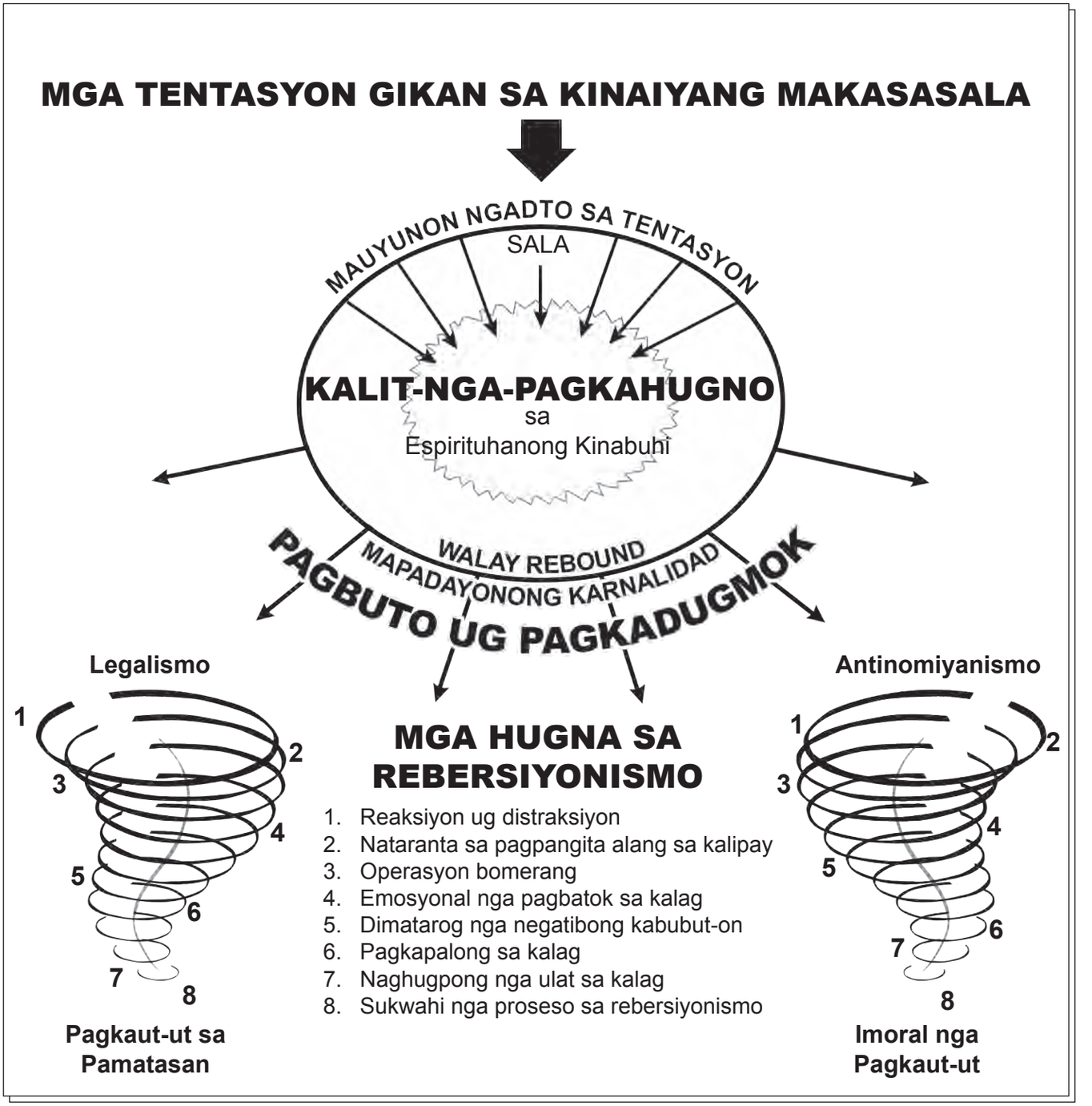
MGA HUGNA SA REBERSIYONISMO

ANG KULANG-SA-KALIG-ON NGA MAGTOTOO

KON ANG GIDAGHANON SA PAGKAT-ON OG DOKTRINA nagalabaw sa gidaghanon sa paghikalimot og doktrina, ang magtotoo nagapalig-on sa iyang kalag batok sa rebersiyonismo ug nagauswag diha sa espirituhanong kinabuhi. Apan kon ang gidaghanon sa paghikalimot og doktrina nagalabaw sa gidaghanon sa pagkat-on og doktrina, ang magtotoo nagapakompromiso sa iyang espirituhanon nga kinabuhi ug namiligro sa pag-asdang sa rebersiyonismo. Sa unsang-paagiha ang pag-us-us nagasugod?

Pagkaarogante ang gamut sa sala sa panghunahuna panugodsugod sa tanang rebersiyonismo. Sa pagkatapo, ang pagkaarogante ug rebersiyonismo magmugna og usa ka porpolyo sa kadaotan. Sila mag-ilog sa divine nga mga katungud. Ang pagkalaglag ni Satanas ug ang palisiya sa kadaotan miturok gikan sa iyang orihinal nga sala sa pagkaarogante, sa iyang pangandoy sa "pagpasaka sa akong trono ibabaw sa kabitoonan sa Dios" (Isaiah 14:12–14; Ezekiel 28:14–17). Ang gitoohang-mahitabo, busa, diha sa iyang pag-ataki sa katawhan sulud sa Hardin, si Satanas milukmay sa pagkaarogante diha sa babaye. Sukad sa pagkalaglag ni Adan, ang sukaranong sala sa panghunahuna diha sa tawhanong kaliwat mao ang pagkaarogante, nagsugod gikan sa impluwensiya sa daotan. Ang pagbinayloay sa pagkaarogante ug kadaotan maoy usa ka peligroso lisud-ilhon nga kombinasyon.

Sama sa dihang ang pugong sa usa ka granada giibut ug kini nagabuto ngadto sa pagkadugmok, nagguba sa iyang-kaugalingon ug sa iyang palibot, sa maong-paagiha ang pagkaarogante nagaibut sa pugong sa karnalidad, ug sa walay pagrebound ang kinabuhi sa magtotoo nagahugno, nagaulbo, ug unya nagadugmok. Ang unang sintoma sa kasamok nagatungha sa higayon nga ang magtotoo *nagapili* sa pagpahinunut ngadto sa tentasyon ug mga sala. Nawad-an sa pagpuno sa Balaang Espiritu ug niining-tungura ubus sa pagkontrolar sa kinaiyang makasasala, ang iyang espirituhanong kinabuhi nagahugno ubus sa kabugat sa personal nga sala. Kon ugaling sulud sa mapadayonong karnalidad siya nagaulbo,

ANG KULANG-SA-KALIG-ON NGA MAGTOTOO

madugmok pinasikad sa mga hilig sa kinaiyang makasasala. Kon siya madugmok paingon sa hilig sa legalismo[27]—sama sa kinaugalingong-pagkamatarong, pagkadili-makaantos, paghukum, pagpakaulaw, pagdaot-sa-dungog, madasigong aktibismo—siya mopakita sa

27. Legalismo mao ang waykapuslanan nga pagsulay sa tawo alang sa pag-angkon og kaluwasan, pagkaespirituhanon, o ang pag-uyon sa Dios pinaagi sa tawhanong kamaayo.

pagkaut-ut sa pamatasan. Kon siya madugmok paingon sa hilig sa antinomiyanismo[28] ug katagbawan-sa-kaugalingon—pakighilawas nga mga sala, kemikal o ilimnong-makahubog nga mga pagkamaagaron, kriminalidad, o usa ka kombinasyon gikan niining mga problemaha—siya mopakita sa imoral nga pagkaut-ut. Waysapayan og hain sa masalaypong hilig ang magtotoo nagahangop, siya nagapahiagum sa iyang kinabuhi sa pagkabungkag. Kon siya nagapabilin sulud sa kahimtang sa kanunay nga karnalidad, wamasanta pinaagi sa pagrebound ug espirituhanong pag-uswag, ang kalit-nga-pagkahugno nagabalhin ngadto sa pagbuto, ang makitang pag-ulbo nga nagalabay sa magtotoo paingon sa walo ka hugna sa rebersiyonismo.

Hugna Uno: Reaksiyon ug Distraksiyon

Isip usa ka magtotoo ikaw magtubag odi magreak ngadto sa katawhan, mga sirkumstansiya, o doktrina. Ikaw tingali dali-mobati sa sayup-nga-ilusyon, pagkasensitibo-kaayo, kalaay, kamingaw, kahigawad. Ang bisan-unsa gikan niining *mabatukong mga pasikaran* mahimong mahitabo sa imong kinabuhi sa makausa o pag-usab, apan kon ikaw malunang diha sa karnalidad, ang reaksiyon mamahimong usa ka paagi sa pagkinabuhi. Ang makanunayong pagsumiter ngadto sa mabatukong mga pasikaran nagaresulta diha sa distraksiyon gikan sa doktrina ug nagasangpot diha sa negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina.

Ang pagtahan ngadto sa reaksiyon ug distraksiyon nagalakip sa:

1. sayup nga mga prayoridad nga magbutang sa kalingawan, katawhan, o kauswagan labaw kay sa doktrina;
2. pagsalikway sa awtoridad sa pastor-magtutudlo nagresulta diha sa pagsalikway sa mensahe sa doktrina mahitungud sa plano, pagbuut, ug katuyoan sa Dios alang sa imong kinabuhi;
3. kulang sa pagkawaypihig sa higayon nga gibadlong sa Kasulatan o sa usa-ka-tawo nga may awtoridad;
4. panagbangi sa personalidad gikan sa pagkasensitibo-kaayo;
5. pagpanimalus sa dihang gibiaybiay pinaagi sa paglibak, pagdaot-sa-dungog, o dimakiangayong pagtagad;
6. dimaayong mga desisyon gikan sa posisyon sa kahuyang;
7. nagpasangil sa pagkawalay-kalig-on-sa-kaugalingon ngadto sa uban imbis sa pagangkon og kaakohan alang sa iyang kaugalingon nga dimaayong mga desisyon;
8. kakulang sa konsentrasyon diha sa doktrina sa Bibliya gumikan sa pagkasugapa sa druga, usa ka problema sa paghuboghubog, pagpakighilawas ni bisan-kinsa, sakit sa kaisipan, kriminalidad;
9. kaaroganteng pagkalinga sa kaugalingon ug sa uban pa aron isalikway ang katinuuran;
10. kakulang sa espirituhanong pangpadasig tungud kay walay personal nga kasigurohan

28. Antinomiyanismo mao ang dikapugngang pagkawalay-balaod diin ang kaibog alang sa katagbawan-sa-kaugalingon maoy nagaunang prayoridad sulud sa kalag. Ang tawong-waybatasan nagareak batok sa awtoridad ug pagpugong, nagasalikway sa moralidad ug sa mga absoluto sa Kasulatan, ug nagatuis sa grasya sa Dios ngadto sa mapasagarong pagtugot sa pagpakasala.

sa padulngan, walay personal nga gugma alang sa Dios nga Amahan, ug walay okupasyon uban sa persona ni Kristo.

Ang reaksiyon nagabukas sa usa ka matuud nga tinubdan sa daghang-kalisud—usa ka masanayon nga tinubdan sa mga kasamok. Ang reaksiyon nga hugna sa rebersiyonismo adunay una ug ikaduha nga mga bahin. Ang sayup-nga-ilusyon sagad mao ang inisyal sa krisis nga nagabatok sa kalag. Sa sinugdanan kini usa ka reaksiyon batok sa katawhan tungud kay sila nakapahigawad kanimo o napakyas sa pagtuman sa imong layo-sa-kamatuuran nga mga pagdahum. Kon ikaw magreak batok kanila, ikaw mawad-an-og-kadasig, ug mapalinga sa doktrina. Ang sayup-nga-ilusyon nagapasugod ngadto sa personalidad nga mga panagbangi diha sa pamilya, kahigalaan, sa ubang mga myembro sulud sa kongregasyon, o sa pastor. Ikaw tingali gani magpalayo gikan niadtong kinsa nakapahigawad kanimo o magbiya gikan sa lokal nga simbahan sa hingpit.

Kining pagkasensitibo-kaayo ug pagkasubhetibo magbilin og usa ka kahaw-ang diha sa imong kinabuhi nga sa kanunay nagasangpot ngadto sa pag-inusara ug sa pagkawalay-katakus alang sa pagsugakod sa kamingaw. Wamasanta pinaagi sa espirituhanong mga katakus,[29] ang sayup-nga-ilusyon nagapalihok sa ikaduha nga masumbalihokong mga puwersa—kahigawad, kalooy-sa-kaugalingon, ug ang nag-uban nga mga sala sa panghunahuna sa pangabubho, kapaitan, garbo, pagkadimapuypuy, kamapahimaslon, pagkasad-an nga dinugtongdugtong—ang paagi sa buhat sa usa ka kulang-sa-kalig-on nga kalag (1 Timoteo 6:3–4). Kining ikaduha nga masumbalihokong mga puwersa mag-agni og pagpanimalus o ang pagsulay sa paghimo sa imong kalipay diha sa pagkadili-malipayon sa ubang tawo pinaagi sa paglibak, pagdaot-sa-dungog, paghukum. Kon kining karnal nga batasan nagapatigbabaw diha sa usa ka magtotoo, ang pagkawaypihig ngadto sa pagtulon-an sa Pulong sa Dios ug ang matuud nga pagsimba maguba.

Ang unang hugna sa rebersiyonismo sa ingon-usab mahimong maglakip sa tanang matang sa mga distraksiyon, bisan gani ang matuud nga mga kalingawan ug mga panalangin sa kinabuhi sama sa lingawlingaw, pamilya, panglawas, patigayon, katilingbanong kinabuhi, biyahe, paugnat-sa-kusog. Apan sa higayon nga ang negatibong kabubut-on nagasulud, kini nga mga panalangin sa kinabuhi mahimong makadaot tungud kay ilang napulihan ang dapit sa makanunayong pagkat-on sa doktrina. Ang mga distraksiyon maoy mapadayonong mga kabilinggan diha sa espirituhanong pagkamasuso ug ang dihamtong nga magtotoo sa kasagaran malupigan nila. Samtang ang hamtong nga magtotoo makasinati og usa o daghan pa gikan niini nga mga distraksiyon matag karon ug unya, siya nagabawi dayon pinaagi sa pagrebound ug pagpasulud sa doktrina. Kon ang reaksiyon ug distraksiyon maghulagway sa imong barahan sa kinabuhi, ikaw sa mapanagan-ong makaingon nga ikaw wala pa gayud makasulud sa hut-ong sa espirituhanong pagkahamtong!

Ang mapadayonong reaksiyon ug mga distraksiyon diha sa imong kinabuhi maoy nagauna nga mapasidan-ong mga timaan alang kanimo sa pagpakusog sa imong pagpasulud sa doktrina sa Bibliya. Kon ikaw magbaliwala sa mga pasidaan ug magpasangil sa imong pagkadili-malipayon ngadto sa katawhan o mga sirkumstansiya, o maggamit kanila ingon nga usa ka pamalibad sa pagpalta sa imong-kaugalingon gikan sa tanang pagtulon-an sa

29. Espirituhanong mga katakus maglakip sa pagpuno sa Balaang Espiritu, paghibalo ug pagsilsil sa doktrina, ug pagbuhat sa espirituhanong kinabuhi.

Bibliya, ikaw magdugang lamang sa imong mga problema. Sa dikalikayan ikaw mosugod diha sa usa ka desperadong pagpangita alang sa pagtambak sa haw-ang sulud sa imong kalag.

Hugna Dos: Nataranta sa Pagpangita alang sa Kalipay

Katagbawan, kalinaw, ug kapasidad alang sa kinabuhi mahimong makaplagan lamang gikan sa doktrina sa Bibliya (Mga Hebreohanon 13:5). Sa dihang ikaw magsalikway sa doktrina sa Bibliya, ikaw mangita og laing panagang ngadto sa mabatukong mga pasikaran—ang kataranta sa pagpangita alang sa kalipay. Kompensasyon ug sublimasyon ang madawat nga mga kasulbaran alang sa mga problema sa kahigawad, kadismaya, ug kamingaw. Ang imong pagpangita makasagup sa daghang direksiyon: gahum, kalingawan, impluwensiya, pag-uyon, kalampusan, mga hiyas nga nahuptan, katilingbanong kinabuhi, pakighilawas, materyalismo. Ang imong kaibog alang sa kalipay nagapahiklin sa imong kagutum alang sa espirituhanong pangpahimsog. Ikaw mamahimong usa ka mahigugmaon sa kalingawan imbis nga usa ka mahigugmaon sa Dios (2 Timoteo 3:4*b*). Ang imong kaibog alang sa kalipay nagagarantiya sa usa ka kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, apan ang imong kataranta sa pagpangita nagagarantiya lamang og pagkawagtang sa kalipay.

Ang kataranta sa pagpangita nagapaaghat sa usa ka hilig gikan sa kinaiyang makasasala, bisan-hain sa kinaugalingong-pagkamatarong sa legalismo o sa kaugalingong-katagbawan gikan sa antinomiyanismo. Bisan pa og ang usa ka hilig makita nga daw mastalahuron pa kay sa uban, ang duha sa samang-paagi makaguba sa pag-uswag sa imong espirituhanon nga kinabuhi. Ang hilig nga nagadominar diha sa usa ka piho nga higayon sagad naimpluwensiyahan sa imong bakgrawon. Pananglitan, kon ikaw namatuto sulud sa usa ka kinabuhing-mahigpit nga Kristohanong panimalay, ikaw tingali magpahimug-at alang sa legalismo, nagsanta sa bisan-unsang hilig paingon sa antinomiyanismo. Kon ang imong palibot mapatuyangon kaayo ug minos ang kamahigpiton, ang kamaulagon tingali magpadayag sa imong hilig paingon sa antinomiyanismo. Hinoon, ang reaksiyon sa imong palibot mahimong makapausab niining naandan nga mga sundanan. Tungud sa reaksiyon batok sa legalismo, ikaw tingali mahimong makihilawasnon ni bisan-kinsa, o tungud sa reaksiyon batok sa antinomiyanismo, ikaw tingali mahimong tigpaaron-ingnon ug hinawayon.

Ang kinadak-ang peligro gikan niini nga mga hilig nahimutang diha sa ilang kamalimbungon: Ang legalista sagad masaypan ingon nga usa ka espirituhanong higante; ang maulagong matang gitoohan nga wala gayud maluwas. Ang legalista nga hilig sa kasagaran nagabutang sa usa ka sayup nga pagpahimug-at diha sa kasinatian diin ang Kristohanong serbisyo, pananglitan, nasaypan nga pagkaespirituhanon. Kon ang imong hilig paingon sa legalismo, ikaw molihok alang sa ‘madaugong kinabuhi’ nga mga kasinatian pinaagi sa ilang makausa-ra-himoon nga mga pahinungud, pagkaespirituhanon pinaagi sa mga buhat, tagsatagsa nga pagdisipulo, pagdili, pagpanambag, o Kristohanong aktibismo. Ikaw mopahinunut ngadto sa kaibog alang sa emosyonal nga mga kasinatian sama sa ‘pagpanambal’ o ‘pagsultig-dimasabtan nga pinulongan,’ walay usa kanila ang matuud nga espirituhanong mga gasa sulud sa human-sa-kanon nga hugna-sa-panahon sa Kapana-

honan sa Simbahan.[30] Kini nga mga balansayon magpaila sa kinaunhang pagsulud sa kadaotan sa rebersiyonismo.

Ubus sa hilig alang sa antinomiyanismo ikaw tingali magpili sa dalan sa paghuboghubog, kahilayan, makihilawasnon ni bisan-kinsa o kangil-ad, abuso sa druga, hasta-gani krimen. Apan bisan-unsang direksiyon ang imong pilion, ang imong pagpangita sa Mahimayaong paraiso mamahimong usa ka alternatibo ngadto sa adlaw-adlaw nga paglihok sa GAP. Ang dinalidaling pagpangita alang sa kalipay gawas sa doktrina mahimong usa ka pita sa kaugalingong-minugna nga kagul-anan. Ang lumalabay nga mga kalingawan dili gayud makahatag sa permanenteng kalipay.

Hugna Tres: Operasyon Bomerang

Ang bomerang, usa ka hinagiban gikan sa Lumad sa Australia, nagasumbalik ngadto sa naglabay kon kini dimakaigo sa iyang gitinguha nga target. Kon ikaw kulang sa tinuud nga kapasidad alang sa pagkinabuhi, nga alang sa magtotoo nagagikan lamang sa doktrina sa Bibliya, ug mangita sa kalipay pinaagi sa lahi nga mga paagi, ang imong mga paningkamot sa dikalikayan mosumbalik. Ang mao ra nga mabatukong mga pasikaran nga mipasiugda sa imong orihinal, nahisalaag nga pagpangita alang sa kalipay magmugna sa usa ka bomerang nga sangputanan. Ang kapakyasan sa paghupay sa mabatukong mga pasikaran ug sa pagkab-ot sa gipangandoy nga kalipay nagapahimo lamang sa inisyal nga reaksiyon aron mapasamut: Kahigawad mamahimong kasuko; kadismaya mamahimong depresyon; kamingaw mamahimong pagkabiniyaan.

Ang labaw nimong paggukud sa kalipay ang labaw pa nga kini nagalikay kanimo. Sa pagpaningkamot alang sa pagtukod og kalipay ibabaw sa mga detalye sa kinabuhi—kuwarta, kalampusan, katilingbanong kinabuhi, pakighilawas, kahigalaan, pamilya, tawhanon nga maayong mga buhat, materyal nga mga butang—ang kaugalingong-minugna nga kagul-anan nagatubo. Ang dimaayong mga desisyon nga nahimo tungud sa nagsalimoang pagpangita sa kalipay magdugang sa imong pagkadili-malipayon.

Sa higayon nga ikaw magbiyo paingon sa Operasyon Bomerang, ang kadaotan anam-anam nga nagporma sulud sa imong kalag ug ang unang mga timailhan sa espirituhanong pagbatok magtungha. Imong hikalimtan ang doktrina ug makalihok lamang ubus sa emosyon. Ang imong nagsalimoang pagpangita alang sa kalipay nagabomerang ngadto sa usa ka hingpit nga kaguliyang sa emosyon nga nagakontrolar ug mamahimong tigpanglupig sa kalag.

Hugna Kwatro: Emosyonal nga Pagbatok

Ang aktibidad sa emosyon gidesinyo alang sa paglihok nga manunuton ngadto sa mga absoluto sa doktrina sa Bibliya nga anaa sulud sa mentalidad sa toong lingin-nga-kabahin sa kalag. Maingon nga ang Dios mibuhat sa tawo isip ang awtoridad labaw sa babaye diha sa Kategoriya Dos nga Gugma (Genesis 3:16; Mga Taga-Efeso 5:22–23; Mga Taga-Colosas

30. Thieme, *Mga Dila* (2017).

3:18; 1 Pedro 3:1),[31] sa maong-paagiha Siya midesinyo sa mentalidad sa toong lingin-nga-kabahin sa kalag alang sa pagdumala sa emosyon. Doktrina sulud sa toong lingin-nga-kabahin gipahisama ngadto sa bana, samtang ang emosyon gipahisama ngadto sa asawa. Ang asawa gibuhat alang sa pagtubag sa iyang bana, maingon gayud sa emosyon nga gitagana alang sa pagtubag ngadto sa sulud sa toong lingin-nga-kabahin.

Samtang ang tanang katawhan maghuput og emosyon sulud sa lawas isip usa ka hulagway sa mentalidad sa kalag, ang pangpadasig nga magpukaw sa tagsatagsa ka mga pagtubag lainlain. Pananglitan, ako sa kanunay sa emosyonal nga magtubag ngadto sa maanindot nga musika, sama sa Wagnerian opera o sa banda ni Tommy Dorsey, apan kini nga emosyon usa lamang ka pagtubag og unsay anaa na sulud sa akong pakisayran sa pangisip. Ang emosyon mismo maoy usa ka waysulud nga pisyolohiyanhong pagtubag; kini wala nagasulud og unud sa doktrina, walay mentalidad, walay mga sumbanan ug mga sukaranan, walay sentido komon: Kini nagalarawan sa karakter nianang diin kini nagatubag. Kon ang toong lingin-nga-kabahin nagasulud og doktrina, ang emosyonal nga tubag mao ang pagdayeg alang sa kamatuuran ug divine nga panglantaw (Mga Salmo 16:7–8). Ang resulta mao ang kapasidad alang sa kinabuhi, gugma, kalipay. Apan, kon ang toong lingin-nga-kabahin nakontrolar sa kinaiyang makasasala, ang awtoridad sa doktrina masalikway ug ang mga emosyon magreak pinaagi sa hingpit nga pagkausab sa pagbati—irasyonalidad, kamaako-akohon, kamausab-usabon, kakulang-sa-balansi. Kana nga magtotoo mamahimong usa ka "hayup" (Mga Salmo 73:21–22) ug ang toong lingin-nga-kabahin mamahimong "malimbongon" nga kasingkasing.

> "Ang kasingkasing [toong lingin-nga-kabahin nga giharian sa emosyon] labaw pang malinglahon [nga may mga sala sa panghunahuna] kay sa bisan-unsa pa
> Ug sa hilabihang kabangis [mabatukon ngadto sa Dios]." (Jeremiah 17:9*a*)

Sa karaang kalibutan ang emosyon gihulagway sa pinulongan nga maylabot sa nagkalainlaing mga parte sa lawas. Ang emosyon gihulagway pinaagi sa Griyegong mga pulong nga (*splagchnon*), "ginhawaan" (KJV) o "mga tinai"; (*koilia*), "tiyan"; ug (*nephros* o *kilyah* diha sa Hebreyo), "mga amimislon" (KJV) o sa literal "mga rinyon." Maingon nga ang mga rinyon maguba tungud sa pabalik-nga-bul-og gikan sa pantog, sa maong-paagiha ang emosyon mapadunot tungud sa pagbatok gikan sa kinaiyang makasasala.

Nadunot nga emosyon sa kanunay mao ang resulta sa pagdagayday-og-balik sa kinaiyang makasasala diha sa usa sa tulo ka lugar: ang lugar sa kahuyang, nga nagadala sa personal nga mga sala; ang kaibog nga sundanan nga nagadala sa mga hilig paingon sa legalismo o antinomiyanismo; o ang lugar sa kalig-on, nga nagadala sa tawhanong kamaayo. Bisan pa og gidesinyo alang sa pagtubag sa doktrina sulud sa toong lingin-nga-kabahin, ang emosyon mahimong makatubag sa mga sala sa panghunahuna sa pangabubho, pagkasad-an, garbo, kapaitan, kamapahimaslon, pagkadili-mapuypuy. Kini mahimong

31. Ang mga kategoriya sa gugma maglakip sa Kategoriya Uno nga Gugma—alang sa Dios; Kategoriya Dos nga Gugma—alang sa bana o asawa; Kategoriya Tres nga Gugma—alang sa kahigalaan. Diha sa Kategoriya Dos nga Gugma, ang Dios midesinyo sa piho nga lalaki alang sa usa ka piho nga babaye. Ang matag myembro sa tawhanong kaliwat adunay usa ka katugbang nga gidesinyo alang gayud kanila, gawas sa espesyal nga mga kahimtang diin ang usa ka tawo adunay gasa sa pagkadili-minyo.

makatubag ngadto sa mga sumbanan ug mga sukaranan sa toong lingin-nga-kabahin, o sa kaibog sa pag-uyon, kaibog sa gahum, materyalismo nga kaibog, kaibog sa pakighilawas. Ang emosyon mahimong makatubag sa divine nga kamaayo o sa tawhanong kamaayo.

Ang emosyonal nga pagbatok pareho ra sa emosyon nga nakighilawas diha sa kinaiyang makasasala ug diha sa palisiya ni Satanas sa kamaayo ug kadaotan. Ang matuud nga lihok sa emosyon isip tigtubag mabalit-ad. Imbis nga usa ka 'nagatubag nga babaye,' ang emosyon mamahimong usa ka 'langgis nga babaye,' nagmugna og usa ka mangtas sulud sa kalag. Taliwala sa kahimtang sa mabatukong emosyon, ang usa ka bangis og mapugsanong kirida, nagadiktar sa toong lingin-nga-kabahin.

Sa higayon nga ang emosyon nagaangkon sa papel sa tigpanulong, kini mamahimong usa ka kasangkapan sa kinaiyang makasasala. Kini nagatubag sa usa ka labing tukma nga pangutana: Nganong daghan man kaayong magtotoo ang waykatakos sa paggamit sa doktrina bisan pa nga sila makanunayong magpasulud niini? Emosyonal nga pagbatok! Bisan pa og ang magtotoo makapametabolisar ug makatigum sa daghang doktrina, kon ang mga emosyon mag-okupar, ang GAP mapakyas ug ang doktrina sulud sa kalag masumpo. Ang doktrina dili makaabot ngadto sa dagaydayan sa kahibalo. Ang magtotoo walay abilidad alang sa pagkonsentrar diha sa doktrina o sa pagpatuhup sulud sa iyang panghunahuna sa mga konsepto sa divine nga panglantaw. Kini mao ang kahimtang sa mga Corintohanon kinsa, bisan pa og sila nakabaton og benepisyo gikan sa personal nga pagpanudlo ni Apostol Pablo, misuki sa doktrina ug misinati sa espirituhanong kaluya.

> Ang among baba namulong sa dayag diha kaninyo [pagtulon-an sa Bibliya], O mga Corintohanon, ang among kasingkasing [toong lingin-nga-kabahin] nakapadayag sa hingpit [uban sa doktrina]. Kamo wala pugngi [gikan sa pagkaton sa doktrina] namo, apan kamo napugngan pinaagi sa inyong kaugalingon nga mga pagbati [mga ginhawaan o mga emosyon]. (2 Mga Taga-Corinto 6:11–12)

Si Pablo nag-ingon, "Kamo dili pinugngan namo (Pablo, Apollos, Timoteo, o Titus), kundili pinaagi sa inyong kaugalingon nga emosyonal nga sundanan." Ang mga magtotoo nga nakontrolar sa ilang emosyon o maggamit niini ingon nga sumbanan alang sa Kristohanong kinabuhi maoy nalibog, rebersiyonista, ug apostata. Sila wala nagkinabuhi sumala sa plano sa Dios alang sa ilang mga kinabuhi (Pinadayag 2:23).

Samtang ang doktrina sa Bibliya nabaliwala o nasalikway, ang Kakristiyanohan magkadaghan ang erehiyanhon ug gikontrolar sa emosyonalismo. Ang espirituhanong kinabuhi kinahanglan pinasikad lamang diha sa dimasayup nga Pulong sa Dios; gawas-niini, kini pulos lamang "kasinatian." Ang mga Kristohanon nga walay doktrina maghunahuna ug maglihok sama sa mga dimagtotoo. Sila magsalig diha sa dikasaligan—*tawhanong kasinatian* ug *tawhanong panglantaw* (Jeremiah 17:5). Ang mga magtotoo nasangkapan alang sa paggamit sa gahum ug lig-ong-kusog sa espirituhanong kinabuhi gikan sa pagpuno sa Balaang Espiritu ug doktrina sa Bibliya. Apan gumikan sa emosyonal nga pagbatok sila mahimong mga tigpahimulus sa Dios, nagpatumbas sa ilang kaugalingon nga mga tumong diha sa pagbuut sa Dios, nagtinguha sa maayong *pagbati*, nagpangita alang sa milagrosong kalingkawasan, nagsunud sa mini-nga-panalangin gikan sa emosyonal-kaayo o mistiko nga mga kasinatian. Sila dali matakdan ngadto sa magubot nga mining-pagsimba sa mga

Karismatik kinsa magpasiugda og naghingaping pangpagana sa emosyon taliwala sa mga buhat sa pagsimba. Ang mga magtotoo nga may kasamok ilabina sa kalag mahimong salawayon nga mga tigpangitag-gubot o nalibog nga mga tawo. Tungud-niini, kita ingon nga mga magtotoo gimandoan sa pagpalayo gikan kanila.

> Karon ako mag-awhag kaninyo, kaigsoonan, bantayi inyong mata diha nianang kinsa hinungdan sa mga panagbangi ug sa mga babag sukwahi sa pagtulon-an [sa doktrina] nga inyong nakat-onan, ug pagpahilayo gikan kanila. Kay ang maong mga tawo mga ulipon, dili sa atong Ginoo nga si Kristo kundili sa ilang kaugalingon nga mga kagustohan [tiyan o mga emosyon]; ug pinaagi sa ilang swabe ug maulog-ulogon nga sinultihan sila maglingla sa mga kasingkasing [mga toong lingin-nga-kabahin] sa masaligon [madutlan nga mga magtotoo nga walay doktrina]. (Mga Taga-Roma 16:17–18)

Gawas sa doktrina nga nakatuhup sa kalag, wala gayuy mahimong kapasidad alang sa paghigugma sa Dios, walay kapasidad alang sa kinabuhi, walay kapasidad alang sa kalipay, o walay kapasidad alang sa gugma sa bisan-unsang natad. Sa higayon nga ikaw magtalikud diha sa doktrina, ikaw magpadali sa kusog-kaayong-bul-og sa kaugalingong-minugna nga kagul-anan ug divine nga silot. Ang emosyonal nga pagbatok sa kalag, o espirituhanong anarkiya, nagaandam sa dalan paingon sa ikalimang hugna sa rebersiyonismo.

Hugna Singko: Dimatarog nga Negatibong Kabubut-on mahitungud sa Doktrina

Isip usa ka resulta gikan sa mabatukong mga pasikaran ug distraksiyon, ang kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, Operasyon Bomerang, ug emosyonal nga pagbatok, ang magtotoo nagabiya sa espirituhanong mga prayoridad ug nagahimo sa dimaayong mga desisyon gikan sa usa ka posisyon sa kahuyang (Hosea 4:1*b*–4). Sa panahon ang negatibong kabubut-on mahitungud sa doktrina anaa diha sa matag hugna sa patiubus nga pag-unlod sa rebersiyonismo, kini niining-tungura nagapakita nga daw usa ka hingpit nga kudeta. Ang negatibong kabubut-on sa hingpit nagasalikway sa doktrina; ang GAP mahunong. Ang magtotoo dili na makatubo espirituhanon. Siya wala na nagasunud sa plano, pagbuut, ug katuyoan sa Dios alang sa iyang kinabuhi. Isip usa ka resulta, tanan niyang mga buhat maoy patay nga mga buhat ug tawhanong kamaayo, sa hingpit nga dimadawat ngadto sa Dios. Siya naglihok pinaagi sa kusog sa unud imbis nga pinaagi sa gahum sa Dios nga Balaang Espiritu. Si bisan-kinsang magtotoo sulud niini nga hugna sa rebersiyonismo mawad-an og kontrol sa iyang kinabuhi ug nagapadangat sa iyang-kaugalingon padulong sa Kristohanong pagkaut-ut.

Ang kinaunhang timailhan sa negatibong kabubut-on mao ang pagkawalay-kaikag o pagkawalay-pagtagad sa pagtulon-an sa Bibliya nga nagaaginod sa kamalinglahon ug sa inanay sulud sa imong panghunahuna. Sa tukma adunay liboan sa doktrinal nga mga tema sulud sa Bibliya. Ang pipila tingali diha-dayon magpaikag kanimo; ang uban tingali makapalaay kanimo o daw makakapoy mao nga ikaw magdumili-pagtagad kanila o magbaliwala kanila ingon nga waykapuslanan ang pagbalikbalik. Ang pipila mahimong sukwahi kaayo

sa imong mga daang-hunahuna nga ikaw mosingka sa madilaabong pagsupak. Apan ang tanang doktrina mapuslanon alang sa pagpanudlo sa pagkamatarong (2 Timoteo 3:16), ug ang sugo ngadto sa pastor-magtutudlo mao ang pagsangyaw sa *tibuuk* pagbulot-an sa doktrina.

Ang ikaduhang timailhan sa negatibong kabubut-on mao ang sayup nga mga prayoridad: Ikaw hilabihan kaokupado kay sa makanunayong pagpaminaw og doktrina sa Bibliya. Kon ang mga detalye sa kinabuhi ang kinalabwang prayoridad, ikaw nalinga sa imong-kaugalingon, katawhan, ug mga sirkumstansiya og walay panahon alang sa matag-adlaw nga pagpasulud sa doktrina. Ang imong panahon ug kusog matuhup diha sa pagpanglimbasog alang sa kalampusan, ranggo, katigayunan, gahum. Ang agni sa nagkalainlaing mga kalingawan magpuli sa Bibliya nga pagtoon. Ang imong mga higala o pamilya magpalinga kanimo o magguyod kanimo palayo. Hasta gani ang panglawas ug klima magamit nga mga pamalibad: Dimaayo imong pamati; ang kahimtang-sa-panahon maayo kaayo (usa ka perpekto nga adlaw alang sa pagdulag golp) o hilabihan kadaotan (usa ka tukmang adlaw sa pagpabilin sa balay). Sayup nga mga prayoridad wala magkahulugan nga og unsay imong gusto buhaton maoy dimaayo, apan sila mahimong dimaayo kon ikaw magbutang kanila nga una pa sa doktrina sa Bibliya. Ang bisan-unsang detalye sa kinabuhi, walay sapayan unsa ka maayo o dimakadaot nga nagauna pa kay sa doktrina, sa katapusan nagakahulugan og kalit-nga-kalisdanan.

Ang ikatulong timailhan sa negatibong kabubut-on nagasangpot sa usa ka panagbingkil sa personalidad batok sa pastor o antagonismo ngadto sa iyang awtoridad. Ang espirituhanong gasa sa pastor-magtutudlo nagatugyan sa abilidad ug awtoridad alang sa pagsangyaw sa doktrina ug dili pinugngan sa bisan-unsang piho nga makitang personalidad. Apan daghang katawhan sa masaypanong magpinig sa usa ka pastor ingon nga usa ka mahigalahon, hilumon, masantosong pagkatawo kinsa nagahulagway sa usa ka maampoong imahen ug nagalitok sa angayang mga panultihon sa tanang higayon. Wala gayuy barahan sa personalidad alang sa usa ka pastor. Ang Dios nagagamit sa daghang matang sa mga talento ug mga taras. Kini nga kalainan gipamatud-an sa mga apostol, kinsa maoy usa ka pagtoon bahin sa mabulokong mga panagtandi: Pedro maoy mapugsanon ug madalidalion; Juan, aristokratiko ug hilumon; Tomas, salabutanon ug maduhaduhaon. Ang personalidad ni Pablo mailhan pinaagi sa kamapuwersahon, hait-og-sinultihan, maalamong batid-sa-alampat, ug waysayup nga pangatarungan diha sa pagpahayag sa doktrina. Sa ingon-usab adunay dakong kalainan bahin sa bokabularyo, pagpasundayag, ug paggamit sa idyom tali niining tagsatagsa ka mga magtutudlo sa doktrina.

Kon ikaw naanad sa pagpaminaw nga ang Bibliya gitudlo pinaagi sa usa ka piho nga paagi, ikaw sa kanunay magdahum niini nga mapadayag sa susamang paagi. Ikaw tingali makugang nga makadungog sa usa ka pastor nga magpatin-aw sa doktrina pinaagi sa mapuwersahon, sa kadaghanan, *koine* English. Apan, ang iyang nag-unang atimanonon mao ang pagtuman sa iyang responsibilidad sa pagsangyaw og doktrina sa tukma gikan sa dugukan sa iyang kaugalingon nga personalidad uban sa kaligdong ug kamahunahunaon ngadto sa kongregasyon. Ang imong personal nga mga gusto dili ang krayterya alang sa hustong kalihukan sa usa ka pastor. Ang isyu alang kanimo mao ang: Siya ba adunay espirituhanong gasa sa pastor-magtutudlo ug siya ba sa tukma nagapatin-aw sa tibuuk pagbulot-an sa doktrina sa Bibliya? Ubus sa pagpuno sa Espiritu ug sa paggamit sa GAP ikaw makakonsentrar diha sa mensahe ug makakat-on sa doktrina nga walay pagkalinga sa

iyang personalidad.

Ang ikaupat nga timailhan sa negatibong kabubut-on mao ang antagonismo o personalidad nga mga panagbangi diha sa ubang mga myembro sulud sa kongregasyon. Ikaw tingali magsimba sa kanunay apan negatibo gihapon tungud kay ikaw mapait, abubhoan, o maindigon ngadto sa usa-ka-tawo sulud sa kongregasyon. Kon ikaw nalukop sa mga sala sa panghunahuna mahitungud sa laing mga magtotoo, ang imong konsentrasyon diha sa doktrina madaot.

Ang ikalimang problema mao ang pagkapakyas sa paggamit sa mga pagsangkap sa grasya alang sa GAP, nga maglakip sa pastor, sa lokal nga simbahan, ug aplikasyon sa rebound teknik. Bisan pa og ikaw magtambong sa pagtoon sa Bibliya ug positibo alang sa pagkat-on og doktrina, kini imposible alang sa pagpatuhup sa Pulong gawas kon ikaw napuno sa Espiritu (Mga Taga-Efeso 5:18; cf., 1 Mga Taga-Corinto 2:14). Imong mapatuman kini pinaagi sa paghingalan o pagsitar sa imong nahibaloan nga mga sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan pinasubay sa 1 Juan 1:9.

Ang ikaunum nga katin-awan sa kakulang diha sa pagtubag sa doktrina mao ang kapakyasan sa pag-ila sa matuud nga Tinubdan sa kauswagan. Kasagaran ang kalisud ug kasakit mao lamang ang hinungdan alang sa daghang magtotoo nga motambong sa pagtoon sa Bibliya. Apan sa higayon nga ang kabug-at nagalurang o ang kauswagan mahibalik, kini nga mga magtotoo mangahanaw hangtod nga ang laing katalagman nagadala og masdakong kasakit ug pag-antos. Nianang-higayona, nalibog, nahigawad ug napahinumduman pinaagi sa divine nga silot nga ang doktrina maoy bugtong kasulbaran, sila mag-ilogay sa pagbalik ngadto sa pagtoon sa Bibliya. Sa waysuwerte, bisan-pa-niana, ang kauswagan o ang kakulang niini mamahimo nilang sukdanan alang sa paghukum kon sila magkinahanglan ba o dili sa doktrina. Ang ilang mausab-usabon nga panghunahuna nagaugmad ngadto sa usa ka ilhanan sa pagkadili-matinuuron ug kawalay-kasigurohan nga nagasangpot ngadto sa sayup nga konklusyon nga ang doktrina sa tinuuray dili magamit. Ang kauswagan dili gayud mahimong usa ka pamalibad alang sa pagbiya gikan sa doktrina sa Bibliya—ang basihanan diin ikaw makapahimulus sa kauswagan. Ang imong kapasidad alang sa pagdayeg sa matag-butang nga bililhon diha sa kinabuhi nagaagad sa doktrina sulud sa imong kalag. Busa, ang mahimo kang masmauswagon, masmodako ang imong panginahanglan alang sa doktrina.

Ang ikapito nga hinungdan alang sa pagsalikway sa doktrina mao ang pagkalibog ngadto sa daghang aspeto sa lohistika o buhing grasya. Ang Dios sa maloloy-ong nagahatag sa tanan nga espirituhanon ug temporal nga mga pagsangkap nga imong gikinahanglan alang sa paglungtad, sa pagpasulud og doktrina, ug sa pagtubo pinaagi sa grasya sulud sa kalibutan sa yawa. Ang negatibong kabubut-on diha sa doktrina sa dikalikayan nagaresulta pulos sa pagkapakyas sa pagdayeg niining temporal nga mga pagsangkap ug sa pagsalikway sa espirituhanong mga bahandi.[32]

Ikawalo, ang pagkagar sa pagtoo-pahulay nga teknik,[33] makadala ngadto sa negatibong

32. Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan*, 121–217.

33. Pagtoo-pahulay mao ang teknik sa pagsagol sa mga saad ug mga doktrina sa Pulong sa Dios diha sa pagtoo, kana maoy, pagtoo sa Dios ug sa Iyang Pulong, alang sa pagmugna og kalinaw diha sa kalag taliwala sa mga kalisdanan sa kinabuhi (Mga Hebreohanon 4:1–2). Kini magamit taman sa kinatas-an sulud sa labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga kinabuhi. Tan-awa sa Thieme, *Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi* (2016); *Christian*, *at Ease!* (1993).

kabubut-on. Kon ubus sa kalisdanan ikaw mapakyas sa pag-angkon sa mga saad sa Dios, ikaw dili makaaplay bisan pa sa sukaranong doktrina. Ang kasakit mahimong tinuud pa alang kanimo kay sa Iyang Pulong.

Samtang sila maghatag sa pulong-lamang nga pangalagad ug mag-ila sa Bibliya ingon nga Pulong sa Dios, ang mga magtotoo karong-panahona nagkasamut nga negatibo sa doktrina. Sa kanunay adunay pipila ka hinuptan sa hilabihang-pagbati nga isyu diin nagahawid og prayoridad labaw sa pagtulon-an sa doktrina: Mas importante pa ang paghigugma sa tanan; mas importante pa ang pagtrabaho diha sa simbahan o sa paghimo og 'Kristohanong fellowship'; mas importante pa ang mahilambigit diha sa aktibistang mga katuyoan. Ang doktrina sa Bibliya nadelegar ngadto sa usa ka dikinahanglanong bahin ug sa kadugayan mahikalimtan. Kining gipalig-on, wamapugngi nga negatibong kabubut-on nagatugpo sa magtotoo paingon sa katapusang mga hugna sa rebersiyonismo.

Hugna Says: Pagkapalong sa Kalag

Pagkapalong mao kanang kahimtang diin ang walang lingin-nga-kabahin sa mentalidad diha sa kalag (ang *nous*), kulang sa doktrina, giataki sa laktod sa daotang mga konsepto ug mga idiya. Ang pagkapalong sa kalag namugna sa laktod gumikan sa pagkagar sa GAP pinaagi sa kinabubut-ong pagsalikway sa doktrina ug sa dilaktod nga pag-apil sa magtotoo sa nangaging mga hugna sa rebersiyonismo.

Diha sa mekanika, ang negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina nagabukas og usa ka lunang-haw-ang sulud sa walang lingin-nga-kabahin gitawag og (*mataiotes*) diha sa Griyego sa Mga Taga-Efeso 4:17. Gihubad og "kakawang" diha sa King James Version ug "kawalay-kapuslanan" diha sa New American Standard Bible, ang *mataiotes* usa ka teknikal nga pulong diin kinahanglan mapatakdo diha sa konteksto. Niini nga hilisgutan, gumikan kay kini maylabot ngadto sa kalag, kini nagapasabut sa "kahaw-ang" sulud sa kalag. Sa sulud niini nga haw-ang gidala ang mga panghunahuna nga sukwahi sa divine nga panglantaw—satanasnong propaganda, ang "mga doktrina sa [gikan sa] mga demonyo" (1 Timoteo 4:1*b*) ug ang matag pagpahisalaag sa tawhanong panglantaw sa kinabuhi. Ang mga demonyo maglihok isip mga magsasangyaw sulud niini nga haw-ang ug sila magpasulud sa kadaotan. Ang hut-ong ni Satanas, ang gingharian sa kangitngit (Mga Taga-Efeso 5:11; 6:12; Mga Taga-Colosas 1:13; 2 Pedro 2:4), sa ingon-niini mabalhin ngadto sa kangitngit sulud sa kalag sa magtotoo.

Kon ang satanasnong doktrina o kadaotan nagauswag ngadto sa toong lingin-nga-kabahin, ang *kardia*, ug nagadunot sa tibuuk barahan sa paghunahuna, ang magtotoo napaubus sa impluwensiya sa demonyo. Tungud kay ang lawas sa magtotoo sa permanenteng gipuy-an sa Balaang Espiritu, siya dili gayud magamhan-sa-demonyo.[34] Apan ang pagsulud sa kadaotan ngadto sa kalag sa magtotoo sa talagsaong mga paagi labi pang magub-anon kay sa paggahum sa demonyo diha sa usa ka dimagtotoo. Ang pagtabon sa kadaotan diha sa kalag nagapahimo sa magtotoo nga waykatakus sa paggamit og divine nga panglantaw. Ang matuud mapalong sa tanang natad sa kinabuhi, gikan sa espirituhanong mga prinsipyo

34. Thieme, *Satanas ug Demonismo*, 19–28.

sa doktrina sa Bibliya hangtod sa mga balaod sa divine nga katukuran. Sila mapulihan sa pagkasubhetibo, kalibog, kawalay-kasigurohan, ug kahigawad.

Pipila sa labing subhetibo ug magun-ubong katawhan sa kalibutan mao ang mga mag-totoo kansang mga kalag nangapalong. Ang ilang panghunahuna nga ubus sa impluwen-siya sa kadaotan sa hingpit nga natuis. Ang subhetibong panghunahuna sa mga magtotoo nagapasangil sa Dios alang sa kalisdanan, o nagabayaw sa ilimnong-makahubog, druga, pakighilawas ni bisan-kinsa, o ang duha. Sila mahimong mahulog gani ngadto sa nyuro-tiko ug maskin masakitog-pangisip nga linihokan. Pagkasubhetibo gikan sa pagkapalong sa kalag mao ang basihanan alang sa utopian nga panghunahuna, kalibutanong kalinaw ug pagkunhod-sa-kasundalohan nga mga kalihukan, 'unibersal nga panag-igsoonay' nga propaganda, 'ang labing-dako nga kaayohan alang sa kadaghanan' nga sinosyalistang mga lingla diin magpasiugda sa 'kagamhanan sa kaayohan' ug 'pag-apod-apod pag-usab sa bahandi.'

Sa higayon nga ang pagkapalong sa kalag makaabut sa toong lingin-nga-kabahin o kasingkasing, ang naghugpong nga ulat nagasugod sa pagpatig-a sa kalag.

Hugna Syete: Naghugpong nga Ulat sa Kalag

Samag-kahulugan sa "kagahi sa kasingkasing" diha sa Kasulatan, ang naghugpong nga ulat naporma pinaagi sa impluwensiya gikan sa kadaotan sa pulos wala ug too nga mga linging-kabahin sa kalag. Ang pagkapalong sa kalag nagasugod diha sa walang lingin-nga-kabahin; sa naghugpong nga ulat sulud sa toong lingin-nga-kabahin. Samtang ang naghugpong nga ulat nagatigum, ang Operasyon *Mataiotes* nagapasulud og mini nga doktrina sa paspas gayud kaayo paingon sa walang lingin-nga-kabahin, nagbutang og nagkadako nga hilabihang kabug-at diha sa toong lingin-nga-kabahin.

Sa higayon nga ang mga epekto sa pagkapalong sa walang lingin-nga-kabahin makaa-but sa toong lingin-nga-kabahin, ang naghugpong nga ulat nagadili sa doktrina gikan sa pagliyok sulud sa dagaydayan sa kahibalo. Ang abilidad sa paggamit sa pakisayran sa pangisip ug sentro sa panumduman ingon nga usa ka tinubdan sa doktrina mahanaw. Ang gidaghanon sa paghikalimot nagalabaw sa gidaghanon sa paghinumdum og doktrina. Ang doktrina dili na mahungit ngadto sa bokabularyo alang sa pag-ugmad og mga kategoriya sa doktrina. Ang mga sumbanan ug mga sukaranan maut-ut. Ang buylo mahunong. Wala gayuy kaalam alang sa aplikasyon diha sa kinabuhi sa magtotoo. Kon walay moabut nga doktrina sulud sa toong lingin-nga-kabahin ang tanan nga espirituhanong kalihukan maundang. Kini ang pasiuna ngadto sa sala paingon sa kamatayon. Ang naghugpong nga ulat ug ang sala paingon sa kamatayon magkasosyo.

Ang kagahi sa kasingkasing mamahimong karibal pulos sa magtotoo ug sa dimagtotoo. Adunay daghang panig-ingnan diha sa Kasulatan bahin sa mga dimagtotoo kinsa mibiya gikan niining kinabuhia tungud sa naghugpong nga ulat sa kalag. Si Amenhotep II, ang Paraon sa Exodo, mipagahi sa iyang kaugalingon nga kasingkasing pinaagi sa wayhunong nga pagsalikway ngadto sa mensahe sa kaluwasan (Exodo 7:22; 8:15, 32; 9:34). Bisan pa og siya sa binalikbalik natug-anan sa Ebanghelyo gikan nila Moses ug Aaron pinaagi sa linitok nga pulong ug sa milagrosong mga pagpadayag sa gahum sa Dios, sa gihapon si Paraon mipabiling matig-a batok sa grasya. Gikan sa negatibong kabubut-on ngadto sa

Ebanghelyo, usa ka lunang-haw-ang ang namugna nga mipatuhup sa doktrina sa demonyo sulud sa iyang walang lingin-nga-kabahin. Ang resulta mao ang pagkapalong sa kalag, ang pagsalikway sa tanang inpormasyon sa Ebanghelyo, ug sa katapusan, ang kagahi sa kasingkasing nga sa kadugayan dili na mabakwi (Mga Taga-Roma 2:5; 2 Mga Taga-Corinto 4:3–4).

Ang Dios mipagahi sa kasingkasing ni Paraon pinaagi sa paghatag kaniya sa kinadaghanang oportunidad sa pagsalikway sa grasya (Exodo 9:12, 16; 10:1, 20, 27). Ang divine nga katuyoan sa pagtugot kang Paraon sa pagpahayag sa maong matig-a nga pagsalikway mao ang pagsangyaw-sa-ebanghelyo sa tibuuk kalibutan diha sa iyang henerasyon (Mga Taga-Roma 9:17; cf., Exodo 9:16). Sa matag higayon ang gahig-ulo nga Paraon mipahayag sa iyang kagahi sa kasingkasing, usa ka waysama ug talagsaon nga pagpadayag sa omnipotence sa Dios nakapahibulong sa mga dimagtotoo ug mipadasig kanila sa pagtubag sa positibo sa dihang sila nakadungog sa Ebanghelyo. Usa sa nadokumento nga mga pagkakabig mao kadtong kang Rahab nga burikat kinsa, sa halayong Jericho, nakaila sa Ginoo isip usa ka resulta sa pagkatig-a ni Paraon (Joshua 2:10–11).

Ang mga Hudiyo sa panahon sa atong Ginoo misunud sa mao ra nga sundanan ni Paraon sa Exodo. Sila sa binalikbalik misalikway sa ilang Mesiyas, bisan pa sa dimabangbang nga ebidensiya sa pagkakinsa ni Jesus, nga sa tin-aw napadayag pinaagi sa lyang mga mensahe (Juan 7:46), sa lyang pagtuman sa propesiya (Juan 1:45), ug sa lyang mga milagro (Markos 6:52; Juan 12:37). Sa katibuk-an, ang mga Hudiyo misupak kang Kristo nga may panghunahuna nga mga sala sa kasilag, pangabubho, ug kamabatukon. Sila nasayup-pag-ilusyon tungud kay Siya wala dihadiha mipahimutang sa Mesiyas nga Gingharian pinaagi sa pagbuntog sa ilang langyaw nga mga kaaway ug sa pagsulbad sa ilang nasudnong mga mulo ingon sa gipropesiya diha sa Karaang Testamentong mga yugto mahitungud sa milenyo (Isaiah 33:17–22; Jeremiah 23:5–6; Daniel 7:14). Ilaha mismong matig-a nga negatibong kabubut-on ang mibuta kanila gikan sa kamatuuran nga Siya mianhi "sa pagpangita ug sa pagluwas niadtong nangahisalaag" (Lukas 19:10). Sila wala makasabut o mitubag ngadto sa ministeryo sa atong Ginoo dinhi sa kalibutan. Imbis sa pagdawat sa grasya, ang mga Hudiyo mipadayon sa pagyukbo ngadto sa malupigong legalismo gikan sa ilang mga lider sa rilihiyon. Sila midumili sa Kahayag (Juan 12:36) ug midawat sa kangitngit. Sa matag higayon nga ilang gisalikway ang Manluluwas ang ilang mga kasingkasing misamot og kagahi. Sa sangputanan, ang kadaghanan sa maong henerasyon mipabilin sa pagkawalay-pagtoo samtang ang ilang nasod misulud sa ikalimang liyok sa disiplina niadtong A.D. 70.[35]

> "Siya mipabuta sa ilang mga mata [panabut], ug Siya mipagahi sa ilang kasingkasing [resulta sa naghugpong nga ulat]; sa higayon nga sila magtan-aw pinaagi sa ilang mga mata, ug magsabut diha sa [pinaagi sa] ilang kasingkasing, ug makabig, ug Ako mag-ayo kanila." (Juan 12:40)

Sa pagkutlo gikan sa Isaiah 6:9–10 ang Ginoo mipatin-aw nga samtang ang Karaang Testamento nga propeta nagsulti sa iyang mga kapanahon, ang iyang mensahe magamit sa

35. Ikalimang liyok sa disiplina: Pagkagun-ub sa usa ka nasod gumikan sa kinadak-ang pagsalikway sa bibliyanhong mga prinsipyo (Levitico 26:27–39). Tan-awa sa panid 83.

tanang Hudiyo sa matag kapanahonan kinsa magsalikway sa kaluwasan. “Siya mipabuta sa ilang mga mata” maoy usa ka paghulagway sa Dios nga nagtugot sa ilang mapadayonon nga negatibong kabubut-on. Ang resulta mao ang pagkapalong sa kalag—ang sinugdan sa *mataiotes* ug ang pag-ataki diha sa walang lingin-nga-kabahin. “Mipagahi sa ilang kasingkasing” diha sa Griyego nagakahulugan og “naghugpong nga ulat” o mga kubal sa kalag—ang pag-ataki diha sa toong lingin-nga-kabahin ingon nga ang dikalikayang resulta gikan sa pagkapalong sulud sa walang lingin-nga-kabahin.

Ang mga magtotoo kinsa mipagahi sa ilang mga kasingkasing gumikan sa rebersiyonismo walay kalainan gikan niini nga mga dimagtotoo. Naghugpong nga ulat diha sa mga magtotoo mahulagway sa hingpit pinaagi sa *Meribah* nga hitabo. Sa kampo sa disyerto didto sa Rephidim ang mga Israelita mireklamo bahin sa pagsangkap sa Ginoo atol sa pagpanaw sa kamingawan (Exodo 17:1–7).[36] Tanan nga mabatukong mga pasikaran maoy anaa, ilabina ang kapaitan, kawalay-utang-buut, pagkawala-matagbaw, sayup-nga-ilusyon, kadismaya, kahigawad, ug kalooy-sa-kaugalingon. Ang mga Hudiyo mibatok gumikan sa usa ka kataranta sa pagpangita alang sa kalipay nga misangko diha sa hitabo sa nating-baka nga bulawan (Exodo 32). Sila nangamatay dihadiha sa dihang, sa iyang pagbalik gikan sa Bukid sa Sinai, si Moses mibuak sa mga papan nga bato, mibungkag sa mining-diyos nga bulawan pinaagi sa paggaling niini sa pino ug nagsagol niini sa tubig, ug nagpugus sa mga rebelde sa pag-inum sa minugna gikan sa ilang kaugalingon nga kadaotan.

Ang kombinasyon sa unang duha ka hugna sa rebersiyonismo plas ang mahambugong kawalay-pagtahod sa mga Hudiyo sa awtoridad ni Moses mipadayon sa pagsakit niadtong mga buhi pa. Nagbaliwala sa mapasidan-ong disiplina ug paghukum dihalayo sa Sinai, sila usab misinati sa pagkapalong sa kalag ug kagahi sa kasingkasing. Didto sa Kadesh-barnea ilang nakompleto ang tibuuk liyok sa rebersiyonismo, gipahayag pinaagi sa pagdumili sa abilidad sa Dios sa pagdala kanila sulud sa “Yutang Gisaad” (Numeros 14).

Ang divine nga silot mibutho dayon niining masinupakon nga mga Hudiyo. Daghan ang napatay sa mga Canaanite didto sa gerra sa Hormah tungud kay sila misupak sa mando sa Dios sa *dili* pagsulud sa Yuta. Human sa trentay-nwebe katuig sa paglatagaw taliwala sa disyerto, ang anib mitak-op tungud sa dimatumanon, gahig-ulo nga henerasyon sa diha nga silang tanan sa katapusan nangamatay sa sala paingon sa kamatayon. Duha lamang sa kinalabwang-grasya nga mga magtotoo, Caleb ug Joshua, ang nahibilin alang sa paglusad sa sunud nga henerasyon diha sa malampusong pagbuntog sa Yutang Gisaad.

“Kagahi sa liog” maoy laing termino alang sa negatibong kabubut-on ug sa naghugpong nga ulat sa kalag, apan kini nagapahimug-at sa aroganteng pagkamasupilon batok sa divine tinukod nga awtoridad hangtod sa punto sa rebolusyon (2 Mga Hari 17:14; Jeremiah 7:26–27; 19:15).

> “Apan sila, among mga ginikanan, mihimo sa kaarogante;
> Sila nangahimong tig-a [mipagahi sa ilang mga liog, rebolusyon ug pagsalikway sa awtoridad], ug wala gayud mamati sa Imong mga kamandoan [pagtulonan sa Bibliya].
> Ug sila midumili sa pagpamati,

36. *Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi*, 2–12.

> Ug wala mahinumdum sa Imong katingad-an nga mga binuhatan diin Imong nahimo taliwala kanila;
> Sa ingon sila nangahimong tig-a [mipagahi sa ilang mga liog] ug mitudlo og usa ka lider alang sa pagpahibalik kanila ngadto sa ilang pagkaulipon sulud sa Egypt." (Nehemiah 9:16–17*a*)

Kagahi sa liog sa ingon-usab maykalambigitan sa kadaotan.

> "Sukad pa sa adlaw nga ang inyong mga ginikanan migawas gikan sa yuta sa Egypt hangtod niining adlawa, Akong gipadala diha kaninyo ang tanan Nakong mga sulugoon nga mga propeta, adlaw-adlaw sa sayo nga nagbangon ug nagpadala *kanila.* Bisan pa sila wala mamati ngari Kanako o maminaw sa matinud-anon, apan mipatikig [mipagahi] sa ilang liog; sila mihimog *kadaotan* labaw pa kay sa ilang mga ginikanan. Ug ikaw [Jeremiah] mosulti niining tanan nga mga pulong ngadto kanila, apan sila dili mamati kanimo." (Jeremiah 7:25–27*a*, ang mga italika gidugang)

Tungud kay ilang gisalikway ang doktrina sa Bibliya, kadaotan ang mipuno sa ilang mga kinabuhi ug misabwag sa mga liso sa nasudnong kagun-uban. Bisan og ang sala sa kanunay nagauban og kadaotan, ang sala mismo dili makalumpag og unsay natukod sa doktrina sulud sa kalag sa magtotoo. Gumikan kay ang sala nahukman na didto sa krus, ang problema sa karnalidad dihadiha masulbad pinaagi sa rebound teknik (Mga Salmo 32:5; 1 Juan 1:9). Kining mapadayonong karnalidad maoy mamahimong rebersiyonismo ug nagamugna sa impluwensiya sa kadaotan—ang panghunahuna nga sa hingpit makasanta sa atong pagkaepektibo ingon nga mga magtotoo.

Ang bugti sa naghugpong nga ulat maoy tulo-ka-pilo: una, "hugtanong sayup-nga-panahum," nga sa pagkatinuud usa ka sintesis sa pagkapalong sa kalag ug sa kagahi sa kasingkasing (2 Mga Taga-Tesalonica 2:10–12); ikaduha, ang pagdailos paingon sa Kristohanong pagkaut-ut nga nagaresulta sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo (2 Mga Taga-Corinto 11); ug ikatulo, gipakusgang divine nga silot og nagsangpot diha sa sala paingon sa kamatayon (1 Juan 5:16).

Hugna Otso: Sukwahing-Proseso sa Rebersiyonismo

Ang katapusang hugna diha sa pag-us-us paingon sa rebersiyonismo gipaila pinaagi sa *hingpit* nga impluwensiya sa kadaotan ug ang paghalili sa plano ni Satanas alang sa plano sa Dios. Ang kalibutanong sistema ni Satanas gamhanan kaayo ug malimbongon mao nga ang rebersiyonistang magtotoo mahimulag gikan sa katinuuran. Unsay bililhon ug mapuslanon sa kinabuhi gisalikway; unsay waypulus ug waybili gidawat. Gipadayon nga pagpuyo sulud sa kalibutanong sistema ang makaingon sa usa ka pagkabalit-ad sa tanang mga prayoridad ug mga sumbanan ug mga sukaranan nga maylabot ngadto sa plano sa Dios. Kristohanong pagkaut-ut nagasangko sa iyang kinatas-an sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo. Ang paagi sa pagpuyo sa magtotoo walay kalainan nianang gikan sa dimagtotoo.

Sukwahing-proseso nagapasabut sa pag-atubang ngadto sa pikas direksiyon, pagbali sa paagi, sa pag-usab sa mga gitoohan gumikan sa usa ka pagkausab sa hunahuna. Diha sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo ang tanang matuud nga mga bililhong-butang mapalagpot ug ang mga prayoridad mabalit-ad. Sa laing pagkasulti ang rebersiyonista nagatamay nianang siya unta maghigugma ug nagahigugma nianang siya unta magtamay. Ang Pinadayag 2:4 nagahulagway niini ingon nga nagbiya sa "inyong unang gugma."

Sa higayon nga ang rebersiyonistang magtotoo nagasinati sa usa ka sukwahing-proseso mahitungud sa matuud nga mga hingtungdan sa iyang gugma o pagbati diha sa tanang kategoriya sa gugma, siya mabihag diha sa mga hingtungdan sa gugmang-ditinuud nga mahiuyon sa iyang natuis nga espirituhanong kahimtang. Kategoriya Uno nga Gugma, personal nga gugma alang sa Dios ug okupasyon uban ni Kristo, mapulihan sa gugma sa kaugalingon ug pagkalinga diha sa sundanan sa kaibog gikan sa iyang kinaiyang maka-sasala. Diha sa Kategoriya Dos nga Gugma, ang rebersiyonista nagapangita og mini nga mga hinigugma isip halili sa iyang kapikas. Diha sa Kategoriya Tres nga Gugma, siya nagapaugmad sa paaron-ingnon ug taphaw nga mga paghimamatay imbis sa tinuud nga mga panaghigalaay. Ilalum niini nga proseso ang tinuud nga hingtungdan sa gugma ma-mahimong tumong sa kamapasagaron, pagsaway, pagdumut, pagkamapait, kabangis, pagkadili-mapuypuy, pagdaot-sa-dungog, ug paghukum, samtang ang dimahinungdanon mamahimong mga tagadawat sa ulog-ulog, pamarayeg, sosyal, o makihilawasnon nga mga tanyag.

Diha sa Kategoriya Dos nga Gugma, pananglitan, ang tanan gawas sa divine gidesinyo nga kapikas maoy usa ka dimahinungdanon nga tawo. Kon bisan-kinsa sa bana o asawa mabihag sa laing tawo, kini usa ka ekspresyon sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo. Kay ang lalaki nga nabuang sa kaugalingong-katagbawan, ang iyang asawa, ang maykatungud nga hingtungdan sa pagbati, gugma, ug pakighilawas, mamahimong waybili. Tungud sa iyang pagkaarogante, siya mahilambigit sa usa ka dimahinungdanong babaye. Siya tingali dikaayo mahinungdanon alang sa babaye, apan nabutaan sa pag-uyon nga kaibog, siya nagasalig sa bisan-unsa ang babaye nagasulti kaniya tungud kay kini tukma sa unsay iyang gusto nga madunggan. Ang babaye sulud sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo nagahatag sa iyang pagtagad o hasta gani sa iyang lawas ngadto sa laing lalaki, samtang siya nagabaliwala o nagatamay sa iyang bana.

Ang mga Hudiyo sa panahon ni Jeremiah mipadayag og sukwahing-proseso sa re-bersiyonismo. Naunlod diha sa pagsimbag-diyosdiyos gikan sa maykalabutan sa kinatawo nga kulto, sila mibalhin sa ilang gugma alang kang Ginoong Jesu-Kristo, ang Dios sa Israel, ngadto ni Baal, ang Canaanite nga diyosdiyos sa pagkamabinhion, kansang ang daotang pagsimba milambigit og naut-ot nga makihilawasnong mga balansayon.[37] Ang susamang sitwasyon nahitabo tali sa Corintohanon nga mga magtotoo kinsa mipakita sa ilang sukwahing-proseso pinaagi sa pagsalikway kang Apostol Pablo sa pagbulig sa mga Judaizer—mini nga mga apostol ug mga magtutudlo (2 Mga Taga-Corinto 11). Ang mga Corintohanon miwaldas sa ilang bahandi ug pagbati ngadto sa mga Judaizer apan mihan-ok og pagsaway, mga insulto, kasilag, ug hasta pa kabangis ngadto ni Pablo. Samtang

37. Ang maykalabutan sa kinatawo nga kulto maoy usa ka sistema sa rilihiyon nga naglambigit og pagsimbag-diyosdiyos, pagpakighilawas, ug hasta ang pagsakripisyo sa gamayng-bata diha sa pagsimba kang Baal ug sa laing mga myembro sa Canaanite nga panteyon (Exodo 34:12–16; Levitico 18; 1 Mga Hari 14:15; 2 Cronicas 33:3; Jeremiah 19:5).

sila mibayad sa mga Judaizer og dako nga suweldo, si Pablo walay nadawat bisan usa ka sentabo.

Busa, sukwahing-proseso sa rebersiyonismo mao ang kasamtangang kahimtang sa wamapugngi ug way-undang nga pagpakasala, pagkabungkag, ug malukpanon nga kalibutanong pakiglambigit. Ang magtotoo misagup-sa-pagtolon-an sa satanasnong propaganda. Dinhi nga hugna siya gihulagway ingon nga

1. madumtanon sa Dios (Juan 15:23);
2. "usa ka kaaway sa Dios" (Santiago 4:4);
3. "waybaroganan," o anaa sa kahimtang sa espirituhanong schizophrenia (Santiago 4:8);
4. kontra o batok ni Kristo (1 Juan 2:18, 22; 4:3; 2 Juan 7);
5. usa ka disipulo sa yawa (1 Juan 3:8, 10).

Samtang akong gipasundayag ang mga hugna sa rebersiyonismo pinaagi sa pagpinig aron sa paghulagway sa labing-mahinungdanong mga aspeto sa espirituhanong pag-us-us diha sa usa ka *lohikal* nga pagsunudsunud, kini nga mga hugna magsapaw ug maglubid alang sa pagporma og usa ka komplikadong gambalay sa pagkaut-ut. Ang mga magtotoo sa Galacia maoy nag-unang ehemplo sa negatibong kabubut-on nga nagapadali sa naglusong nga ispayral sa rebersiyonismo.

MGA NASUGAMAK SA GALACIA

> Kamo [mga rebersiyonista] nahimulag [*katargeo*, "mga nangasugamak"] gikan kang Kristo, kamo nga nagtinguha aron mapahitarong [*dikaioo*, "natubus"] sa [pinaagi sa] balaod; kamo nangalaglag [*ekpipto*, "gianod tipas sa agianan"] gikan sa grasya [ang labawng-grasya nga kinabuhi]. (Mga Taga-Galacia 5:4)

Nakigsulti sa mga rebersiyonista sa Galacia, si Pablo nagadeklarar kanila nga "nahimulag gikan kang Kristo," mga nasugamak sa espirituhanong kinabuhi. Ang punglihok nga *katargeo* adunay nagkalainlaing mga pasabut diha sa Griyego: "mahimong waypulus, waykusog, dimapuslanon, dimabungahon, diepektibo, waybili." Sa laing pagkasulti, kini nga mga magtotoo misumpo sa ilang pagkaepektibo diha sa harianong pamilya sa Dios. Ang constative aorist sa *katargeo* nagatumbok nga ang mga Taga-Galacia mius-us tungud sa pito ka hugna sa rebersiyonismo ug hapit-na-mahulog ibabaw sa ngilit sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo. Ang matag hugna nagadala sa iyaha mismong hiyas sa pagkadili-epektibo ug samtang ang usa ka magtotoo nagaus-us, ang iyang espirituhanong produksiyon nagakunhod sumala sa angay.

Ang masulub-ong depekto sa mga Taga-Galacia mao ang legalistang rebersiyonismo.[38] Sila nanglimbasog sa pagtubus sa ilang-kaugalingon pinaagi sa pagsunud sa mga buhat sa Balaod ni Moses imbis kay sa sistema sa grasya nga gilatid ni Pablo. Bisan pa og

38. Tan-awa sa Kapitulo 6, Sa Legalista, sa Rituwal, ug sa Rilihiyon nga Rebersiyonismo.

sila nangaluwas pinaagi sa grasya (Mga Taga-Galacia 1:6; 2:16), sila karon nangalibog sa hingpit mahitungud sa kaluwasan, pagkaespirituhanon, ug unsaon sa pagkinabuhi ang Kristohanong kinabuhi. Sila karon nagdugang sa mga buhat gikan sa Balaod ngadto sa wala-ang-merito nga gasa sa kaluwasan ug nagtumbas sa Balaod diha sa espirituhanong kinabuhi sulud sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang mga Judaizer nanulud sa dakbayan ulahi ni Pablo ug mitunol sa Taga-Galacia nga mga magtotoo og usa ka malimbungong mga butang: "Too ni Kristo *ug* magapatuli! Too ni Kristo *ug* tumana ang Balaod!" Apan ang Balaod ni Moses wala gayud gilaraw nga mahimong usa ka instrumento sa kaluwasan o sa espirituhanong kinabuhi. Bisan og kini nagabutyag sa makasasalang kahimtang sa tawo, sa iyang pagkinahanglan sa kaluwasan, ug sa mga prinsipyo sa moralidad ug sa mga balaod sa divine nga katukuran, kini dili makapaluwas ni makapahitarong sa tawo atubangan sa Ginoo, ni makasangkap og pagkaespirituhanon. Ang dimasangputong mga buhat sa Balaod sa pagkakaron maoy katumbas ngadto sa pag-apil o paghatag og kuwarta alang sa usa ka simbahan, mabawtismohan, pagbasol gumikan sa sala, pagbiya sa usa-ka-butang nga malingaw ka o pagsulud sa usa ka sistema sa mga buhat alang sa pag-angkon og kaluwasan o espirituhanong kahimtang sulud sa panahon.

Ang tinuud nga kahulugan sa pulong "napahitarong" (present passive indicative sa *dikaioo*) nagapaila sa paglihok sa grasya. Ang Taga-Galacia nga mga magtotoo midawat sa bugtong matuud nga pagkahitarong diha sa punto sa ilang pagkaluwas; apan wamadugay sa ilang rebersiyonista nga panghunahuna sila wala miila sa pagkamasangputon sa grasya sa Dios. Pinaagi sa pagdugang sa ilaha mismong mga buhat, sila misubay sa dalan sa legalistang rebersiyonismo ug si Pablo nagasulti kanila, "kamo nangalaglag gikan sa grasya." Ang aorist active indicative gikan sa *ekpipto* nagakahulugan og "sa pagsimang gikan sa," o sa mashusto "sa pagkaanod tipas sa agianan." Kining panglawig nga analohiya nagasugyot nga sila mitipas gikan sa mapa sa naandang-rota sa dagat—plano sa Dios alang sa ilang mga kinabuhi—ug nagpadulong sa panon sa kalit-nga-katalagman—ang sala paingon sa kamatayon. Ang culminative aorist sa *ekpipto* nagapahimug-at sa mga resulta gikan sa constative aorist nga *katargeo*: Sila nangahimong waykusog ug, busa, nangaanod tipas sa agianan; sila nanglakaw sa sukwahi nga direksiyon gikan sa grasya. Sa higayon lamang nga ang magtotoo nagarumbo subay sa kompas sa doktrina sa Bibliya siya makapabilin sulud sa paagi sa plano sa Dios alang sa iyang kinabuhi.

Bisan pa og ang Taga-Galacia nga mga magtotoo legalista ug rebersiyonista, sila *wala* mawad-i sa ilang kaluwasan. Sila *na*pakyas sa pag-angkon sa kasangkapan sa grasya gikan sa Dios alang sa Kristohanong kinabuhi ug ang sangputanan, nahimong dimabungahon. Ang grasya dili lamang magahatag kundili magapalahutay ug magapauswag sa espirituhanong kinabuhi. Sa kaulahian ang tanang rebersiyonismo maoy pagsalikway sa grasya.

Kapitulo Tres

SILOT ALANG SA REBERSIYONISMO

ANG KATUYOAN SA SILOT

ANG APOSTATA NGA MAGTOTOO kinsa nagapadayon paingon sa makuyaw nga dalan sa rebersiyonismo maoy ubus sa nagkadako-gayud nga divine nga silot diha sa matag hugna sa iyang pag-us-us. Ang divine nga silot nagalakip sa tanan nga masilutong mga paagi diin ang Dios tungud sa gugma nagadisiplina, nagatul-id, nagadasig, ug nagabansay sa magtotoo. Sa balaorong-paghubad, ang silot nagapasabut ngadto sa pagdisiplina sa magtotoo sulud sa panahon lamang gumikan sa pagkapakyas sa pagtuman sa espirituhanong kinabuhi, samtang ang paghukum sagad nagatimaan sa pagsilot sa dimagtotoo didto sa eternidad (Juan 3:18). Ang silot gidesinyo alang sa pagdasig sa magtotoo nga "naanod tipas sa agianan" (Mga Taga-Galacia 5:4) sa pagrebound ug pagtuman sa Iyang plano.

Sulud sa bahin dos, ang divine nga silot gipahamtang tungud sa duha ka hinungdan: sugmatsugmat nga karnalidad ug ang wayhunong nga karnalidad sa rebersiyonismo. Sa hunonghunong nga karnalidad ang silot temporaryo ug sa kasagaran makanselar pinaagi sa rebound. Apan, kon pagkahuman og rebound ang pag-antos wala matangtang ni mikunhod, ang tunglo nagabalhin ngadto sa panalangin (Job 5:17–18).[39] Sa pikas nga bahin, ang divine nga silot alang sa rebersiyonismo usa ka gipakusgan pa nga pasidaan alang sa pagtul-id sa masalaypong Kristohanon.

Ang mga magtotoo nga wala katudlo-i sa doktrina pagatudloan pinaagi sa silot. Ang katuyoan sa divine nga 'paagi-pagdisiplina' dili lamang sa pagdala kaniya sa punto sa pagpahiuli, kundili ingon-usab sa pagdasig kaniya sa pag-uswag ngadto sa pagkahamtong. Kon ang rebersiyonista makaamgo niini, ang divine nga silot mapuslanon. Sa pagkatinuud, kini nagasangkap sa bugtong paglaum alang sa magtotoo sa pag-angkon sa gikinahanglang divine nga panahum aron maulian gikan sa rebersiyonismo (Mga Hebreohanon 12:7). Apan

39. Thieme, *Christian Suffering* (1997), 112–13.

ang pagkasilo o pagkamapait mahitungud sa masilutong mga paagi mao ang paghikalimot sa mahigugmaong katuyoan sa Dios. Samtang ang mapait nga rebersiyonista nagasalikway sa gugma sa Dios, ang gugma sa Dios dili gayud magasalikway kaniya.

> Ug inyong nahikalimtan ang pahimangno [sa doktrina] nga gikapamulong diha kaninyo isip mga anak,
> "Anak ko, ayaw ibaliwala ang disiplina [*paideia*] gikan sa Ginoo,
> Ni maluya sa higayon nga kamo gibadlong Niya." (Mga Hebreohanon 12:5, kinutlo gikan sa Mga Proberbio 3:11)

Ang mga magtotoo kang kinsa kini gipamulong maoy sulud sa rebersiyonismo ug nagreklamo bahin sa mapantonong kalihukan sa Ginoo. Tungud sa ilang pagkadili-mapuy-puy, sila nanginahanglan sa pagpahimangno ug instruksiyon mahitungud sa katuyoan sa silot ug sa hustong pagtubag niini. Pinaagi sa pagkutlo sa Mga Proberbio 3:11 ang magsusulat sa Mga Hebreohanon nagpasidaan kanila batok sa usa ka waytahod o masinupakon nga batasan ngadto sa makapatul-id nga mga paagi gikan sa Ginoo. Ngano man? Ang tanang silot gikan sa Dios gidesinyo alang sa pagbansay ug sa paglig-on sa magtotoo. *Paideia* nagapasabut og pagtudlo pinaagi sa makapatul-id nga silot. Samtang ang magtotoo nagapabilin sulud sa rebersiyonismo, ang tukmang mga pamaagi sa pagbadlong o koreksiyon sa kanunay nga ikapahamtang sa Ginoo.

Ang mga rebersiyonista daling-mobati og kaluya sulud sa kalag, o kadismaya tungud kay sila misalikway sa bugtong tinubdan sa kalig-on: ang pagpuno sa Balaang Espiritu ug nametabolisar nga doktrina. Busa, ang magsusulat nagabalhin sa ilang pagtagad ngadto sa Ginoo ug sa doktrina sa Bibliya.

> Kay kang kinsa ang Ginoo nagahigugma Siya nagabadlong [nagadisiplina],
> Maingon nga usa ka amahan sa anak kang kinsa siya nahimuut [*ratsah*]. (Mga Proberbio 3:12)

> "Kay niadtong kinsa ang Ginoo nagahigugma [*agapao*] Siya nagadisiplina,
> Ug Siya nagakastigo [*mastigoo*] sa matag anak kang kinsa Siya nagadawat [*paradechomai*]." (Mga Hebreohanon 12:6, kinutlo gikan sa Mga Proberbio 3:12)

Alang niini nga mga rebersiyonista ang Ginoo nagapahayag sa Iyang mapantonong palisiya sumala sa kabanay nga analohiya. Ang maong mga tawo kulang sa doktrina ug walay pakisayran sa pangisip alang sa pagsabut sa divine nga hustisya, tungud-niini ang Dios sa maloloy-ong nagadasig kanila pinaagi sa usa ka panig-ingnan nga ilang masabtan. Ang mga ginikanan maoy responsable alang sa pagdisiplina sa ilang mga anak uban ang tinguha sa pagbansay kanila nga mahimong hamtong, responsable nga mga hingkod. Ang salabutanong mga ginikanan kahibalo nga ang lumalabayng kasakit gikan sa paglatos, giaplay pinaagi sa kamaangayon ug gugma, dili sa kasuko, maayo pa kaayo alang sa ilang mga anak kay sa malungtaron, kaugalingong-minugna nga kagul-anan sa usa ka kinabuhi nga walay disiplina-sa-kaugalingon o respeto alang sa awtoridad. Ang mahigugmaong katuyoan sa Dios likud sa Iyang mapintas apan makiangayon nga silot mao ang pagdasig

sa “naluya” nga mga rebersiyonista sa pagbag-o. Bisan pa ang rebersiyonista makasabut: Anaa sa hunahuna sa Dios ang pagtubo ug espirituhanong kaayohan sa magtotoo. Ang gugma sa usa ka ginikanan diha sa pagdisiplina sa usa ka dimatumanon nga anak nagasilbi isip usa ka katangdian sa gugma sa Dios diha sa pagdisiplina sa rebersiyonista.

Ang punglihok nga *agapao* diha sa Mga Hebreohanon 12:6 maoy gigamit alang sa “gugma” mahitungud sa kaligdong—ang kaligdong sa integridad sa Dios. Ang pagkamatarong sa Dios mao ang prinsipyo sa Iyang integridad, ang sukaranan nga nagasaway sa rebersiyonismo sa magtotoo; ang hustisya sa Dios mao ang kalihukan sa Iyang integridad nga nagapahamtang og disiplina ngadto sa magtotoo; ang gugma sa Dios mao ang demonstrasyon sa Iyang integridad nga nagasangkap og mga kasulbaran, sulud niini nga konteksto ang silot isip usa ka makapadasig alang sa pagbawi. Ang Dios wala gayud makalapas sa Iyang integridad diha sa pagdisiplina sa mga myembro sa Iyang pamilya alang sa pagdala kanila pagbalik sulud sa relasyon uban Kaniya. Ang Iyang silot sa absoluto nga makiangayon. Ang dimokunhod nga gugma sa Dios dili magalikay sa Iyang mga anak sa mga kaayohan gikan sa hustong pagbansay nga nagagikan sa kasakit sa silot.

Ang punglihok *mastigoo* nga gihubad og “kastigo” diha sa Mga Hebreohanon 12:6 nagakahulugan og “sa paglatigo” o “sa pagpanit nga buhi pinaagi sa usa ka latigo” ug sa tinaw nagahulagway sa tiningub nga pagsilot nga gitagana alang sa rebersiyonista. Diha sa bersikulo 5 ang pagbadlong o pagsaway minos ang gikusgon, sama sa ipahamtang sa Dios ngadto sa karnal nga magtotoo nga wala pa sa rebersiyonismo.

Paradechomai, “nagadawat,” adunay nagkadaiyang mga kahulugan diha sa Griyego apan dinhi kini nagakatukma ngadto sa Karaang Testamento nga pulong *ratsah*, gihubad og “nahimuut” diha sa Mga Proberbio 3:12, ug nagakahulugan og “sa paghinangup sa pag-abut” o “sa pagdawat nga maloloy-on.” Ang usa ka anak kang kinsa ang amahan nahimuut sa kanunay nga gihangup sa pag-abut;[40] sa ingon-usab ang tanang magtotoo pagahinangpon ngadto sa ilang waykatapusan nga pinuy-anan, waysapayan ang gidak-on sa ilang silot dinhi sa kalibutan (2 Timoteo 2:11–13).

Ang Dios nagapabilin sa mga magtotoo nga buhi tungud sa duha ka hinungdan: sa pagpanalangin kanila o sa pagtul-id kanila. Ang wamahiayon nga mga magtotoo tungud sa rebersiyonismo masilotan alang sa ilang kaayohan. Sa dili pa ang bisan-kinsang matig-a nga rebersiyonista nagadawat sa sala paingon sa kamatayon ug mawad-an sa iyang oportunidad alang sa paghimaya ni Kristo sulud sa panahon, ang Dios nagahatag og igong pagpasidaan. Ang grasya sa kanunay nagauna sa paghukum. Ang magtotoo kinahanglan magpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios o ang hustisya sa Dios mopahamtang og disiplina. Ang silot mahitabo diha sa matag hugna sa rebersiyonismo hangtod ang magtotoo nagapanaw aron mahiuban sa Ginoo sa kahangturan. Didto sa langit wala nay pagsilot ni kaguul (Pinadayag 21:4). Samtang anaa sa kalibutan, bisan pa ang labing mapintas nga pagpanton dili mahimong palabyon kon ang rebersiyonista makat-on sa mga pagtolon-an sa doktrina.

Adunay tulo ka hugna sa divine nga silot nga gipahamtang ngadto sa karnal nga magtotoo o rebersiyonista.[41] Ang Dios unang nagapahamtang og *mapasidan-ong disiplina.* Kon ang rebersiyonista walay pagtagad, ang Dios nagadugang og *gipakusgan nga disiplina.* Kon

40. Thieme, *Ang Mawaldason nga Anak* (2019).
41. Thieme, *Rebound ug Padayon sa Pag-abante!*, 38–40.

siya wala makat-on gikan niini nga silot, sa katapusan siya pagatangtangon gikan niining kinabuhia pinaagi sa hilabihang kagul-anan ug kasakit ubus sa *pagkamatay nga disiplina*. Apan hinumdumi: Tanang divine nga silot una ug labaw sa tanan maoy gidesinyo alang sa pagtul-id, pagbansay, ug pagdasig sa pagbawi.

ANG MGA HUGNA SA SILOT

Ang Pasidaan nga Hugna

Diha sa tulo ka hugna sa divine nga silot, ang una nagapasidaan sa magtotoo nga ang iyang negatibong kabubut-on sa doktrina nakapagula kaniya palayo gikan sa plano sa Dios. Ang mga timaan sa pahimangno nagakidlap sa katibuk-an sulud sa unang upat ka hugna sa rebersiyonismo: reaksiyon ug distraksiyon, ang kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, Operasyon Bomerang, ug emosyonal nga pagbatok. Ang mapasidan-ong disiplina mahitabo bisan-hain sa kalisdanan o kauswagan, apan ang pagtangtang sa kauswagan sa wayduhaduha makapaalarma. Nagbarog o nagtuktuk sa pultahan, usa ka labing maaghop nga pahinumdum, nagapahayag niining nag-una nga bahin sa masilutong lihok.

> Ayaw pagreklamo [pagsaway], kaigsoonan, batok sa usag-usa [isigkamyembro sa harianong pamilya] aron nga kamo sa inyong-kaugalingon dili pagahukman [pagasilotan]; ania, ang Maghuhukum nagbarog atubangan sa pultahan. (Santiago 5:9)

Ang mapasidan-ong disiplina makapasakit sa husto aron nga ikaw makabantay sa hitabo nga daw sayup. Ikaw nanginahanglan sa pagrebound ug pagsugod sa pag-uswag diha sa espirituhanong kinabuhi. Busa, ang katuyoan sa mapasidan-ong disiplina mao ang pagpadasig kanimo sa pagrebound, pagpugong sa sala, ug pagtuman sa espirituhanong kinabuhi. Kon ang rebersiyonismo napugngan diha sa iyang sayo nga mga hugna sa wala pa ang doktrina maguba gumikan sa naghugpong nga ulat sa kalag, ang pagbawi masayon lamang: Rebound sundan sa makanunayong paggamit sa grasya nga aparato alang sa panabut.

> Paminaw, Ako magbarog sa pultahan ug magtuktuk [oportunidad alang sa pagrebound gikan sa mapasidan-ong disiplina]; kon kinsa-kadtong [rebersiyonista] nagapatalinghog sa Akong tingog [kadasig sa pagrebound gikan sa mapasidan-ong disiplina] ug nagaabli sa pultahan [rebound], Ako mosulud uban kaniya, ug mokaon uban kaniya, ug siya uban Kanako [pagpahiuli sa fellowship]. (Pinadayag 3:20)[42]

42. Tan-awa ang pagpalapad niining yugtoa diha sa panid 61.

Ang Gipakusgan nga Hugna

Alang sa magtotoo kinsa nagabaliwala o nagasalikway sa mapantonong pagtuktuk sa Ginoo diha sa pultahan sa kalag, sunud nga lakang mao ang gipakusgan nga kagul-anan. Ang rebersiyonista nagagamit sa iyahang kaugalingon nga negatibong kabubut-on alang sa pagmugna sa nagkadako-gayud nga mga problema. Unya imbis sa pagsulbad sa mga problema pinaagi sa rebound ug GAP, siya nagatipon sa iyang dimaayo nga mga desisyon pinaagi sa sayup nga panghunahuna ug sayup nga pangpadasig, kining tanan magresulta diha sa masakit nga mga kapakyasan sa iyang kinabuhi.

Kining ikaduha nga kategoriya sa divine nga kastigo sa kasagaran makaplagan diha sa katapusang upat ka hugna sa rebersiyonismo: negatibong kabubut-on, pagkapalong ug naghugpong nga ulat, ug sunud nga sukwahing-proseso sa rebersiyonismo. Ang barahan sa silot sa tagsatagsa nga gidesinyo alang sa matag rebersiyonista, apan kini sagad gipaila pinaagi sa pulipuli nga mga hugna-sa-panahon sa pag-antos ug panalangin. Kini nga panagtangdi gidesinyo alang sa pag-alerto sa magtotoo ngadto sa kamatuuran nga wala gayuy kaayohan sa kauswagan o kalampusan kon wala ang kaayohan gikan sa doktrina sa Bibliya. Kon ang kauswagan nagabalhin ngadto sa kalisdanan, ang rebersiyonista sulud sa gipakusgan nga hugna, ingon sa gihulagway sa tataw diha sa Mga Salmo 38:1–14.

Ang Pagkamatay nga Hugna

Ang ikatulong hugna, ang sala paingon sa kamatayon, mao ang katapusang silot sa rebersiyonistang magtotoo sa dili pa siya mapadangat sa eternidad. Imbis nga naglatas sa bulawanong tulay sa pagkamatay nga grasya, nga gitagana alang sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya nga mga magtotoo, ang rebersiyonista nagabalhin gikan sa panahon paingon sa eternidad ubus sa masakit, miserableng mga kahimtang—sa paggamit sa idyom sa kasundalohan, “usa ka inanay nga pagkamang ibabaw sa makapangos nga yuta.” Ang sala paingon sa kamatayon mapahamtang lamang human sa gipadayon ug wamasanta nga rebersiyonismo, human sa pagkapakyas sa pagtubag ngadto sa mapasidan-on ug gipakusgan nga disiplina (Jeremiah 44:9–12; Ezekiel 20:13; Mga Taga-Filipos 3:18–19). Kining labing-dako nga kagun-uban sulud ra sa panahon ug wala gayud nagalakip sa pagkawagtang sa waykatapusang kaluwasan. Ang pagkamatay mahimo nga ang labing dako o ang labing ngilngig nga kasinatian diha sa kinabuhi sa magtotoo. Ang tagal sa pagkamatay mahimong pipila ra ka segundo o pipila katuig, kini mahimong masakit o dili, apan sa bisan-hain niini, ang labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga magtotoo mopahimulus niini sa waysukud, nagtagamtam sa labing hingpit nga relasyon uban sa Dios, samtang ang rebersiyonista motagamtam sa kinadak-ang kalagnon o lawasnong pag-antos o sa duha.

Ubus sa tino nga mga sirkumstansiya si Satanas gitugtan sa gahum sa kamatayon. Ang Bag-ong Testamento nagarekord og duha ka panghitabo sa mga magtotoo kinsa gitugyan ngadto kaniya pinaagi ni Apostol Pablo alang sa pagpahamtang sa gipakusgan nga disiplina ug sa sala paingon sa kamatayon. Wala na gayuy makalilisang pang kalit-nga-kalisdanan nga mahimong modangat sa bisan-kinsang tawo kay sa mapaubus sa gahum ni Satanas sa dihang siya gitugotan sa pagbuhat sa iyang kinangil-aran. Bugtong ang kahenyo sa pagkadaotan ni Satanas ang makamugna ilabina sa usa ka madagmalong kamatayon.

> *Ako* [Pablo] *nakahukum* sa pagtunol sa maong tawo [makihilawasnon-sa-kabanay, rebersiyonistang magtotoo] ngadto ni Satanas alang sa kagun-uban sa iyang unud, nga ang iyang espiritu mahimong maluwas [mapalingkawas] diha sa adlaw ni Ginoong Jesus. (1 Mga Taga-Corinto 5:5)
>
> Pagtamod sa pagtoo [doktrina] ug sa usa ka maayong konsensiya [kagawasan gikan sa impluwensiya sa kadaotan], diin pipila [mga rebersiyonista] ang misalikway ug misinati sa pagkalunod mahitungud sa ilang pagtoo [espirituhanong kinabuhi]. Lakip niini sila Hymenaeus ug Alexander, kinsa ako mitugyan ngadto kang Satanas, aron nga sila matudloan [pinaagi sa pagsilot] sa dili pagpasipala. (1 Timoteo 1:19–20)

Isip usa ka pastor, si Timoteo napakyas sa pagtuman sa iyang responsibilidad ug mitugot sa makapabulag nga mga tawo, sila Hymenaeus ug Alexander, sa paggubot sa kongregasyon (1 Timoteo 5:20). Si Apostol Pablo napugus sa paglihok. Panahon sa unang siglo, ang apostolikanhong awtoridad milakip sa gahum sa pagtugyan sa usa ka magtotoo ngadto kang Satanas alang sa pagsilot, apan ang Kasulatan nagarekord nga si Pablo lamang ang bugtong migamit niini nga katungud.

Wala bisan-asa sulud sa Kasulatan giingon nga ang pastor-magtutudlo karong-panahona nakahuput sa susamang awtoridad. Ang apostolikanhong mga gasa ug gahum napulihan sa nakompletong Pulong sa Dios.[43] Kini, hinoon, sulud sa awtoridad ug katungdanan sa pastor atol sa Kapanahonan sa Simbahan sa pagbadlong sa waydisiplinang mga myembro sa kongregasyon sulud sa piho nga mga sitwasyon (Titus 1:10–13)—sa piho usa ka labing dimakapahimuut nga buluhaton ug usa-ka-butang nga ang kadaghanan sa mga pastor maglikay. Apan kon siya sa matinud-anong nagatuman sa iyang obligasyon sa pagtudlo sa doktrina, ang pagbadlong mahimong labing-diyutay (2 Timoteo 4:2). Kon siya pakyas sa kanunay sa pagsangyaw sa Pulong sa Dios, ang oposisyon sulud sa kongregasyon modaghan.

Ang Dios mibutang niining tulo ka magtotoo—Hymenaeus, Alexander, ug ang makihilawasnon-sa-kabanay nga Corintohanon—sulud sa gipakusgan ug pagkamatay nga mga hugna sa disiplina isip usa ka katapusan nga pasidaan alang sa pagtul-id o pagkamatay nga masulub-on. Ang pag-antos gidesinyo alang sa pagpukaw sa mga magtotoo gumikan sa ilang rebersiyonismo ug nagatukmod kanila pabalik ngadto sa doktrina sa Bibliya ug sa kompletong pagbawi, ingon sa nahitabo sa magtotoo sa Corinto (2 Mga Taga-Corinto 2:6–8). Apan ang paglambo ubus sa silot inanay ug masakit. Unsay labing maayo sa pagkat-on sa sayon nga paagi—sa pagkat-on sa doktrina ug sa pagpuyo sa espirituhanong kinabuhi!

Usa ka komon nga hiyas sa rebersiyonista mao ang pagsalikway sa awtoridad gikan sa tukma, matinud-anon nga magtutudlo sa Bibliya. Ang mga Hudiyo sa Exodo nga henerasyon misukol kang Moses (Exodo 17:3) ug nangamatay sa sala paingon sa kamatayon taliwala sa kamingawan; ang mga Hudiyo sa panahon ni Jeremiah nahimong waykadasig sa hingpit sa iyang ministeryo ug ang ilang nasod “napukan” (Jeremiah 44:1–6); ug ang gisalikway nga pasidaan ni Pablo ngadto sa Corintohanon nga mga magtotoo misangko sa ilang sala

43. Thieme, *Mga Dila.*

paingon sa kamatayon.

> Tungud niini nga hinungdan daghan diha kaninyo ang nangaluya [mapasidan-ong disiplina] ug nangasakit [gipakusgan nga disiplina], ug pipila ang nahikatulog [pagkamatay nga disiplina, ang sala paingon sa kamatayon]. (1 Mga Taga-Corinto 11:30)

Pinaagi sa negatibong kabubut-on ang rebersiyonista nagatukod sa iyang personal nga tortyuranang lawak ug sa usa ka miserableng kamatayon. Siya makabasol lamang sa iyang-kaugalingon; siya lamang ang maytulubagon alang sa pagsalikway sa grasya ug panalangin gikan sa dalan sa himaya.

ANG KAPALARAN SA REBERSIYONISTA

Usa ka klasikong ehemplo sa Karaang Testamento sa usa ka mapait ug masakit nga pagbiya gikan niining kinabuhia mao ang narekord nga katapusang mga adlaw ni Haring Saul, usa ka rebersiyonista kinsa namatay sa sala paingon sa kamatayon human nagsalikway pulos sa doktrina ug sa tawo kinsa misangyaw niini (1 Samuel 28; 1 Cronicas 10). Diha sa Mga Salmo 7 si David, ang salmista, nagasugilon sa dimakiangayong panglutos ni Haring Saul batok kaniya. Unya, diha sa mga bersikulo 12–16, siya nagabutyag sa kastigo ni Saul gikan sa mga kamut sa Ginoo. Si David nagagamit sa sundalohong kagarayan sa iyang panahon alang sa paghulagway sa pagkatinuud sa divine nga silot alang sa rebersiyonista.

> Kon ang usa ka tawo [rebersiyonista] wala nagahinulsul [rebound], Siya [Dios] mobaid sa Iyang espada [divine nga silot];
> Siya mibingat sa Iyang bulawog ug miandam niini [gibalahan ang bulawog sa usa ka gapasan ug mibingat niini]. (Mga Salmo 7:12)

Aron nga motuhup sa iyang mga magbabasa ang kabug-at sa wamasanta nga rebersiyonismo, si David nagapaila sa katapusang hugna sa silot pag-una. Kon ang rebersiyonista wala nagarebound (Mga Salmo 32:5) ug nagabalhin sa iyang panaw gikan sa negatibo paingon sa positibong batasan alang sa doktrina, ang Dios “mobaid sa Iyang espada”—ang sala paingon sa kamatayon. Ang pagbingat sa bulawog ug pagpunting sa gapasan maghulagway sa mapasidan-on ug gipakusgan nga mga hugna sa disiplina. Aron nga epektibo sa hingpit, ang matag gapasan kinahanglan haum sa iyaha mismong bulawog. Ug maingon sa matag bulawog nga nanginahanglan sa usa ka piho nga matang sa gapasan, sa maong-paagiha ang Dios miandam sa usa ka tukma nga silot alang sa matag kategoriya sa rebersiyonismo, ug alang sa tagsatagsa ka rebersiyonista.

> Siya [Dios] usab nangandam sa Iyang-kaugalingon og makamatay nga mga hinagiban;
> Siya nagahimo sa Iyang mga gapasan nga nagkayong mga pana [*dalak*]. (Mga Salmo 7:13)

"Mga hinagiban," diha sa daghanan, magtumbok nga ang Dios adunay daghang paagi diin Siya makatangtang sa rebersiyonista ubus sa sala paingon sa kamatayon. Bisan-unsang paagi ang pilion sa Dios mahimong usa ka makapatruma ug masakit nga kasinatian. Ang "nagkayong mga pana," *dalak*, maoy mga gapasan sa Dios nga gipunting niadtong ubus sa divine nga silot. Sa higayon nga ang Dios 'nagatira', kini nagahimo sa usa ka pasidaan. Palihog timan-i nga ang *Dios* nagatira sa tanang gapasan! Siya mao ang divine nga Tigpana, ug Siya dili motugot og tawhanong mga tigpana—mga magtotoo kinsa magpahamtang og paghukum sa usa ka rebersiyonista sa ilang-kaugalingon nga mga kamut (Mga Taga-Roma 14:4, 10). Ang nagsiga nga mga gapasan sa Dios labaw pa kaayo kaepektibo kay sa mahugaw nga dila kang bisan-kinsa! Likayi ang paghukum sa uban—ipiyal ang pagtira ngadto sa Dios! Si David migamit niini nga prinsipyo sa dihang siya midumili sa pagpasakit kang Saul (1 Samuel 24:7), ug mitugyan sa hitabo ngadto sa divine nga hustisya sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit.

> Tan-awa [*hinneh*], siya nagabati [*chaval*, nagasinati og mga panakit sa pagbati gikan sa mapasidan-ong disiplina] tungud sa pagkadaotan [*aven*, rebersiyonismo],
> Ug [tungud kay] siya nagapanamkon [*harah*, nagsabak sa negatibong kabubut-on] og kadaot ['*amal*, mabatukong mga pasikaran, kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, Operasyon Bomerang, emosyonal nga pagbatok, inubanan sa mapasidan-ong disiplina]; ug nagadala sa [*yalad*, nagapanganak sa] bakak [*shaker*, usa ka kinabuhi sa limbong, kana mao, dimatarog nga negatibong kabubut-on, pagkapalong ug naghugpong nga ulat sa kalag, sukwahing-proseso sa rebersiyonismo]. (Mga Salmo 7:14)

Kining bersikuloha nagasugod sa usa ka desertasyon sa panahon sa pagsabak sa rebersiyonismo—gikan sa pagpanamkon hangtod sa pagpanganak. "Tan-awa," ang mapanghimug-aton nga Hebreyong pulong *hinneh*, nagapaila og usa ka maukyabong katangdian, nagpunting sa atong pagtagad diha sa mga sangputanan gikan sa pagkalambigit sa rebersiyonismo. Kini nga bersikulo nagatandi sa usa ka rebersiyonistang kinabuhi diha sa mga kasakit sa dili pa manganak sa usa ka babaye nga nagbati—*chaval* diha sa piel imperfect. Bisan kon ang rebersiyonista usa ka lalaki ba o usa ka babaye, siya anaa sa paghingutas gumikan sa malungtarong kasakit sa mapasidan-ong disiplina. Ang matag hugna sa rebersiyonismo nagadala sa iyaha mismong panakit sa pagbati sulud sa kalag. Sa kalit, taliwala sa mga kasakit sa pagbati, ang 'masuso' nagagula! Ug unsay gihingalan niini nga liwat? *Aven*—"pagkadaotan!" Human sa tanang panghingutas sa pagpanganak, unsa may anaa nga mapasundayag gikan niini? Bugtong ang produksiyon sa rebersiyonistang kadaotan!

Ang pagpahisama sa rebersiyonismo ngadto sa mga panakit sa pagbati nagaporma og usa ka haum nga katangdian tungud kay kinahanglan aduna gayuy pagmabdos sa dili pa manganak. Ang 'pagmabdos' mahitabo sa dihang ang magtotoo negatibo sa doktrina. Ang mga ahente sa pagpanamkon mao ang reaksiyon ug distraksiyon, emosyonal nga pagbatok, ug ang kataranta sa pagpangita alang sa kalipay (Santiago 1:14–15). Sa sinugdanan, ang sublimasyon sa mabatukong mga pasikaran makapaukyab. Ang emosyon mapadasig ug ang kahigawad, sayup-nga-ilusyon, kalooy-sa-kaugalingon, o kalaay mahikalimtan sa

makadiyut. Mahikalimtan usab ang doktrina sa Bibliya.

Sa higayon nga ikaw magbaliwala sa doktrina, ang emosyonal nga pagbatok sa dimadugay makig-uban sa kasakit. Ang “mga panakit sa pagbati” ikatandi sa mapasidan-ong disiplina. Ang qal perfect sa *harah*, “siya nagapanamkon,” sa literal, “tungud kay siya namabdos,” ug nagapasabut ngadto sa panahon sa wala pa ang mga panakit sa pagbati. Ang ‘pagmabdos’ gihinganlan og “kadaot” diha sa inyong English nga Bibliya, apan ang Hebreyo nga pulong ‘*amal* nagakahulugan og “kahigawad” o “sala.” Kini nagalarawan sa suludnong kahigawad ug pag-agulo nga magresulta gikan sa kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, pagpakusog sa mabatukong mga pasikaran, ug ang emosyonal nga pagbatok sa dihang kini mapakyas sa pagmugna sa gipangandoy nga kalipay.

Kon ang rebersiyonista nagapadayon sulud sa unang mga hugna sa rebersiyonismo, ang pagmabdos sa katapusan “nagagula,” o “manganak sa” (qal perfect sa *yalad*) usa ka kinabuhi sa limbong, kaplastikan, ug pagpakaaron-ingnon (*shaker*). Ang matag rebersiyonista nagapuyo sa usa ka bakak. Kon ang iyang kalag malimbungon, ang iyang kinabuhi naga-sundog. Siya wala gayuy kapasidad alang sa pagkinabuhi ug busa sa dikalikayan nga nagaguba og personal nga mga relasyon tungud sa iyaha mismong kamasinupakon ug lansis. Kini ang pagbulot-an sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo, diin ang pipila ka porma sa pagtagbaw-sa-kaugalingon nagahiklin ug nagauna labaw kang Ginoong Jesu-Kristo ug sa doktrina sa Bibliya. Kon ikaw maghalad sa imong-kaugalingon sa usa ka tawo, trabaho, o butang aron masalikway ang doktrina, ikaw magtigum sa tanang kagul-anan nga nagauban sa ulahing mga hugna sa rebersiyonismo.

Bisan-unsang-matang sa mabatukong mga pasikaran ang nakaingon kanimo sa ‘pag-mabdos’ inig-abut sa panahon mougmad ngadto sa usa ka nabatasang paagi-pagpakabuhi. Kon ikaw sa sinugdan mipahinunut sa ginagmayng mga kahigawad, ikaw sa kaulahian mogula nga usa ka nyurotikong tawo. Kon sa unang hugna sa rebersiyonismo ikaw misugod nga may kamapasagaron, sa panahon ang anak “gipakatawo” pagkawalay-pagbati ang magahuput og dako-kaayong mga pahat.

> Siya mikubkub [*karah*] og usa ka lungag [lubnganan, mapasidan-ong disiplina]
> ug mipalawum niini [*chaphar*, miusisa niini, gipakusgan nga disiplina],
> Ug nahulog ngadto sa buho [sala paingon sa kamatayon] nga iyang hinimo.
> (Mga Salmo 7:15)

Kini nga bersikulo nagasugyot og usa ka bag-ong katangdian bahin sa pagkubkub og usa ka lubnganan, nga nagapatin-aw sa kinabubut-ong aspeto sa rebersiyonismo. Ang rebersiyonista, gikan sa iyang kaugalingong pagbuut, nagakubkub (*karah*) og “usa ka lungag” alang sa iyang-kaugalingon. Sa matag higayon nga siya nagahimo og usa ka dimaayong desisyon pinasikad sa kalaay, sayup-nga-ilusyon, pagkawalay-pagbati, o kahigawad, kini nagasangko sa sublimasyon. Sa dihang siya nagasulay sa paghupay sa iyang kalooy-sa-kaugalingon pinaagi sa paghilambigit sa kalihukan sa emosyonal nga pagbatok, siya nagasulud sa usa ka barahan sa kinabuhi nga, kon gipalungtad, nagapalig-on sa iyang pagkawalay-pagtagad sa doktrina. Kining kaugalingong-minugna nga kagul-anan maoy dugang sa iyang mapasidan-ong disiplina. Sa higayon nga siya anaa na sa mas-uswag nga kahimtang sa negatibong kabubut-on, siya usab anaa na sa gipakusgang bahin sa disiplina.

Dili lamang ang rebersiyonista nagakubkub sa iyang kaugalingon nga lubnganan, kundili

siya nagakanaog ug nagausisa (*chaphar*) sa buho. Sa laing pagkasulti siya maglubong sa *iyang-kaugalingon*! Samtang ang silot nagausbaw, maingon-usab ang iyang nahasol nga pagpangita alang sa kalipay ug ang iyang emosyonal nga pagbatok. Ang negatibong kabubut-on miabli sa *mataiotes*, ug ang lingla sa mini nga doktrina nga gidala sulud sa haw-ang nagadeterminar sa iyang paagi sa kalihukan. Niining-higayona siya nagauswag sa paspas paingon sa katapusang tulo ka lugar sa rebersiyonismo—pagkapalong sa kalag, naghugpong nga ulat, ug sukwahing-proseso sa rebersiyonismo.

Ang pagkalaglag ngadto sa kanal mao ang katapusang hugna sa disiplina—ang sala paingon sa kamatayon.

> Ang iyang kadaot [kahigawad] mobalik [*shuv*] ngadto sa iyaha mismong ulo,
> Ug ang iyang kapintas [*chamas*] mokanaog ngadto sa iyaha mismong utok [alimpulo sa iyang ulo]. (Mga Salmo 7:16)

Unsay gisugdan sa usa ka higayon isip reaksiyon sa usa ka diyutayng kalaay, usa ka diyutayng pagkawalay-pagtagad, usa ka diyutayng kalooy-sa-kaugalingon, usa ka diyutayng kahigawad, sulud sa pagdagan sa panahon, mamahimong usa ka makalilisang nga damgo. Ang duha nga kahulugan sa *shuv* nagaporma og usa ka makapahimuut nga paronomasia taliwala sa usa ka hilabihan kagrabe nga desertasyon. Ang pulong nagakahulugan og "sa pagbalik," nga nagapasabut sa Operasyon Bomerang, ug "sa paghinulsul," ang pamaagi sa paggula gikan sa rebersiyonismo. Ang pun nagasugyot nga sanglit ang imong kahigawad nagsumbalik diha kanimo, nganong dili man mobalik ngadto sa rebound ug positibong kabubut-on alang sa doktrina ug pinaagi-niana mapahiuli? Gawas-niini, ang imong kaugalingong-minugna nga kagul-anan sa *kanunay nagbalikbalik* sa pagpakita kanimo nga may nagkausbaw-gayud nga gikusgon.

Sama sa pagtagad ni Saul kang David, ang rebersiyonistang magtotoo nagadumili sa pagdawat sa responsibilidad alang sa iyang kapakyasan ug nagapagula niini ngadto sa uban pinaagi sa paglibak, pagdaot-sa-dungog, kamapahimaslon, pagkadili-mapuypuy, pagpanimalus, ug gani nagadangup ngadto sa "kapintas," *chamas.* Ang kadaotan ni Saul batok kang David nahisama sa usa ka bomerang nga *nagsumbalik* "diha sa iyang kaugalingon nga ulo," nagporma sa usa ka pahat sa iyang silot. "Ayaw pailad, ang Dios dili katiawtiawan; kay bisan-unsa ang usa ka tawo nagapugas, niini siya usab moani" (Mga Taga-Galacia 6:7). Ang matag magtotoo responsable alang sa mga desisyon nga sukwahi sa doktrina. Sunudsunud nga pagtunglo maoy pilopiloon alang sa rebersiyonista. Sa pikas nga bahin, ang Dios nagabulig sa tanang desisyon nga gihimo pinasubay sa doktrina. Sunudsunud nga panalangin maoy pilopiloon alang sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya nga magtotoo.

Kapitulo Kwatro

BIBLIYANHONG KAPANGALANAN ALANG SA REBERSIYONISMO

ADUNAY DAGHANG DESKRIPSIYON sa rebersiyonismo sulud sa Bibliya. Ang kapangalanan mahimong maglakip sa usa lamang o duha ka pulong, sama sa “daotan” (Mga Proberbio 15:9), “mahuyang nga mga kalag” (2 Pedro 2:14), o “misinati og pagkalunod” (1 Timoteo 1:19), o kini mahimong usa ka pulongan sama sa “nalaglag [naanod tipas sa agianan] gikan sa grasya” (Mga Taga-Galacia 5:4). Kini nga kapitulo modetalye sa dugang pa nga bibliyanhong terminolohiya sa rebersiyonismo.

NAGKULANG GIKAN SA GRASYA SA DIOS

> Siguroha kini [pag-angkon og personal nga responsibilidad] nga walay usa nga nagakulang [*hustereo*] gikan sa grasya sa Dios; nga walay gamut [*riza*] sa pagkamapait nagturok nga makaingon sa kasamok [*enochleo*], ug gumikan niini daghan ang mahugawan [*miaino*]. (Mga Hebreohanon 12:15)

Ang mga sala sa panghunahuna, girepresentar dinhi nga bersikulo pinaagi sa “pagkamapait,” maoy labing magub-anon nga kategoriya sa sala tungud sa ilang makadaot nga apekto diha sa kalag. Wasantaa pinaagi sa rebound ug GAP, sila mahimong usa ka kinadak-ang magtatampo sa rebersiyonismo. Ang pagkapakyas sa pag-ila sa bisan-unsang sala sa panghunahuna mao ang “pagkakulang,” *hustereo*, “mahimong ubus sa sukaranan, sa pagkulang gikan sa grasya sa Dios.”

Ang tanang rebersiyonista pakyas sulud sa hut-ong sa grasya. Bisan pa og ang rebersiyonistang mga magtotoo napabiling buhi pinaagi sa lohistika nga grasya, sila magdumili sa pagbaton og fellowship uban sa Dios pinaagi sa pagsangkap sa grasya sa rebound. Ang mga Kasulatan wala magbungat nga ang usa ka magtotoo kinahanglan maglihok alang sa kapasayloan—magbati og pagbasol o kamasalaypon tungud sa sala, magbayad sa

sala, magbuhat og penitensiya alang sa sala.[44] Ang rebound nagakinahanglan lamang sa paghingalan o pagsitar sa sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan.

Pulos ang kaluwasan ug rebound maggamit sa mga pulong pinaagi sa usa ka wala-ang-merito nga pagpaila sa grasya—"pagtoo" ug "pag-ila." Rebound maoy usa ka hingpit nga konsepto sa grasya nga gipalig-on pinaagi sa mapulihong buhat ni Jesu-Kristo didto sa krus. Gumikan kay ang tawhanong hiyas ni Jesu-Kristo sulud sa hypostatic nga panaghiusa midawat sa paghukum alang sa tanang sala sulud sa tawhanong kasaysayan ug gumikan kay Siya mideklarar sa Iyang buhat nga "natapos na" (*tetelestai*, Juan 19:30), ang tanan nga *tawhanong* mga buhat waylabot (Mga Taga-Efeso 2:8–9; 1 Juan 1:9). Si Jesu-Kristo mihimo sa tanang buhat mao nga ang hustisya sa Dios gawasnon sa pagpasaylo sa sala. Ang Dios misira sa pultahan sa hukmanan sa paghukum human si Kristo miingon, "*Tetelestai*," ug miabli sa pultahan sa pagpasaylo kon si bisan-kinsang tawo nagahukum sa pagtoo diha ni Kristo ug si bisan-kinsang magtotoo nagahukum sa pagrebound. Kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang nagapasiguro sa pagpasaylo sa Dios sa tanang una-sa-kaluwasan nga mga sala ug rebound ang nagapasiguro sa pagpasaylo sa tanang human-sa-kaluwasan nga mga sala. Kon ang magtotoo nagkanaog lahus sa katapusang mga hugna sa rebersiyonismo ug kon siya mopahunong sa iyang pagpalayo gikan sa grasya, siya kinahanglan magrebound pag-una, unya maggamit sa GAP alang sa pagtukod og usa ka Estraktura sa Pagtulon-an ug mag-uswag paingon sa labawng-grasya.

Ang gamut, *riza*, sa pagkamapait nagasugyot og usa ka katangdian tali sa usa ka gamut ug sa mga sala sa panghunahuna. Diha sa katangdian ang gamut nagaturok gikan sa usa ka liso nga patay ug gilubong ilalum sa yuta (1 Mga Taga-Corinto 15:36). Ang liso usa ka ilustrasyon sa sala; ang pagkamatay sa liso nagalarawan sa usa ka sala nga nasugid na ug sa piho nga napasaylo. Ang reaksiyon sa pagkamapait nagagitib kon ang usa ka magtotoo nagasugod sa paghunahuna bahin sa sala pagkahuman og rebound. Gikan nianang 'gamut' sa paghinumdum og mga sala nga human na gipasaylo nagaturok ang usa ka pongpong sa sala sa panghunahuna sa daghan pang pagkamapait, kamapahimaslon, kasilag, daotang-tinguha, pagkadili-mapuypuy, kayugot. Walay sala sumala sa Pulong sa Dios nga sama ka daotan sa pagkamapait. Pagkamapait mao ang wamasala nga pagkaarogante diha sa kalag (Santiago 3:14). Kini nagapabalhin sa gugma ngadto sa pagdumut, kalipay ngadto sa daotang-tinguha, daotang-tinguha ngadto sa panimalus, respeto ngadto sa pakaulaw, panalangin ngadto sa tunglo. Sa higayon nga ang bisan-unsang sala o kapakyasan nasitar na ug, tungud-niana napasaylo, ang magtotoo kinahanglan dili magduaw-pagbalik sa sala. Siya kinahanglan maghiklin sa sala, maghikalimot sa sala, ug magpadayon pag-uswag diha sa espirituhanong kinabuhi (Mga Taga-Filipos 3:13–14).[45]

Ang "paggitib" sa reaksiyon sa usa ka napasaylo na nga sala adunay duha ka magub-anong mga resulta. Ang una mao ang kalagmitan sa magtotoo nga makahimo og "kasamok," *enochleo*, sa iyang-kaugalingon pinaagi sa pagbalik ngadto sa rebersiyonismo. "Kasamok" mao ang kaugalingong-minugna nga kagul-anan. Samtang ang tanan nga tentasyon sa pagpakasala nagagikan sa kinaiyang makasasala, ang pagbuhat sa sala mahitabo sa dihang ang magtotoo nagagamit sa iyang kabubut-on sa pagpahinunut ngadto sa tentasyon

44. Thieme, *Rebound Giduaw-pagbalik* (2017).
45. Thieme, *Paghikling sa Sala* (2016).

(Santiago 1:14). Sa laing pagkasulti sa bisan-unsang panahon ikaw mapait, kini tungud kay ikaw *gusto* mahimong mapait!

Pinaagi sa pagbalik diha sa rebersiyonismo, adunay ikaduhang resulta gikan sa reaksiyon sa pagkamapait. Ang "daghan"—kadtong kinsa anaa sa palibot sa nagreak nga magtotoo—"mahugawan," *miaino.* Hinumdumi, ang Bibliya kinahanglan pagabadbaron sulud sa panahon nga kini nahasulat. Sa karaan nga mga siyudad ang hugaw gitigum sulud sa mga urinola ug gilabay lamang ngadto sa mga balkonahe o gikan sa mga bintana paingon sa karsada sa ubus. Ang si kinsa-kadtong moagi mabasa![46] Ang nahumod-kaayo nga biktima gikaingon nga *miaino*—mahugaw. Pagkaperpekto nga panig-ingnan sa magtotoo kinsa mibubu sa hugaw sa rebersiyonismo ngadto sa iyang kalag ug ang iyang hugaw nagabanlas ngadto sa uban. Ubus sa iyang impluwensiya sila usab makabig ngadto sa rebersiyonismo.

MGA KAAWAY SA KRUS

> Kay daghan [padayon] [nag]lakaw, kinsa ako sa makadaghan misugilon kaninyo, ug karon magsugilon kaninyo gani nagbangutan, *nga sila* [tungud sa negatibong kabubut-on] mga kaaway sa krus ni Kristo, kansang sangputanan ang kagun-uban [kamatayon], kansang diyos ang *ilahang* tiyan [emosyon], ug *kansang* himaya anaa sa ilang kaulawan, kinsa mipunting sa ilang mga pangisip ngadto sa kalibutanong mga butang. (Mga Taga-Filipos 3:18–19)

Ang "daghan" mao ang dakong gidaghanon sa rebersiyonistang mga magtotoo niadtong kinaunhan nga henerasyon sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang "paglakaw" sa magtotoo mao ang paglambo o kakulang sa paglambo diha sa espirituhanong kinabuhi. Si Pablo sa wayhunong nga mipasidaan sa mga magtotoo sa unang siglo gikan sa kakuyaw sa rebersiyonismo. Matinud-anon kaayo ang iyang pagpakabana nga siya sa makadaghan napugus sa simbolikanhong pagbangutan tungud sa ilang makapasubo nga kondisyon. Samtang kini nga mga magtotoo midawat sa grasya sa Dios sa kaluwasan, sunud-niana sila misalikway sa prinsipyo sa grasya nga gihatagag-pananglitan sa krus ug mibalhin ngadto sa legalismo. Kadtong kinsa magpuli og legalismo sa bisan-unsang punto sa ilang bahin dos nga kasinatian mahimong "mga kaaway sa krus," mga kaaway sa grasya, ug busa mga kaaway sa Dios (1 Samuel 28:16; Santiago 4:4).

Upat ka kinaiya ang nabutyag sa mga rebersiyonista sa Taga-Filipos nga simbahan.

1. Anaa kadtong "kansang sangputanan ang kagun-uban." "Sangputanan" mao ang katapusan sa bahin dos alang sa rebersiyonista; dinhi, "kagun-uban" mao ang sala paingon sa kamatayon.
2. Anaa kadtong "kansang diyos ang *ilang* tiyan." *Koilia* nagahulagway sa emosyonal nga sundanan. Ang mga rebersiyonista nga anaa sa emosyonal nga pagbatok mahimong mga ulipon sa ilang mga emosyon, ug ang hustong paglihok sa toong lingin-nga-kabahin, nga mao ang paghunahuna og doktrina, masumpo.

46. Jerome Carcopino, *Daily Life in Ancient Rome*, trans. E.O. Lorimer (New Haven: Yale University Press, 1940), panid 42.

3. Daghan ang mahimong mabatukon sa grasya pinaagi sa pagkalinga sa ilang-kaugalingon: “kansang himaya anaa sa ilang kaulawan.” Sila maghimaya sa ilang-kaugalingon alang sa ilaha nga tawhanong maayo nga mga binuhatan.

4. Daghan “mipunting sa ilang mga pangisip ngadto sa kalibutanong mga butang,” usa ka paghulagway sa mga rebersiyonista kansang panghunahuna magumon sa tawhanong panglantaw—ang satanasnong palisiya sa kadaotan.

Imbis nga doktrina sa Bibliya sulud sa kalag ang nagmugna sa espirituhanong pag-uswag, rebersiyonismo ang nagamugna og “mga kaaway sa krus.”

USA KA NAGHINGUTAS NGA KALAG

> Ug *kon* Siya [Dios] miluwas sa matarong nga Lot, gidaogdaog [*kataponeo*] pinaagi sa maulagong kinaiya sa wayprinsipyo nga katawhan (gumikan sa unsay iyang nakita ug nadungog *nianang* matarong nga tawo, samtang nagpuyo uban kanila, nakabatyag sa *iyang* matarong nga kalag sa matag adlaw gipaantos [*basanizo*] pinaagi sa *ilang* waybalaod nga mga binuhatan). (2 Pedro 2:7–8)

Ang konteksto niining yugtoa mao ang divine nga paghukum diha sa naut-ut nga mga siyudad sa Sodom ug Gomorrah. Bisan pa og napasidan-an sa umaabot nga kagun-uban, si Lot, usa ka magtotoo ug pag-umangkong-lalaki ni Abraham, gikinahanglan sa pagkatinuud nga pagabunloton sa mga anghel gikan sa kakuyaw sulud sa Sodom (Genesis 19:15–16). Ang pulong *kataponeo*, gihubad og “gidaogdaog” diha sa bersikulo 7, nagakahulugan og “nga maluya gumikan sa kahago, pag-antos, o kalisud,” nan, “pagapukanon.” Si Lot nalukup sa pagkaway-balaod ug pagkamaulagon nga naglibot kaniya. Bisan pa og *siya* gayud magapahilayo unta sa *iyang-kaugalingon* gikan sa pagkaut-ut, pinaagi sa grasya ang Dios miluwas ni Lot tungud kang Abraham (Genesis 19:29).

Si Lot “matarong” sumala lamang sa giimpyut nga pagkamatarong nga nadawat diha sa punto sa pagkaluwas, dili tungud sa usa ka malamboon nga espirituhanong kinabuhi. Samtang si Lot nalingaw sa panag-uban sa “wayprinsipyo nga katawhan” kini pagkompromiso sa iyang konsensiya nga “mipaantos” sa iyang kalag. Ang imperfect active indicative sa *basanizo* sa literal “naghingutas.” Gumikan kay si Lot midumili sa pagpalayo gikan sa apostasiya ug busa gawas sa hiyograpiyanhong pagbuut sa Dios, kini nahimong usa ka yanong hinungdan alang kaniya usab nga magawas sa kalihukan nga pagbuut sa Dios (1 Mga Taga-Corinto 15:33).[47] Ang bisan-kinsang magtotoo nga gawas sa pagbuut ug plano sa Dios maoy usa ka rebersiyonista ug wala nagabaton og kalinaw sulud sa iyang kalag!

PAGKAUTAS SA HUNAHUNA

> Kay sa pag-isip [*analogizomai*] Kaniya [Jesu-Kristo] kinsa miagwanta [*hupo-*

47. Ang hiyograpiyanhong pagbuut mao ang dapit nga gusto sa Dios alang kanako; sa kalihukan nga pagbuut mao ang gusto sa Dios nga angay nakong buhaton. Tan-awa sa Thieme, *Divine nga Paggiya* (2016), 10–12.

> *meno*] nianang pagkamabatukon sa mga makasasala ngadto sa Iyang-kaugalingon, aron nga kamo dili mangaluya [*kamno*, gikapoy, nawad-ag-kalagsik gumikan sa rebersiyonismo] ug mawad-ag paglaum [*ekluo*, pagkautas diha sa mentalidad sa inyong kalag]. (Mga Hebreohanon 12:3)

Ang mando alang sa "pag-isip" o pagkonsentrar diha ni Kristo, *analogizomai*, matuman lamang pinaagi sa waykausabang paglihok sa GAP. Doktrina sulud sa kalag mao ang tinubdan sa divine nga panglantaw ug ang imong bugtong depensa batok sa rebersiyonismo ug sa impluwensiya sa kadaotan. Kahalangdon sa karakter, impak alang kang Kristo, espirituhanong kusog, kalig-on, kompiyansa, ug paghimaya sa Ginoo ang tanan maykalabutan og unsa imong hunahuna—ang hustong paglihok sa kalag. Ang panghunahuna makapalampos o makapapakyas kanimo! Isip usa ka magtotoo, ikaw sa literal usa ka naglakaw nga panggubatan; ikaw sa wayhunong nga nahilambigit diha sa usa ka suludnong away—tawhanong panglantaw batok sa divine nga panglantaw (2 Mga Taga-Corinto 10:3–5).

Uban sa waykaparehas nga nagpalungtad nga gahum si Ginoong Jesu-Kristo "miagwanta," *hupomeno*, sa wasukad-mahitabo nga kalisud sa katibuk-an sa Iyang ministeryo dinhi sa kalibutan. Kon ikaw magpalandong diha sa panghunahuna ni Kristo, makaplagan diha sa doktrina sa Bibliya (1 Mga Taga-Corinto 2:16), ang imoha mismong panghunahuna mapalagsik taliwala sa kalisdanan. Ang doktrina sa Bibliya nagadeterminar sa imong panglantaw sa kinabuhi (Mga Taga-Filipos 2:5).

Apan, kon ikaw magpahinunut ngadto sa kalisud, magreklamo, ug mahugno ang pagbati, imong kalag "maluya," *kamno*, ug ikaw "mawad-an og paglaum," *ekluo*, o "pagkautas diha sa mentalidad sa imong kalag." Kining duha maoy mga ekspresyon nga gigamit alang sa paghulagway sa rebersiyonismo. Sulud niining kahimtang sa pagkaluya-sa-kalag ang imoha mismong panghunahuna mahimo nimong labing-daotan nga kaaway. Ang maong kalapoy sa pangisip o pagkagar sa toong lingin-nga-kabahin nagaresulta diha sa usa ka miserable, nyurotiko, o masakitog-pangisip nga tawo. Samtang ikaw mag-us-us latas sa mga hugna sa rebersiyonismo, ang imong kalag sa nagkasamut nga mawad-ag-kalagsik ug ikaw mahimong usa ka nasugamak diha sa anghelanong away.

Maingon ni Jesu-Kristo nga miagwanta o milahutay pinaagi sa GAP (Lukas 2:52) ubus sa kinadaghanang pusutpusut sa tawhanon ug satanasnon nga mga kalisud diha sa kasaysayan, sa samang-paagi usab ang imong adlaw-adlaw nga paglahutay sa pagmetabolisar ug paggamit sa doktrina mopahitakus kanimo sa 'pagpabilin sa agianan' ug pagbuntog sa matag problema, kalit-nga-katalagman, kalisud nga ikaw moatubang sa kinabuhi. Kini mao ra sa nagpalungtad nga gahum diin mipalahutay ni Jesu-Kristo ibabaw sa krus samtang Siya gihukman alang sa atong mga sala.

PAGANO NGA KASINGKASING

> "Tan-awa, ang mga adlaw nagsingabot," nagadeklarar ang Ginoo, "diin Ako mosilot sa tanan [mga rebersiyonista] nga tinuli ug galing pagano." (Jeremiah 9:25)

Ang sirkumsisyon nga pasumbingay ni Jeremiah nagatagna sa modangat nga kalaglagan sa Judah, usa ka tilimad-on sa ikalimang liyok sa disiplina alang sa maong nasod ug ang sala paingon sa kamatayon ngadto sa daghang apostata nga mga magtotoo.[48] "Tinuli ug galing pagano," sa literal, "pagkatinuli, ugaling naghuput og yamis," maoy usa ka oxymoron diin ang nagkasumpaki o wamagkauyon nga mga pulong gisagol alang sa usa ka piho nga katuyoan. Kini nga mga Hudiyo sa pisiko nga natuli isip usa ka timaan sa ilang kaluwasan ug espesyal nga dapit sulud sa plano sa Dios.[49] Bisan pa niana, tungud sa rebersiyonismo sila mihuput gihapon og "pagano" nga mga toong lingin-nga-kabahin o 'mga yamis sulud sa kalag', nga mitugot sa kahugaw sa mga sala sa panghunahuna, emosyonal nga pagbatok, ug naghugpong nga ulat sa pagtigum. Ang rebersiyonismo ug kadaotan wala gayud maputol gikan sa dagaydayan sa kahibalo diha sa ilang mga kalag.

> "Kay ang tanan nga [hentil] kanasuran pagano, ug ang tanan nga banay sa Israel pagano diha sa kasingkasing [sulud sa toong lingin-nga-kabahin]." (Jeremiah 9:26*b*)

Ang mga Hudiyo mipasigarbo sa ilang-kaugalingon diha sa rituwal sa pisiko nga sirkumsisyon, apan sila mihiklin sa prinsipyo sa grasya likud sa rituwal—doktrina sulud sa kalag. Ang rituwal nga walay katinuuran maoy waykahulugan! Nga wala makaamgo niini sila nahisama sa haduul nga heathen nga kanasuran kinsa wala mihuput sa doktrina ug kansang pagano nga kalakin-an sila mitamay. Ang pagpakig-uban sa pagano nga mga Hentil maoy usa ka makauulaw nga insulto alang sa mga Hudiyo.

Ang rebersiyonismo sa kanunay nagaguba sa ilhanan tali sa mga magtotoo ug mga dimagtotoo. Ang espirituhanong kahimtang tali niini nga mga Hudiyo ug mga Hentil wala nagaagad diha sa tulumanon sa sirkumsisyon kundili diha sa pagsilsil sa doktrina ug pagtukod sa Estraktura sa Pagtulon-an sulud sa kalag, ug sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya nga kinabuhi. Kini nga mga espirituhanong mga kalampusan ang maglangkub sa 'sirkumsisyon sa kalag'—ang pagtangtang sa patay nga yamis sa rebersiyonismo.

NAGBIYA SA INYONG UNANG GUGMA

> "Apan ako magpadayag *niini* batok kaninyo, tungud kay kamo mibiya [*aphiemi*] sa inyong unang gugma." (Pinadayag 2:4)

Sa pagtangdi sa ilang kanhi kahimtang sa espirituhanong pagkahamtong ug okupasyon

48. Thieme, *Daniel*, *Mga Kapitulo Uno Hangtod sa Says*, 4–6.

49. Sirkumsisyon mao ang pagputol sa yamis gikan sa kinatawo sa lalaki. Kining sa Karaang Testamento nga rituwal mipadayag sa panalangin bahin sa nabalik nga abilidad sa pagpaliwat ngadto sa labawng-grasya nga Abraham sa pangidaron nga nobentay-nwebe (Mga Taga-Roma 4:17–19), ug migarantiya sa saad sa Dios nga ang mga kaliwat ni Abraham mahimong usa ka "bantugang nasod" (Genesis 12:2). Si Abraham misalig sa Dios taliwala sa usa ka waypaglaum nga sitwasyon nga motuman sa Iyang saad sa usa ka lehitimo nga manununod ug isip usa ka resulta, siya nahimong orihinal nga Hudiyo ug amahan sa usa ka bag-o nga matang sa kaliwatan. Isip usa ka rituwal nga simbolo, ang sirkumsisyon mikompirmar ug mipaila sa kasabutan nga relasyon sa Israel diha sa Dios, ug maoy usa ka makanunayon nga lawasnong pahinumdum sa matag lalaki nga Hudiyo sa grasya sa Dios (Genesis 17:1–4). Apan, rituwal nga walay katinuuran maoy waykahulugan—ang matuud nga Hudiyo mao ang usa nga tinuli "sa kasingkasing" (Mga Taga-Roma 2:29), subay sa sundanan sa kaluwasan ni Abraham.

diha ni Kristo, ang Efeso nga simbahan mibiya, *aphiemi*, sa ilang gugma alang sa Ginoo ug naunlod diha sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo mahitungud sa Kategoriya Uno nga Gugma. Sunud sa katuigan sa matinumanong kamalungtaron ug kamalahutayon sila misimang gikan sa ilang "unang gugma," si Jesu-Kristo isip ang buhi nga Pulong ug ang nahasulat nga Pulong o doktrina sa Bibliya (Mga Taga-Efeso 3:19–21). Sila mipaguul sa Balaang Espiritu pinaagi sa "pagkamapait ug kaligutgut ug kasuko ug panaglalis ug pagpakaulaw . . . uban sa tanan nga daotang-tinguha" (Mga Taga-Efeso 4:30–31). Sa pagsalikway kang Kristo sila mibalhin sa ilang gugma ngadto sa usa ka laing hingtungdan ug nangahimong apostata.

NANGALAGLAG

> "Busa hinumdumi [*mnemoneuo*] diin kamo nangalaglag [*pipto*], ug paghinulsul [usba inyong hunahuna mahitungud sa doktrina] ug buhata [*poieo*] ang mga binuhatan nga inyong gihimo sa sinugdan; o kon dili Ako moanha [*erchomai*] diha kaninyo, ug motangtang sa inyong tangkawan gikan sa iyang butanganan—gawas kon kamo maghinulsul [*metanoeo*]." (Pinadayag 2:5)

Ang konsepto sa rebersiyonismo niini nga bersikulo gipahayag uban sa mando alang sa pagbawi, nga nagasugod sa "hinumdumi," *mnemoneuo.* Alang sa pagkab-ot-pag-usab sa ilang kanhi nga espirituhanong kahimtang, ang mga Taga-Efeso kinahanglan maghinumdum sa usa ka piho nga doktrina, usa ka nahikalimtan nga prinsipyo nga mopadasig sa ilang mga hunahuna alang sa gisugdan-pag-usab nga okupasyon uban ni Kristo. Ang alimyon sa panumduman gikan sa Kategoriya Uno nga Gugma alang sa Dios mapabalik lamang pinaagi sa doktrina human sa pagrebound (1 Juan 1:9). "Nangalaglag," ang perfect tense sa *pipto*, gigamit ra halos bahin sa rebersiyonismo. Ang perfect tense nagatumbok sa usa ka kahimtang sa pagkahingpit nga nagaresulta gikan sa usa ka nangaging kalihukan; gikan sa mapadayonong karnalidad sila mingsumbalik na latas sa matag hugna sa rebersiyonismo.

"Sa paghinulsul," *metanoeo*, usa ka aorist active imperative, maoy masugoron ug naga-mando sa mga Taga-Efeso alang sa pagsugod sa paghimo og usa ka desisyon—sa pangisip, dili emosyonal, nga proseso sa pag-usab sa hunahuna. Sila kinahanglan magsugod sa paghimo sa makanunayong mga desisyon sa pagrebound ug sa pagpahimulus sa ilang-kaugalingon sa doktrina aron nga makabawi. *Poieo*, usa ka ingressive aorist, nagakahulugan og "sugod sa pagbuhat." Ang "mga binuhatan nga inyong gihimo sa sinugdan" mao ang pagkatukod sa Estraktura sa Pagtulon-an sulud sa kalag diin sila sa sinugdan miabut og pagkahamtong. Sa sangputanan, ang kritikal nga ang-ang alang sa pagbawi mao ang pagpatukod-pag-usab sa Estraktura sa Pagtulon-an pinaagi sa GAP.

Gawas kon kini nga mga rebersiyonista maghimo og desisyon alang sa pagbawi, si Kristo moadto kanila—ang present middle indicative sa *erchomai*—nga nagapasabut sa laktod nga pagkasiguro sa silot nga si Kristo Mismo ang mopahamtang. Ang masilutong lihok dili lamang makaapekto sa mga tawo nga nahilambigit diha sa rebersiyonismo, kundili makabungkag kini sa tibuuk lokal nga simbahan o gani makaguba og usa ka nasod. Ang ilang "tangkawan," ang suga sa ilang personal, makasaysayanon, ug nasudnon nga impak, mapalong sa permanente gawas kon sila mag-usab sa ilang mga hunahuna. Niining

higayona ang *metanoeo* maoy usa ka aorist active subjunctive. Isip usa ka constative aorist kini nagatipon ngadto sa usa ka linalang sa usa ka han-ay sa positibong mga desisyon alang sa doktrina. Ang potential subjunctive nagasugyot sa usa ka umaabot nga kalambigitan ug gipasarang sa elemento sa kalagmitan, nagpahimug-at sa papel sa ilang kabubut-on. Ang mga rebersiyonista malagmit o malagmit dili motuman. Apan kon sila "maghinulsul," sila makabawi ug makalikay sa dugang silot.

KULANG-SA-KAINIT NGA MGA MAGTOTOO

Ang tibuuk yugto sa Pinadayag 3:14–22 gipunting ngadto sa mga magtotoo kinsa nangapakyas sa pagkinabuhi sa espirituhanong kinabuhi ug sa pagtuman sa plano, pagbuut, ug katuyoan sa Dios alang sa ilang mga kinabuhi. Ang Dios misangkap alang sa matag magtotoo didto sa eternidad nga milabay og usa ka espirituhanong kinabuhi alang sa iyaha mismong kaugalingon. Gumikan kay ang kalag mao ang panggubatan sa espirituhanong kinabuhi, ang Dios usab misangkap og napulo ka pangsulbad-sa-problema nga kahimanan isip ang espirituhanong sistema sa depensa.[50] Kini nga kahimanan 'magpugong sa malig-on' batok sa gawas nga mga kabug-at sa kalisdanan ug sa kauswagan nga mag-ataki sa kalag ug magmugna sa suludnong mga kabug-at gumikan sa kahapo—pagkontrolar sa kinaiyang makasasala diha sa kalag. Ang tinubdan niining pangsulbad-sa-problema nga kahimanan mao ang doktrina nga nagliyok sa tibuuk dagaydayan sa kahibalo sulud sa toong lingin-nga-kabahin.

> "Ug ngadto sa anghel [mensahero] sa simbahan sa Laodicea, misulat: Ang Amen [Jesu-Kristo], ang matinumanon ug matuud nga Saksi, ang Sinugdanan [gigikanan nga Tinubdan] sa binuhat sa Dios, nagasulti niini." (Pinadayag 3:14)

Si Jesu-Kristo mao ang "Amen"—labawng-kamandoan nga Dios ug ang hingtungdan sa pagtoo alang sa waykatapusang kaluwasan. Isip ang matinumanon ug matuud nga Saksi sulud sa Unang Pag-abut, Siya nagatanyag sa testimonya sa kaluwasan, nagapaila niini isip ebidensiya alang sa prosekusyon batok ni Satanas sulud sa anghelanong away,[51] ug nagasangkap sa paninugdan alang sa waykaparehas nga espirituhanong kinabuhi diha sa Kapanahonan sa Simbahan. Siya ang Tinubdan ug magmamando sa "mga binuhat." Siya ang nagapalungtad sa uniberso sa dungan (Mga Hebreohanon 1:3), ug Siya ang nagakontrolar sa tawhanong kasaysayan.

Bisan og si Jesu-Kristo ang tinubdan sa tanang doktrina sa Bibliya, Siya wala magpahayag sa Iyang mensahe sa laktod ngadto sa simbahan kundili indirektamente pinaagi sa apostoles—niining hitaboa si Apostol Juan. Si Juan sa sunudsunud mipasa sa mensahe ngadto sa divine nga tinudlong mensahero sa lokal nga simbahan sa Laodicea—usa sa tulo ka siyudad nga naglakip sa Colassae ug Hierapolis sulud sa Walog sa Lycus nga karong-panahona mao ang kasadpang Turkey. Sa matag henerasyon si Jesu-Kristo sa

50. Thieme, *Kristohanong Integridad*; *Kagawasan pinaagi sa Sundalonhong Kadaugan*, 99–109.
51. Thieme, *Christian Suffering*, 145–49.

matinumanong nagapayon nga nagpasa sa Iyang mensahe indirektamente, pinaagi sa mga pastor nga nagtudlo og doktrina sa Bibliya. Ang Pinadayag 3:15–22 ingon sa usa ka tataw nga pahimangno batok sa rebersiyonismo nga makaplagan diha sa Pulong sa Dios.

> 'Ako kahibalo sa inyong mga binuhatan [tawhanong produksiyon, mga buhat], nga kamo dili bugnaw [mga dimagtotoo] ni init [mga magtotoo nga positibo sa doktrina]; Akong panghinaot nga kamo bugnaw o init.' (Pinadayag 3:15)

Pinaagi sa Iyang omniscience si Ginoong Jesu-Kristo nahibalo nga ang mga Taga-Laodicea wala nagmugna og divine nga kamaayo pinasikad sa Santiago 1:22–25 diin ang mga magtotoo gimandoan nga mahimong "mga tigbuhat sa pulong" ug "dili mga tigpamati lamang." Ang usa ka magtotoo kinsa usa ka "tigpamati" lamang maoy usa ka rebersiyonista odi usa ka ignorante nga magtotoo kinsa dili makagamit sa doktrina ug dili makamugna sa divine nga kamaayo. Ang usa ka tigbuhat maoy tawo kinsa, ubus sa makanunayong pagkat-on gikan sa GAP ug aplikasyon sa doktrina, nagauswag ngadto sa labawng-grasya, ug nagamugna sa divine nga kamaayo.

Nga ang mga Taga-Laodicea dili "bugnaw" ni "init" nagapaila kanila ingon nga mga magtotoo. Kon sila nangabugnaw—patay sa espirituhanon nga mga dimagtotoo—ang kasulbaran sa ilang problema sayon ra unta: Usa ka buhat sa wala-ang-merito nga pagtoo lamang diha ni Jesu-Kristo lamang. Kini magapausab gayud sa ilang kahimtang dihadiha gikan sa pagka-dimagtotoo ngadto sa pagkamagtotoo (Mga Buhat 16:31). Kon sila init pa—labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga mga magtotoo—wala na gayuy panginahanglan alang sa pagbadlong sa unang bahin. Kining yugtoa, busa, gipunting ngadto sa mga magtotoo kinsa anaa-sa-dapit taliwala niining duha ka utlanan.

> 'Nan tungud kay kamo kulang-sa-kainit [*chliaros*], ug dili init ni bugnaw, Ako [*mello*] moluwa, [mosuka] kaninyo gikan sa Akong baba.' (Pinadayag 3:16)

Ang dimagtotoo kinsa nagadawat sa pagsangyaw sa Ebanghelyo ug positibo, mamahimong init. Ang positibong magtotoo kinsa nagadawat sa pagtulon-an sa doktrina, nagapabiling init. Apan ang *chliaros* nagapaila nga ang mga Taga-Laodicea kinsa sa kaniadto mainit, niining-tungura nahimong "kulang-sa-kainit." Ang kulang-sa-kainit nga magtotoo misalikway sa doktrina ug busa walay pangsulbad-sa-doktrina nga kahimanan nga nagliyok sulud sa iyang dagaydayan sa kahibalo alang sa pagpugong sa pagkabalhin sa gawas nga kabug-at gumikan sa kalisdanan ug kauswagan paingon sa sulud nga kabug-at gumikan sa kahapo sulud sa kalag. Ang mga Taga-Laodicea misugod nga doktrina sa Bibliya isip ilahang numero uno nga prayoridad apan tungud sa negatibong kabubut-on misangko diha sa pagkawalay-kalig-on sa kaugalingon, ang kalibutanong sistema, ug rebersiyonismo. Sila napakyas sa pagpatuman sa gahum sa doktrina diha sa espirituhanong kinabuhi.

Kini nga handurawan matin-aw gayud kaayo sama sa kristal alang sa mga molupyo sa Laodicea. Unum ka milya sa amihanan gikan sa siyudad mao ang gibantog nga mainit nga mga tubod ug spa sa Hierapolis. Usa ka tuberiya nga kinulit gikan sa mga hinulmang anapog ang midala sa puno sa minerales, init nga tubig paingon sa Laodicea apan sa panahon nga kini makaabut sa siyudad, kini kulang-sa-kainit. Kining kulang-sa-kainit nga tubig nga may taas nga sangkap sa mineral makapasuka ngadto sa mga Taga-Laodicea,

ug busa mihulagway sa hingpit nga kadtong kulang-sa-kainit nga mga magtotoo sulud sa rebersiyonismo maoy makapaluud sa Ginoo.

Makapaluud, oo; apan patay, dili! Diin adunay kinabuhi, adunay paglaum! Usa ka kombinasyon sa usa ka anthropomorphism, "baba" ug sa usa ka anthropopathism, "Ako mosuka," nagapahayag sa prinsipyo sa pagsilot—sa pulos personal ug nasudnon.[52] Kon sila magpabilin nga kulang-sa-kainit, ang Dios "mohimo" o "hapit na" (*mello*) magpahamtang sa pagkamatay nga disiplina.

Ang mga Taga-Laodicea mibalhin sa gawas nga mga kabug-at gikan sa kauswagan nga pagsulay ngadto sa kahapo o pagkontrolar sa kinaiyang makasasala diha sa kalag. Ang lugar sa kalig-on sa kinaiyang makasasala, ang tawhanong kamaayo, malagmit kaayo sa pagkontrolar sa higayon nga ang tanan daw og tukma diha sa kalibutan. Ang buhagay sa tawhanong kamaayo nagapaaghat sa emosyonalismo ug nagabaliwala sa doktrina.

Ang pagpahamtang sa kinadak-ang divine nga masilutong lihok dili makakansilar sa atong kaluwasan. Kita wala gayuy mabuhat alang sa pagkansilar sa pagkahitarong o waykatapusang kinabuhi nga gihatag sa Dios.[53] Dili hinungdanon bisan pa naunlod diha sa kadaotan, kita maghuput gihapon sa *trentay-nwebe ka dimabakwi nga mga absoluto* nga gihatag sa takna diha sa pagtoo kang Kristo.[54] Kon natawo na pag-usab, kita dili mahimong 'wamahimugso' gumikan sa kapakyasan. Busa, kabubut-on mao *ang* isyu diha sa Kristohanong kinabuhi. Kita ang mga produkto sa atong kaugalingon nga mga desisyon. Kita sa ingon-usab mga produkto sa atong kaugalingon nga barahanong-pamatasan. Ang kombinasyon sa atong kabubut-on ug barahanong-pamatasan mopalampos odi mopapakyas kanato. Busa, ang kasulbaran sa pagka kulang-sa-kainit mao ang pagmetabolisar sa doktrina ug pag-ugmad sa espirituhanon nga barahanong-pamatasan. Samtang nga kita buhi pa, kita makapili sa pagbawi ug kapasayloan gikan sa silot sa kamatayon. Ang pagbawi nagasugod pinaagi sa paggamit sa rebound ug nagapadayon pinaagi sa pagpasulud sa doktrina ug sa paghukum pinasikad sa pangsulbad-sa-problema nga kahimanan.

> 'Tungud kay nag-ingon ka, "Ako adunahan, ug nahimong sapian, ug wala nay panginahanglan pa," ug ikaw wala mahibalo nga ikaw alaot [*talaiporos*, ubus sa kahapo—pagkontrolar sa kinaiyang makasasala diha sa kalag] ug miserable [*eleeinos*, walay kapasidad alang sa kalipay ug panalangin] ug kabus [*ptochos*, walay barahanong-pamatasan labot sa espirituhanong kinabuhi] ug buta [*tuphlos*, walay panabut sa katinuuran labot sa espirituhanong kinabuhi] ug waysaput [*gumnos*, walay pangsulbad-sa-problema nga kahimanan alang sa pagsukol batok sa rebersiyonismo].' (Pinadayag 3:17)

---

52. Ang usa ka *anthropomorphism* maoy gigamit nga pinulongan diin nagapaangkon diha sa Dios og tawhanong pisiko nga mga kinaiya alang sa pagbutyag ug pagpatin-aw sa Iyang esensiya, divine nga palisiya, mga buhat, ug mga desisyon sumala sa tawhanong anatomiya, aron nga ang maykinutubang hunahuna sa tawo makahimo, bisan og kulangan, pagsabut sa waykinutuban. Ang usa ka *anthropopathism* nagapaangkon diha sa Dios og tawhanong mga pagbati, mga emosyon, mga panahum, ug mga batasan nga Siya wala sa tinuuray nagahuput, alang sa mao rang katuyoan sa pagpatin-aw sa Iyang plano ug katuyoan ngadto sa katawhan.

53. Pagkahitarong mao ang mahukmanong lihok sa Dios nga nagaimpyut sa Iyang perpekto nga pagkamatarong ngadto sa matag-usa kinsa nagatoo diha ni Jesu-Kristo. Ang Dios nagabungat nga ang magtotoo naluwas tungud kay siya nagahuput sa pagkamatarong sa Dios. Ang pagkahitarong dili usa ka buhat sa kasinatian o kahimtang sa pagkahingpit, kundili usa ka balaodnon o forensic nga posisyon diin mahitabo atubangan sa hukmanan sa hustisya sa Dios. Tan-awa sa Thieme, *Ang Integridad sa Dios*, 70–75.

54. Thieme, *Ang Plano sa Dios* (2017), Pakapin-sa-basahon; *Rebound Giduaw-pagbalik*, Pakapin-sa-basahon A.

Samtang ang “adunahan” nagalakip sa pagkaadunay kuwarta, dinhi ang ilang katigayunan nagapasabut sa masdaghan pa. Ang mga Taga-Laodicea mihuput og kabuhong sa mga detalye sa kinabuhi—kuwarta, mga kabtangan, katilingbanong kinabuhi, kalampusan—nga misangpot ubus sa labawng-grasya nga kauswagan. Apan, sa bisan-unsang higayon nga ang tinubdan sa kauswagan mabaliwala ug ang doktrina mapulihan sa mga detalye sa kinabuhi, bisan og usa ra ka adlaw, nan ang magtotoo kulang-sa-kainit. Siya nakatunub sa usa ka panit sa saging ug nagsugod sa pagdakin-as paingon sa rebersiyonismo.

Wala gayuy sayup o daotan sa pagkaadunahan. Ang problema sa mga Taga-Laodicea mao nga sila wala na mihunahuna nga sila nanginahanglan og doktrina. Sila misalig diha sa ilang katigayunan alang sa kalig-on ug pagsulbad sa problema imbis kay sa doktrina nga nagliyok sulud sa ilang kalag. Niadtong panahon sa pagsulat, ang Laodicea maoy labing-adunahan sa mga siyudad, apan ang iyang Kristohanon nga mga lumulupyo napakyas sa pag-ila nga ang bugtong tinuud ug kasaligan nga katigayunan mao ang *porpolyo sa dimakitang mga bahandi*.[55]

Ang unang katunga sa bersikulo 17 mao ang sayup nga pagsabut sa Taga-Laodicea sa katinuuran: “Ako wala nay panginahanglan pa” mao ang pamahayag gikan sa ilang pagkabalda ug pagdumili, emosyonal nga pagpakasala, pagkahimulag gikan sa katinuuran, ug sukwahing-proseso sa rebersiyonismo. Sila anaa sa hilabihang panginahanglan sa pagbawi sa divine nga panglantaw gikan sa doktrina sa Bibliya. Wala gayuy susama sa doktrina bahin sa pagbalhin og waykatinuuran ngadto sa katinuuran. Ilahang ‘katinuuran’ mao ang pagkontrolar sa kinaiyang makasasala sa kalag, nagresulta diha sa kahapo nga nagapabungkag sa kalag. Sila napakyas sa paglabang sa kauswagan nga pagsulay. Sila niining-higayona nag-alagad sa kuwarta imbis nga sa Dios.

> “Walay tawo nga makaalagad sa duha ka agalon; kay sa samang-bahin siya maglagot sa usa ug maghigugma sa lain, o siya mopabilin sa usa ug motamay sa lain. Ikaw dili makaalagad sa Dios ug sa bahandi [pagkamaagaron diha sa katigayunan].” (Mateo 6:24)

Ang maong magtotoo wamasayod sa iyang tinuud nga kahimtang. Kining sayup-nga-pagtoo gitino pinaagi sa lima ka mahulagwayong mga pungway nga magbutyag sa tinuud nga sitwasyon.

1. Siya “alaot.” Ang linangkub nga pungway *talaiporos* naporma gikan sa Attic nga punglihok (*tlao*), nagkahulugan og “sa pag-agwanta,” ug ang pungan (*porosis*), “kubalan” o “naghugpong nga ulat.” “Sa pag-agwanta sa naghugpong nga ulat” mao ang mahimutang sa alaot nga kahimtang sa kasubo gikan sa pagkontrolar sa kinaiyang makasasala diha sa kalag. Ang mga Taga-Laodicea, uban sa tanan nilang katigayunan, mipahinunut ngadto sa mabatukong mga pasikaran ug sa mapasagarong miambak ngadto sa matinguhaon sa

55. Porpolyo sa dimakitang mga bahandi maoy usa ka kaamgiran sa panalapi nga naghulagway sa “katigayunan sa grasya” diin ang Dios nga Amahan mibuhong sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo didto sa eternidad nga milabay (Mga Taga-Efeso 1:6–8, 18; 3:8, 16; Mga Taga-Filipos 4:19; Mga Taga-Colosas 1:27; 2:2). Kini nga imbentaryo nagalakip sa “matag espirituhanong panalangin didto sa Langitnong mga dapit” (Mga Taga-Efeso 1:3) alang sa panahon ug sa eternidad: tanan nga gikinahanglan alang sa kalihukan sa kinabuhi, pagtubo pinaagi sa grasya, ang pagbuhat ug pagtuman sa plano sa Dios, pagkamatay, ug waykatapusang mga ganti. Tan-awa sa Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan*, 151–62.

kalipay nga paglikay sa kamatuuran. Ang katigayunan dili gayud makapalit ni makagarantiya og kalipay. Ang pagmata mahitabo samtang ang usa ka katalagman nagahapak ug ang 'kalipay' sa magtotoo mahimong maaslum.

2. Siya "miserable." *Eleeinos* nagapasabut sa ikaduha o gipakusgang hugna sa divine nga disiplina ug nagapaila nga wamalipay sa hilabihan uban sa kahulugan nga walay kapasidad alang sa kinabuhi ug walay pagtamud alang sa unsay iyang napanag-iya o sa tinubdan sa iyang mga gipanag-iya.

3. Siya "kabus." *Ptochos* maoy kabus uban sa kahulugan nga walay barahanong-pamatasan nga maykalabutan sa espirituhanong kinabuhi. Kini labing-maayong hubaron og "timawa" ug nagapasabut sa kakulang sa espirituhanong kalig-on ug sa pagkamaagaron diha sa katawhan alang sa suporta o kalipay. Ang usa ka magtotoo mamahimong timawa sa espirituhanon sa dihang ang naghingapin nga paningkamot sa makapahimuut nga butang dili makahatag sa gipangandoy nga katagbawan. Ubus sa Operasyon Bomerang siya nagapadako sa iyang nagsalimoang nga pagpangita nianang maidlas nga kalipay, aron malaglag ra ngadto sa emosyonal nga pagbatok.

4. Siya "buta." *Tuphlos*, mao ang pagkabuta uban sa kahulugan nga walay panabut sa katinuuran labot sa espirituhanong kinabuhi ug sa piho nagapasabut ngadto sa pagkapalong sa kalag. Dinhi nga hugna ang magtotoo waykatakus sa tin-aw nga paghunahuna o sentido komon gikan sa doktrina. Ang negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina nagabukas sa *mataiotes*; ang impluwensiya gikan sa kadaotan nagatuhup sa duha ka linging-kabahin. Ang magtotoo gumikan-niini adunay hugtanong sayup-nga-panahum (2 Mga Taga-Tesalonica 2:11)—ang pagsalikway sa katinuuran. Siya mamahimong sapoton, nyurotiko, masakitog-pangisip, ug gani nagasulud paingon sa pagkabuang.

5. Siya "waysaput." Bisan og sa kasagaran gigamit alang sa pagkawalay sinina diha sa lawas, dinhi ang *gumnos* gigamit sa simbolikanhon alang sa pagkahubo sa kalag. Ang kalag nahukasan sa tibuuk pangsulbad-sa-problema nga kahimanan ug nabiyaan nga walay bisan-unsang depensa batok sa kahapo. "Pagkahubo" maoy usa ka resulta gikan sa mga hugna sa rebersiyonismo ug nagarepresentar sa tugbang sa kapasidad alang sa kinabuhi. Ang usa ka magtotoo nga sulud niini nga kahimtang maoy usa ka pildiro diha sa espirituhanong kinabuhi ug sa kanunay nagapakita sa usa ka porma sa sukwahing-proseso sa rebersiyonismo.

> 'Ako magtambag [*sumbouleuo*] kanimo sa pagpalit gikan Kanako [gikan sa laktod nga tinubdan kang Kristo] og bulawan nga gipahingpit pinaagi sa kalayo [ang espirituhanong kinabuhi gipahingpit pinaagi sa gawas nga kabug-at gikan sa kalisdanan o kauswagan], aron nga ikaw mahimong [sa espirituhanon] adunahan, ug puti nga mga bisti, aron nga imong masininaan ang imong-kaugalingon, ug *aron* ang kaulaw sa imong [ang pildiro nga magtotoo] pagkahubo [pagkapakyas diha sa espirituhanong kinabuhi] dili mabutyag [didto sa Lingkoranan sa Paghukum ni Kristo],[56] ug hidhid-sa-mata alang sa pagdihog sa imong mga mata, aron ikaw [padayon nga] [maka]kita.' (Pinadayag 3:18)

56. Ang pagkapildiro nga magtotoo wala nagakahulugan sa pagkawagtang sa kaluwasan, kundili pagkapakyas sa pagtuman sa espirituhanong kinabuhi ug pagmugna sa divine nga kamaayo. Si Ginoong Jesu-Kristo nagatantiya [human sa Pagsakgaw didto sa Lingkoranan sa Paghukum] sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo alang sa pagdeterminar sa ilang mga ganti sa langit pinasikad sa produksiyon gikan sa divine nga kamaayo.

Ang Dios dili gayud maghatag og silot nga walay igong pasidaan—ang prinsipyo sa grasya sa dili pa ang paghukum. Ang divine nga tambag ngadto sa rebersiyonista mao ang pagbawi. Siya kinahanglan magpalit og "bulawan" gikan sa anaa-kanunay nga "katigayunan" ni Kristo (Mga Taga-Efeso 3:8). "Bulawan" maoy kaamgid sa doktrina sa Bibliya nga ang pastor-magtutudlo nagapahingpit ngadto sa mga lagda nga may lunsay nga bili alang sa espirituhanong pagtubo, panalangin, ug kalipay sa magtotoo. Ang doktrina sa Bibliya nagahatag sa usa ka kahibulungang ganansiya didto sa Lingkoranan sa Paghukum ni Kristo pinaagi sa porma sa escrow nga mga panalangin alang sa eternidad, "puti nga mga bisti," ang bugtong puhunan nga nagapabiling maganansiyahon dinhi sa panahon ug human sa kamatayon. Samtang ang rebersiyonistang mga Taga-Laodicea mga adunahan sumala sa tawhanong mga sukaranan, ug nakasabut sa importansiya sa panalapi nga pamuhunan, sila nagsalig diha sa katigayunan nga ilang makita imbis nga sa dimakita ug waykatapusang katigayunan nga gisangkap pinaagi sa ilang espirituhanong kinabuhi.

Ang punglihok nga *sumbouleuo* dili usa ka sugo, kundili usa ka pulong sa pagtambag o tambag. Sa higayon nga ikaw adunay kahapo sulud sa imong kalag, ikaw kinahanglan maghinumdum sa tambag gikan sa doktrina alang sa pagbawi. Walay tawo nga makapugus kanimo sa pagbawi; ikaw kinahanglan mag-ila sa imong kahimtang mismo. Kini usa ka pagsangpit sa imong kabubut-on, *ang* isyu sa imong espirituhanong kinabuhi. Ikaw kinahanglan magpili unsay imohang mga prayoridad ug ang mahimo nga barahanong-pamatasan: bahandi ug katigayunan, gugma ug romansa, promosyon ug gahum, kalampusan ug pag-uyon, katumanan ug pag-ila, *o* doktrina sa Bibliya ug ang divine nga sukdanan sa barahanong-pamatasan. Ang imong kinabuhi tingali maglakip og romansa, kalampusan, katumanan, katigayunan, apan sila kinahanglan nga magaagad sa imong nag-una nga prayoridad, doktrina sa Bibliya.

Ang imong espirituhanon nga kinabuhi nagakinahanglan og puhunan sa doktrina sa Bibliya, ang bugtong paagi sa pagtigum og espirituhanong ganansiya. Ang imong adlaw-adlaw nga panabut ug metabolismo sa doktrina sa Bibliya mao ang labing-dako nga puhunan sa kinabuhi; kini *ang* puhunan alang sa espirituhanong kinabuhi. Isip usa ka magtotoo ikaw adunay kagawasan alang sa pagpuhunan, o dili, niini nga "bulawan." Walay tawo ang makapahimo kanimo pagpasulud sa doktrina. Ikaw ra ang bugtong makahimo niini nga pamuhunan. Ang daghang kalainlain sa mga ganti didto sa eternidad mag-agad og unsaon nimo paggamit sa imong kabubut-on dinhi sa panahon sa pagpatigayon. Didto sa Lingkoranan sa Paghukum ni Kristo, ang espirituhanong mga pildiro pagalainon gikan sa espirituhanong mga mananaog.

Paghingpit "pinaagi sa kalayo" nagapasabut ngadto sa gawas nga mga kabug-at gikan sa kalisdanan ug kauswagan. Ang espirituhanong kinabuhi gipahingpit pinaagi sa kabug-at. Ang doktrina nagakuha og talagsaong kompiyansa, kalinaw, ug kapasidad alang sa kinabuhi gikan sa kalisdanan ug kauswagan. Pinaagi sa pagkinabuhi sa espirituhanong kinabuhi, ikaw malipayon sa matag adlaw, bisan pa og ubus sa kalisud, ug makalaum sa dikatoohang mga panalangin alang sa tibuuk eternidad. Ang katawhan, mga sirkumstansiya, ug kalikupan dili makasamok sa magtotoo nga may labing-daghang doktrina nga nagliyok sulud sa dagaydayan sa kahibalo.

Usa ka serye sa katuyoan nga mga kabihayag diha sa bersikulo 18 ang nagabutyag sa katuyoan sa Dios bahin sa pagrekomendar og espirituhanong pamuhunan.

1. Palit og bulawan “aron nga ikaw mahimong adunahan,” o magpausbaw sa katigayunan adlaw-adlaw. Kita magpausbaw sa atong espirituhanon nga bahandi pinaagi sa makanunayon matag-adlaw nga pagkahibalo sa pagtulon-an sa Bibliya.

2. Palit og “puti nga mga bisti, aron nga imong masininaan ang imong-kaugalingon ug *aron* ang kaulaw sa imong pagkahubo dili mabutyag.” Ang Estraktura sa Pagtulon-an nagasinina sa kalag (Mga Taga-Colosas 3:10) ug nagatabon sa pagkahubo tungud sa rebersiyonismo. Maingon nga adunay kaulawan sa tawo kinsa makit-an nga waysaput sa publiko, sa maong-paagiha ang rebersiyonistang magtotoo nga walay Estraktura sa Pagtulon-an mamahimong usa ka tinubdan sa kaulaw o kadaot-sa-dungog sa iyang-kaugalingon.

“Puti nga mga bisti” magpasabut sa usa ka ganti nga ang Dios misangkap didto sa eternidad, *ang uniporme sa himaya* (Pinadayag 3:4–5), alang sa mga magtotoo kinsa makatuman sa Iyang plano. Ang uniporme sa himaya maoy usa ka sihag nga bisti gisulub ngadto sa mga lawas sa pagkabanhaw niadtong mga magtotoo kinsa makatuman sa waykaparehas nga espirituhanong kinabuhi sulud sa Kapanahonan sa Simbahan.[57] Kini nagatumbok nga sila mihimo og dako-kaayong puhunan sa doktrina sa Bibliya sulud sa kalag. Sila ang dimakitang mga bayani, nag-uswag ngadto sa kinalabwang-grasya sulud sa panahon, apan mao ang makit-an kaayo nga mga tawhanong linalang sulud sa mga lawas sa pagkabanhaw didto sa langit. Ang uniporme sa himaya nagauban sa kinatas-an ug labing talagsaon nga simbolo-sa-pasidungog didto sa langit—ang Medalya sa Bitoon sa Kaadlawon (Pinadayag 2:26, 28, cf., Pinadayag 22:16). Kini usa lamang ka tipik sa katigayunan sa eternidad, tanan niini hawud pa kaayo sa bisan-unsa nga kalibutanong katigayunan.

3. Palit og “hidhid-sa-mata alang sa pagdihog sa imong mga mata aron ikaw makakita.” Ang hidhid-sa-mata maoy usa ka tambal nga naugmad sa Laodicea. Susama sa hidhid-sa-mata nga gigamit o ginudnud diha sa mga mata, ang doktrina kinahanglan manudnud ngadto sa kalag alang sa pagtambal sa rebersiyonismo ug padayong makakita sa pagkatinuud sa kamatuuran. Maingon sa paggamit niining karaan nga tambal ang makausa dili makapaayo sa sakit; kini kinahanglan nga gidapat sa binalikbalik hangtod ang hingpit nga pagkaayo mahitabo. Mao rang paagiha diha sa doktrina! Kinahanglan adunay adlaw-adlaw nga mga aplikasyon sa hinugpong nga mga dosis sa doktrina sulud sa kalag. Nianang-tungura lamang ang imong mga prayoridad mosugod sa paghan-ay diha sa divine nga panahum ug ang rebersiyonismo mapakgang.

> ‘Kanila nga Ako maghigugma [*phileo*] Ako magbadlong [mapasidan-ong disiplina] ug [magtul-id pinaagi sa] magdisiplina [gipakusgan]; pagmaikagon [*zeleuo*, pagmainiton] tungud-niini, ug paghinulsul.’ (Pinadayag 3:19)

Phileo, “gugma,” nagakahulugan og mainitong pagbati, mainitong pagtagad, gugma sulud sa usa ka pamilya. Gumikan kay Dios ang hilisgutan sa *phileo*, kini nagapasabut sa Iyang tuman, mapilion, personal nga gugma alang kanato tungud kay kita mga myembro sa Iyang harianon nga pamilya. Walay sapayan sa unsang-paagiha kita mapakyas, makapila kita makasala, unsa ka grabe ang silot nga madawat nato sulud sa tibuuk natong kinabuhi,

57. Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan*, 120–226.

ang gugma sa Dios dili gayud mapakyas o nagakunhod alang kanato.[58]

Gumikan kay ang gugma sa Dios mao ang absolutong kaligdong ug pagkamaloloy-on sa Iyang panghunahuna, Siya sa kanunay nagatinguha sa labing-angay alang kanato. Tanang silot nga nagasangpot ngari kanato isip mga magtotoo maoy usa ka demonstrasyon sa Iyang personal nga gugma alang kanato. Ang rebersiyonismo dili gayud makapausab sa gugma sa Dios, apan ang pagpahayag sa Iyang gugma nagalainlain sumala sa atong espirituhanon nga kahimtang. Alang sa labawng-grasya nga magtotoo, ang divine nga gugma napadayag pinaagi sa labawng-grasya nga panalangin; alang sa rebersiyonista pinaagi sa disiplina. Pagbadlong nagapasabut ngadto sa mapasidan-ong hugna sa disiplina ug nadesinyo alang sa pag-alerto sa kulang-sa-kainit nga magtotoo atol sa unang mga hugna sa iyang pagsukol batok sa Dios. Labing mapintas nga silot ang ikapahamtang sa pagpakugang sa rebersiyonista gikan sa hugtanong sayup-nga-panahum. Ang silot nga gihulagway dinhi mao ang gipakusgan nga hugna sa disiplina.

Tanan nga rebersiyonistang mga magtotoo mahiapil sa balaod sa dobleng pagsilot. Kining balaora nagalakip og duha ka kategoriya:

1. Kita ang magmugna sa atong kaugalingon nga silot tungud sa balaod sa kinabubut-ong responsibilidad (Mga Proberbio 22:8*a*; Hosea 8:7; Mga Taga-Galacia 6:7–8; Mga Taga-Colosas 3:25); kita ang mag-antos sa mga sangputanan gikan sa atong kaugalingon nga mga sala—kaugalingong-minugna nga kagul-anan. Ang mga pagpili nga kita maghimo ang magdiktar sa kinabuhi nga kita magsangpot.
2. Ang Dios nagasilot kanato pinaagi sa balaod sa divine nga masilutong lihok (Mga Proberbio 22:8*b*; 1 Mga Taga-Corinto 11:30–31); kita mag-antos gikan sa laktod nga kalihukan sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit. Kita wala masiloti alang sa atong personal nga sala tungud kay si Kristo ang mibayad sa silot alang niadtong tanan nga mga sala didto sa krus. Kita masilotan alang sa kapakyasan sa paggamit sa divine nga kasulbaran sa personal nga sala—rebound. Kita masilotan tungud sa pagpaguul ug pagsumpo sa Balaang Espiritu (Mga Taga-Efeso 4:30; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:19). Ang Dios wala nagapakita og pagkamapihigon kang bisan-kinsa. Siya nagasilot dihadiha alang sa pagpugong sa sala gikan sa inanay nga paglambo sulud sa atong mga kalag. Pagkahuman natong magrebound kita adunay usa ka ‘hinlo nga talaan’ uban sa Dios. Ang rebound nagakansilar niini nga pagsilot ug ang bisan-unsang nagpabilin nga tunglo mabalhin ngadto sa panalangin.

Ikaw mapadasig sa grasya ug doktrina sa Bibliya odi mapadasig sa divine nga silot. Kon ikaw kinahanglan mapadasig pinaagi sa pagsilot, nan ang divine nga masilutong lihok modugang sa kaugalingong-minugna nga kagul-anan alang sa pagpahimutang sa usa ka awtoridad diha sa imong kinabuhi alang sa pagtul-id kanimo. Ang kasakit ug pagsilot nga gikan sa Dios magdala kanimo pagbalik ngadto sa katinuuran; kay kon ikaw gawas sa fellowship, ikaw anaa sa panghimakak nga kahimtang. Ikaw wala gayuy panahum diha sa trahedya sa imong posisyon, ug busa, ang Dios magsilot gayud kanimo alang sa pagpukaw kanimo. Pagsilot mao ang maayo-kaayong pangpadasig nga prinsipyo diha sa Pinadayag 3:19.

58. Thieme, *Ang Mawaldason nga Anak.*

Ang divine nga silot nagaresulta sa “kahadlok diha sa Ginoo” (Mga Proberbio 9:10; 15:33). Ang Hebreyo nga pulong alang sa kahadlok, (*yirah*), nagakahulugan og kataha, respeto. “Ang kahadlok [respeto] diha sa Ginoo mao ang sinugdanan sa kinaadman” (Mga Salmo 111:10*a*). Pinaagi sa pagsilot ikaw magpakitag pagrespeto sa awtoridad ug gahum sa Ginoo. Ikaw magkinahanglan niining mapaubsanong kasinatian alang sa paglikay kanimo “gikan sa pagpahitaas sa imong-kaugalingon” (2 Mga Taga-Corinto 12:7). Walay usa sulud sa pagkaarogante nga makatuman sa plano sa Dios. Sa pagkatinuud, “Ang Dios makiggubat batok sa aroganteng magtotoo” (Santiago 4:6).

Ang present active imperative gikan sa *zeleuo* diha sa Pinadayag 3:19 nagahatag sa mando nga, kon sundon, mopahatukma sa kulang-sa-kainit nga kahimtang: “Mahimong init; magdala og kainit niini!” Sa laing pagkasulti magkat-on sa doktrina ug magpabilin niini! Ang dalan sa pagbawi nagabungat og daghang panahon ug kakugi; apan kini mahimong maangkon. Ang rebersiyonista kinahanglan mag-una og “hinulsul” (*metanoeo*), o mag-usab sa iyang hunahuna mahitungud sa rebound ug sa kabililhon sa doktrina diha sa iyang kinabuhi. Unya, siya kinahanglan maghimo og makanunayong mga desisyon sa pagtuhup, pagmetabolisar, ug pagsilsil sa doktrina diha sa iyang kalag.

Kon ikaw mag-usab sa imong hunahuna ikaw maglupig sa dako-kaayong tinigum sa basura sulud sa kalag. Unsaon man nato pagkahibalo nga kita adunay basura? Paglaban-sa-kaugalingon maoy atong paagi sa buhat. Kon ang basura sulud sa kalag nagalabaw sa nametabolisar nga doktrina, ikaw manghimakak sa imong mga sayup ug mga sala ug magpunting sa imong mga sayup ngadto sa uban. Ang labi pa nimong pagpahitarong sa kaugalingon ug pagpasangil sa uban, ang labi pa nga ikaw mahilayo diha sa katinuuran.

Ang kadasig ug desisyon gikan sa paglihok sa espirituhanong kinabuhi mao ang kinatas-ang porma sa tawhanong dungog ug integridad ug magresulta diha sa paghimaya sa Dios. Ang kadasig ug desisyon gikan sa pagkapakyas sa pagkinabuhi sa espirituhanong kinabuhi mao ang labing-minos nga mga paagi sa pagpuyo sa Kristohanon. Pagsilot mao ang bugtong paagi sa pagbugto taliwala sa pagsalikway sa katinuuran. Ang balaod sa dobleng pagsilot nagasakmit sa pagtagad sa karnal nga mga magtotoo aron nga sila morebound. Ang kadasig human sa pagrebound maoy pinasikad sa nametabolisar nga doktrina diin nagaugmad og espirituhanon nga barahanong-pamatasan.

> ‘Paminaw, Ako magbarog sa pultahan ug magtuktuk [padayon nga nagtuktuk, mapasidan-ong disiplina]; kon kinsa-kadtong nagapatalinghog sa Akong tingog ug nagaabli sa pultahan, Ako mosulud [atubangan sa usag-usa] uban kaniya, ug mokaon uban kaniya, ug siya uban Kanako.’ (Pinadayag 3:20)

Kining yugtoa gisulti alang sa mga magtotoo, dili sa mga dimagtotoo; busa, ang bersikulo 20 dili usa ka panawag sa kaluwasan kundili usa ka pahimangno alang sa pagkabawi pag-balik. Dinhi, ang magtotoo gilarawan isip usa ka balay; sa sulud kinahanglan aduna gayuy kainit ug presensiya ni Jesu-Kristo. Apan, ang panghunahuna ni Kristo napalagpot pinaagi sa rebersiyonismo: “Wala ba kamo makamatikud niini dinha sa inyong-kaugalingon, nga si Jesu-Kristo anaa kaninyo—gawas kon sa pagkatinuud kamo [rebersiyonista] napakyas sa pagsulay?” (2 Mga Taga-Corinto 13:5*b*).

Ang pagpuyo ni Jesu-Kristo isip ang Shekinah nga Himaya maoy usa ka garantiya sa seguridad, espirituhanong katigayunan, ug linaing posisyon sa magtotoo (Mga Taga-

Galacia 2:20) aron mahimong makab-ot ang katuyoan sa espirituhanong kinabuhi.[59] Kana nga katuyoan mao ang paghimaya sa Dios sulud sa atong mga lawas (1 Mga Taga-Corinto 6:20). Apan alang sa rebersiyonista ang pagpuyo ni Kristo walay epekto. Ang rebersiyonista waykatakus sa pagpalandong sa kaligdong ug integridad gikan sa nagpuyo nga Shekinah nga Himaya (2 Mga Taga-Corinto 3:18; Mga Taga-Efeso 3:16–19; Mga Taga-Colosas 1:27–29). Samtang ang nagpuyo nga *Shekinah* dimakita, ang lyang nag-aninag nga himaya makit-an pinaagi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo kinsa nagauswag ngadto sa labawng-grasya.

Adunay upat ka mga kaamgiran alang sa espirituhanong pagbawi nga gihisgutan diha sa Pinadayag 3:20. Ang usa ka kaamgiran maoy usa ka hulag sa pamulong diin ang duha ka dimanagsamang mga butang gitandi pinaagi sa ilhanan o sa pagpuli sa usa sa lain.

1. Ang mapasidan-ong disiplina nga kaamgiran—nagtuktuk diha sa pultahan.
2. Ang rebound nga kaamgiran gibahin sa duha ka parte—kadasig (pagpatalinghog) ug desisyon (pag-abli sa pultahan).
3. Ang pagpahiuli nga kaamgiran—ang Ginoo nagsulud og nag-atubangay sa magtotoo ug nagkaon (fellowship) uban kaniya.
4. Ang buylo nga kaamgiran—ang matudloong ministeryo sa Balaang Espiritu.

“Paminaw, Ako magbarog sa pultahan ug magtuktuk” nagalarawan sa Ginoo nga nagbarog sa pultahan sa atong kalag og nagtuktuk; nagpasidaan kanato sa mga kakuyaw nga atong atubangon gikan sa pagkagun-ub sa atong espirituhanong kinabuhi. Sa higayon nga kita magbiya sa atong espirituhanong kinabuhi, ang balaod sa kinabubut-ong responsibilidad nagasangpot diha-dayon. Kita makaagi gikan sa mapasidan-ong disiplina paingon sa gipakusgan nga disiplina hangtod sa pagkamatay nga disiplina. Ang kamatuuran nga kita adunay usa ka pultahan o kabubut-on diha sa kalag maoy usa ka ehemplo sa divine nga pagsangkap sa grasya sulud sa bahin dos. Ang Ginoo sa kanunay ‘nagapabiling maunungon,’ naghulat kanato sa paggamit sa atong kabubut-on alang sa pagbawi. Ang Ginoo mopadayon sa pagtuktuk o pagpasidaan hangtod nga kita magbawi gikan sa rebersiyonismo, odi mamatay sa sala paingon sa kamatayon.

“Kon kinsa-kadtong nagapatalinghog sa Akong tingog” mao ang kadasig nga kaamgiran. Ang pulongan nagapasabut ngadto sa rebersiyonista nga nagmadasigon tungud sa divine nga silot sa pagrebound. Ang magtotoo makapili sa pagrebound ug mahibalik sa fellowship o siya makapili sa pagbaliwala sa mapasidan-ong disiplina ug magsaka ngadto sa gipakusgan nga disiplina. Bisan pa og ubus sa pagkamatay nga disiplina ang magtotoo makahimo pa sa pagrebound, makadawat og kapasayloan sa mga sala, mahibalik sa fellowship, mapuno sa Balaang Espiritu, ug makapadayon pag-uswag diha sa espirituhanong kinabuhi.

---

59. Atol sa Kapanahonan sa Israel, ang wala-pa-nagpakatawo nga Jesu-Kristo isip ang Shekinah nga Himaya mipuyo sulud sa Tabernakulo o Templo (Exodo 25:21–22; Levitico 26:11–12; Mga Salmo 91:1; Mga Hebreohanon 9:5). Ang Shekinah nga Himaya mipakita ingon sa usa ka panganod sa adlaw o usa ka haligi nga kalayo sa gabii, ug usa ka mahimayaong kahayag ibabaw sa arka sa kasabutan. Ang presensiya sa Shekinah nga Himaya migarantiya sa saad sa Dios sa temporal ug waykatapusan nga mga panalangin ngadto sa Israel. Sa pagkakaron nga Kapanahonan sa Simbahan ang Balaang Espiritu nagamugna og usa ka templo sulud sa lawas sa magtotoo alang sa pagpuyo ni Kristo ingon nga ang Shekinah nga Himaya. Tan-awa sa Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan*, 204–09; R. B. Thieme III, “The Panorama of the Shekinah Glory” (Th.M. Tesis, Western Conservative Baptist Seminary, Portland, Oregon, 1987).

"Nagapatalinghog," maoy usa ka pulong sa GAP nga nagakahulugan og "sa pagpaminaw ug pagkonsentrar," ug nagarepresentar sa usa ka positibong panghunahuna alang sa Pulong. Ang tingog sa Ginoo madunggan karong-panahona pinaagi sa Iyang Pulong (1 Mga Taga-Corinto 2:16; Mga Hebreohanon 3:7, 15; 4:7).

"Ug nagaabli sa pultahan" mao ang desisyon nga kaamgiran sa rebound. Ang Dios wala nagakinahanglan kanimo sa pagpangayog-pasaylo alang sa imong mga sala. Siya wala nagatinguha kanimo sa pagsinati og pag-antos mahitungud sa imong mga sala. Kon ikaw nadasig pinaagi sa pagkasad-an, ikaw mohimo og desisyon gikan sa posisyon sa kahuyang. Siya nagatinguha kanimo sa pag-angkon sa imong mga sala ug magsugod pagbalik. Paghinulsul (*metanoeo*), usa ka pag-usab sa hunahuna, "nagaabli sa pultahan" nga nagasangpot sa pagrebound, sa pagpuno sa Espiritu, ug sa usa ka positibong batasan alang sa doktrina.

"Ako mosulud uban kaniya, ug mokaon uban kaniya" maoy duha-ka-bahin nga kaamgiran sa pagpahiuli. Kini nagapaila og mauyonong kalambigitan uban sa Dios pinaagi sa pagpuno sa Balaang Espiritu ug sa pagbalik sa espirituhanong kinabuhi. Ang Kristohanong fellowship dili ang mahugoyhugoyong kinabuhi uban sa laing mga Kristohanon. Kon ang usa ka magtotoo nagatinguha og mga relasyon uban sa katawhan labaw kay sa relasyon uban sa Dios, ang iyang espirituhanong kinabuhi nagakaut-ut. Ang matuud nga Kristohanong fellowship gihulagway diha sa 2 Mga Taga-Corinto 13:14, "Ang grasya gikan ni Ginoong Jesu-Kristo, ug ang gugma sa Dios, ug ang fellowship sa Balaang Espiritu, maanaa kaninyong tanan."

Sa "pagpangaon" nagapasabut sa maayo-kaayong pagkaon ug maanindot nga fellowship sulud sa usa ka makalmang kalikupan. Ang pagkaon nagarepresentar sa doktrina; ang makalmang palibot nagarepresentar sa kapasidad alang sa kinabuhi. Ang gahum sa "pagpangaon" uban ni Kristo human sa pagrebound nagagikan sa pagpuno sa Balaang Espiritu.

"Ug siya uban Kanako" mao ang buylo nga kaamgiran. Si Ginoong Jesu-Kristo, isip ang Magdadapit, nagabubu og mga panalangin diha sa imong kopa nga ginama gikan sa labawng-grasya nga kapasidad, samtang ikaw isip ang bisita, magdawat sa mga panalangin diin ang Dios mahimaya.

> 'Siya kinsa nagalampos [ang mananaog kinsa nakauswag ngadto sa labawng-grasya], Ako motugyan [sa ganti] ngadto kaniya [sa pasidungog] sa paglingkod uban Kanako sa Akong [sa milenyo] trono, tungud kay Ako sa ingon-usab nakalampos [nagmadaugon] ug milingkod uban sa Akong Amahan diha sa Iyang trono.' (Pinadayag 3:21)

Bahin tres maoy usa ka absolutong kasigurohan alang sa tanang magtotoo, waysapayan sa ilang espirituhanon nga kahimtang sulud sa bahin dos. Sa walay eksepsiyon ang matag myembro sa harianong pamilya sa Dios sulud sa Kapanahonan sa Simbahan mosulud sa langitnong palasyo sa pag-ambit diha sa istratehiyanhong kadaugan ni Kristo pinaagi sa Iyang pagkabanhaw, pagsaka, sesyon, ug kinatas-an sa milenyo ug waykatapusang paghari. Dugang pa, ang bisan-kinsang magtotoo nga nagakab-ot ug nagapabilin sa labawng-grasya, o kinsa nagabuntog sa rebersiyonismo ug nagauswag ngadto sa labawng-grasya sulud sa bahin dos, mamahimong usa ka taktikanhong mananaog diha sa anghelanong away.

Siya modawat og mga panalangin sa hawud nga grasya gidesinyo lamang alang kaniya didto sa eternidad nga milabay, labaw pa kaayo kay sa normal nga mga panalangin didto sa eternidad. Ang kinalabwang-grasya nga magtotoo nagadawat og usa ka espesyal nga ganti: ang gitugyan nga pribilihiyo sa paghari uban ni Kristo sulud sa usa kalibo katuig sa milenyo nga Gingharian.

> 'Siya kinsa adunay dalunggan, tugoti siyang makadungog [usa ka positibong pagtubag ngadto sa doktrina] og unsa ang Espiritu nagasulti [nagasangyaw] ngadto sa kasimbahanan.'" (Pinadayag 3:22)

Ang numero uno nga prayoridad sa Kapanahonan sa Kasimbahan nga magtotoo mao ang hilisgutan niini nga bersikulo. Ang magtotoo gimandoan sa "pagpaminaw" ug pagmetabolisar sa doktrina sa Bibliya. Kon siya sa ingon nagatinguha, siya makapainit sa iyang kulang-sa-kainit nga kalag. Ang tanan nga gikinahanglan mao 'ang mga dalunggan' sa positibong kabubut-on. Nan, ang Balaang Espiritu motanyag sa Iyang matudloong ministeryo pinaagi sa pagpatin-aw sa Kamatuuran (Juan 14:26).

Ang mga rebersiyonista sa matig-a nga magpabiling nabulag gikan sa halangdon nga tawag gikan sa plano sa Dios alang sa mga myembro sa Iyang harianon nga pamilya dinhi sa panahon. Kini ang trahedya sa rebersiyonismo. Kini sa kanunay nga magun-ubon sa espirituhanong kinabuhi. Labot pa sa dayag nga mga kapilian ang mga magtotoo maghukum sa pag-ambak ngadto sa rebersiyonismo, sila sa kanunay giabagan diha sa ilang paningkamot sa mini nga mga magtutudlo, ang mga tighatag sa mini nga mga doktrina.

Kapitulo Singko

ANG KAPELIGRO SA MINI NGA MGA MAGTUTUDLO

ISIP USA SA DOSE KA DISIPULO, si Pedro nakasaksi ni Ginoong Jesu-Kristo nga misaway sa mga Pariseyo ingon nga mini nga mga magtutudlo. Si Jesus mideklarar niini nga mga tig-pangagni-pagbuhat sa kinaugalingong-kamatarong nga legalismo nga "pinintalag-puti nga mga nitso," maanindot sa gawas, apan "napuno sa mga bukog sa patay nga mga tawo" sa sulud (Mateo 23:27). Unya, isip usa ka apostol, si Pedro nakaamgo nga ang mini nga mga magtutudlo magbugalbugal sa kamatuuran sa tanang-bahin sa Kapanahonan sa Simbahan ug sa matag henerasyon ang mga magtotoo mangabiktima ngadto kanila. Diha sa iyang ikaduhang epistola, si Pedro nagasubli sa pagsaway sa Ginoo diha sa mini nga mga magtutudlo kansang ditinuud nga doktrina nagagun-ub sa tinuud nga doktrina sulud sa kalag sa magtotoo. Kita motuki sa tukma nga mga bersikulo niining kapituloha nga magbutyag sa daotang mga paagi sa mini nga mga magtutudlo ug ang mga kakuyaw sa pagsunud sa ilang mga pagtuis.

> Apan kining mga [mini nga mga magtutudlo], sama sa waykabuut nga mga mananap, gipakatawo ingon sa mga binuhat nga takus aron pagadakpon ug pagaihawon, nagbiaybiay diin sila walay kahibalo, diha sa paggun-ub gikan niadto nga mga binuhat sa ingon-usab pagapoohon, nag-antos sa sayup ingon nga bugti sa paghimo og sayup. (2 Pedro 2:12–13*a*)

"Sama sa waykabuut nga mga mananap" nga magpuyo sa waypaghunahuna, ang mini nga mga magtutudlo magpuyo pinaagi sa mga kahinam gikan sa ilang mga kinaiyang makasasala. Ang sangputanan, sila nahimulag gikan sa katinuuran ug sa bisan-unsang panabut sa kamatuuran. Maingon nga ang mangtas nga mga mananap kinahanglan pagapoohon, busa kining mini nga mga magtutudlo kinahanglan pagatangtangon. Gumikan sa "paghikaw sa Agalon [Jesu-Kristo] kinsa milukat kanila" (2 Pedro 2:1), sila magpadangat sa ilaha mis-

mong paghukum. Ang mga taras sa ilang malimbongong kinabuhi gihulagway diha sa sunud nga katunga sa bersikulo 13.

> Sila mag-isip niini nga usa ka lingawlingaw [*hedone*] sa paghudyaka maadlaw. Sila ang mga mansa ug mga buling, nanaghudyaka diha sa ilang mga panglimbong [mini nga doktrina], samtang sila maglingaw uban kaninyo. (2 Pedro 2:13*b*)

Imbis nga nagpunting diha sa espirituhanong kinabuhi, ang apostata nga magtutudlo nagapunting sa pagtagad diha sa iyang kaugalingon nga kinabuhi ug personalidad sa pagdani sa dimabinantayon ngadto sa pagdawat sa iyang malimbungon nga mensahe. Sa personal malukmayon, sa katilingbanon makapadasig, sa emosyonal maawhagon, ug sa taphaw makidyosnon, ang malinglahong magsasangyaw nagadawat og usa ka hingpit nga pagpatalinghog ug ang matag-usa nagahugyaw sa paglingaw kaniya. Apan, ang iyang kinabuhi nagatuyok diha sa *hedone*, lawasnong katagbawan—ang antitesis sa disiplina-sa-kaugalingon nga gikinahanglan alang sa makanunayong pagtoon ug pagtudlo. Ang mini nga magtutudlo sa naandan nagapatuyang diha sa mga gimik ug laing mga tinonto nga mga programa alang sa pagtago sa mga kataphaw ug mga sayup sa iyang wagiton-an nga mensahe.

Ang rebersiyonista mahimuut diha sa hedonistang paagi-pagpakabuhi sa mini nga magtutudlo. Siya nagapakabuhi sa hilig sa mini nga magtutudlo samtang nagsunud kaniya paingon sa dalan sa kagun-uban. Ang Dios nagakastigo niini nga mga magtutudlo ingon nga “mga mansa” diha sa simbahan ug “mga buling” diha sa katilingban.

> Nagbaton og mga mata nga puno sa panapaw [usa ka makanunayong waypamatasan nga tawo] ug nga dili gayud mohunong sa pagpakasala [nagpatuyang sa kinaiyang makasasala]; nagdani sa huyang nga mga kalag, nagbaton sa usa ka kasingkasing nga gibansay diha sa kahakog, tinunglo nga mga anak. (2 Pedro 2:14)

Ang mapasumbingayong pamulong “mga mata nga puno sa panapaw” wala nagarepresentar sa *dayag* nga pagbuhat sa panapaw, apan ang *prinsipyo* sa panapaw—usa ka madanihong paagi nga nagapahimug-at sa hangyo sa mini nga magtutudlo. Samtang ang apostata nga magsasangyaw sa diikalimud nga madanihon, ang iyang wapugngi nga kinaiyang makasasala nagapamunga og pagkamaulagon. Siya waydisiplina ug nagtinguha sa kinaugalingong-kaayohan, usa ka pagpadayag nga siya kontra-sa-katukuran, kontra-sa-ebanghelyo, kontra-sa-grasya, ug kontra-sa-doktrina.

Kinsay madani ug malingla niining malimbongon nga tawo? Ang huyang nga tawo kinsa nagasalikway sa doktrina sa Bibliya ug nagalihok ubus sa mga pagbati ug mga emosyon. Ang kasingkasing o toong lingin-nga-kabahin sa rebersiyonista maoy “nabansay” alang sa hedonismo ug kahakog pinaagi sa emosyonal nga pagbatok. Kon ang iyang kalag nagasalikway sa awtoridad ug katukuran, siya mamahimong dimatagbaw diha sa iyang tinguha alang sa kalingawan ug nagapamasin diha sa usa ka kataranta sa pagpangita alang sa kalipay.

> Kini nga [mga magtutudlo] maoy mga tubod nga walay tubig [doktrina], ug mga gabon nga gipalagpot sa usa ka unus [huyang], alang kang kinsa ang kangiub [*zophos*] sa kangitngit [*skotos*] gikatagana. (2 Pedro 2:17)

"Tubig" nagarepresentar sa *kaluwasan* diha sa Isaiah 55:1; sa *Balaang Espiritu* diha sa Juan 7:38–39; ug sa *doktrina sa Bibliya* diha sa Mga Taga-Efeso 5:26. Ang mini nga mga magtutudlo kulang gayud sa tulo, apan dinhi ang tubod nga "walay tubig" maoy usa ka ka-kulang sa doktrina. Ang naughan nga mga tubod kasusama ngadto sa pagkaway-katakus sa pagtagbaw sa kauhaw sa tawo gikan sa gituis nga mensahe sa usa ka mini nga magtu-tudlo. Imbis nga mapabaskog pinaagi sa tubig gikan sa Pulong, ang iyang nangalingla nga mga disipulo pabiling giuhaw gumikan sa iyang waykahulugang-sinultihan.

Tanan nga mga rebersiyonista, bisan kon magtutudlo ba o tinon-an, maoy waytumong diha sa kinabuhi—mga panganod nga "gipalagpot sa usa ka unus." Kadtong nalaang tali-wala sa dakong-bagyo sa rebersiyonismo, mag-antos sa daotang panan-aw. *Zophos*, "kangiub," mao ang pagkapalong sulud sa walang lingin-nga-kabahin sa ilang mga kalag nga nagapasamut sa ilang pagsalikway sa doktrina; *skotos*, "kangitngit," mao ang pagkabuta nga nagakaylap sa ilang mga toong lingin-nga-kabahin isip usa ka resulta gikan sa pag-dumili sa kamatuuran (2 Mga Taga-Corinto 4:3–4). Ang kangitngit nagatigum og dugang pang kangitngit—pagkapalong sa kalag, naghugpong nga ulat, ug sukwahing-proseso sa rebersiyonismo. Kon igoigong katawhan ang nalamon sa kangitngit, ang nasod nagasinati og katalagman.

> Gumikan sa pagsulti [*phtheggomai*] og aroganteng *mga pulong* sa pasigarbo [ang tinubdan sa lunang-haw-ang, *mataiotes*] sila magdani [ang huyang nga mga rebersiyonista sa 2 Pedro 2:14] pinaagi sa unudnong mga tinguha, sa pagkamaulagon, niadtong kinsa maglisud og likay gikan sa mga tawo nga mag-puyo diha sa kasaypanan [nagbaton og usa ka sundanan sa kinabuhi gikan sa mini nga doktrina]. (2 Pedro 2:18)

Ang subersibo nga mga magsasangyaw, kinsa sa literal magtudlo sa kalakin-an sa pag-budhi, magtudlo gikan sa bug-os nga pagkapalong sa kalag. Sila magsundog sa "paagi ni Balaam" (2 Pedro 2:15), ang ilang nag-unang-sumbanan. Si Balaam usa ka Karaang Testamento nga propeta kinsa mihaylo sa mga Moabite nga ang Israel mahimong mabun-tog pinaagi pagpadala og Moabite nga kababayen-an alang sa pagdani sa Israelita nga kalakin-an (Deuteronomio 31:16; Pinadayag 2:14). Pinaagi sa mao rang mapasigarbohong sinultihan, *phtheggomai*, ang relihiyosong mangingilad nga mga tawo magtinguha sa pagdani sa mga magtotoo ngadto sa erehiya. Sila maggamit og mahaylohong pinulongan alang sa pagtabon sa pagkaway-kahulugan sa ilang mensahe. Ang mga rebersiyonista mahaylo pinaagi niining diskurso sa limbong. Ang *mataiotes* nagaabli sa kalag alang sa mga doktrina sa demonyo nga magpalubog sa kamatuuran.

Kini maoy dugang pasidaan nga gihatag mahitungud sa abilidad sa mini nga mga magtutudlo sa paglingla o pagbitik sa waykatahap nga mga biktima. Niining hitaboa ang pagkamadutlan nagagikan sa waypamatasang hilig sa kinaiyang makasasala (2 Mga Taga-Corinto 12:21). Maingon nga ang pakighilawas-sa-diminyo nagapagana sa lawas, sa maong-paagiha ang satanasnong mga doktrina sa tampalasan nga mga magtutudlo

magpahinam sa salabutan. Kadtong kinsa natintal niining mangil-ad, malimbungon nga mga mabudhiong-tawo gikaingon nga “maglisud og likay” gikan sa ilang unang pagkaladlad ngadto sa makalingla nga mga konsepto. Ang sunud nga pagsalikway sa doktrina sa kalit nagabutang kanila sa malisud nga kahimtang, ug ang ilang malinugdangon nga lumalabayng estilo-sa-panginabuhi subay sa ilang pagsalikway. Ang pundasyon napahimutang na alang sa ilang kaulipnan.

> Nagsaad kanila [gilaraw nga mga biktima] og kagawasan samtang sila sa ilang-kaugalingon [mini nga mga magtutudlo] mga ulipon sa korupsiyon; kay sa unsang-matang ang usa ka tawo [rebersiyonista] malupigan, niini siya maulipon. (2 Pedro 2:19)

Kining mabudhion nga mga magtutudlo magtanyag og makapadani nga mga saad sa “kagawasan” nga wala ang doktrina, apan “sila sa ilang-kaugalingon” naulipon sa ilang mga kinaiyang makasasala. Ang Bibliya nagaingon, “Ikaw kinahanglan masayod sa kamatuuran [doktrina], ug ang kamatuuran mohimo kanimong gawasnon” (Juan 8:32). Naulipon sa dunot nga doktrina, ang apostata nga mga ministro waykatakus sa pagpagawasnon kang bisan-kinsa ug sa tinuuray magpahimutang ug magpalungtad sa usa ka sistema sa kaulipnan.

> Kay sa higayon nga human sila [mga rebersiyonista] nakalingkawas [*apopheugo*] sa mga kahugawan sa kalibutan [*cosmos*] gumikan [pinaagi sa] sa kahibalo [*epignosis*] gikan sa Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Kristo, sila sa makausa pa nagumon diha kanila [mini nga doktrina] ug nalupigan [napildi], ang ulahi nga kahimtang mahimong labawng-daotan alang kanila kay sa nauna. (2 Pedro 2:20)

Si Pedro niining-tungura nagahimo sa usa ka kalit nga pagbalhin diha sa pagpunting sa kapitulo dos. Wala na siya naghulagway sa mini nga mga magtutudlo kundili sa ilang mga target. *Apopheugo*, “nakalingkawas,” mao ra nga Griyegong punglihok nga gigamit diha sa 2 Pedro 2:18, diin ang mga disipulo sa wayprinsipyo nga mga magtutudlo “maglisud og likay” ngadto sa pagkaulipon sa satanasnong sistema sa kadaotan. Unsaon man nato pagkahibalo nga kining mga disipuloha mga magtotoo? Tungud kay si Pedro nagahulagway sa ilang pagkalingkawas mahitungud sa *epignosis* gikan sa “Manluluwas.” Ang usa ka magtotoo lamang nga may tawhanong espiritu, ang makametabolisar og *pneumatikos*, espirituhanong inpormasyon, nga mamahimong *epignosis* nga doktrina.

Sa nangaging panahon ang maong magtotoo nakadungog sa usa ka mensahe nga kontra-sa-doktrina ug siya nakamatikud sa sayup. Sa unsang-paagi? Siya adunay espirituhanong panabut diha sa iyang kalag gikan sa *epignosis* nga doktrina. Hangtod nianang puntoha, siya nakalikay sa satanasnong pagsulud diha sa iyang kalag. Unya miabut ang mahinungdanong pagsulay: Miatubang sa estilo-sa-panginabuhi ug mensahe sa usa ka mini nga magtutudlo, siya ba magpadayon sa iyang espirituhanon nga buylo o siya ba mabalda? Gumikan kay ang doktrina dili maoy kinalabwang prayoridad, siya mipahinunut ngadto sa kadaotan nga siya sa kanhiay misalikway. Gikan sa negatibong kabubut-on diha sa iyang kalag, siya misugod sa rebersiyonistang proseso.

Human ang magtotoo nagadawat sa mini nga doktrina nga siya sa kanhiay nakasukol, kining "ulahi nga kahimtang [pagkagumon sa mini nga doktrina] mahimong labawng-daotan alang kanila kay sa nauna [kahimtang sa *epignosis*]." Ang pagpadako sa *epignosis* diha sa iyang kalag mabungkag pinaagi sa iyang kaugalingon nga pagbatok sa doktrina. Siya sa literal nga napildi ug naulipon sa inawat nga doktrina—ang antitesis sa Juan 8:32.

> Kay kini [halos] mas [*en*] maayo pa alang kanila [mga rebersiyonista] nga wala [sa hingpit] makahibalo [*epiginosko*, ang punglihok nga ludlis sa *epignosis*] sa paagi sa pagkamatarong [espirituhanong pagtubo gikan sa nametabolisar nga doktrina], kay sa pagkahibalo [*epiginosko*] niini, tungud sa pagpahilayo gikan sa balaang kamandoan nga gihatag ngadto kanila. (2 Pedro 2:21)

Ang mga magtotoo diha sa bersikulo 21 mipapha sa *epignosis* gikan sa ilang mga kalag. Unsay ilang "nahibaloan" (*epiginosko*) ug nabiyaan mao ang "paagi sa pagkamatarong." Ang ilang pagkalambigit diha sa rebersiyonismo wala nagapasabut nga sila wamahimugso-pag-usab o mawad-an sa ilang kaluwasan. Sa higayon nga ang usa ka tawo nagapahayag og pagtoo lamang diha ni Kristo lamang siya sa waykatapusang naluwas ug dili gayud mawad-an sa iyang kaluwasan (Mga Taga-Roma 8:38–39). Pananglitan, diha sa 1 Mga Taga-Corinto 5, si Apostol Pablo misaway sa makalagot nga sala sa pakighilawas-sa-kabanay ug mitugyan sa maong rebersiyonista ngadto sa labing mapintas nga silot. Bisan pa niana, si Pablo wala gayud mihimog usa ka hangyo sa kaluwasan alang kaniya o misugyot nga siya wala natawo pag-usab. Nagpahilayo gikan sa "paagi sa pagkamatarong" ug "sa balaang kamandoan" (2 Pedro 2:21) nagatumbok nga sila namiya sa ilang espirituhanong kinabuhi, miundang sa pagmetabolisar og doktrina, napakyas sa pag-uswag ngadto sa taas nga kahibalo, ug milihok nga sama gayud sa usa ka dimagtotoo.

Kini mas (*en*) maayo pa alang niining mga daling-mailad sa mining pagtulon-an nga sila wala gayud unta mihuput og "hingpit nga kahibalo." Pagkamakapahinulong nga pamahayag! Hinoon, si Pedro wala nagaingon nga kini *maoy* mas maayo nga wala gayud makadawat og *epignosis* nga kahibalo, kundili sanglit kini *halos mas* maayo pa tungud sa kapintas sa mga sangputanan. Ang imperfect tense sa punglihok nga "maoy" nagahimo sa iyang pamahayag nga teyoriyanhon aron sa pagpaila sa kakuyaw diha sa pagbiya gikan sa *epignosis*.[60] Basta lang sila wala misalikway sa kamatuuran, sila pabiling adunay usa ka dimalisud nga oportunidad sa pagbawi ug pag-uswag. Apan sa higayon nga sila makapahinunut ngadto sa mining pagtulon-an ug mipaunlod sa ilang-kaugalingon diha sa ulahing mga hugna sa rebersiyonismo, ang hugtanong sayup-nga-panahum ug satanasnong kadaotan magpalisud sa dalan paingon sa espirituhanong pagbawi. Wala na gayuy miserable pa nga binuhat ibabaw sa kalibutan kay sa usa ka magtotoo kinsa sa kaniadto nasabtan sa hingpit "ang paagi sa pagkamatarong" apan nahibalik ngadto sa usa ka kinabuhi sa wamasumpo nga karnalidad.

---

60. *En* mao ang potensiyal o matinguhaong paggamit sa imperfect tense gikan sa punglihok nga "maoy" diin si Pedro nagapahayag og usa ka kalagmitan agig pangatarungan lamang, cf., Mga Taga-Roma 9:3. Duane A. Dunham, "An Exegetical Study of 2 Pedro 2:18–22," *Bibliotheca Sacra* 140 (Jan–Mar 1983): 49; A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research* (Nashville: Broadman Press, 1934), 886; Daniel B. Wallace, *Greek Grammar Beyond the Basics* (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1996), 552.

> Kini nahitabo ngadto kanila matod pa sa tinuud nga proberbio [Mga Proberbio 26:11], "ANG USA KA IRO NAGABALIK NGADTO SA IYAHA MISMONG SUKA," ug "Ang usa ka anay, human sa pagbanlaw, *nagabalik* sa paglunang taliwala sa kalapokan." (2 Pedro 2:22)

Ang usa ka "iro" ug "anay" maghulagway og unsay mahitabo ngadto sa miserable nga rebersiyonista. Sa dihang ang usa ka iro nagatulon og pagkaon nga makaimpatso, ang iyang tiyan, nagsilbi isip iyang panabut, nagadumili-pagdawat sa pagkaon ug ang iro nagasuka. Human sa pagpagawas sa iyang-kaugalingon sa wakinahanglanang mga sangkap diha sa iyang tiyan, siya nagahukum nga siya daw nawad-an. Siya nagabalik alang sa paglamon sa unsay iyang gisuka. Ang usa ka anay usa ka mahugaw nga mananap tungud kay pagkahuman mabanlawan, mahinloan, ug mabuhian, nagadali og balik ngadto sa lunangan ug nagalunang taliwala sa pita.

Sa ingon-usab ang rebersiyonista makapasuka ug maluud alang sa Dios. Kini sa tukma og ngano ang Bibliya nagagamit niining matin-aw nga handurawan sa mananap alang sa pagpakita sa sundanan sa rebersiyonismo diha sa magtotoo. Ang rebersiyonista kinsa nakatilaw sa *epignosis* ug napalingkawas gikan sa tawhanong panglantaw ug kadaotan, nagabalik sa susamang kadaotan pinaagi sa pagtulon sa mini nga doktrina nga gidalit sa mini nga mga magtutudlo. Sama sa usa ka iro, siya nagasulay sa pagpangita sa kalipay ug katagbawan gikan sa pagkaon nga dimakaon sa unang higayon. Siya nagabalik ngadto sa iyang suka—mao ra nga tawhanong panglantaw nga iyang gibiyaan apan niining-higayona nagadawat pag-usab. Sama sa usa ka anay, siya nagadali og balik ngadto sa kalapokan ug nagaligid diha sa mao rang kadaotan nga mipabara sa iyang kinabuhi sa wala pa siya nakat-on og bisan-unsang doktrina.

Ang kahimtang sa kalag maoy labing mahinungdanon tali sa usa ka mahugaw, maka-paluud nga magtotoo ug sa usa ka mahinlo, nag-uswag nga magtotoo. Kon ang kalag napalig-on, ang mini nga doktrina gisalikway; kon ang kalag anaa sa usa ka kahimtang sa emosyonal nga pagbatok ug kaguliyang, ang rebersiyonista sa mapaturagasong nagadawat sa unsa nga siya sa kaniadto dili makatulon. Ang negatibong kabubut-on nagapapahawa sa nametabolisar nga doktrina gikan sa iyang kalag, aron mapulihan sa usa ka labing daotan nga porma sa mining doktrina nga labaw pa kay sa nauna sa wala pa ang *epignosis.*

Kon walay *epignosis* ang tanang magtotoo way-ikasukol batok sa mini nga mga magtu-tudlo. Sa kaniadto nakalingkawas sa paghawid gikan sa kadaotan pinaagi sa pagkahi-mugso-pag-usab ug espirituhanong pagtubo sila niining-tungura magkaplag sa ilang-kauga-lingon nga nagbalik ngadto sa ilang suka ug naglunang diha sa lapok.

Kapitulo Says

MGA KATEGORIYA SA REBERSIYONISMO

ANG MGA TIPASANAN DIIN IKAW MAPASIMANG diha sa rebersiyonismo daghan-kaayo. Adunay mga dapit diin ikaw mahimong malinga diha sa piho nga mga detalye sa kinabuhi. Sa paglikay nga mahimong malaang kanila, ikaw kinahanglan magbantay sa mga kategoriya sa rebersiyonismo. Bugtong ang Pulong sa Dios sulud sa imong kalag ang makagiya kanimo sa paglabang nga malampuson niini nga mga lit-ag kon ikaw mamati sa mapasidan-ong mga timaan.

SA PANALAPI NGA REBERSIYONISMO

Ang kuwarta mismo dili makasasala, sa pagkatinuud kini usa ka mapuslanon kaayong kagamitan. Isip usa ka gamit sa pagbayloay, ang kuwarta maoy gikinahanglan alang sa masangputong kalihukan sa usa ka ekonomiya nga maykalabutan sa mga balaod sa divine nga katukuran. Sa panalapi nga mga transaksiyon maoy natala gikan sa Genesis hangtod sa Pinadayag ingon nga usa ka naandang aktibidad sa kinabuhi. Sa paghuput, sa pagtipig, ug sa paggasto sa kuwarta maoy tanan lihitimo sa hingpit nga maylabot sa Pulong sa Dios. Ang kuwarta usa ka matang sa lohistika nga pagsangkap sa grasya. Sa dili pagpahimulus sa mga benepisyo gikan sa kuwarta maoy abnormal. Apan kon ang kuwarta gihimaya sa dili angay o mamahimong usa ka obsesyon ug nagabalda sa magtotoo gikan sa plano sa Dios, kini maoy ebidensiya sa panalapi nga rebersiyonismo (Santiago 4:13–14; 5:1–6).

Ang sa panalapi nga rebersiyonismo nadokumento pag-ayo diha sa Kasulatan. Ang pipila ka inilang hitabo nga mga sugilanon mao kadtong kang Solomon (Ecclesiastes 5:10—6:2), Ananias ug Sapphira (Mga Buhat 5:1–10), ug Balaam (2 Pedro 2:15). Ang “sayup” o “limbong [*plane*] ni Balaam” (Jude 11) nagahulagway sa tulo ka lugar sa sayup-nga-panahum mahitungud sa kuwarta:

1. nga ang kuwarta maoy usa ka paagi sa kalipay;

2. nga ang kuwarta nagadala og seguridad;
3. nga ang kuwarta makapalit sa bisan-unsang-butang.

Gawas sa doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag, aduna ra gayuy taphaw ug lumalabay nga kalipay diha sa paghuput og kuwarta, o bisan-unsang lain pa nga detalye sa kinabuhi. Ang seguridad gisangkap pinaagi sa lohistika nga grasya ug sa labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga kinabuhi, dili pinaagi sa tinigum nga katigayunan (Mateo 6:24–33). Walay kantidad sa kuwarta ang makapalit og kaluwasan, kalinaw, kalig-on, o gugma.

Ang prinsipyo sa panalapi nga rebersiyonismo makaplagan diha sa 1 Timoteo 6.

> Kon si bisan-kinsa ang nagapasiugda og usa ka dimao nga doktrina, ug wala nahiuyon diha sa maayong mga pulong, kadtong [mga doktrina] sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ug diha sa doktrina nga nahisubay sa pagkamatarong [*eusebeia*, ang espirituhanong kinabuhi], siya hambogiro [binuta nga pagkaarogante] *ug* walay nasabtan; . . . katawhan nga mangil-ad og hunahuna [pagkapalong ug naghugpong nga ulat sa kalag] ug gihikawan sa kamatuuran, kinsa magdahum nga ang kamatarong maoy usa ka paagi sa pagpahimulus. (1 Timoteo 6:3–5)

Ang tanang matang sa rebersiyonismo mailhan pinaagi sa pagbaliwala ug pagsalikway sa doktrina sa Bibliya. Si Pablo busa nagasugod sa iyang diskurso diha sa panalapi nga rebersiyonismo pinaagi sa pagbatbat sa mahinungdanong sukaranan nga isyu sa espirituhanong kinabuhi: Maayong doktrina mao ang gigikanan-sa-kusog sa espirituhanong pagtubo; mini nga doktrina mao ang hilo nga nagasanta sa proseso sa pagtubo.

"Kamatarong" nagapasabut ngadto sa espirituhanong kinabuhi sa magtotoo, sa iyang relasyon ug kalambigitan uban sa Dios pinasikad sa gidaghanon sa doktrina nga nagtuyok sulud sa iyang kalag. Ang kamatarong nagalakbit-saysay sa labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga kabutang diin ang mga panalangin, materyal o espirituhanon, gideposito diha sa magtotoo. Apan ang rebersiyonista kinsa nagasalikway sa kamatuuran, nagakonsiderar sa iyang espirituhanong kinabuhi nga usa ka butang nga nagdala og suwerte alang sa pagtigum og katigayunan. Naokupar sa hilabihan sa katigayunan, siya nagatuis sa tinuud nga kahulugan sa kamatarong ngadto sa kahakog. Ang iyang kadasig dili ang okupasyon uban ni Kristo kundili okupasyon uban sa materyal nga ganti. Ang rebersiyonista sa panalapi magpatin-aw sa makatarunganon sa iyang kahakog ug maghupay sa iyang pagkasad-an pinaagi sa pagpasalig og daghan-kaayong mga gasa ngadto sa simbahan.

Bisan og ang temporal nga panalangin *mahimo nga* usa ka timailhan sa labawng-grasya nga kinabuhi, walay adunahan nga magtotoo gayud ang magdahum nga siya anaa sa labawng-grasya. Hinumdumi, ang yawa sa ingon-usab anaa sa kalihukan sa pagpauswag. Basta lang ang iyang katuyoan napadayon, si Satanas mogamit sa iyang mga gahum alang sa pagpauswag sa rebersiyonista. Samtang ang rebersiyonista nga ubus sa impluwensiya sa kadaotan tingali magdawat og temporaryong kalipay, seguridad, promosyon, o kalampusan gikan sa *cosmos diabolicus*—kalibutanong sistema ni Satanas[61]—kining tanan mahimong mabawi pinaagi sa divine nga silot o nahimong batok kaniya isip silot.

61. Thieme, *Kristohanong Integridad*, 136–46.

> Apan ang kamatarong sa *tinuuray* maoy usa ka kahimanan sa dakong ganansiya, kon inubanan sa katagbawan [kapasidad alang sa kinabuhi]. (1 Timoteo 6:6)

Karon kita adunay tinuud nga prinsipyo sa pagtangdi ngadto sa mini nga prinsipyo sa bersikulo 5. Ang kamadagayaon wala nagapasabut og kamatarong, apan ang kamatarong mismo maoy espirituhanong kauswagan. Ang magtotoo matarong tungud sa labing-daghang doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag. Gikan niining nagpuyo nga doktrina, dili gikan sa kuwarta, nagasangpot ang kapasidad alang sa kinabuhi, gugma, ug kalipay, dugang pa ang kapasidad alang sa matuud nga kauswagan sa materyal.

> Kay kita wala gayuy gidala sulud sa kalibutan, nan kita dili makadala og bisan-unsa gikan niini gayud. (1 Timoteo 6:7)

Kita magsulud sa kalibutan nga wala gayuy materyal nga mga kabtangan o sa kapasidad sa pagpahimulus kanila. Ang materyal nga mga kabtangan maoy mga detalye sa kinabuhi nga sagad kaayo gisumpay diha sa kalipay, apan ang kapasidad maoy suludnong batasan sa kalag nga gikuha gikan sa espirituhanong pagtubo sulud sa bahin dos (2 Pedro 3:18) nga nagahatag kanato sa abilidad alang sa tinuuray nga pagdayeg ug pagpahimulus sa mga kabtangan. Ang kapasidad alang sa kinabuhi, usa ka ganansiya gikan sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya, mouban kanato ngadto sa bahin tres tungud kay ang kapasidad alang sa kinabuhi maykalambigitan sa doktrina. Ang bugtong kabtangan nga atong madala sa atong panaw paingon sa langit mao ang espirituhanon—doktrina sa Bibliya nga gitipigan na sulud sa atong mga kalag.

> Ug kon kita adunay pagkaon ug pandong, pinaagi niini kita makuntento. (1 Timoteo 6:8)

Ang bersikulo 8 nagasaysay sa labing-minos nga sukaranan alang sa katagbawan. Ikaw wala magkinahanglan sa pagtigum og kabuhong sa materyal nga mga kabtangan aron nga malipay. Ang Dios mitipig sa imong lohistika didto sa eternidad nga milabay. Sila maoy DI, divine nga isyu, dili GI, gobyerno nga isyu. Sila tingali maglangkub sa ubus pa kay sa pagkaon ug mga sinina apan sila maigoon alang sa pag-alima sa kinabuhi ug paghatag sa katagbawan. Kon ikaw adunay kapasidad, ikaw makuntento ug makomportable bisan pa sa nihit nga mga kabtangan. Ug kon ikaw mag-uswag hangtod sa labawng-grasya o kinalabwang-grasya, ikaw magabaton sa kapasidad alang sa pagdayeg sa espesyal nga dugang mga panalangin nga nahatag diha kanimo.

> Apan kadtong [mga magtotoo] kinsa buut nga maadunahan [gawas sa labawng-grasya nga mga panalangin] mahulog ngadto sa tentasyon ug sa usa ka lit-ag ug daghan sa binuang ug makadaot nga mga pangandoy [mga kaibog] nga magpaunlod sa katawhan ngadto sa kadaot [rebersiyonismo] ug kagun-uban [sala paingon sa kamatayon]. (1 Timoteo 6:9)

Ang mga kaibog ug mga pangandoy gikan sa sayup nga mga prayoridad maoy

makuyaw diha sa kinabuhi sa usa ka magtotoo. Kon ang bersikulo 9 nagahulagway kanimo, ang imong mga prayoridad nabali. Ang kuwarta mamahimo nga imong agalon ug ikaw manglingla o manglimbong alang sa pag-angkon niini. Samtang ang "tentasyon" maoy pagdani sa pagpakasala, ang "lit-ag" maoy kaugalingong-minugna nga kagul-anan sa panalapi nga rebersiyonismo. Ikaw mahimong maghuput og kuwarta ug sa tanan nga mapalit sa kuwarta, apan ang tanan nimong kuwarta, kauswagan, ug kalampusan mopahimo kanimong miserable ug masulub-on. Ang lit-ag sa panalapi nga rebersiyonismo nagapahimo sa tibuuk-kinabuhi nga may divine nga silot, ug ang rebersiyonistang magtotoo kinsa nagabiya gikan sa kalibutan pinaagi sa sala paingon sa kamatayon miusik sa iyang kinabuhi. Ang katigayunan, kalampusan, kauswagan, ug promosyon nga nakab-ot pinaagi sa rebersiyonismo dili makapahimaya sa Dios o makahimo kanimong malipayon; ang sa panalapi nga rebersiyonista dili gayud matagbaw sa bisan-unsa gikan sa iyang kinitaan.

> Kay ang gugma sa kuwarta maoy usa ka tinubdan sa tanang matang sa kadaotan, ug ang pipila [rebersiyonistang mga magtotoo] sa paghandum alang niini [naghatag sa kuwarta og kinalabwang prayoridad] napahilayo gikan sa pagtoo [doktrina], ug mitusok sa ilang-kaugalingon sa daghang kasakit. (1 Timoteo 6:10)

Kining bersikuloha sagad sa sayup nga gisabut sa pag-ingon nga ang kuwarta maoy tinubdan sa tanang kadaotan. Apan matngoni og unsa ang tinuuray nga nagamugna sa panalapi nga rebersiyonismo: "ang *gugma* sa kuwarta"—ang kahakog, kaibog, ug hilabihang kahinam alang sa katigayunan. Sa takna nga ikaw magsugod sa paghigugma sa kuwarta kini mamahimo nga imong agalon ug ikaw mipahinunut sa panalapi nga rebersiyonismo. Ang kahoy sa kadaotan adunay daghang gamut ug ang gugma sa kuwarta mao ang tinubdan sa piho nga mga kategoriya sa kadaotan, ilabina sa kaibog sa materyalismo.

Ang kuwarta usa ka mapuslan nga sulugoon apan usa ka mabangis nga agalon. Kon ang kaibog sa materyalismo nagakontrolar sa imong panghunahuna, ikaw mahimong daotan ug gamiton ang kuwarta sa diangay alang sa pagsuborno, sa pagpalit og gahum, o maskin sa pagpalit og gugma. Ang mga magtotoo nga mihawid niini nga mga pagmaniobra maoy nabangkaruta sa espirituhanon. Tungud sa kakulang sa doktrina, ang tinuud nga tinubdan sa kauswagan, ang sa panalapi nga rebersiyonista nagapahamtang diha sa iyang-kaugalingon sa divine nga silot—ang kasakit sa hunahuna ug lawas nga nagauban sa 'upat ka mangangabayo' sa apostasiya—emosyonal nga pagbatok, negatibong kabubut-on, pagkapalong, ug naghugpong nga ulat sa kalag.

> Apan paglikay gikan niini nga mga butang, ikaw nga sulugoon sa Dios [labawng-grasya nga magtotoo]; ug pagsunud subay sa [kapasidad] pagkamatarong, kamakadiosnon, pagtoo [doktrina], gugma [kaligdong], kamalahutayon [diha sa paggamit sa GAP], *ug* pagkamaaghup [kamapaubsanon o pasinati sa grasya]. (1 Timoteo 6:11)

Imbis kay sa pagpunting sa inyong mga panan-aw diha sa katigayunan, pagtinguha alang sa pagkamatarong ug kamakadiosnon—ang espirituhanong kinabuhi. Pagpahimutang og usa ka imbentaryo sa doktrina sulud sa imong kalag ubus sa pagpuno sa Espiritu. Pagpatubo

sa kaligdong ug kapasidad nga pagkamatarong pinaagi sa paggamit sa GAP ug sa pagtukod sa Estraktura sa Pagtulon-an.

> Pagpahimangno niadtong kinsa adunahan dinhi sa kalibutan pagkakaron nga dili manghinambog [arogante] o sa pagpunting sa ilang paglaum [seguridad] diha sa dipiho nga mga bahandi, apan diha sa Dios, kinsa sa mabuhong nagasangkap kanato sa tanang butang alang sa pagpahimulus. (1 Timoteo 6:17)

Ang kongregasyon ni Timoteo milakip sa pulos adunahan ug kabus. Si Pablo misugo kaniya sa piho sa pagpasidaan sa adunahan nga mga myembro batok sa panalapi nga rebersiyonismo. Ang tentasyon alang sa sapian sa pagsalig diha sa materyal nga mga kabtangan maoy makusog; apan ang kabus-kaayo dili waylabot sa panalapi nga rebersiyonismo. Ang kakulang sa kuwarta mamahimong usa ka pasumangil alang sa paghambin sa kasilag ug kasina batok sa adunahan. Ang usa ka kabus nga tawo tingali labaw pa kahangol kay sa tawo nga may bahandi. Nagdahum sa kuwarta nga usa ka tambal-sa-kalisdanan, ang kabus tingali mahimong malimbongon ug matikason diha sa pag-angkon og mga bahandi. Ang mga kabus-nga-tawo tingali sa masinahong magbungat sa panggobyernong mga programa ug sinosyalistang mga palisiya nga magpahamtang og mastaas nga mga buhis alang sa 'pagkuha og daghang kuwarta gikan sa adunahan' ug pag-apod-apod sa bahandi—usa ka daotan-kaayong lingla nga sa kaulahian magpatimawa sa tibuuk katilingban.

Ang mga detalye sa kinabuhi sa kanunay dikasaligan, busa, hawid lamang ngadto sa unsay kasaligan, kanang adunay lunsay nga bili—doktrina sa Bibliya. Ang plano sa Dios alang sa pipila ka magtotoo wala nagalakip sa kuwarta. Apan Siya nagahatag sa matag magtotoo og grasya nga puhunan—lyang hamiling Pulong (2 Pedro 1:4)—alang sa pagbawi sa panahon. Alang sa mga magtotoo kinsa maggamit niining divine nga puhunan, ang Dios mahimo o dili magdugang sa panalapi nga kauswagan apan ang espirituhanong mga ganansiya modaghan ug ang kapasidad alang sa kinabuhi modako.

Isip usa ka magtotoo diha kang Ginoong Jesu-Kristo, ikaw kinahanglan makaamgo gayud nga ikaw lyang bisita dinhi sa kalibutan. Pinaagi sa lyang labawng-kamandoan nga desisyon ang tanan nga ikaw manag-iya mahimong mapapas dihadiha gumikan sa ekonomikanhon o kinaiyanhong katalagman. Apan, bisan kong panahon sa nasudnong kauswagan ba o kalisdanan, ang Dios makahatag sa tanan nga ikaw mag-isip nga maanindot. Ang isyu dili og unsay gidaghanon sa kuwarta nga ikaw maghuput, kundili unsay gidaghanon sa doktrina nga imong natipigan diha sa imong kalag. Ang bugtong nabangkaruta sa tinuuray nga mga magtotoo mao kadtong walay doktrina.

BINABA NGA REBERSIYONISMO

Tulo ka kategoriya sa personal nga sala ang anaa diha sa tawhanong kaliwatan:

1. mga sala sa hunahuna nga maglakip sa kasina, pangabubho, pagkaarogante, pagkamapait, kamapahimaslon, pagkadili-mapuypuy, pagdumut, kasuko, pagkasad-an nga

reaksiyon, kalooy-sa-kaugalingon;

2. binaba nga mga sala sama sa paglibak, pakaulaw, pagdaot-sa-dungog, paghukum, pamakak; ug

3. dayag nga mga sala, maingon sa pagbuno, panapaw, pakighilawas-sa-diminyo, pangawat, pagkapalahubog, pagkasugapa sa druga.

Ang matag kategoriya nagagikan diha sa sundanan sa kaibog ug sa mga hilig sa imong kinaiyang makasasala apan sa higayon lamang ang imong kabubut-on nagatugot sa tentasyon, ikaw sa tinuuray makasala. Sa tinuyo o sa ditinuyo ikaw makalapas sa divine nga mga sukaranan, tungud kay *ikaw* gusto gayud.

Ang naandan nga pagbuhat sa mga sala sa dila mao ang pagpadayag sa binaba nga rebersiyonismo (Santiago 4:11; 5:9, 12). Diha sa pito ka sala sa "listahan sa gikangil-aran" sa Dios diha sa Mga Proberbio 6:16–19, *tulo* maoy binaba: pamakak, pakaulaw, ug paglibak. Ang tulo ka sala sa hunahuna nga anaa sa listahan sa laktod maykalabutan sa kadaotan: kamapahitas-on, nagmugna og daotang mga laraw-sa-pangdaot, ug mga tiil nga magdangup sa (ang impluwensiya sa) kadaotan. Ang bugtong dayag nga sala nga nalista, pagbuno, sa ingon-usab mahimong mabuhat pinaagi sa dila—pagpakaulaw sa tawo (Mga Salmo 64:3–4). Ang labing magun-ubong hinagiban nga ang bisan-kinsang tawo nagahuput mao ang dila (Mga Proberbio 26:28; Jeremiah 9:8) ugaling, walay nasod ang nakapalabang og balaod alang sa pagtangtang niini.

Ang dila mao ang instrumento sa binaba nga mga sala—usa ka daotan ug ngil-ad nga matang sa karnalidad—nadasig pinaagi sa mga sala sa hunahuna (Mga Salmo 5:9). Ang ka-tawhan magpatuyang diha sa binaba nga mga sala sa waypagpakabana, waypaghunahu-na, paturagas, hasta gani sa binogo, apan kasagaran sa tinuyo o sa pagpanimalos gumikan sa pagkadili-mapuypuy, pagkamapait, o usa ka lahi nga sala sa hunahuna. Sa kadaghanan dimakit-an ug sa kasagaran pasayloon, ang binaba nga mga sala sulud sa lokal nga simbahan makahimo og dakong kadaot diha sa tibuuk kongregasyon (Santiago 3:5–6). Ang mga magtotoo gimandoan sa pagpalayo gikan kang bisan-kinsa diha sa lokal nga simbahan kinsa sa binalikbalik nga sad-an sa mga sala sa dila (Mga Taga-Roma 16:17–18). Kanang tawhana usa ka tigpangitag-gubot (Mga Salmo 52:1–2). Pipila ka Kristohanon magkaplag sa usa ka mini-nga-pagkabagay diha sa binaba nga pagpakasala uban sa laing mga magtotoo. Sila magkahiusa alang sa pagsaway, pagpakaulaw, o pagdaot-sa-dungog sa usa ka hiniusa, sa sagad inosenteng biktima. Sila maghiusa diha sa usa ka waylungang ataki alang sa pagguba sa reputasyon sa tawo. Ang maong aktibidad sa ngadtongadto nagamugna og usa ka binuangbuang nga katilingbanong kinabuhi ug kining makalolooy nga mga magtotoo magdailos gikan sa usa ka hugna sa rebersiyonismo paingon sa lain.

Ikaw tingali maghunahuna nga pipila sa makapakurat nga makitang sala kinahanglang mabuhat sa dili pa ang divine nga silot ikapahamtang. Apan ikaw makakaplag sa imong-kaugalingon ubus sa tiningub-sa-tinagutlo nga disiplina sa labing madali tungud sa binaba nga mga sala.

> "Ayaw paghukum aron dili kamo mahukman sa *inyong-kaugalingon.* Kay diha sa paagi nga kamo maghukum, kamo pagahukman; ug pinaagi sa inyong sumbanan sa panukud, kini magasukud kaninyo." (Mateo 7:1–2)

Una, adunay disiplina alang sa sala sa hunahuna nga mipasiugda sa sala sa dila. Ikaduha, ang binaba nga sala usab nagadala og disiplina, nagdoble sa silot. Ikatulo, ang Dios nagabalhin diha *kanimo* sa bisan-unsang disiplina, ugaling anaa, nga maadto unta sa tawo nga imong gipasanginlan sa pagpakasala—ikaw magdawat og usa ka bahin sa silot sa imong gilutos nga tawo. Ikaw niining-higayona ubus sa tiningub-sa-tinagutlo nga disiplina! Kon ang biktima inosente sa mga sala nga ikaw mihingalan sa labing daotan, siya nagadawat og panalangin. Kon ikaw dili manghilabut sa uban, ang bisan-unsang-matang sa mga sala nga gibuhat sa laing tawo makadawat gayud sa tibuuk nga pagtagad ug silot sa Dios, nga labi pa kaayong epektibo kay sa imong wayhinungdan nga pagsaway o pagdaot-sa-dungog (Mga Salmo 64:7–8). Kon ikaw magpadayon diha sa binaba nga mga sala, ikaw sa katapusan mahiagum sa sala paingon sa kamatayon.

Ang Santiago 5:9–20 maoy usa ka panig-ingnan sa binaba nga rebersiyonismo ug sa iyang tukma nga silot—sa pisiko nga balatian (mga bersikulo 14–16), nasudnong katalagman (mga bersikulo 17–18), ug ang sala paingon sa kamatayon (bersikulo 20).

> Ayaw pagreklamo [*stenazo*], kaigsoonan [mga myembro sa harianong pamilya sa Dios], batok sa usag-usa [mga isigkamagtotoo], aron kamo sa inyong-kaugalingon dili pagahukman [*krino*]; paminaw, ang Maghuhukum [*krites*] nagbarog mismo diha sa pultahan. (Santiago 5:9)

Ang present active imperative gikan sa *stenazo* nagakahulugan og “sa pagpahungaw, sa pagreklamo, sa pagbagulbol, sa pagdaot-sa-dungog, sa pagpakaulaw, sa pagpanaway”; sa laing pagkasulti ang pagkasad-an sa binaba nga mga sala. Ang customary present tense uban ang negatibo nagatumbok og usa ka nagbalikbalik sa wayhunong nga aktibidad nga kinahanglan undangon. Ang active voice nagatumbok nga ang binaba nga mga sala namugna sa usa ka rebersiyonista kinsa gumikan sa iyang kataranta sa pagpangita alang sa kalipay nagatamay sa uban pinaagi sa iyang pagpanglibak-kanunay. Ang binaba nga rebersiyonismo nagalihok ubus sa prinsipyo nga naghimo sa imong kalipay diha sa pagka-dili-malipayon sa laing tawo.

Ang magtotoo kinsa nagapadayon niining matang sa rebersiyonismo sa labing siguro pagahukman (*krino*) o pagasilotan. Ang Maghuhukum (*krites*) mao ang Dios Mismo. Ang English nga pulong “kritiko” gikuha gikan niini nga Griyegong pulong. Ang magtotoo kinsa hinawayon sa uban karon kinahanglan mag-atubang sa divine nga Kritiko. Ang barahan sa silot alang sa rebersiyonismo anam-anam: una nagasangpot ang mapasidan-ong disiplina—nagbarog o nagtuktuk diha sa pultahan; sunud ang hilabihang kabug-at, sama sa sakit; ug sa katapusan, ang sala paingon sa kamatayon. Kon ang magtotoo anaa sa rebersiyonismo, ang Dios walay kapaingnan gawas sa pagpakugang kanimo o sa pagtay-og sa iyang kalag isip usa ka pagpasidaan alang sa pagbawi.

Sulud sa bahin dos, ang magtotoo adunay katungud-pagpili sa pag-ila og usa sa duha ka espirituhanong mga awtoridad: ang iyang angay nga pastor kinsa nagatudlo og doktrina sa Bibliya, o ang laktod nga mapantonong awtoridad sa Dios. Kon ikaw magpalayo sa imong-kaugalingon gikan sa hurisdiksiyon sa doktrina, ang Dios mosikup sa imong pagtagad pinaagi sa usa ka masakit nga pagbadlong. Kon ikaw magpabilin nga dimatandog sa hinungdan sa imong pag-antos, ikaw mobiya gikan niining kinabuhia pinaagi sa salawayong sala paingon sa kamatayon.

Apan, ang Santiago 5:10–11 sa parentesis gisal-ot alang sa pagpahinumdum kanato nga dili tanang kalisdanan maoy masilutong lihok. Ang nagtubo nga magtotoo ug ang magtotoo diha sa labawng-grasya mosinati og pag-antos alang sa katuyoan sa pagpanalangin ug kini tinuud ilabina alang sa kinalabwang-grasya nga magtotoo.[62] Kon ang mahulgaong kahimtang maoy nagpaibabaw, sukda ang imong espirituhanong kabutang alang sa pagdeterminar kon ikaw ba 'nagtiurok' paingon sa mga hugna sa rebersiyonismo o kong ang kabug-at gigamit ba alang sa pag-abag sa espirituhanong pagtubo. Kon ikaw positibo sa doktrina, nan ang ikaduha mahimong tinuud.

Ang diskurso sa binaba nga rebersiyonismo gipadayon diha sa bersikulo 12.

> Apan labaw sa tanan, akong kaigsoonan, ayaw pagpanumpa [*omnuo*], bisan sa langit o sa yuta o sa bisan-unsang panumpa; apan himoa ang imong oo [padayon] nga[mahimong] oo, ug ang imong dili, nga dili; aron nga ikaw dili mapailalum sa paghukum [silot]. (Santiago 5:12)

Ang present active imperative gikan sa *omnuo* nagakahulugan og "sa paghimo sa usa ka saad uban sa usa ka panumpa." *Omnuo* uban ang negatibo nagakompirmar nga ang magtotoo dili gayud maghurar pinaagi sa usa ka panumpa. Ang paghurar nagahimo sa usa ka bakak nga saad og mao rag tinuud. Ang ngalan sa Dios sagad gigamit ingon nga usa ka paagi alang sa pagtabon sa usa ka bakak. Pananglitan, "tungud kay Dios ang akong saksi" makapahimo sa usa ka pagtumotumo nga makapakabig kaayo; ang bakak makatakuban ingon nga tinuud sa higayon nga gideklarar sa ngalan sa langit o sa usa ka kasaligan o respetado nga tawo. Ang mga rebersiyonista sa binaba maoy malimbungon sa ilang mga kalag; gumikan-niini, ang ilang naghinobra ug dikasaligan nga sulti gibuliboran sa mapasipad-ong mga panumpa (Mga Salmo 12).

"Himoa ang imong oo nga oo, ug ang imong dili, nga dili" maoy idyom alang sa pagkakasaligan ug integridad sa kalag. Ang binaba nga mga ekspresyon nga mag-agos gikan sa kalag kinahanglan nga matinuuron, bukas, walay lipatlipat. Ang mga politiko—sila man rebersiyonista nga mga magtotoo o dikasaligan nga mga dimagtotoo—nagpangita sa impluwensiya ug gahum, mag-ilad sa kinabag-an pinaagi sa pagpakaaron-ingnon ug lansis. Pinaagi sa mga dihingpit-tinuud ug malimbungong mga saad daghan niining politikanhon nga mga manunukob maghungit diha sa gitawag og ubus-og-kahimtang. Sila magpatoo sa pagbarog sa ilang mga panginahanglan bisan og sa tinuuray naggamit sa ilang katuyoan isip usa ka hagdanan alang sa gahum.

Ang Santiago 5:13 sa makausa pa nagaputol sa eksposisyon sa rebersiyonismo pinaagi sa usa ka panimbaya nga kapulihay. Sa pagtangdi ngadto sa rebersiyonista, ang usa ka labawng-grasya nga magtotoo gihulagway ingon nga nasinati sa kinabuhi ug naghuput sa tinuud nga kalipay bisan-hain sa kalisdanan o kauswagan.

> Aduna bay usa diha kaninyo nga nag-antos? Pasagdi siya sa pag-ampo. Aduna bay usa nga malipayon? Pasagdi siya sa pag-awit og mga pagdayeg. (Santiago 5:13)

62. Thieme, *Christian Suffering*, 54–58.

Ang hamtong nga magtotoo nagapahayag sa iyang kapasidad alang sa kinabuhi pinaagi sa pag-ampo ug masadyaong pag-awit; ang rebersiyonista nagagamit sa iyang tingog alang sa pagsabwag og limbong. Ang pagkontrolar sa dila sagad usa ka pagpadayag sa espirituhanong pagkahamtong sa labawng-grasya (Santiago 3:2). Sa pagkatinuud ang usa ka magtotoo makapataas tinuuray sa iyang kinabuhi ug makakaplag sa masdakong mga panalangin pinaagi sa paglikay sa mga sala sa dila (Mga Salmo 34:12–13).

NASUDNON NGA REBERSIYONISMO

Sugod sa Santiago 5:17, si Santiago nagarekord sa kasinatian sa usa ka Karaang Testamento nga labawng-grasya nga magtotoo taliwala sa usa ka nasudnong krisis. Dinhi nga ilustrasyon si propeta Elijah, usa ka espirituhanong higante, patriyota, ug labawng-grasya nga bayani, mipugong sa bul-og sa nasudnong rebersiyonismo pinaagi sa iyang pag-ampo (1 Mga Hari 17).

> Si Elijah usa ka tawo nga may usa ka kinaiya sama sa atoa, ug siya miampo [*proseuchomai*] sa matinguhaon nga unta dili mag-ulan; ug wala kini mag-ulan ibabaw sa yuta sulud sa tulo ka tuig ug unum ka bulan. (Santiago 5:17)

Si Elijah nag-atubang sa apostasiya ug rebersiyonismo nga mihulga sa iyang nasod uban sa katalagman. Nasayod nga ang Israel nag-ungaw diha sa ikalimang liyok sa disiplina (Levitico 26:27–39), si Elijah mihangyo sa Dios alang sa kaayohan sa katawhan. Unsa man ang sulud sa pag-ampo ni Elijah? Aron ang Dios magtuktuk “diha sa pultahan” (Santiago 5:9)! Ug sulud sa tulo-ug-tunga ka tuig ang Dios mituktuk diha sa pultahan sa Amihanang Gingharian alang sa pagpasidaan kanila sa modangat nga kalit-nga-kalisdanan (Deuteronomio 28:23–24). Si Elijah sa waykahadlok mipahibalo sa pasidaan sa Dios ngadto kang Ahab, ang hari sa Israel, kinsa dihadiha mibaliwala sa pahibalo. Ingon sa waylangan, ang ulan miundang ug ang ekonomikanhong depresyon misugod. Ang hulaw miguba sa panguma nga ekonomiya apan sa katapusan mihimo sa pagtukmod sa nasod sa pagrebound ug sa pagkabawi pagbalik.

Samtang ang mga dimagtotoo nga may matig-a nga mga kasingkasing ug mga magtotoo sulud sa rebersiyonismo miusik sa bililhong panahon sa pagsimba ni Baal (1 Mga Hari 16:30–33), si Elijah mibawi sa panahon pinaagi sa pag-ampo ug sa doktrina sa Bibliya. Siya nahimong sulugoon sa Dios alang sa krisis. Human sa tulo-ug-tunga ka tuig sa kanihit-sa-pagka-on, si Elijah, kinsa niining-tungura adunay presyo sa iyang ulo, sa waykahadlok mibalik ngadto sa palasyo ni Ahab (1 Mga Hari 18:17–20) ug miisyu sa ultimatum sa Dios ngadto sa katawhan sa Israel.

> “Unsa kadugay *ba* kamo magduhaduha tali sa duha ka opinyon? Kon ang Ginoo maoy Dios, sunud kaniya; apan kon si Baal, sunud kaniya.” Apan ang katawhan wala mitubag kaniya bisan usa ka pulong. (1 Mga Hari 18:21*b*)

Ang bayanihong hagit ni Elijah ngadto sa mga propeta ni Baal maoy nabantog (1 Mga Hari 18:25–40). Sulud sa panahon sa dakong nasudnon nga apostasiya ang usa ka labawng-

grasya nga magsasangyaw sa Pulong nagabarog nga nag-inusara (1 Mga Hari 18:22). Ang nag-inusarang Elijah mimando sa upat ka gatos nga propeta ni Baal sa paghalad sa ilang sakripisyo ug sa pagpakanaog og kalayo gikan sa ilang mga diyosdiyos. Wala gayuy nahitabo! Unya, si Elijah miayo sa nagubang altar sa Ginoo ug sa tulo ka higayon mihumud niini sa tubig. Human sa pag-andam sa iyang sakripisyo, si Elijah miampo alang sa paghinulsul sa nasod (1 Mga Hari 18:36–37). Kon ang katawhan magtubag, ang iyang pag-ampo, misugod tulo-ug-tunga ka tuig sa nangaging-panahon, magbunga gayud. Ang bisan-unsang pag-ampo alang sa usa ka rebersiyonista dili gayud sa hingpit matubag hangtod nga siya adunay usa ka pag-usab sa batasan alang sa doktrina sa Bibliya. Sa pagtubag sa pag-ampo ni Elijah ang Dios mipadala og kalayo gikan sa langit nga milamon sa sakripisyo ug mipadasig sa gikinahanglang paghinulsul (1 Mga Hari 18:39).

Ang kinaunhang pag-ampo ni Elijah, misugod sa palasyo ni Ahab, mipalunsad sa nasudnong depresyon. Kini gipatin-aw diha sa Santiago 5:17, diin si Elijah "*misugod* sa pag-ampo" (ingressive aorist sa *proseuchomai*). Diha sa bersikulo 18 ang *proseuchomai* gibalik; niining higayona isip usa ka culminative aorist—siya mitak-up sa iyang pag-ampo.

> Ug siya miampo pag-usab, ug ang langit miulan, ug ang yuta mihatag sa iyang bunga. (Santiago 5:18)

"Ug siya miampo (*proseuchomai*) pag-usab (*kai* plas *palin*)" nagatumbok sa pagbalik sa orihinal nga pag-ampo. Sa dihang ang Israel nagkahugpong sa pag-usab sa hunahuna, si Elijah misugod sa paglihok. Una, siya mipadakup ug mipapatay sa mga propeta ni Baal. Unya, human sa pagpalagpot sa waypulus, rebersiyonistang hari (1 Mga Hari 18:41–42), ang pag-ampo ni Elijah sa hingpit gitubag (Santiago 5:16*b*): Ang ekonomikanhong pagdailos natapos didto sa Bukid sa Carmel (1 Mga Hari 18:42–45). Ang yuta naulian ug ang nasod napalingkawas. Puli sa ikalimang liyok sa disiplina ug kaulipnan, ang Dios misangkap sa nasudnong kauswagan aron nga ang mga lumulupyo mahimong mawalihan-sa-ebanghelyo ug ang mga magtotoo makabawi gikan sa rebersiyonismo ug mag-uswag ngadto sa labawng-grasya.

Usa sa mailhan nga mga bintaha sa magtotoo kinsa nag-uswag paingon sa taas nga kahibalo sa labawng-grasya, kinalabwang-grasya, mao ang abilidad sa pag-ampo nga epektibo sa panahon sa kalisdanan. Kadto nga mga pag-ampo adunay dimasukud nga gahum alang sa tagsatagsa ka rebersiyonista ug alang sa tibuuk nasod.

Unsang-paagiha ang Tibuuk Nasod Maunlod ngadto sa Rebersiyonismo?

Ang tubag makit-an diha sa unang unum ka bersikulo sa Hosea 4.

> Paminaw [*shama'*] ngadto sa pulong [doktrina] sa Ginoo, O mga anak sa Israel [Amihanang Gingharian],
> Kay ang Ginoo adunay usa ka [legal] asunto batok sa mga lumulupyo sa yuta,
> Tungud kay wala gayuy kamatuuran [doktrina] o kaayo [grasya]
> O kahibalo gikan sa Dios diha sa yuta. (Hosea 4:1)

Ang sukwahing-proseso nga rebersiyonismo taliwala sa mga magtotoo nagaguba sa usa ka sinaligang nasod.[63] "Paminaw," ang qal imperative gikan sa Hebreyo nga punglihok *shama'*, maoy usa ka mando nga nagbungat og respeto alang sa awtoridad sa usa kinsa nagatudlo sa doktrina, ug konsentrasyon diha sa mensahe. *Shama'* maoy katumbas sa kalihukan sa GAP. Si Hosea misulti aron sa pagbutyag sa kagub-anan gikan sa rebersiyonismo ug sa mga makalilisang gikan sa kadaotan diha sa Amihanang Gingharian sa Israel. Ang Dios nagtanyag og ebidensiya batok kanila—dili alang sa katuyoan sa prosekusyon kundili isip usa ka pasidaan sa pag-usab sa ilang makitang paagi. Kon ang Iyang grasya masalikway, ang Dios wala gayuy laing alternatibo kundili sa paggamit sa Iyang pagkamatarong ug hustisya, sa pag-akusar sa Israel, ug pagtangtang sa nasod, apan dili ang kaliwat, gikan sa kasaysayan. Wala lamang kini nga mga Hudiyo mibaliwala sa pagkat-on ug sa katapusan misalikway paggamit sa kamatuuran kundili sila mipakyas sa ilang responsibilidad sa pagsabwag og doktrina ngadto sa laing kanasuran. Sa sangputanan, ang Amihanang Gingharian misugod sa pag-us-us pulos sa espirituhanon ug sa materyal.

Ang doktrina sa Bibliya mao gayuy butang-masaligan sa usa ka nasod ingon usab sa matag-usa ka magtotoo. Ang karaang Assyria ug Roma ang panig-ingnan niining prinsipyoha. Ang rebersiyonistang mga Assyrian nag-ungaw sa nasudnong kagun-uban niadtong 754 B.C. mitubag ngadto sa ministeryo ni Jonah, naulian, ug miuswag sulud sa dugang 143 pa katuig. Ang SPQR (*Senatus Populusque Romanus*) unang nalalang isip usa ka republika, unya-dayon isip usa ka imperyo sulud sa hapit usa kalibo ka tuig. Gikan sa 27 B.C. hangtod sa A.D. 180 ang Romanhong Imperyo mikab-ot sa kinatas-ang gidugayon nga walay kinadak-ang gubat sulud sa mga makasaysayanong-talaan sa kasadpang sibilisasyon. Ang labing mahinungdanong hugna-sa-panahon labot niini nga *Pax Romana* nahitabo sulud sa panahon sa mga Antonine Caesar (A.D. 96–192). Ngano man? Walay usa nga nangahas sa paghagit sa Romanhon nga labawng-kagahum—ang imperyo gipanalipdan sa kinaligonan, disiplinado-kaayo nga kasundalohan sa kalibutan. Ang militar misangkap og usa ka panahon sa kalinaw ug kagawasan diin ang Kristiyanismo, ang labing-mahinungdanong tinubdan sa tanang tinuud nga nasudnong kauswagan, milambo.

Usa ka makahuluganong hinungdan diha sa kalampusan sa Romanhong kasundalohan mao ang presensiya sa maayo-kaayong mga pundok sama sa ikaunum nga Lihiyon gikan sa Cappadocia, ang "Thunderbolts," gilangkuban sa tibuuk mga magtotoo.[64] Ang doktrina sa Bibliya mihatag kanila sa usa ka waykahadlok nga panghunahuna. Niadtong A.D. 174 ang Quadi, usa ka gumugubat nga tribu, milatas sa Danube ug mibanhig sa Thunderbolts. Kining talagsaon nga Kristohanong mga manggugubat nakig-away sa mapanalipdanong pakiggubat ubus sa halos imposible nga bintaha ug pinaagi sa tumang kaisog ug dimapukan nga determinasyon, sila wala lamang nahibalik sa ilang mga paagi kundili sa bug-os mipildi sa kaaway. Ang ilang maisog nga panig-ingnan mipadasig ug mipalig-on sa mga lungsuranon sa Roma, mipauswag sa pagsaksi sa Ebanghelyo, ug nakatampo sa dakokaayong kauswagan sa Roma. Walay-usa sa mga Antonine Caesar nga mga magtotoo, apan sulud niining panahona ang impak sa doktrina sa Bibliya mikaylap sa tanang-bahin sa

63. Ang usa ka sinaligang nasod maoy usa ka nasudnong linalang diin ang usa ka piho nga gidaghanon sa espirituhanong hamtong nga mga magtotoo magporma og usa ka mahinungdanong-kahimtang nga paigo alang sa pagpalahutay sa nasod ug pinaagi niini ang Dios nagapadayon sa Iyang plano alang sa katawhan.
64. Stewart Perowne, *Caesars and Saints* (New York: W.W. Norton & Co., 1963), 40.

Imperyo ug ang bag-ong nakompleto nga Kanon sa Kasulatan nakasinati og malukpanong sirkulasyon.

Didto sa Amihanang Gingharian sa Israel sa panahon sa pagsulat ni Hosea, mga 700 B.C., ang rilihiyon ug legalismo mipuli sa doktrina ug grasya.[65] Ang labing-daotan nga kalit-nga-katalagman diin mahimong modangat sa bisan-kinsang katawhan maoy gilarawan diha sa Hosea 4:1: walay doktrina, walay pasinati sa grasya, walay kahibalo labot sa Dios! Kini nga rebersiyonismo ug pagkaut-ut mimugna og kalibog, kontra-militar nga sentimento, pagkawala sa kagawasan sa matag-usa, ug sa katapusan sundalonhong pagkapildi ug nasudnong kaulipnan.

> *Adunay* pagpanumpa, panglimbong, pagbuno [*ratsach*], pangawat [*ganav*], ug panapaw.
> Sila maggamit og kapintas, mao nga ang pagpatay nagasunud og pagpatay. (Hosea 4:2)

Diha sa bersikulo 2 si Hosea nagahisgot sa makalaglag nga ebidensiya diin ang Amihanang Gingharian nakapadaot sa bibliyanhong mga sumbanan ug mga sukaranan. Sila sa hingpit nakalapas sa Balaod ni Moses, ilabina sa gipahayag diha sa Napulo nga Kamandoan (Exodo 20:3–17). Ang "pagpanumpa" usa ka kalapasan sa ikatulong kamandoan diin nagadili sa paggamit sa ngalan sa Dios alang sa daotang mga katuyoan. Kini nga kamandoan usab nagadili sa bakak-nga-panumpa, ditinuud nga mga pamahayag nga gihimo sulud sa hukmanan diin gipanumpaan sa ngalan sa Dios nga tinuud.

Kulang sa kaligdong ug integridad, ang mga rebersiyonista sa ilang-kaugalingon mahilig sa limbong, mao nga ang usa ka rebesiyonistang yuta nagahitak ang mga mangingilad ug mga bakakon. Ang usa ka tawo dili na motuman sa iyang saad; wala-sa-kalagdaan nga pamaagi ug daotang-buhat mao ang kasagarang batasan. Sa higayon nga ang mga magtotoo diha sa usa ka nasod mahikalimot og doktrina, ang kaligdong ug integridad maoy mga butang nga dili na mahitabo.

"Pagbuno" (*ratsach*) ug "pangawat" (*ganav*) maoy mga kalapasan sa ikaunum ug ikawalo nga kamandoan ug magpasabut ngadto sa mga krimen—usa ka kombinasyon sa sala ug kadaotan. Ang krimen diha sa usa ka nasod nagasaka sumala sa tukmang proporsiyon sa pagkunhod diha sa kahibalo sa doktrina ug sa pagbiya sa mga balaod sa katukuran.

"Panapaw" maoy usa ka mapahimug-aton kaayo nga pulong diha sa Hebreyo ug nagahulagway sa naghitak nga makihilawasnong mga krimen, naglakip sa panglugos, nga maoy tilimad-on sa usa ka masakitong katilingban ug usa ka mahambugong pagbaliwala sa ikapito nga kamandoan. Diha sa usa ka rebersiyonistang nasod pagbuno ug kapintas ang magpasulabi diin walay doktrina ni katukuran nga mga prinsipyo ang anaa alang sa pagpugong sa bul-og. Sa dihang ang tawhanong kagawasan maoy mamiligro, ang Dios

65. Ang rilihiyon usa ka kontra-sa-grasya nga sistema diin ang tawo pinaagi sa iyaha mismong tawhanon nga maayong mga buhat, paningkamot, ug katakus nagatinguha sa pag-angkon og kaluwasan o sa pag-uyon sa Dios. Isip usa ka istratehiya diin si Satanas nagaawat sa Kristiyanismo, ang rilihiyon naimbento alang sa pagpatipas sa dimagtotoo gikan sa mga balaod sa divine nga katukuran ug sa Ebanghelyo ni Jesu-Kristo, ug sa pagpasimang sa magtotoo gikan sa pagtuman sa plano, pagbuut, ug katuyoan sa Dios alang sa iyang kinabuhi pinaagi sa moral o imoral nga pagkaut-ut. Tukma-nga-sukwahi sa Kristiyanismo, nga dili usa ka rilihiyon kundili usa ka relasyon uban ni Jesu-Kristo gumikan sa grasya pinaagi sa pagtoo lamang, rilihiyon mao ang dumadaog nga alas sa yawa alang sa pag-ilad sa tawhanong kaliwat. Tan-awa sa Thieme, *Satanas ug Demonismo*, 7–10.

Mismo manginlabot ug nagahinlo sa yuta pinaagi sa lima ka liyok sa disiplina (Levitico 26:16–39; Deuteronomio 28:15–48).[66] Ubus sa ikaupat nga liyok sa disiplina ang usa ka kaaway nga kagahum nagasulong sa yuta; ubus sa ikalimang liyok ang nasod mapukan.

> Busa ang yuta nagabangutan [*aval*],
> Ug ang matag usa nga nagapuyo sulud niini nagaantos
> Uban sa kahayupan sa kapatagan ug sa kalanggaman sa kalangitan;
> Ug sa ingon-usab ang isda sa dagat mawagtang. (Hosea 4:3)

Diin adunay kaguliyang sa kalag diha sa mga molupyo, ang ekonomikanhon ug katilingbanong kaguliyang nagasunud ingon nga usa ka matagna nga sangputanan. "Nagabangutan," ang qal imperfect gikan sa *aval*, mao ang masaba nga pagbangutan gumikan sa ekonomikanhong depresyon nga misangpot pinaagi sa pagsulud sa pagsimbag-diyosdiyos ug sa kagun-uban sa kagawasan sa patigayon. Sa sinugdanan ang Amihanang Gingharian usa ka katilingban sa malampuson kaayo ug mauswagon nga katawhan; apan tungud kay sila mipahinunut ngadto sa pagsimbag-diyosdiyos ug rebersiyonismo, sila misugod sa pagsagup sa kadaotan. Samtang ang katawhan misimba ni Baal, ang gobyerno mipalihok og mga palisiya nga misanta ug miguba sa kagawasan, nagtulis sa nasod sa karakter ug sa kalagsik. Ang Israel gibanlas ngadto sa usa ka daotang monarkiya. Kini sa katapusan milapaw ngadto sa ekonomiya. Maskin ang kalikupan, ilabina ang kinabuhi sa mananap, maangin sa kadaot sa dihang ang usa ka nasod gihukman tungud sa rebersiyonismo.

> Apan ayaw tugoti ang usa [rebersiyonista] sa pagpangita og sayup, ug ayaw tugoti si bisan-kinsa sa pagtanyag og pagsaway [panghimakak o pagguba sa awtoridad sa usa-ka-tawo kinsa nagasangyaw og doktrina];
> Kay ang imong katawhan nahisama niadtong kinsa nakiglantugi sa pari. (Hosea 4:4)

Pag-aklas ug pagbatok sulud sa usa ka nasudnong linalang maoy timailhan sa usa ka pagsunup sa rebersiyonismo ug kadaotan. Sad-an ilabina ang mga magtotoo diha sa maong nasod kinsa magsalikway sa mensahe sa doktrina ug sa awtoridad sa magsasangyaw. Kon walay komunikasyon sa doktrina ang usa ka nasod nagakunhod (Mga Proberbio 29:18). Diha sa Hosea 4 ang mga magsasangyaw mao ang mga propeta ug mga pari. Ang propeta misulti sa pinadayag gikan sa Dios; ang pari miproklamar sa nahasulat nga Pulong. Kon ang mayoriya sa mga magtotoo sulud sa bisan-unsang dispensasyon magsalikway sa doktrina ug magtamay sa magtutudlo, ang mga balaod sa katukuran mabiyaan alang pagbulig sa

66. Unang liyok sa disiplina: kadaot sa panglawas, pag-us-us sa kauswagan sa panguma, panghasi, kahadlok, ug kamatayon tungud sa gubat, pagkawagtang sa personal nga mga kagawasan gumikan sa negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina sa Bibliya (Levitico 26:14–17).

Ikaduhang liyok sa disiplina: ekonomikanhong pagkunhod ug depresyon, misaka nga personal ug matag-usa nga disiplina tungud sa gipadayon nga negatibong kabubut-on bisan pa sa nag-unang pasidaan (Levitico 26:18–20).

Ikatulong liyok sa disiplina: kapintas ug pagkahugno sa balaod ug kahusay, ang mga siyudad mangalaglag (Levitico 26:21–22).

Ikaupat nga liyok sa disiplina: sundalonhong pagkabuntog ug/o langyaw nga pag-okupar, pagkanihit sa pagkaon (makunhoran ngadto sa usa-sa-napulo ka bahin sa normal nga suplay), ang panagbulag sa mga pamilya (Levitico 26:23–26).

Ikalimang liyok sa disiplina: pagkagun-ub sa usa ka nasod gumikan sa kinatas-ang pagsalikway sa bibliyanhong mga prinsipyo (Levitico 26:27–39).

satanasnong mga palisiya sa kadaotan. Diin ang mga magtutudlo sa doktrina gibiaybiay ug gisalikway, ang nasod nagagun-ub-sa-kaugalingon.

Ang nag-inusarang paglaum alang sa katawhan mao ang doktrina ug kini kinahanglan masangkap pinaagi sa kalakin-an nga may espirituhanong gasa sa komunikasyon. Kon walay komunikasyon sa doktrina, ang usa ka nasod wala gayuy kaugmaon. Ang mga magtotoo dili makapupu og igong doktrina pinaagi sa kinaugalingong pagbasa sa Bibliya sa pagtubo sa espirituhanon ug mahimong mga tigpreserbar ug mga tigpalungtad sa usa ka nasod. Sila nanginahanglan og usa ka pastor-magtutudlo. Dili ikatingala, unya, nga ang batasan sa magtotoo ngadto sa doktrina ug sa magsasangyaw nagadeterminar sa kahimtang sa nasod.

Sa dihang ang Amihanang Gingharian sa Israel misalikway sa ministeryo ni Hosea, anarkiya ug kaguliyang ang mihari.

> Busa kamo mosukarap [*kashal*] sa adlaw [*hayom*],
> Ug ang propeta usab mosukarap uban kaninyo sa kagabhion;
> Ug Ako moguba [pahilum] sa inyong inahan [ang nasod]. (Hosea 4:5)

"Busa" nagasugod sa pagpalapad sa mga sangputanan sa negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina sa Bibliya. Ingon nga ang Dios nagahatag og kamadagayaon sa "adlaw," (*hayom*) sa samang-paagi Siya mihimo sa waygipinig nga maangkon ang kahibalo sa doktrina ngadto sa mga Hudiyo pinaagi sa ministeryo ni Hosea. Siya bisan pa mitugyan kanila sa usa ka maloloy-ong pangsamtang-nga-kalingkawasan sulud sa tulo katuig alang sa pagpaminaw sa mensahe, pagtuman, ug pagbawi. Apan ang qal perfect sa *kashal* nagatumbok nga sila miusik-usik sa ilang mga adlaw pinaagi sa masalaypong mga kalihukan hangtod nga sila nangaparot sa mga Assyrian niadtong 721 B.C. Bisan pa og adunay adlaw sa bisan-asa kanila, kining waykadasig nga mga magtotoo misukarap taliwala sa kangitngit sa apostasiya tungud kay sila midumili sa doktrina. Ang dan-ag sa kamatuuran kinahanglan magpuyo sulud sa mga kalag sa mga magtotoo alang sa pagsulbad sa mga problema sa rebersiyonismo ug sa pagluwas sa nasod.

Ang mini nga mga propeta misukarap uban kanila. Imbis sa paggamit sa ilang awtoridad, kini nga mga magsasangyaw misubay sa dalan sa labing-ubus nga paglahutay ug misulti sa katawhan lamang sa unsay ilang gusto nga madunggan: ang buta nag-agak sa buta. Gumikan kay sila napakyas sa pagtuman sa ilang obligasyon sa pagtoon ug pagtudlo, ang rebersiyonistang mga pari maoy kinadak-ang hinungdan alang sa pagpakalma sa nasudnong panghunahuna pinaagi sa pag-awhag sa pagkompromiso ug pagpakunhod-sa-kasundalohan batok sa usa ka dimapuypuy nga kaaway. Sa dihang ang mga Assyrian misulong, ang mini nga mga magtutudlo nahilum sa permanente ug ang nasod nahimutang sa kadaot.

> Ang Akong katawhan napukan gumikan sa kakulang sa kahibalo [sa doktrina].
> Tungud kay kamo misalikway [*ma'as*] sa kahibalo,
> Ako usab mosalikway kaninyo gikan sa pagka Akoang pari [sinaligang nasod].
> Gumikan kay kamo nahikalimot sa Balaod [Torah] sa inyong Dios,
> Ako usab mohikalimot sa inyong kaanakan [nagsunud nga mga henerasyon].
> (Hosea 4:6)

Ang ilang kapalaran mahimo untang usa ka pasidaan niining nasora: Kon kita magsunud sa apostata nga mga magtutudlo kinsa magpoo sa mga prinsipyo sa doktrina sulud sa mga kalag sa mga magtotoo, ang Dios maykaakohan sa Iyang hustisya ug pagkamatarong sa pagtangtang kanato isip usa ka sinaligang nasod.

Ngano man ang Dios nagatugot sa daotang kanasuran sa pag-angkon og kamandoan ngadto sa usa ka sinaligang nasod? Espirituhanong pagkapakyas! Niining panahona sa kasaysayan sa Israel, ang Assyria gigamit isip latigo sa Dios alang sa pagsilot sa Iyang pinili nga nasod kon sila mapakyas sa pagtubo pinaagi sa grasya. Si Jesu-Kristo nagakontrolar sa kasaysayan. Ang Dios mipahimutang sa Amihanang Gingharian sa Israel isip usa ka sinaligang nasod (Exodo 19:6) aron kapiyalan sa doktrina sa Bibliya, ang nag-unang ahente sa pagwali-sa-ebanghelyo sa tanang-bahin sa kalibutan, ug usa ka ehemplo sa mga prinsipyo sa kagawasan ug divine nga katukuran. Apan ang Amihanang Gingharian napakyas sa tanang kaakohan. Sa sangputanan, ang nasod mag-antos sa hingpit nga kapildihan ug kaulipnan. Kon ang usa ka sinaligang nasod mamahimong hilabihan ka rebersiyonista, kanang nasora ikasalikway. Ang pulong "salikway," *ma'as*, mapahimug-aton pa kaayo diha sa Hebreyo—"panghimaraot, tamay." Tungud kay sila mipanghimaraot ug mitamay sa Pulong sa Dios isip kasulbaran sa ilang rebersiyonismo, ang Dios misalikway kanila—Siya mitangtang sa nasod sa dihang walay usa ang nahibilin sa pagwali-sa-ebanghelyo ug pagtudlo sa doktrina.

Ngano man ang daotan sagad kaayo magmauswagon samtang ang maayo mag-antos (Mga Salmo 94:3)? Sila makita nga daw mauswagon alang sa pagsulay sa imong mga prayoridad. Diha sa imong kinabuhi magsangpot gayud ang usa ka tinong gidaghanon sa personal ug nasudnon nga mga kabug-at alang sa pagbutang og kusog sa imong espirituhanong karakter ug sa pagpahimulus-pag-ayo sa imong katungdanan diha sa anghelanong away. Ang usa ka kalit-nga-ataki sa kahigalaan o mga minahal, pananglitan, nagatukmod kanimo sa pagsalig lamang diha sa imong relasyon uban sa Dios. Ang espirituhanong mga bahandi gikan sa doktrina nga nagpuyo sulud sa imong kalag magamit sa pagpalig-on sa imong determinasyon alang sa pagpadayon sa imong pag-uswag.

Mga magtotoo ang "asin" sa kalibutan (Markos 9:50) ug tungud kay magpadayon ang mga magtotoo, nan nagapadayon ang sinaligang nasod. Kon igoigong mga magtotoo sulud sa usa ka sinaligang nasod ang nagpadayon sa doktrina ug nag-uswag ngadto sa taas nga kahibalo sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya, ang nasod ug ang iyang mga kagawasan mapreserbar bisan pa sa magun-ubong panglangyaw ug kaugalingon nga mga palisiya ug sa dunot nga mga politiko.

ANG PAGKALAGLAG SA JUDAH

Duha ka nasod sa kasaysayan miatubang sa Assyrian nga krisis: Ang Amihanang Gingharian sa Israel ug ang Habagatang Gingharian sa Judah. Pinaagi sa grasya ang duha napasidan-an. Ang Amihanang Gingharian napakyas sa pagsunud sa pasidaan ug napukan. Ang Habagatang Gingharian mibalik sa doktrina, milahutay sa naghingaping kastigo gikan sa Assyria, ug mipadayon sa pagkaanaa isip usa ka nasod sulud sa dugang 140 pa katuig. Apan, sila sa ingon-usab sa katapusan mipahinunut ngadto sa rebersiyonismo ug napildi sa mga Chaldean niadtong 586 B.C. Ang sitwasyon sa Judah sa panahon ni Jeremiah hapit kaayo nagakasibo sa mga kahimtang sa United States of America pagkakaron, aron nga

kita magsunud gayud sa propetikanhong mga pulong gikan sa Jeremiah 8 ug 9.

> "Ang maalamong kalakin-an [*chacham*] mabutang sa kaulawan [gikan sa rebersiyonismo],
> Sila nadismaya ug nalaang [sa mini nga doktrina];
> Tan-awa, sila misalikway sa pulong sa Ginoo,
> Ug unsang matanga sa kaalam nga sila anaa?" (Jeremiah 8:9)

Ang "maalamong kalakin-an," *chacham*, sa kaniadto labawng-grasya nga mga magtotoo nga may usa ka Estraktura sa Pagtulon-an diha sa kalag, naughan sa espirituhanon. Kon wala kining suludnon nga panalipdanan ang naughan sa espirituhanon nga mga Hudiyo nangalisang sa dihang sila nakaamgo nga sila nag-ungaw sa nasudnong katalagman. Sila adunay tinuud nga hinungdan sa pagkahadlok, kay sa dihang ang nasudnong kalit-nga-kalisdanan mitumaw kanila sila nangadakpan odi nangamatay ug ang ilang yuta nagun-ub.

Unsay mipadali sa kalit-nga-kalisdanan? Sila "*misalikway sa pulong sa Ginoo*" ug misagup sa mini nga doktrina. "Misalikway" nagakahulugan nga sila mipanghimaraot sa doktrina—kinatas-an sa negatibong kabubut-on. "Ug unsang matanga sa kaalam nga sila anaa?" Satanasnong kaalam! Ang *mataiotes* mibukas ug ang kalibutanong doktrina misanap sa ilang mga toong lingin-nga-kabahin.

> "Busa Ako mohatag sa ilang mga asawa ngadto sa uban,
> Sa ilang mga umahan ngadto sa bag-ong mga tag-iya;
> Tungud kay gikan sa labing-ubus bisan hangtod sa labing-inila
> Ang matag-usa hakog sa ganansiya;
> Gikan sa propeta bisan hangtod sa pari
> Ang matag usa nagabuhat og limbong [mini nga doktrina]." (Jeremiah 8:10)

Kining bersikuloha nagalakbit sa pagkabungkag sa divine nga katukuran ug espirituhanong kinabuhi diha sa usa ka rebersiyonistang nasod ug nagalantaw sa larawan sa nasudnong kagun-uban diha sa kapitulo 9. Una, ang usa ka pamilya maguba, samtang ang mga bana mawad-an sa ilang mga asawa gumikan sa mga manununlong. Ikaduha, diha sa usa ka ekonomiya sa panguma ang usa ka umahan nagarepresentar og patigayon, busa ang pagkawala sa ilang mga umahan mipasabut og pagkawala sa kabuhian. Ikatulo, ang katawhan ug ang kaparian mipuli sa divine nga panglantaw diha sa ilang mga kalag sa kahakog ug limbong.

Ang pagbasol alang sa nasudnong pagkabungkag ikapahid dili lamang sa negatibong kabubut-on sa katawhan kundili usab sa laktod diha sa apostasiya sa mini nga mga propeta ug mga pari. Sila napakyas sa ilang responsibilidad sa pagsangyaw sa doktrina sa Bibliya. Sila mimugna og mga bakak gikan sa mini nga doktrina. Unsa man ang ilang mga bakak? Sila mipasiugda sa satanasnong palisiya sa tawhanong kamaayo. Sa aplikasyon pagkakaron, ang responsibilidad sa pastor dili ang paghinlo sa kadalanan, pagreporma sa katilingban pinaagi sa politikanhong aktibismo, o pagpalambo sa kalikupan. Ang responsibilidad sa pastor mao ang matinud-anong pagtoon ug pagtudlo sa doktrina.

> "Ug sila magtambal sa pagkaut-ot sa anak-babaye sa Akong katawhan sa taphaw
> Pinaagi sa pag-ingon 'Kalinaw, kalinaw';
> Apan wala gayuy kalinaw." (Jeremiah 8:11)

Ang mga propeta ug ang mga pari mga pasipista, ug ang ilang mensahe milanog og "kalinaw bisan-unsa kamahal" nga propaganda. Sama sa gipamatud-an sa Jeremiah 8:15–17, ang inigsoonay nga gugma dili gayud makapugong og usa ka pagsulong, makasanta og gubat, o bisan-kanus-a mosanta og gubat. Ang bugtong paagi sa usa ka nasod alang sa pagkab-ot sa kalinaw sulud sa usa ka palaaway nga kalibutan mao ang pagbaton sa sundalonhong kalig-on ug pagkaandam ug, kon gikinahanglan, sa *pagpatay sa kaaway.* Sa ingon niana si Jesu-Kristo mipalingkawas sa Israel gikan sa Assyrian nga pagsulong sa 700 B.C. (2 Mga Hari 19:35), ug sa ingon niana Siya mopahimutang sa milenyo nga kalinaw (Pinadayag 19:11–21).[67]

> "Ang ting-ani milabay, ang ting-init natapos,
> Ug kita wala maluwas [mapalingkawas]." (Jeremiah 8:20)

Ang rebersiyonismo nagabunga og usa ka ditinuud nga kahulugan sa seguridad. Walay kontra-sa-bibliyanhong sistema sa pilosopiya, politika, o ekonomiya ang nakapaluwas gayud og usa ka nasudnong linalang gikan sa iyang kabuang. Ang panahon sa "ting-ani" mao ang takna nga kadtong ubus sa hugtanong sayup-nga-panahum milaum og kalingkawasan pinaagi sa kalinaw nga mga kalihukan. Apan ang panahon nagadagan! "Ting-init," ang panahon alang sa pagtigum sa ani, nakalabay. Sila miusik sa ilang ting-init sa paghan-ay sa layo-sa-kamatuuran, utopian nga panglangyawng palisiya gikan sa tawhanong panglantaw.

> O sanglit akong ulo ang katubigan,
> Ug akong mga mata usa ka tuburan sa mga luha,
> Diin ako magbakho adlaw ug gabii
> Tungud sa kamatayon sa anak-babaye sa akong katawhan! (Jeremiah 9:1)

Si Jeremiah masub-anon-kaayo samtang siya misud-ong sa umaabot sa iyahang kaugalingon nga yutang-natawhan nga karon misulud diha sa rebersiyonismo ug kadaotan. Siya mipadayag sa iyang kaguul ug kasub-anan pinaagi sa handurawan: nga siya unta mabutaan pinaagi sa usa ka tabil sa mga luha aron nga siya dili kinahanglang makakita sa makalilisang-nga-hitabo gikan sa unsay nahiuna alang sa iyang nasod. Makapatruma kaayo mao ang pagpadayag sa silot sa Judah nga siya mipili sa pagbiya sa iyang misyon kay sa pagdeklarar sa masulub-ong mga sangputanan gumikan sa rebersiyonismo sa iyang tagilungsod (Jeremiah 9:2). Apan sa pagpabiling matinud-anon sa iyang propetikanhong katungdanan, siya kinahanglan sa matinumanong magproklamar sa mensahe nga gipiyal ngadto kaniya. Siya tungud-niini mibaliwala sa iyang personal nga pagbati ug mipahayag sa makalilisang nga kamatuuran. Siya milaraw sa kagub-anan nga magdangat sa nasod ubus

67. Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalonhong Kadaugan.*

sa divine nga disiplina: katilingbanong pagkadunot (Jeremiah 9:3–4, 8), pagkawagtang sa integridad (Jeremiah 9:5–7, 9), ekonomikanhong kalit-nga-kalisdanan (Jeremiah 9:10–12*a*), ug sundalonhong kagun-uban (Jeremiah 9:12*b*–14).

KATILINGBANONG PAGKADUNOT

> "Ug sila magbalog sa ilang mga dila *sama* nga ilang pana;
> Mga bakak ug dili ang kamatuuran [doktrina] magpatigbabaw diha sa yuta;
> Kay sila magpadayon gikan sa kadaotan ngadto sa kadaotan,
> Ug sila wala makaila Kanako," nagadeklarar ang Ginoo.
> "Pasagdi ang matag usa nga mabinantayon batok sa iyang silingan,
> Ug sa dili pagsalig ni bisan-kinsang igsoong-lalaki;
> Tungud kay ang matag igsoong-lalaki nagapatigayon sa malinglahon [sa limbong],
> Ug ang matag silingan nagabuhat isip usa ka tigpangdaot." (Jeremiah 9:3–4)

Human nagsalikway sa doktrina ang mga Hudiyo naut-ot gikan sa usa ka kadaotan ngadto sa lain—gikan sa nag-unang mga bahin sa rebersiyonismo hangtod sa mga hugna diin ang kadaotan nagatuhup sa kalag. Tungud sa pagsanay niana nga rebersiyonismo, ang katukuran sa katilingban misugod sa pagkabungkag. Ang katilingbanong pagkadunot gihulagway sama sa makahilo nga mga udyong nga gitira gikan sa pana sa usa ka malimbongong dila—pagdaot-sa-dungog, pamakak, paghukum, panglibak. Kining binaba nga rebersiyonismo nagapukaw sa pasidaan ni Jeremiah nga magmabinantayon batok sa ilang mga silingan. Ngano man?

> "Ilang dila usa ka makamatay nga pana;
> Kini nagasulti og limbong [emosyonal nga pagbatok, naghugpong nga ulat, ug sukwahing-proseso sa rebersiyonismo];
> Pinaagi sa iyang baba ang usa nagasulti og kalinaw ngadto sa iyang silingan,
> Apan sa sulud siya nagapahimutang og usa ka pagbanhig alang kaniya [kriminal nga aktibidad]." (Jeremiah 9:8)

Gikan sa baba nagagula ang mga pulong sa inigsoonay nga gugma, samtang ang hunahuna nagamugna og mga plano alang sa pagun-ub. Si Jeremiah nagabutyag sa naghitak nga pagkamalimbungon ug pagpakaaron-ingnon sa wapugngi nga rebersiyonismo. Ang rebersiyonista nagpakabana lamang sa kaugalingong-kaayohan ug wala gayuy respeto sa balaod o katukuran. Sa higayon nga ang lagda sa balaod malumpag ug madaot, ang kriminal nga mga elemento motungha. Ang bibliyanhong sanglitanan nga ang subay-sa-balaod nga kapintas maoy gikinahanglan alang sa pagbuntog sa waybalaod nga kapintas gisalikway. Pagpatuman sa balaod maoy usa ka makiangayon ug matarong nga pagsumpo sa mga kinaiyang makasasala sa katawhan. Ang usa ka wayhunong nga pagbantay pagahimoon gayud batok niadtong kinsa magguba sa kagawasan gikan sa sulud sa nasod. Kon wala ang mga balaod sa divine nga katukuran, ang "higugmaa ang imong silingan" maoy usa ka pagpakaaron-ingnon.

PAGKAWAGTANG SA INTEGRIDAD

> "Ug ang matag usa nagailad [nagalimbong] sa iyang silingan,
> Ug wala nagasulti sa kamatuuran,
> Sila mitudlo sa ilang dila sa pagsulti og mga bakak;
> Sila magpaluya sa ilang-kaugalingon sa pagbuhat og pagkadaotan."
> (Jeremiah 9:5)

Kon wala ang pagpugong sa doktrina, kon wala ang respeto alang sa balaod, ang mga rebersiyonista mag-ilad ug maglimbong sa usag usa. Sila manglimbong sa negosyo; sila maluibon sa ilang sosyal ug pakighilawas nga mga relasyon. Sa dihang ang apostasiya nagahari sa yuta, sila sa literal "magpaluya sa ilang-kaugalingon" gumikan sa kahiwian. Kini mao ang istorya sa Mga Taga-Roma 1:24–32 ingon nga sila "mibaylo sa kamatuuran sa Dios alang sa bakak. . . ."

> "Inyong pinuy-anan anaa taliwala sa panglimbong [rebersiyonismo];
> Pinaagi sa panglimbong sila magdumili sa pag-ila Kanako," nagadeklarar ang Ginoo. (Jeremiah 9:6)

Ang Dios nakapanalangin sa Iyang pinili nga katawhan sa hilabihan diha sa Yuta, apan sila midumili sa pagsinati o pag-ila Kaniya. Ang negatibong kabubut-on alang sa doktrina makamugna sa pagkapalong sa kalag, naghugpong nga ulat, ug sukwahing-proseso sa rebersiyonismo. Nan unsa may gibuhat sa Dios? Siya mibutang kanila sulud sa 'divine nga hashasan'.

> Busa gumikan-niini nagaingon ang Ginoo sa mga kasundalohan [sa mga tropa],
> "Tan-awa, Ako molunsay kanila ug mosulay kanila;
> Kay unsay *lain pa* Akong mahimo, tungud sa anak-babaye sa Akong katawhan?"
> (Jeremiah 9:7)

Ang Ginoo magbutang kanila sulud sa hudno sa divine nga silot hangtod ang mga kahugaw sa rebersiyonismo mangatangtang. Ang sundalonhong kalihukan gigamit sa Dios dili lamang alang sa pagdepensa sa kagawasan kundili isip usa ka masilutong sukdanan alang sa pagkastigo sa kanasuran ubus sa ikalimang liyok sa disiplina. Ang usa ka sinaligang nasod sulud sa espirituhanong pag-us-us nga mamahimong naut-ot mawad-an sa iyang katungud sa pagkinabuhi. Kon ang mayoriya sa mga magtotoo anaa sa rebersiyonismo ug ubus sa impluwensiya sa kadaotan, ang divine nga kastigo dikalikayan.

> "Dili ba Ako mosilot [*pakad*] kanila alang niining mga butanga?" nagadeklarar ang Ginoo.
> "Sa usa ka nasod [*goi*] ingon niini
> Dili ba Ako manimalus sa Akong-kaugalingon?" (Jeremiah 9:9)

Nag-agad diha sa konteksto, ang *pakad* mahimong alang sa katuyoan sa nagduaw nga silot o panalangin. Dinhi kini nagapasabut sa paghukum. Apan ang Dios nagadugang og

usa ka makapakurat nga kabihayag: “Sa usa ka nasod [*goi*] ingon niini dili ba Ako manimalus sa Akong-kaugalingon?” Siya nagatawag kanila og *goi*, “mga Hentil.” Sa pagpinig sa Judah ingon nga usa ka hentil nga nasod mao ang labing-dako nga insulto. Ang kamahinungdanon sa termino nga *goi* diha sa “panimalus” masabtan gikan sa laing yugto (Mga Salmo 106:34–39). Ang maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto maoy naglihok sa hingpit sulud sa Judah. Ang mga Hudiyo nahimo sa dimabakwi nga nalangkub ngadto sa usa ka hentil nga rilihiyon ug, sama sa mga Canaanite, pagatangtangon ubus sa ikalimang liyok sa disiplina.

EKONOMIKANHONG KALIT-NGA-KALISDANAN

> “Alang sa kabukiran Ako modala sa usa ka pagbakho ug pagdanguynguy,
> Ug alang sa mga sibsibanan sa kamingawan sa usa ka masulub-ong-awit,
> Tungud kay sila mangaguba, mao nga walay usa ang nagaagi,
> Ug ang pagtingog sa baka dili madungog;
> Pulos ang kalanggaman sa kalangitan ug ang kahayupan manglayas; sila mangahanaw.
> Ug Ako mohimo sa Jerusalem nga usa ka pundok sa mga linumpag,
> Usa ka adtoanan sa mga ihalas-nga-iro [*m’on tannim*];
> Ug Ako mohimo sa mga siyudad sa Judah nga usa ka biniyaan, nga walay lumulupyo.” (Jeremiah 9:10–11)

Ang ikatulong resulta sa nasudnong rebersiyonismo maoy usa ka tunglo diha sa mga siyudad ug sa halayong kabaryohan. Ang mga sibsibanan, diin ang industriya sa karnero sa Judah milambo, mangapoo odi gumikan sa kinaiyanhong kalit-nga-kalisdanan o nadaot gumikan sa nagsulong nga mga kasundalohan. Ang mga siyudad mangahimong “usa ka pundok sa mga linumpag, usa ka adtoanan sa mga ihalas-nga-iro,” *m’on tannim*, nga mopunit sa kabukogan gikan sa pagkabiniyaan sa Judah.

> Kinsa man ang maalamong tawo nga siya makasabut niini? Ug *kinsa man* siya nga ang baba sa Ginoo misugilon, diin siya magdeklarar niini? (Jeremiah 9:12*a*)

Ang ekonomikanhong kalit-nga-kalisdanan diha sa katawhan sa usa ka nasod mahimong masubay ngadto sa mga pastor kinsa nangundang sa pagdeklarar sa Pulong sa Dios. Ang nagpatigbabaw nga babag alang sa divine nga silot maoy nag-una ang, pagtudlo sa doktrina sa Bibliya—dili ang makatilingbanong-reporma nga pagtolon-an, dili Kristohanong aktibismo, dili tawhanong kamaayo, kundili ang andam, kalipikadong kalakin-an nga nagpatin-aw sa tinuud nga mensahe. Ikaduha, sa dihang kini nga mensahe gidawat diha sa mga kalag sa tagsatagsa ka mga magtotoo, nan ang katilingbanon ug ekonomikanhon nga pagbawi magasangpot. Ang atong nasod, sama sa Judah, napanalanginan sa makasaysayanon pinaagi sa grasya apan gipangguba sa teyolohiyanhong kadaotan.

Ang duha ka pangutana sa Jeremiah 9:12*a* magpahimug-at sa panginahanglan alang sa usa ka pastor sa pagkahibalo ug pagkasabut sa doktrina, ilabina kon adunay modangat nga nasudnong kalit-nga-kalisdanan. Kon siya kulang sa doktrina diha sa iyang kalag ug disinati ngadto sa mga dagan sa kasaysayan, siya mahimong kulang ug diepektibo taliwala

sa nasudnong krisis. Ang mga magtotoo sulud sa sinaligang nasod walay makab-ot nga mga kasulbaran. Samtang siya larino nga manulti, ang iyang mensahe walay kahulugan. Sa waypalad karong-panahona, ang mayoriya sa mga ministro sa United States "nabutang sa kaulawan [gikan sa rebersiyonismo], sila nangadismaya ug nangalaang [sa mini nga doktrina]" (Jeremiah 8:9*a*).

SUNDALONHONG KAGUN-UBAN

Ang panak-op alang sa rebersiyonistang nasod mao ang sundalonhong kapildihan ug pagkawagtang sa kagawasan. Ang tanang praybasi, kabtangan, ug mga katungud mangahanaw. Ang mga biktima sa usa ka nagsulong nga kasundalohan mangamatay o mangaulipon. Kini nahitabo sa Judah niadtong 586 B.C. ug kini mahimong mahitabo sa United States. Ang mga magtotoo sulud sa atong nasod sa makatalagmanong nagkinahanglan sa doktrina sa Bibliya.

> Ngano man ang yuta nalumpag, naguba sama sa usa ka disyerto, mao nga walay usa ang nagaagi? (Jeremiah 9:12*b*)
>
> Ug ang Ginoo miingon, "Tungud kay sila mitalikud sa Akong balaod nga Ako mitanyag kanila, ug wala misunud sa Akong tingog ni milakaw subay niini, apan milakaw sunud sa pagkatig-a [kagahi] sa ilang kasingkasing ug sunud sa mga Baal, nga ang ilang mga amahan mitudlo kanila." (Jeremiah 9:13–14)

Ang mga Hudiyo nakahuput sa makausa og kamatuuran alang sa pagtalikud unya sa kamatuuran. Sa usa ka panahon sila wala lamang nahibalo og doktrina, kundili nagtukod sa Estraktura sa Pagtulon-an ug nag-abante paingon sa labawng-grasya. Unya sila nangalinga, nahimong negatibo, ug sa dikalikayan nawad-an sa unsay ilang naangkon. Kini ang mahitabo kang bisan kinsa nga nagatalikud sa pagtudlo sa Bibliya ug dili sa makanunayong nagapaminaw, nagakat-on, ug nagagamit sa Pulong sa Dios. Ang magtotoo kinahanglan maghagpat ug magtuhup sa doktrina adlaw-adlaw. Ang bugtong panagang batok sa nasudnong kalit-nga-kalisdanan mao ang pag-uswag paingon sa labawng-grasya.

PAKIGHILAWAS NGA REBERSIYONISMO

Pakighilawas nga rebersiyonismo mao ang pagkaut-ut pinaagi sa mapatuyangon ug maulagong pamatasan. Ang maong pagkadunot makaplagan sa tanang-bahin sa Bibliya (Exodo 34:16; 2 Mga Taga-Corinto 12:21; Mga Taga-Efeso 4:19; 5:5; Mga Taga-Colosas 3:5; 1 Pedro 4:3; Jude 4), apan ang iyang pagbatasan milambo isip usa ka rilihiyon diha sa maninimbag-diyosdiyos nga mga Canaanite sa wala pa ang mga Israelite miokupar sa Yuta. Bisan pa sa laktod nga divine nga kamandoan ug higpit nga mga pasidaan batok sa pagpakig-ipon diha niining kasilinganan nga tribu, ang mga Hudiyo sa balikbalik nakalapas ug "mihimo sa wayhinungdang-balansayon" sunud kang Baal. Sila misagup sa mga balansayon sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto diha sa maidolohong pagsimba kang Baal. Bisan pa og ang Israel mibuntog sa mga Canaanite ibabaw sa panggubatan, ang mga

Canaanite mibuntog sa Israel pinaagi sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto.

Ang usa ka kalidoskopyo sa imoralidad (Levitico 18:3–25), ang mga rituwal sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto gihimo sa mga kakahoyan ug milambigit sa pagsimba sa pulos ang waysapot nga mga mining-diyosdiyos nga babaye nila Ashtoreth, Astarte, ug Anath kinsa sa ulahi gipahisama nila Aphrodite ug Venus, ug ang kinulit nga bato sa mga kinatawo nga nagrepresentar kang Baal. Gidasig sa demonismo, sa kanunay makaplagan diin ang pagsimbag-diyosdiyos mahitabo (Levitico 20:6), ang pagsimba milakip sa naukyab nga mga makihilawasnong kalihukan (Levitico 20:1–5), autoeroticism, pakighilawas-sa-mananap, pakighilawas-sa-kabanay (Levitico 20:10–23), ug tawhanong paghalad (Deuteronomio 12:29–31).[68] Ang mga Canaanite sa maigmat migamit ni Balaam, ang rebersiyonista nga propeta, sa pagdani sa mga Hudiyo. Siya milampos diha sa iyang misyon tungud kay ang mga Hudiyo hilig alang sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto (Numeros 25:1; 31:15–16).

Ang mga Hudiyo sa panahon ni Balaam sa hilabihan nalinga sa pakighilawas diha sa Moabite ug Midianite nga kababayen-an diin sila mipahinunut ngadto sa tanang sundanan sa rebersiyonismo. Ang ilang pagsimbag-diyosdiyos maoy sukwahing-proseso sa rebersiyonismo nga miguba sa ilang gugma alang sa Dios; ang pagpakighilawas sa uban maoy sukwahing-proseso sa rebersiyonismo nga miguba sa ilang gugma alang sa kapikas. Ang maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto migun-ub sa mga Hudiyo tungud kay kini miataki sa duha ka kategoriya sa gugma, nagguba sa kapasidad sa paghigugma sa Dios ug kapasidad sa paghigugma sa bana o asawa. Ang pagsimbag-diyosdiyos ug pagpakighilawas sa uban sa kanunay magguba sa espirituhanong kinabuhi sa tagsatagsa ug sa katukuran nga integridad sa usa ka nasod.

Napulog-lima kagatos ka tuig ang misunud pila ka mga magtotoo diha sa simbahan sa Pergamum gipasanginlan gumikan sa maykalabutan-sa-kinatawo nga rebersiyonismo tungud sa pagsunud sa mini nga doktrina ni Balaam.

> Apan ako adunay pipila ka butang batok kaninyo, tungud kay kaninyo adunay pipila kinsa magbaton sa pagtulon-an ni Balaam, kinsa mipadayon sa pagtudlo kang Balak alang sa pagbutang og usa ka kapandolan [pagtintal] atubangan sa mga anak sa Israel, sa pagkaon sa mga butang nga gihalad ngadto sa mga mining-diyos [pagkasukwahi gikan sa Kategoriya Uno nga Gugma], ug sa paghimo sa *mga buhat sa* imoralidad [pagkasukwahi gikan sa Kategoriya Dos nga Gugma]. (Pinadayag 2:14)

Ang simbahan sa Thyatira parehong gisaway tungud sa pagpanalipod sa usa ka babaye kinsa mitawag sa iyang-kaugalingon nga usa ka propetisa, apan sa pagkatinuud usa ka makihilawasnong rebersiyonista (Pinadayag 2:20–23). Sama sa iyang katugbang, ang salawayong Jezebel, kinsa midala sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto ug pagsimba kang Baal ngadto sa Israel sa dihang siya naminyo ni Haring Ahab, kining wahinganli nga babaye sa Thyatira sa ingon-usab midani sa mga magtotoo ngadto sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto. Ang yugto nagarekord sa makatarunganong silot sa “dakong kalisdanan” diha kaniya ug niadtong kinsa “maghimo sa mga buhat sa imoralidad.” Ang pakighilawas nga

68. Thieme, *Satanas ug Demonismo*, 66–69.

rebersiyonismo mao ug usa gihapon ka problema sulud sa Kapanahonan sa Simbahan.

KEMIKAL NGA REBERSIYONISMO

Sa pagpangita og kalingkawasan, pangpagana, o kalipay pinaagi sa mga kemikal maoy laing dagway sa rebersiyonismo. Kining bantang nga kapadayagan sa espirituhanong pagkaut-ut nagaguba sa mentalidad sa kalag, nagadunot sa mga sumbanan ug mga sukaranan sa doktrina sulud sa konsensiya, ug nagaalkontra sa kabubut-on. Ang ilimnong-makahubog ug narkotiko nga pag-abuso sa ingon-usab nahilambigit sa pakighilawas nga rebersiyonismo diha sa Mga Taga-Galacia 5:19–21.

> Karon ang mga binuhatan sa unud [kinaiyang makasasala] maoy makita, nga mao ang: imoralidad, pagkamahugaw, pagkamaulagon, pagsimbag-diyosdiyos, *pamarang* [*pharmakeia*, pagkasugapa sa druga], mga dumtanay, panag-away, pangabubho, mga pag-ulbo sa kasuko, mga panaglalis, mga panagbangi, mga panagbingkil [supak sa doktrina], pagkasina, *pagkapalahubog*, pag-inum-og-daghan, ug mga butang susama niini. (Mga Taga-Galacia 5:19–21*a*, mga ita-lika gidugang)

Kining katalogo sa karnal nga mga binuhatan nagalakip sa sala sa "pagkasugapa sa druga," usa ka mas-angay nga paghubad sa Griyegong pulong nga *pharmakeia.* "Pamarang" o pamaktol sa orihinal milakip sa paggamit sa mga druga sa pag-aghat og usa ka lamat alang sa pagbaton-og-komunikasyon sa kalibutan sa espiritu ug sa katapusan mipasabut og pagkasugapa sa druga. Ang makamatamata nga mga druga maoy gigamit diha sa daghang pangkulto nga mga rituwal alang sa pagkab-ot sa naghingaping-pagbati nga mga kahimtang sa pagsimba sa mga demonyo. Sa ingon-usab, ang naghinobrang gidaghanon sa ilimnong-makahubog nagapahinay sa mga panimuut ug nagapakunhod sa mga pagpugong, naghimo sa mga magsasalmot sa kulto nga madutlan ngadto sa mapatuyangong mga tulumanon. Busa, paggamit sa druga o pag-abuso sa ilimnong-makahubog sagad maoy dugang pangpaikag alang sa maulagong mga kalaw-ay sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto.[69] Kining kakuyaw nga nahitabo diha sa mga Taga-Galacia sa ingon-usab nahitabo didto sa Habagatang Gingharian sa panahon ni Jeremiah. Si dihang ang Dios sa Israel gikasalikway ug ang pagsimba kang Baal pinaagi sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto maoy gikapuli, ang pag-us-us sa divine nga katukuran nga mga barahanong-pamatasan, uban sa espirituhanon ug katilingbanong pagkadunot maoy dikalikayan.

> Busa gumikan-niini nagaingon ang Ginoo sa mga kasundalohan [mga tropa], ang Dios sa Israel, "paminaw, Ako mopakaon kanila, niini nga katawhan [Judah], sa artamisa [*la'anah*] ug mohatag kanila sa makahilo [gall] nga tubig sa pag-inum." (Jeremiah 9:15)

69. W. K. C. Guthrie, *The Greeks and Their Gods* (Boston: Beacon Press, 1969), 145–82.

“Ginoo sa mga kasundalohan [mga tropa]” nagapasabut sa kalihukan sa katukuran sulud sa Israel, ilabina ang katungdanan sa militar diha sa pagbantay sa tawhanong kagawasan. “Dios sa Israel,” sa laing bahin, nagarepresentar kang Jesu-Kristo nga nagpaangkon sa espirituhanong mga prinsipyo sa grasya ngadto sa mga magtotoo sulud sa sinaligang nasod. Sa dungan kini nga mga titulo alang sa Ginoo magpamatuud sa duha ka hut-ong diin Siya nagapahimangno sa pagbawi gikan sa kemikal nga rebersiyonismo: Una, pinaagi sa usa ka makapapukaw nga hitabo sama sa nasudnong katalagman nga nagapaulpot sa katawhan ngadto sa paghibalik sa divine nga katukuran; ikaduha, pagpasidaan sa mga magtotoo diha sa nasod sa pagbalik ngadto sa makanunayong adlaw-adlaw nga pagpasulud sa doktrina sa Bibliya.

“Artamisa,” usa ka mapait nga tanum, gigamit isip usa ka analohiya alang sa paghulag-way sa pagkamagun-ubon-sa-kaugalingon sa pagsimbag-diyosdiyos ug sa ginadiling pag-pakighilawas diha sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto ug sa pagrepresentar sa espiri-tuhanong pagkabungkag sa kalag. Sa dihang ang mga Hudiyo nahimong dimatinumanon ngadto sa Ginoo ug nangitag kalipay diha sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto, sila mi-papait sa ilaha mismong mga kalag pinaagi sa kaugalingong-minugna nga kagul-anan. Ang Ginoo mipakaon kanila sa kapaitan; Siya mitugot sa mga sangputanan sa ilang kabuang. Ang gall maoy laing mapait, makahilo nga tanum kansang dinugmok nga mga liso gisagol sa usa ka ilimnong-medisina ug giinum isip usa ka narkotiko alang sa pagwagtang sa ka-sakit (Mateo 27:34). Tungud kay ang mga Hudiyo mipalambo sa ‘artamisa’ sulud sa ilang mga kalag, sila misulay sa paghupay sa mapait nga kagul-anan pinaagi sa ilimnong-maka-hubog o druga (“makahilo nga tubig”). Ang maong pag-abuso tingali sa makadiyut mag-pabanhod sa kalag, apan kini wala gayud nagahatag og usa ka permanenteng kasulbaran sa bisan-unsang problema.

Ang Bibliya sa malig-on nagadili sa paggamit sa druga gawas lamang sa panambal nga mga katuyoan. Ang druga ug ilimnong-makahubog nga pag-abuso dili lamang usa ka timailhan sa rebersiyonismo kundili usab nagamugna sa posibilidad sa permanenteng pag-kadaot ug pagkaabnormal sa kalihukan sa kalag. Ang narkotiko sa pangsamtang o usahay sa permanente nga magguba sa mga selyula sa utok. Sa pagkaayo gikan sa pagkasugapa sa druga maoy usa ka malisud nga dalan og mahimong labi pang malisud sa walay doktri-na. Wala gayuy usa sa panalangin ni matuud nga pasibot diha sa ilusyon nga gimugna sa narkotiko. Aduna, hinoon, talagsaong panalangin ug tinuud nga kakulbahinam maylabot ngadto sa katinuuran diha sa dalan sa himaya uban sa doktrina sa Bibliya.

Taliwala sa artamisa ug sa gall ang mga Hudiyo mialkontra sa ilang kaugalingon nga mga kalag samtang nagsalikway sa ilang bugtong paglaum—ang Dios sa Israel ug doktrina sa Bibliya. Ang mapait nga katinuuran sa ilang kapakyasan nagamugna sa ilang silot. Katilingbanong anarkiya ug pagbiya gikan sa mga balaod sa divine nga katukuran mopahimo sa katawhan kinsa dili lig-on sulud sa ilang mga kalag sa doktrina ngadto sa desperadong pagpangita sa kalipay ug magpuli sa usa ka matang sa artipisyal nga pangpagana. Ang pagkasugapa sa druga nagapawagtang sa nasudnong konsensiya ug mamahimong usa ka hinungdan sa nasudnong pagkabungkag; ang Israel dili eksepsiyon. Ang hustisya sa Dios kinahanglan magpahamtang sa ikalimang liyok sa disiplina.

“Ug Ako mopatibulaag kanila diha sa kanasuran, nga wala sila ni ang ilang mga

amahan makasinati; ug Ako mopadala sa espada sunud kanila hangtod nga Ako makapoo kanila." (Jeremiah 9:16)

Katapusang Pahimangno alang sa Pagbawi

Ang Ginoo sa mga kasundalohan sunud mibalhin sa Iyang pagtagad ngadto sa rebersiyonistang kababayen-an sa Judah. Nag-atubang sa Chaldean nga panulong ug mahadlokon alang niadtong sila nahigugma sa personal, kini nga mga babaye nakatampo ngadto sa pagkaluya sa nasod pinaagi sa wayhunong nga pagpangitag-sayup batok sa sundalonhong katukuran.

Busa nagaingon ang Ginoo sa mga kasundalohan,
"Pagkonsiderar ug pagtawag alang sa nagbangutan nga [rebersiyonista] kababayen-an, aron sila magaanhi;
Ug pagpadala sa nagdanguynguy nga kababayen-an [*hachachamot*, ang maalamong kababayen-an nga may doktrina], aron sila magaanhi!" (Jeremiah 9:17)

Ang kababayen-an nga nangabihag sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto ug mitamay sa kasundalohan karon gimandoan sa paghugup ug sa pagbakho alang sa nasod. Sa ingon-usab gimandoan sa pagtungha mao ang labawng-grasya nga kababayen-an kinsa, pinaagi sa usa ka matuud, mabinationg pagbangutan, magtudlo sa mga rebersiyonista unsaon sa pagbangutan sa minatarong alang niadtong ilang gihigugma, sa pagsubo gumikan sa mga sangputanan sa ilang negatibong kabubut-on batok sa doktrina, ug sa pag-angkon sa pagkasad-an alang sa kagun-uban sa kagawasan kon ang mga Chaldean makasulud sa siyudad.

Ang pagdanguynguy gidesinyo sa dinaliang pagpaamgo sa rebersiyonistang kababayen-an sa unsay ilang nahimo. Wala lamang sila misalikway sa ilang mga bana ug nangitag mga kabit, kundili sila misimba kang Baal imbis sa Dios sa Israel. Sila namati sa mini nga mga propeta ug midumili sa Pulong nga gisangyaw ni Jeremiah. Sila karon kinahanglan sa pagkat-on sa pag-atubang sa katinuuran—ang mga Chaldean sa dimadugay magsulud sa Judah alang sa paglugos, paglungkab, pagdagmal, ug pagpatay. Kadaghanan niini nga kababayen-an sa dili madugay mangamatay o mapugus ngadto sa pagkaulipon nga daotan pa kay sa kamatayon. Ang kasundalohan kinsa kining mga pasipista mipanghimaraot ug misupak niining-higayona dimakahimo sa pagpanalipod kanila. Nahanaw gayud ang tingog sa pagtulon-an sa Bibliya ug hulip niini ang bugtong tunog sa mga tingog sa pagbakho gikan sa babaye nga mga rebersiyonista (Jeremiah 9:18–19). Apan bisan pa unsa ka mahulgaon nga magpatim-aw ang umaabot, sa kanunay adunay usa ka bidlisiw sa paglaum.

Karon paminawa ang Pulong sa Ginoo, O kamo kababayen-an,
Ug tugoti ang inyong dalunggan sa pagdawat sa pulong gikan sa Iyang baba [pagtulon-an sa doktrina];
Tudloi ang inyong mga anak-babaye sa pagdanguynguy,

> Ug tanan niyang silingan sa usa ka masulub-ong-awit [awit alang sa patay]. (Jeremiah 9:20)

Ang doktrina sa Bibliya kinahanglan adunay pagkauna labaw sa mga sirkumstansiya ug mga detalye sa kinabuhi. Doktrina sulud sa kalag mao ang "panalipod gikan sa kaaway" (Zechariah 2:5) nga nagaprotekta taliwala sa nasudnong katalagman ug nagatanyag sa bugtong paglaum alang niini nga kababayen-an sa pagbawi gikan sa rebersiyonismo ug sa pag-angkon og kaalam. Apan ngano man sila giingnan sa pagpadayon niini nga elehiya? Ang pagbangutan maoy usa ka testimonya alang sa nagkaduul nga ikalimang liyok sa disiplina—ang pamaagi sa pagpasidaan sa katawhan alang sa paghimo sa doktrina nga kinalabwang prayoridad samtang kini anaa pa.

KONTRA-SA-KATUKURAN NGA REBERSIYONISMO

Sa halos susama sa nasudnong rebersiyonismo, ang kontra-sa-katukuran nagapunting diha sa tagsatagsa imbis nga sa grupong rebersiyonismo. Ang mga balaod sa divine nga katukuran gidesinyo alang sa pagpanalipod sa tibuuk tawhanong kaliwatan sulud sa dugukan sa upat ka divine nga institusyon. Bisan kon magtotoo o dimagtotoo, kadtong kinsa magsalikway sa divine nga mga institusyon mahimong kontra-sa-katukuran: Sila sayup-nga-maggamit sa ilang kagawasan ug magtuis sa ilang mga katungud; magsaway sa kaminyoon ug pamilya; sa masinupakong magsukol, sa pangisip odi sa dayag, tanan sa divine nga namugnang awtoridad, gikan sa disiplina-sa-kaugalingon ngadto sa lokal, istado, o nasudnong gobyerno. Sila mag-ayad sa piniling mga opisyal ug sa balaod ug kahusay, nga girepresentar sa lehislatura, sa mga hukmanan, sa kapolisan, ug sa kasundalohan. Sila pakyas sa pagsabut sa kamatuuran nga kon walay awtoridad ang tawhanong kaliwat sa hingpit gayud magkaguliyang. Ang labing-daotan nga mga matang sa kontra-sa-katukuran nga mga rebersiyonista mao kadtong magsagup sa aktibismo, magdumili-pagsugot sa kagamhanan, utopian nga sosyalismo o komunismo, paramilitar nga insureksiyon o rebolusyon. Ang Mga Taga-Roma 1:18–32 nagabutyag sa unsang-paagiha ang mga dimagtotoo magtahan ngadto sa kontra-sa-katukuran nga kadunot. Apan hinumdumi, *ang mga magtotoo sulud sa rebersiyonismo maligas ngadto sa mao rang pagkadunot ug kadaotan.*

> Kay bisan pa og sila nahibalo sa Dios [nasayod sa Iyang pagkaanaa ug/o nakadungog sa Ebanghelyo], sila wala miila Kaniya nga Dios [negatibong kabubut-on], o mihatag pasalamat; apan [ingon nga usa ka resulta sa ilang negatibong kabubut-on sa pagkadungog-sa-Ebanghelyo] sila nahimong waypulus [waybili] diha sa ilang [kadaotan] mga hunahuna, ug ang ilang buang nga kasingkasing mangitngitan [pagkapalong sa kalag]. (Mga Taga-Roma 1:21)

Kon ang Ebanghelyo gisalikway sa mga dimagtotoo o kon ang doktrina gisalikway sa igoigong mga magtotoo, ang kadunot nagalamon sa nasod. Apan, ang Dios dili gayud magpalihok sa masilutong mga sukdanan nga magpahayag sa Iyang perpekto nga hustisya hangtod Siya nakahatag sa katawhan sa tanang oportunidad alang sa pagdawat sa katubsanang kasulbaran—pagkahimugso-pag-usab—nga gisundan sa espirituhanong pag-

tubo diha sa plano sa Dios. Isip tubag sa positibong kabubut-on sa pagkahibalo-sa-Dios, ang Dios kinahanglan, ug nagahimo sa kanunay, maghatag sa kasayuran sa Ebanghelyo. Ang Mga Taga-Roma 1:19–20 nagabutyag sa mga sangputanan sa negatibong kabubut-on sa pagkahibalo-sa-Dios, ang punto diin ang usa ka tawo masayod sa pagkaanaa sa Dios ug adunay tulubagon alang sa iyang pagpili alang o batok sa Dios. Ang negatibong kabubut-on nagatugyan sa matag-usa nga walay ikapamalibad didto sa Katapusang Paghukum (Pinadayag 20:11–15). Ang Mga Taga-Roma 1:21 nagahulagway sa usa ka makitang kadaotan diha sa dimagtotoo kansang matig-ang pangisip mamahimong dimalagbasan sa Ebanghelyo o sa katukuran nga kamatuuran. Sa ingon-usab, ang pangisip sa rebersiyonista sa samang-paagi mamahimong dimalagbasan sa katukuran o sa kamatuuran sa doktrina.

Walay sapayan unsa kadunot ang usa ka nasudnong linalang gayud, ang mga lungsuranon makabaton og igong oportunidad nga mapalingkawas pinaagi sa pagtubag ngadto sa Ebanghelyo ug sa doktrina sa Bibliya. Gumikan sa grasya ang Dios unang nagatanyag sa dimagtotoo sulud sa usa ka nagkaus-us nga nasod sa kahigayonan alang sa pagpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios pinaagi sa pagkahimugso-pag-usab ug, sunud, nagatanyag sa mga magtotoo sa kahigayonan sa pagtubo sa espirituhanon ug sa pagpakgang sa kalaglagan sa nasod. Apan, kon ang pulos mga dimagtotoo ug rebersiyonistang mga magtotoo mapakyas sa paghimo sa gikinahanglang pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios ug ang ilang emosyon magsukol batok sa mga balaod sa katukuran o doktrina sa Bibliya, sila magsagup sa palisiya ni Satanas ug sa pilosopiya sa kadaotan. Ang ilang mga kalag mangit-ngitan ug ang ilang pag-us-us mahingpit (Mga Taga-Efeso 4:18). Ang bisan-unsang nasod nga napuno sa maong mga tawo matapos.

> Nagpaila nga maalamon, sila nahimong mga buang. (Mga Taga-Roma 1:22)

Ang ilang pagpasigarbo sa kaalam nagapahayag sa ilang daotan nga panghunahuna ug pagkaarogante. Sila mahimong waybili, puno sa natuhup-sa-kaugalingon nga mga panahum ug daotang mga pagpakasalabutanon. Ang kontra-sa-katukuran nga dimagtotoo dili makasulbad sa mga problema sa kinabuhi tungud kay siya mismo maoy iyang labing-daotan nga kaaway—siya nagahunahuna lamang og binuang. Karon ang United States gihasol sa mga buang kinsa maghunahuna sa unsay ilang gipanghimo maoy maalamon—mga lider sa gobyerno kinsa magpasiugda sa higpit nga sundalonhong mga pagpakunhod, pangunhod-sa-hinagiban, pag-alam-alam, mga laraw sa pagpang-apod-apod pagbalik sa bahandi pinaagi sa masakmitong pamuhis, bugno sa tigpamoo ug tigpamuhunan, ug naglambo nga burokrasya diin nagasanta sa personal nga katakus-paglaraw, ug sa mga lungsuranon kinsa masibutong magsuportar sa maong mga palisiya. Ang kagawasan sa patigayon, praybasi, ug kaugalingnan mahanaw gumikan sa hakog, nagbuhong-sa-kaugalingon nga katawhan kinsa mangindahay alang sa gahum ug seguridad. Sila magbaylo sa integridad sa divine nga katukuran alang sa kadaotan sa pagsimbag-diyosdiyos ug hetenismo.[70]

70. Mga heathen mao kadtong katawhan kinsa wala mitoo diha ni Kristo isip Manluluwas; hetenismo mao ang bisan-unsang sistema nga kontra-sa-Dios: pananglitan, ateyismo, panteyismo, kalihukan-sa-kulto, demonismo. Tan-awa sa Thieme, *Hetenismo* (2016), 34–40.

> Ug gibaylo [*allasso*] ang himaya [esensiya] sa dimadunot [waykamatayon] nga Dios alang sa usa ka imahen diha sa porma sa madunot [mamatay] nga katawhan ug sa kalanggaman ug sa upat-tiil nga mga mananap ug sa nagkamang nga mga binuhat [mga himbisang-mananap]. (Mga Taga-Roma 1:23)

Allasso, "gibaylo," nagakahulugan og pag-usab nianang mahimayaon ngadto sa usa ka kahimtang sa pagkadaotan pinaagi sa usa ka proseso sa pagpabag-o ug pagpaus-us. Dimalalis nga pamatasan ang nagatampo ngadto sa pagkabag-o—pagsalikway sa mga balaod sa divine nga katukuran ug/o negatibong reaksiyon ngadto sa doktrina sa Bibliya. Ang naglugsong nga ispayral nagasugod diha sa reaksiyon ug distraksiyon ug nagalambo ngadto sa pagkapalong sa kalag. Ang mga dimagtotoo ug rebersiyonistang mga magtotoo wala magbaton og panabut o pagtahod alang sa esensiya sa Dios. Sa pagkaarogante sila magdumili sa gahum ug himaya sa Dios pinaagi sa pagpuli og laing mga hingtungdan sa pagsimba. Sila magtuis sa himaya sa Dios ug sa Iyang mga balaod sa katukuran pinaagi sa pagpahimutang og usa ka sistema sa pagsimbag-diyosdiyos—nagsimba sa natural nga kalibutan samtang nagdumili sa pag-ila sa Magbubuhat.

Ang divine nga mga institusyon dili matuis hangtod nga kadtong magpuyo ubus kanila mangahimong tampalasan. Kon ang kontra-sa-katukuran nga dimagtotoo nagadumili sa paghimo sa hustong pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios, nan ang hustisya sa Dios ang mopahiuyon kanila, una pinaagi sa temporal nga paghukum ug sa katapusan pinaagi sa waykatapusang paghukum. Ang pagkawalay-pagtagad sa punto sa pagkahibalo-sa-Dios o pagkadungog-sa-Ebanghelyo nagapagahi sa kasingkasing ug nagatabon sa kalag sulud sa kangitngit. Ang kontra-sa-katukuran nga kalag nagalambo pinaagi sa usa ka sunodsunod nga magun-ubong mga sangputanan.

Ang Mga Taga-Roma 1:24–28 nagapresentar og kontra-sa-katukuran nga mga dimagtotoo nga gikatugyan ngadto sa sangputanan sa iyang pagkalampingasan. Ang rebersiyonistang magtotoo kinsa nagasalikway o nagabaliwala sa doktrina nagasubay sa mao rang sundanan. Ang unang sangputanan mao ang imoralidad (mga bersikulo 24–25); ikaduha, makihilawasnong pagkasimang nga naglakip sa pagkabayot ug pagkatomboy (mga bersikulo 26–27); ug ikatulo, ang kalihukan sa kadaotan (bersikulo 28).

> Busa ang [tungud sa hetenismo ug pagsimbag-diyosdiyos] Dios mitugyan kanila [divine nga hustisya mitugyan kanila ngadto sa paghukum] gumikan sa mga kaibog sa ilang mga kasingkasing ngadto sa pagkamahugaw, mao nga ang ilang mga lawas mawad-an-sa-dungog [maalaot] uban kanila. (Mga Taga-Roma 1:24)

Sa pagtugyan sa mga dimagtotoo ngadto sa ilaha mismong masupilon nga sundanan sa kaibog, ang Dios sa tinuud nag-ila sa ilang kaugalingong pagbuut. Sila sa tinuyo mipili batok sa mga prinsipyo sa divine nga katukuran diin magprotekta ug magpalungtad sa tawhanong kaliwatan. Sa higayon nga kini mahitabo, sila nahisakup sulud sa satanasnong mga palisiya sa tawhanong kamaayo ug kadaotan.

Ang dimagtotoo kinsa nagatubo nga wamatudloan ug wamamatuto ubus sa matugutong mga ginikanan wala nagabaton og disiplina-sa-kaugalingon o divine nga katukuran sulud sa iyang kalag. Siya wala gayuy konsepto sa mga prinsipyo sa kagawasan, praybasi, sa

katungud sa pribadong kabtangan, ug respeto alang sa awtoridad. Kay gikasalikway ang Dios, ang iyang bugtong tumong diha sa kinabuhi mao ang pagtagbaw-sa-kaugalingon. Gumikan sa emosyonal nga pagbatok nga wala gayuy sulud sa iyang toong lingin-nga-kabahin alang sa pagsangkap og kalig-on siya nagadawat sa ginadili nga mga matang sa pangpagana pinaagi sa usa ka kataranta sa pagpangita sa kalipay. Siya nagakinabuhi uban sa hingpit nga anarkiya sa kalag. Usa ka makanunayong ekspresyon gikan niini nga kaguliyang mao ang sayup-nga-paggamit sa lawas ug pagtuis sa desinyo sa Dios alang sa pakighilawas, naglakip sa pagbatasan sa pagkabayot ug pagkatomboy—usa ka pagkadunot sa relasyon sa kaminyoon. Kon ang mga prinsipyo sa katukuran wala maglihok sulud sa kalag, ang matag-usa nagakinabuhi sa kaut-utan.

> Kay ilang gibaylo ang kamatuuran sa Dios alang sa bakak [mini nga doktrina ni Satanas, kadaotan], ug misimba ug mialagad sa binuhat [Satanas] imbis nga sa Magbubuhat [Jesu-Kristo], kinsa maoy dalayegon [*eulogetos*] sa kahangturan. Amen. (Mga Taga-Roma 1:25)

Ang kontra-sa-katukuran nga panghunahuna dili mahitabo gawas kon ang usa ka tawo matug-anan pag-una sa kamatuuran ug nagasalikway niini. "Ang bakak," busa, mao ang satanasnong propaganda o bisan-unsang puli alang bisan-hain sa Ebanghelyo o doktrina ug sagad nagalakip sa usa ka sistema sa rilihiyon nga gisagolan uban sa maong mga pagkadunot sama sa makihilawasnong pagkasimang. Ang rilihiyon ni Baal milakip sa pakighilawas-sa-diminyo, autoerotism, pakighilawas sa samang-kiye, ug pakighilawas-sa-mananap. Ang usa ka tawo kansang kalag kulang sa divine nga katukuran o doktrina ug napuno niini nga mga kangil-ad nagapuli sa binuhat, Satanas, o usa-ka-butang nga siya nagahatag, isip ang hingtungdan sa kinatas-ang pagsimba.

Si Jesu-Kristo ang bugtong tinuud nga hingtungdan sa pagsimba ug sa waykatapusan maoy "dalayegon." Ang pungway nga, *eulogetos*, diin nagakahulugan og labaw pa kay sa pagdayeg lamang gikan sa katawhan, nagapasabut sa dikapasipad-ang divine nga integridad. Sa pagsangkap og panalangin o pagtunglo alang sa makasasalang tawo, ang pagkamatarong ug hustisya sa Dios manalipod sa tanang divine nga mga hiyas gikan sa pagkompromiso. Ang Iyang hustisya nan gawasnon sa pagpanalangin sa dimagtotoo kinsa nagatoo diha ni Kristo pinaagi sa pagtoo lamang ug sa magtotoo kinsa nagahuput sa pagkamatarong sa Dios (2 Mga Taga-Corinto 5:21). Ang wamahiayon nga rebersiyonista, kinsa nagabaylo sa kamatuuran sa Dios alang sa bakak sa yawa, kinahanglan mahukman pinaagi sa mao ra nga hustisya. Ang katinuuran gikan niini nga doktrina gidasonan pinaagi sa panapos nga "amen."

Ang ikaduhang pagtugyan—ngadto sa kangil-ad—nagamugna diha sa nalubag na nga kalag sa rebersiyonista kinsa nagapuli sa doktrina alang sa kadaotan. Sa higayon nga ang kalag nalunod sa kadaotan, ang daotang paggamit sa lawas diha sa pakighilawas nagaresulta.

> Kay tungud niini nga rason [rebersiyonismo] ang Dios mitugyan kanila ngadto sa makauulaw [makihilawasnon] nga mga kahinam [mga kangil-ad]; kay ang ilang kababayen-an mibaylo sa kinaiyanhon [normal] nga katuyoan [sa pakig-

> hilawas sulud sa kaminyoon] alang nianang dikinaiyanhon. (Mga Taga-Roma 1:26)

Ang pakighilawas usa ka halangdong pagbati nga gidesinyo alang sa usa ka pagpadayag sa Kategoriya Dos nga Gugma, usa ka kahiusahan sa mga kalag tali sa bana ug asawa. Ang pakighilawas usa ka maloloy-ong gasa gikan sa Dios, usa ka ekspresyon sa kalipay sulud sa kaminyoon nga diha-na-daan sa Pagkalaglag ug nagapadayon bisan pa ang katawhan anaa sa usa ka kahimtang sa pagkasad-an. Ang bisan-unsang aktibidad nga gawas niining divine nga katukuran maoy makauulaw. Kon walay doktrina o katukuran sulud sa kalag, ang pakighilawas sa kaulahian nagaus-us paingon sa kangil-ad. Adunay upat ka pagtubag nga ginadili ngadto sa babaye: pagtubag alang sa iyang-kaugalingon (autoerotism); pagtubag alang sa laing babaye (pagkatomboy); pagtubag alang sa usa ka lalaki nga dili iyang bana (pagkighilawas-nga-diminyo o panapaw); pagtubag alang sa mga mananap (pakighilawas-sa-mananap, Levitico 18:23; 20:15).

> Ug sa susamang paagi usab ang kalakin-an mibiya sa kinaiyanhong katuyoan sa babaye ug naghinamhinam sa ilang [makihilawasnon] kaibog alang sa usag usa, kalakin-an sa kalakin-an [mga pagkabayot] naghimo sa malaw-ay nga mga binuhatan ug nagdawat diha sa ilang mga kaugalingon sa gikatakda nga silot alang sa ilang kasaypanan. (Mga Taga-Roma 1:27)

Wala gayuy dobleng sukaranan. Unsa ang magamit alang sa usa ka genero sa ingon-usab magamit alang sa ikaduha. Ang lalaki ug babaye maoy parte sa divine nga desinyo sa usa ka bana alang sa usa ka asawa. Ang yugto nagaingon sa tataw nga ang bisan-kinsang lalaki nga nahilambigit diha sa pagkabayot maoy mangil-ad ug ang bisan-unsang pagkasimang gikan sa desinyo sa Dios nagahimo og makihilawasnong kangil-ad. Ang katawhan wala matawo nga bayot: naghinamhinam sa makihilawasnong “kaibog alang sa usag usa” *wala* nagapasabut ngadto sa usa ka kinaiyanhong depekto, kundili ngadto sa kabubut-on nga nagtubag sa tentasyon gikan sa hilig sa kinaiyang makasasala.

Gumikan kay ang tagsatagsang katungud-pagpili mao ang hinungdan sa pagkabayot, alang sa pag-undang niining dunot nga paagi-pagpakabuhi sa ingon-usab nagakinahanglan og kabubut-on. Ang pagkabayot usa ka kinuhang bisyo ug inugmad nga kadaotan, matambalan sa susama nga paagi sa rebersiyonismo—rebound nga gisundan sa kinatas-ang pagpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios pinaagi sa makanunayong pagpasulud ug aplikasyon sa doktrina. Ang doktrina kinahanglan magpuyo sulud sa kalag alang sa pag-impluwensiya sa kabubut-on palayo gikan sa pagkabayot ug kangil-ad.

Ang Bibliya nagaingon nga ang pagkabayot ug pagkatomboy dili lamang karnalidad kundili usa ka daotang-palad diha sa kalag—usa ka lit-ag sa kahigawad, pagkadili-malipayon, ug kasakit nga mahimong modangat sa neyurosis o sakit-sa-kaisipan (2 Pedro 2:6–16). Sila sa ingon-usab usa ka kanser sa katilingban. Sodom ug Gomorrah mao ang hingpit-nga-sumbanan sa espesyal nga paghukum ug pagtunglo ang Dios nagapatuman diha niini nga kadaotan (Levitico 18:22–30). Ang pagkabayot nagaataki sa tawhanong kagawasan, nagapadunot sa kaminyoon ug pamilya, ug sa ngadtongadto nagapahugaw sa tibuuk nasod. Kon ang maong kadunutan malukpanon kaayo ug mamahimong masagup sa kultura, ang

katilingban nagaut-ut ug ang nasod sa katapusan nagagun-ub-sa-kaugalingon (Genesis 19:4–5, 24–25).

> Ug sa ingon sila miisip nga dili angay [*dokimazo*] sa pag-ila [*epignosis*] sa Dios karon, ang Dios mitugyan kanila ngadto sa usa ka mangil-ad [*adokimos*] nga hunahuna, sa pagbuhat niadtong [daotan] mga butang nga dili tarong. (Mga Taga-Roma 1:28)

Diha sa katapusang pagtugyan ngadto sa kadaotan, ang pagkamatarong ug hustisya sa Dios napadayag ngadto sa mga dimagtotoo ug mga rebersiyonista. Human sa "maampingong pakisusi," *dokimazo*, sila wala mitubag. Isip tubag ang Dios, naggamit og usa ka paronomasia o mga pulong nga samag panitik apan lahig kahulugan, misusi kanila sa husto ug mikaplag kanila nga "mangil-ad," *adokimos.* Siya mitugyan kanila ngadto sa ilang kaugalingong nahasimang nga mga hunahuna, usa ka kahimtang nga usab gihulagway diha sa 2 Pedro 2:20–22.

Gumikan sa pagsalikway sa magtotoo sa *epignosis* nga doktrina nagabukas ang *mataiotes* nga lunang-haw-ang diin nagahigup pasulud sa hunahuna sa daotan nga mga doktrina ni Satanas ug nagapalong sa kalag. Napugngan sa naghugpong-nga-ulat ug kadaotan, ang rebersiyonista dimakahimo sa pagsinati sa katinuuran ug sa dayag nagarebelde batok sa awtoridad. Kini gihulagway sa mga panig-ingnan sa kalakin-an ug kababayen-an kinsa magsalikway sa bibliyanhong prinsipyo sa banag-asawa ug magbalhin ngadto sa pagkabayot ug pagkatomboy. Ang daotang mga kalihukan sa usa ka hunahuna nga nahugawan sa rebersiyonistang pangisip nalista sa mosunud nga mga bersikulo.

> Napuno [*pleroo*] uban sa tanang [mga kategoriya sa] dipagkamatarong [*adikia*, pagkawala-mahiayon ngadto sa hustisya sa Dios], kadaotan, kahakog, daotang-tinguha; puno sa kasina, pagbuno, panag-away, limbong, daotang-tinguha; *sila maoy* mga tigpanglibak [mga tigbutangbutang]. (Mga Taga-Roma 1:29)

"Pagkamatarong," (*dikaiosune*), gikuha gikan sa Attic nga Griyego og nagapasabut sa panghunahuna sa usa ka maghuhukum o isip legal nga terminolohiya, "hustisya, ang pagsunud sa balaod ug pamaagi sa hukmanan."[71] Sa pagdala sa *dikaiosune* ngadto sa Bag-ong Testamento, si Pablo migamit niini alang sa pagpaila sa hustisya sa Dios. Maykalabutan sa magtotoo, kini wala nagapasabut ngadto sa personal nga pagkamatarong kundili usa ka teknikal nga termino alang sa pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios. Karon diha sa Mga Taga-Roma 1:29, kita adunay tugbang-pulong, *adikia*, nagkahulugan og "dimatarong nga buhat," o "sala," nga maoy katumbas sa pagkawala-mahiayon ngadto sa hustisya sa Dios.

"Napuno uban sa tanang [mga kategoriya sa] dipagkamatarong" mao ang ulohan alang sa nahabilin nga yugto, diin nagalista sa mga sangputanan gikan sa pagkawalay-pagtoo ug rebersiyonismo. Ang *pleroo* adunay pipila ka mga kahulugan diha sa Griyego: "sa pagpuno

71. Gottlob Schrenk, "δικαιοσύνη" gikan sa *Theological Dictionary of the New Testament*, ed. Gerhard Kittel; trans. ug ed. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids: Eerdmans, 1964) 2:193.

sa kakulang, sa paghuput sa hingpit, sa pagpuno sa usa ka piho nga kalidad, sa pag-impluwensiya sa hingpit." Sa pagtangdi ngadto sa grasya ug pasinati sa grasya nga sa espirituhanon nagapakompleto ug nagapahamtong sa kalag, ang kontra-sa-katukuran nga mga konsepto magpapuno sa lunang-haw-ang sulud sa kalag. Ang usa ka pagkabuhong sa mga kadaotan nagapaimpluwensiya sa hingpit sa dimagtotoo kinsa nagatamay sa Ebanghelyo o sa rebersiyonista nga mabatukon sa doktrina.

Nagkabuyon sa Mga Taga-Roma 2:4, diin ang tulo ka pulong, "pagkamaayo, pagpailub, ug pasensiya," maoy gigamit sa paghulagway sa kalag nga napuno sa mga bahandi gikan sa grasya, mao ang bersikulo 29, diin ang tulo ka pulong maghulagway sa kalag nga napuno sa pagkawala-mahiayon gikan sa *adikia.* Una ang "kadaotan" o satanasnong panghunahuna; ikaduha, "kahakog" nga mao ang kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, ang dugtong tali sa daotang hunahuna ug daotang kalihukan, ug ikatulo, "daotang-tinguha" nga mao ang nagdala sa daotang hunahuna, daotang mga binuhatan. Kon ang pulos mga magtotoo ug mga dimagtotoo sulud sa usa ka nasudnong linalang mapuno sa dipagkamatarong ug kadaotan, sama sa gihinganlan diha sa ubang yugto, pagkabungkag sa personal ug nasudnong kinabuhi maoy usa ka nahibal-an na nga konklusyon.

> Mga tigbutangbutang, mga nasilag sa Dios, matinamayon [mahambugon, malupigon, kawalay-pagtahod], arogante, mapahitas-on, mga tig-imbento sa kadaotan, dimatumanon sa mga ginikanan, walay panabut [pagkapalong sa kalag], dikasaligan, waypaghigugma, waykalooy. (Mga Taga-Roma 1:30–31)

Matag-usa sa mga kasayuran diha sa listahan nagasubay sa usa ka natural nga pag-uswag ug nagapatin-aw sa unsang-paagiha ang katawhan magkaut-ut gikan sa kontra-sa-katukuran paingon sa rebersiyonismo ug hetenismo.

> Ug, bisan pa sila kahibalo [adunay hingpit nga kasayuran] sa ordinansa gikan sa Dios, nga kadtong kinsa magbatasan sa maong mga butang maoy takus sa kamatayon, sila wala lamang magbuhat sa ingon, kundili sa ingon-usab maghatag sa mabuligong pag-uyon niadtong kinsa magbatasan kanila [mao ra sa kadaotan sa hetenismo]. (Mga Taga-Roma 1:32)

Ubus sa hustisya sa Dios ang dimagtotoo takus sa "kamatayon." Bisan pa og nasayod sa Ebanghelyo, ang dimagtotoo nagasalikway niini, maingon nga ang rebersiyonistang magtotoo nagabiya diha sa kamatuuran diin siya sa kaniadto nakasabut. Pulos ang dimagtotoo ug ang rebersiyonista nasayod sa paghukum ug sa divine nga silot nga gikatakda sa ilang mga binuhatan. Dugang pa, kadtong kinsa miuyon sa daotang mga pagbatasan nahilakip diha sa pagsilot tungud kay sila mihimo og mga bayani gikan sa mga heathen.

Ang magtotoo kinsa nagaunlod sa iyang-kaugalingon diha sa mga hugna sa rebersiyonismo nagalihok sa anam-anam sama sa heathen—usa ka dimagtotoo. Ang pagkamatarong sa Dios nagasaway sa heathen, busa ang hustisya sa Dios kinahanglan magbiya sa maong tawo tungud sa iyaha mismong pamaagi. Samtang ang usa ka magtotoo nagabalik ngadto sa mga pagbatasan sa hetenismo, siya nagakinabuhi sa usa ka magun-ubon-sa-kaugalingon nga paagi sa pagpuyo diin sa katapusan nagapakunhod sa tibuuk nasod.

Niining panahona ang United States anaa sa proseso sa pagguba sa iyang-kaugalingon.

Grasya sa Dios lamang ang nakapalikay kanato gikan sa pag-ani sa atong makatarunganong silot. Gumikan kay ang grasya nagapadayon sa paglihok, kita adunay paglaum. Grasya lamang, nga kita dili angayan, ang makahatag kanato sa oportunidad sa pagbawi gikan sa kontra-sa-katukuran. Ang paglaum alang sa atong nasod dili ang tawhanong mga kasulbaran sama sa politika o aktibismo, kundili doktrina sa Bibliya. Ang pultahan nagapabiling abli tungud kay ang Dios nagapasidungog sa pipila ka mga magtotoo kinsa positibo gihapon sa kamatuuran.

SAKIT-SA-KAISIPAN NGA REBERSIYONISMO

Ang rebersiyonismo makapaaghat sa nyurotiko, sakit-sa-pangisip, o sa buang nga linihokan. Si Balaam ang tukmang-pananglitan sa kaguliyang sa pangisip nga minugna sa rebersiyonismo.

> Nagbiya [*kataleipo*] sa hustong dalan [paingon sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya] sila nangahisalaag, misubay sa dalan ni Balaam [rebersiyonismo], ang *anak-lalaki* ni Beor, kinsa mahigugmaon sa bugti sa dipagkamatarong [sa panalapi nga rebersiyonismo]. (2 Pedro 2:15)

Ang rebersiyonistang mga magtotoo kinsa mibiya (*kataleipo*) sa tul-id nga dalan misimang gikan sa Kristohanong kinabuhi. Sila wala na nagpasulud og doktrina sa adlaw-adlaw nga kahimtang o nag-uswag ngadto sa taas nga kahibalo sa labawng-grasya nga kinabuhi. Ang constative aorist tense nagaaninaw sa “nagbiya” ingon nga tibuuk, ang pagkatigum sa daghang negatibo nga desisyon batok sa doktrina. Sa pagbiya sa tul-id nga dalan ang mga rebersiyonista niining yugtoa nangalingla sa satanasnong doktrina. Tungud kay ang mga tiil naugbok sa piho diha sa sayup-nga-pagtoo sila misubay sa yabag nga agianan ni Balaam.

Si Balaam usa ka magtotoo, usa ka hentil nga propeta (Numeros 22:18; 24:4); apan siya mipili sa “dalan” sa rebersiyonismo nga sa ngadtongadto misangpot sa pagkabuang. Sa usa ka higayon siya nakat-on og doktrina, apan sa ulahi misalikway o mibaliwala sa doktrina ug mipagumon sa iyang kalag diha sa kagubot sa panalapi nga rebersiyonismo. Sa dihang si Balak, ang hari sa Moab, mitanyag kang Balaam og usa ka dikatoohang suhol, “ang bugti sa dipagkamatarong,” alang sa pagtunglo sa Israel (Numeros 22:6–7, 17), si Balaam mipili sa kuwarta (2 Pedro 2:15; Jude 11), nagsupak sa Ginoo kinsa sa dayag nga midili sa iyang pagkonsabo (Numeros 22:12). Sulud sa nahibilin niyang kinabuhi siya mitortyur sa iyang-kaugalingon pinaagi sa simbolo sa dolyar. Ang dimatagbaw nga kahakog gikan sa hilig nga sundanan sa iyang kinaiyang makasasala misangko sa iyang pagkabuang—apan dili gayud sa wala pa siya makadawat sa usa ka talagsaong pasidaan.

> Apan siya midawat sa usa ka pagbadlong gumikan sa iyang kaugalingon nga kalapasan; *kay* ang usa ka dimakasulti nga asno, naglitok nga may tingog sa usa ka tawo, mipugong sa kabuang [*paraphronia*, sa panalapi ug sakit-sa-kaisipan nga rebersiyonismo] gikan sa propeta. (2 Pedro 2:16)

Si Balaam miusisa sa matag paagi gumikan sa usa ka pagsulay sa pagkaplag og

kalutsan diha sa divine nga pagdili aron nga siya makadawat sa ganti nga gitanyag ni Balak (Deuteronomio 23:5), apan ang Dios nanginlabot ug mipugong sa propeta gikan sa pagpatuman sa iyang malimbongong misyon didto sa Moab. Ang "usa ka dimakasulti nga asno" midala og igong pagsabut alang sa pagsunud sa Ginoo, bisan pa kon ang propeta sa Ginoo wala misunud. Sa makatulo ka higayon ang asno mitipas gikan sa agianan sa dihang ang anghel sa Ginoo, dimakita ni Balaam, mibabag sa iyang dalan. Sa makatulo ka higayon si Balaam mihapak kaniya tungud sa iyang tataw, masuklanong linihokan. Pagkahuman sa ikatulong higayon ang mananap misulti (*phtheggomai*) pinaagi sa usa ka kusganon apan sa mabutyagong paagi alang sa usa ka pagsulay sa pagsumpo sa katig-a sa propeta.

Nagsulti pinaagi sa dimakatingog nga asno, ang Dios sa maloloy-ong mipasidaan kang Balaam. Bisan pa og ang Balaang Espiritu misanta kang Balaam gikan sa pagtuman sa iyang daotan nga katuyoan, nagtukmod kaniya sa pagpropesiya og panalangin imbis nga pagtunglo (Numeros 24), si Balaam sa katapusan nakigkunsabo sa usa ka malimbongong paagi alang sa pag-angkon sa iyang suhol. Nasayod nga ang kaminyoon uban sa heathen nga kasilinganan magpahuyang sa mga Hudiyo ug magsangpot sa kaligutgut sa Dios, si Balaam mitambag sa Moabite nga kababayen-an sa pagdani sa mga Israelite ngadto sa pagpakighilawas ug sa mga tulumanon sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto (Numeros 25). Tungud sa ilang kalambigitan ang Dios misilot ug mihinlo sa Israel; apan ang mga Hudiyo milungtad ubus sa panalangin ug proteksiyon sa Dios bisan pa sa tanan nga satanasnong pagsulay sa pagpoo kanila. Si Balaam, sa laing bahin, misalikway sa grasya ug namatay sa sala paingon sa kamatayon (Numeros 31:8).

Ubus sa hugtanong sayup-nga-panahum ug wamapakgang nga katig-a sa kasingkasing gikan sa rebersiyonismo si Balaam nawad-ag panabut sa katinuuran ug nasakit-sa-kaisipan, gihulagway ni Pedro ingon nga *paraphronia*—"gawas sa waypihig nga panghunahuna." Ang nagapadayon nga rebersiyonismo maoy usa ka kinadak-ang hinungdan sa usa ka nyurotiko o sakit-sa-kaisipan nga kahimtang. Ang usa ka magtotoo sulud niini nga kahimtang mawad-an sa panabut ug hasta-gani sa pagtamud sa buut. Siya nagapakita sa naghingaping kahakog-sa-kaugalingon ug mamahimong dimakatarunganon, dimahunahunaon sa uban, ug salawayon. Nagdahum nga siya ang 'sentro sa uniberso,' siya nagapahubas sa pangisip ug pisiko nga kabaskog gikan niadtong haduul kaniya, naghurut sa ilang oras, mga kahinguhaan, ug pasensiya.

Ang masakitog-kaisipan o nyurotiko nga rebersiyonista sulud sa simbahan karong-panahona nagadominar sa oras sa magsasangyaw pinaagi sa pagbungat sa pagpanambag ug pagtagad. Nabulag gikan sa katinuuran, siya nagadahum sa pastor-magtutudlo sa pagwarawara sa 'mahikanhong baston' ug sa paghimo sa iyang mga kahasol nga mawagtang dihadiha. Ang yabag-og-pangisip nga rebersiyonista dili gayud interesado diha sa permanenteng kasulbaran nga matanyag sa doktrina sa Bibliya. Sama kang Balaam, siya anaa sa dalan paingon sa pagkabuang, padulong sa usa ka masulub-ong katapusan.

PAGKINABUHING-MAHIGPIT NGA REBERSIYONISMO

Ang grabeng pagdili-sa-kaugalingon gumikan sa usa ka waykapuslanang pagsulay sa pag-angkon og pag-uyon gikan sa Dios nagapaila sa nagkinabuhing-mahigpit nga rebersiyonista. Ang kinabuhing-mahigpit nga hilig gikan sa kinaiyang makasasala anaa sa

matag-usa. Kini mas dayag diha sa pipila ka tawo kay sa uban, ug mas tataw sa pipila ka higayon kay sa lain. Ang usa ka pagkasad-an nga reaksiyon alang sa pipila ka kabasulan o makauulaw nga kasinatian sagad nagaporma sa basihan alang sa usa ka mapuasahong kinabuhi sa asetisismo. Ang mga nagkinabuhig-mahigpit maoy espirituhanong mga tiglatos-sa-kaugalingon kinsa magsulay sa paglikay gikan sa katinuuran sa ilang pagkasad-an. Pananglitan, ang usa ka makihilawasnon ni bisan-kinsa o palahubog nga lalaki o babaye, malagmit maghimo sa usa ka pagkausab-sa-hunahuna ug magpahinunut sa pagsaway-sa-kaugalingon tungud sa usa ka pagsulay sa pagbugti alang sa usa ka dinugtongdugtong nga pagkasad-an. Ang maong mga magtotoo, kinsa nasakit gumikan sa pagkasad-an, manglimbasog sa 'pagbayad niini ngadto sa Dios' pinaagi sa pagsakripisyo-sa-kaugalingon sa hilabihan. Sila magpahamtang og kasakit diha sa ilang-kaugalingon isip usa ka paagi sa pag-angkon sa pagtagad, pag-uyon, o pagpasaylo gikan sa Dios. Sila maningkamot lamang pag-ayo sa makugihon pinaagi sa pagkinabuhig-mahigpit tungud sa ilang gitago nga makauulaw nga butang. Apan, ang mga pagbati og pagkasad-an susama ra kamasalaypon sa bisan-unsa nga makitang sala nga mahimo nila. Ang katawhan kinsa mahimong tig-kinabuhig-mahigpit nga mga rebersiyonista maoy kataw-anan sa piho tungud kay sila sa tinuyoan nga magsalikway sa tanang kapasidad alang sa kalipay ug pagpahimulus sa kinabuhi. Sila magdahum nga sila makatuman sa maayo-kaayong mga butang alang sa Dios sa higayon nga sila mag-antos.

Gumikan kay ang Ephesus gibantog alang sa iyang makihilawasnong rebersiyonismo, daghang magtotoo sulud sa simbahan sa Efeso maoy madawaton ilabina sa asetisismo, isip usa ka pagkasad-an nga reaksiyon ngadto sa ilang kanhi pakig-uban sa mapatuyangong mga kahilayan sa maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto. Busa, ang mga Judaizer mikaplag og andam sa pagdawat alang sa ilang legalistang mga doktrina. Duha ka matang sa asetisismo ang mipatigbabaw: ang pagdili sa pakighilawas ug ang abstinensiya gikan sa pipila ka mga pagkaon.

> *Kalakin-an* kinsa magdili sa kaminyoon *ug magpasiugda* sa paglikay sa mga pagkaon [*broma*], nga ang Dios mimugna aron sa mapasalamatong pagaambitan niadtong kinsa magtoo ug mahibalo sa kamatuuran. (1 Timoteo 4:3)

Nagtoo nga ang tanang panginahanglan sa lawasnon maoy daotan, ang pagkinabuhing-mahigpit nga rebersiyonismo nagasalikway sa lehitimong kapuslanan sa pakighilawas sulud sa divine nga institusyon sa kaminyoon. Pipila sa nagkinabuhing-mahigpit nga mga magtotoo sa Ephesus miabut sa ingon kalayo sa pagdili sa kaminyoon sa hingpit. Isip reaksiyon ngadto sa makihilawasnong mga pagpalabi nga mahitabo sa kanunay diha sa hetenismo, daghan gikan niini nga mga Kristohanon ang midawat sa tumbas nga naghinobra, kinabuhing-mahigpit nga kasulbaran sa ilang mga problema sa pagkasad-an.

Ang mga tigkinabuhig-mahigpit magpasidungog sa paglikay gikan sa bisan-unsang *broma*, "pagkaon," nga sila magkonsiderar nga makapasilo. Pananglitan, sila manghingusog nga ang pagkaon og karne makapasilo sa Dios ug kinahanglang idili. Ngano man ang nagkinabuhing-mahigpit nga mga rebersiyonista magkonsiderar sa pagkaon og karne nga dimakapahimuut sa Dios? Sa pagbaton og karne sa usa ka mananap diin ang Dios mibuhat kinahanglan nga pagaihawon. Si Pablo wala nagausik og panahon alang sa pagpanghimakak niining sayup nga konsepto.

> Kay tanan nga gibuhat sa Dios maayo, ug walay-usa nga ikasalikway, kon kini [ang pagkaon] gidawat uban sa pasalamat. (1 Timoteo 4:4)

Ang Dios mibuhat sa kahayupan, kalanggaman, ug kaisdaan alang sa pagkaon (Genesis 9:3). Ang bugtong mahinungdanong-rekisito alang sa pagdawat sa divine nga pagsangkap mao nga kita mapasalamaton, bisan kon kini gikan sa mga pagsangkap sa Dios alang sa kalipay sulud sa kaminyoon ba o gusto diha sa pagkaon.

SA LEGALISTA, RITUWAL, UG SA RILIHIYON NGA REBERSIYONISMO

Ang legalismo ug asetisismo sagad magkauban. Nga may usa ka hilig paingon sa asetisismo, ang rebersiyonista mosagup sa mini nga sumbanan alang sa espirituhanong kinabuhi ug mosulud sa legalistang rebersiyonismo. Ang legalismo nagagamit sa daghang matang: pagkapakaaron-ingnon, monastisismo, ginadiling-balansayon, ang Karismatik nga kalihukan, o usa ka martir nga kahilig sa paghingalan sa pipila. Ang legalistang rebersiyonista nagagamit og usa ka sistema sa tawhanong kamaayo ug kaugalingong-pagkamatarong alang sa personal nga pagdayeg-sa-hilabihan. Gumikan kay kini usa ka tawhanong kinaiya sa tinguha sa pagsinati nga labaw kay sa uban, ang legalismo maoy usa ka popular kaayo nga matang sa rebersiyonismo. Ang katawhan sa tinuuray gusto nga mahimong matarong-sa-kinaugalingon; kini nagahatag kanila og usa ka ditinuud nga kahulugan sa seguridad ug nagahimo kanila sa paghunahuna og maayo mahitungud sa ilang-kaugalingon.

Ang mga epistola sa Mga Taga-Galacia ug Mga Hebreohanon pulos gitumong ngadto sa legalistang rebersiyonismo. Diha sa Mga Taga-Galacia si Pablo nagapunting sa nag-pakaaron-ingnong kadunot sa mga Judaizer. Ang Mga Hebreohanon nagapunting diha sa problema sa waykahulugang paggamit-og-rituwal sa rilihiyon. Ang nagsunud nga yugto sa Mga Taga-Colosas sa ingon-usab nagapaila og usa ka lubos nga ehemplo gikan sa legalistang rebersiyonismo.

> Busa walay usa nga tugotan paghukum ingon nga imong maghuhukum mahitungud sa pagkaon o ilimnon [ilimnong makahubog] o labot sa usa ka [sa rilihiyon] kasaulogan o sa usa ka bag-ong subang [bulan] o sa usa ka Igpapahulay nga adlaw—mga butang nga maoy anino *lamang* gikan sa unsay umaabot; apan ang dugukan [katinuuran] nahisakup kang Kristo. (Mga Taga-Colosas 2:16–17)

“Maghuhukum” sa tataw nagapasabut sa usa ka nag-isip-sa-kaugalingon nga kritiko kinsa nagalapas sa praybasi sa uban nga magtotoo. Sa konteksto, ang kadasig sa mag-huhukum mao ang legalismo, kinaugalingong-pagkamatarong, asetisismo—ang usa kinsa mitinguha sa paghimo sa personal nga pagkamatarong ubus sa higpit nga kamasinugtanon ngadto sa Balaod ni Moses. Ang “anak-lalaki sa ulipong-babaye” sa kanunay nagalutos sa “anak-lalaki sa gawasnong babaye” (Mga Taga-Galacia 4:29–31); sa laing pagkasulti ang magtotoo nga naulipon sa legalismo pirming nagahukum sa magtotoo nga nagpuyo ubus sa kagawasan diha sa grasya (Mateo 7:1–5; Mga Taga-Roma 14:4, 10). Dinhi, ang usa nga

nahilambigit sa paghukum maoy sad-an sa labing-daotan nga matang sa mapihigong legalismo—naglabutlabut diha sa kalihukan sa laing mga magtotoo, nagtinguha sa pagkontrolar sa ilang mga kinabuhi, o nagsulay sa pagdasok kanila ngadto sa iyaha mismong sumbanan sa mining-pagkaespirituhanon. Kon ang usa ka magtotoo nagahimo sa iyang-kaugalingon ingon nga sumbanan alang sa pagkaespirituhanon, siya sa tinuud nagpaka Dios.

Pagtuman sa mga gidili—waykatarungang mga pagdili nga giimposar sa rilihiyon—malagmit mao ang labing sagad nga paagi sa legalistang rebersiyonismo. Suud nga kaabay sa pagsunud og mga gidili mao ang paghukum—pagpanaway niadtong kinsa maglihok ilalum sa balaod sa gahum-pagpili (1 Mga Taga-Corinto 8:4, 8–9).[72] Kadtong gihukman pakyas sa kanunay alang sa pagtuman ngadto sa mini nga relihiyosong mga sukaranan sa kinaugalingong-kamatarong. Ang usa kinsa nagahukum nagasulay sa paghimo og personal nga pagkamatarong diha sa unsay iyang nailhan ingon nga dipagkamatarong. Ang legalistang mga magtotoo sa Colossae naghukum niadtong kinsa nakalapas sa ilang mga sukaranan diha sa duha ka natad: (1) pagkaon ug ilimnon nga mga gidili ug (2) ang pagsaulog sa rituwal nga mga adlaw. Bisan og ang bakgrawon niining yugtoa sa wayduhaduha mao ang Hudayismo, ang problema nagapadayon karong-panahona.

Pundamentalismo, usa ka balik-sa-Bibliya nga kalihukan tali sa American evangelical Christians niadtong sinugdan sa 20th nga siglo, sa sayup misagup sa usa ka matang sa legalismo labot sa pagsaulog sa Domingo. Sama sa nagapakaaron-ingnong mga pagtuis sa karaang Adlaw-igpapahulay, piho nga mga aktibidad maoy pagalikayan sa mga Kristohanon inig Domingo. Ang pagsaulog sa espesyal nga balaang mga adlaw maoy lehitimo diha sa Karaang Testamento isip mga tabang sa pagpanudlo sa pagpadayag sa plano sa Dios alang sa Israel ug sa duha ka Pag-abut ni Kristo; apan sa dihang si Jesu-Kristo mipakita sa linawas, ang mga rituwal wala-na-gamita (Mga Hebreohanon 10). Kini nga mga pagsaulog wala nay katinuuran sulud sa pagkakaron nga dispensasyon sa Simbahan. Ang Kristohanon karong-panahona subay sa pag-ila sa tanang adlaw nga managsama. Kita dili angay sa pagpabilin sulud sa ditataw nga mga hulad sa rituwal, kundili sa pag-uswag paingon sa kahayag sa doktrina sa Bibliya. Ang pagtuhup sa wala-na-gamitang mga rituwal ngadto sa Kristohanong paagi sa pagkinabuhi maoy nagtimaan sa legalismo, dihingpit nga pagkamatarong, ug mini-nga-pagkaespirituhanon. Ang pagtagana og espesyal nga mga adlaw ingon nga balaan, sa tinagsa o sa hinugpong, nagadala sa dimasaypan nga marka gikan sa rituwal nga rebersiyonismo.

Ang pundamentalismo sa ingon-usab misugo sa laing mga reglamento, naglakip sa pagkuto sa piho nga mga pagkaon sulud sa gikatakdang mga adlaw o mga panahon ug sa pagdili sa tanang ilimnong makahubog. Kini nga mga magtotoo mituis sa mga naandan sa pagkaon ngadto sa usa ka sistema sa kinaugalingong-kamatarong nga legalismo. Sa Colossae ang sukwahing-proseso sa rebersiyonismo mipuli sa dimahinungdanong isyu sa mga gidiling pagkaon alang sa doktrina sa Bibliya. Apan sa pagkatinuud ang nametabolisar nga doktrina nga nagasulud sa kalag sa dimasukud nga mas labaw pa kay sa klase sa pagkaon nga nagasulud sa tiyan (Jeremiah 15:16; Mateo 4:4).

72. Usa ka espirituhanong ordinansa nga gitumong alang sa kaugalingon nga nagahubit sa kagawasan sa magtotoo sa paghimaya sa Ginoo. Kining balaora nagahatag diha sa matag magtotoo sa katungud sa pagsulud ngadto sa bisan-unsang aktibidad nga dili malapason ug dili makaingon sa personal nga kapakyasan diha sa Kristohanong kinabuhi.

Mahitungud sa pag-inum og mga ilimnong makahubog, ang piho nga bibliyanhong mga pagdili magprotekta sa mga magtotoo gikan sa mga abuso. Ang pag-inum usa ka sala kon kini nagasaka ngadto sa pagkahubog. Ang pagkaulipon-sa-alkohol sa kanunay makadaot ngadto sa tawo ug magun-ubon sa katilingban. Apan, ang ilimnong-makahubog sa diyutayng gidaghanon mahimong makaayo ingon nga si Pablo mipahinumdum kang Timoteo sa dihang siya miingon, "gamit og diyutayng bino alang sa imong tiyan" (1 Timoteo 5:23).[73] Ang bisan-unsang pagtuis sa divine nga mga pagdili aron sa pagpahitarong sa personal nga mga pagpihig maoy usa ka sistema sa mining-pagkaespirituhanon.

Ang konsentrasyon diha sa lunsay nga pagtulon-an sa doktrina sa Bibliya nagakinahanglan og higpit nga akademikong disiplina. Usa ka dakong tipik sa katilingban nagasinati niini nga dili kaayo bug-at, gani hamugaway sa pagpabiling wayhibangkaagan sa rituwal sa rilihiyon. Ang sunud nga bersikulo nagalista sa pipila ka ditinuud nga mga kaligdong diin sa dugay nang gikaproklamar gikan sa mga pulpito sa apostasiya isip kabahin sa Kristohanong paagi sa pagkinabuhi.

> Ayaw tugoti si bisan-kinsa sa paghimog paglimbong kanimo labot sa imong premyo [ganti] pinaagi sa kahimuut diha sa pagpaubus-sa-kaugalingon ug diha sa pagsimba sa mga anghel [mga demonyo], siya nag-agad diha sa *mga bisyon* [mga damgo, mga paglamat, mga pagmatamata] nga iyang nakita, gipadako sa walay hinungdan pinaagi sa iyang unudnong hunahuna [aroganteng panghunahuna gikan sa tinubdan sa kinaiyang makasasala nga gilangkuban sa kadaotan.] (Mga Taga-Colosas 2:18)

Pipila sa mga magtotoo sa masalaypong maghunahuna nga og unsay makapahaylo kanila sa ingon-usab makapahaylo sa Dios. Usa ka mini nga kamapaubsanon ang sagad nagauna sa ilang listahan. Ang tinuud nga konsepto sa kamapaubsanon sa katibuk-an natuis ngadto sa usa ka sistema sa kinaugalingong-pagpaubus. Wala gayuy nagapadako-sa-ulo kaayo sa tawo kay sa pagpaubus sa kaugalingon! Ang katawhan kinsa maghunahuna nga ang dibosyon, kinaugalingong-pagpaubus, ug paghiklin sa personal nga kalimpiyo magmugna og kamapaubsanon maoy nagpakaaron-ingnong kaarogante. Ang katahum, talento, abilidad, personalidad, mga nakab-ot, o mga kabtangan dili isip-sangputanan nga modangat sa pagkaarogante, ingon nga ang pipila ka legalista magsupak. Sagad ang diyutay nga butang sa usa ka tawo nga madapigon alang kaniya, labi pang makapaarogante kaniya. Sa pagpahayag sa kamapaubsanon ingon sa talagsaong makit-an nga panagway maoy usa ka inawat nga rilihiyon. Ang matuud nga kamapaubsanon anaa sulud sa kalag—pagkasinati sa grasya pinasikad sa doktrina. Kadtong kinsa kalipay ang kinaugalingong-pagpaubus mipahinunut sa pagkaarogante, satanasnon, apostasiya sa rilihiyon ug kadaotan, tungudniana nagpadili-takus sa ilang-kaugalingon gikan sa ganti sa panalangin gikan sa Dios.

Ang pagsimba sa mga demonyo maoy usa ka matang sa rilihiyon nga rebersiyonismo diin nagaataki sa kalag ug nagatuis sa doktrina. Hinumdumi nga diha sa hinapos nga mga hugna sa rebersiyonismo, ang mga doktrina sa mga demonyo—mga ekspresyon gikan sa palisiya sa kadaotan ni Satanas—mag-impluwensiya sa magtotoo pinaagi sa ganghaan

73. Thieme, *Daniel*, *Mga Kapitulo Uno hangtod sa Says*, Pakapin-sa-basahon H.

sa *mataiotes* kon siya adunay dimatarog nga negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina. Ang bisan-kinsa nga mahilambigit sa bisan-unsang sistema sa mini nga pagtulon-an, pagsimbag-diyosdiyos, nekromansiya, o pagkasugapa sa druga, maoy natimpasaw diha sa demonismo.[74]

Ang usa ka pag-uswag nga aktibidad sa rilihiyon mailhan pinaagi sa kalihukan sa mga paglamat, mga damgo, o mga bisyon. Kini nga mga pagmatamata gihubad nga divine nga pagpadayag; apan karong-panahona, tungud sa kahingpitan sa kanon sa Kasulatan, ang Dios nagasulti lamang pinaagi sa Iyang nahasulat nga Pulong.[75] Ang magtotoo kinsa nagapangusog nga siya nagdawat og bag-ong pagpadayag nga sa laktod gikan sa Dios maoy napuno sa pagkaarogante ug usa ka bakakon.

Sunud, kita adunay usa ka paghulagway sa usa ka magtotoo kinsa sa kinabubut-on mipasakup sa iyang-kaugalingon ngadto sa usa ka sistema sa legalismo gumikan sa kawang nga paglaum sa pagdawat sa usa ka panalangin gikan sa Dios.

> Kon kamo mamatay uban kang Kristo gumikan sa yanong mga prinsipyo sa kalibutan [gingharian ni Satanas], ngano man, daw og kamo nagpuyo sulud sa kalibutan, nga kamo magpasakup sa inyong-kaugalingon ngadto sa mga dekrito [legalismo] . . . pinasubay sa mga kamandoan ug mga pagtulon-an gikan sa katawhan? (Mga Taga-Colosas 2:20, 22*b*)

Ang matag magtotoo nahiusa uban kang Kristo gikan sa takna sa kaluwasan ug, tungud-niini, nailhan pinaagi Kaniya sa mabalikon pulos diha sa Iyang espirituhanon ug sa pisiko nga mga kamatayon ug paglubong (Mga Taga-Roma 6:3–14) ug karon Siya nahimutang diha sa toong kamut sa Dios nga Amahan (Mga Taga-Colosas 3:1).[76] Sumala sa prinsipyo sa mabalikong posisyon sa kamatuuran, si Kristo misalikway sa tawhanong kamaayo ug kadaotan didto sa krus ug nahimulag gikan kanila pinaagi sa Iyang paglubong. Tawhanong kamaayo ug kadaotan magpabiling mga isyu diha sa Kristohanong kinabuhi. Ubus sa pag-kakaron nga pamunoan ni Satanas ang kalibutan napuno sa satanasnong propaganda nga nagsagup sa tawhanong kamaayo. Ang mga Kristohanon, tungud-niini, gidid-an bisan-hain sa paghigugma sa kalibutan (1 Juan 2:15–16) o sa pagpahiuyon sa kalibutan (Mga Taga-Roma 12:2). Sa pagkatinuud, gumikan kay si Kristo nakabuntog sa satanasnong cosmos (Juan 16:33), pinaagi sa Iyang istratehiyanhong kadaugan ibabaw sa krus, ang mga magtotoo makapildi usab sa kalibutan (1 Juan 5:4–5) ug “sa dikapugngang magbuntog pinaagi Kaniya kinsa mihigugma kanato” (Mga Taga-Roma 8:37). Ang mabalikong posisyon sa kamatuuran nagapabulag sa magtotoo sa kahimtang gikan sa kamaayo ug kadaotan aron nga ang pamunoan ni Satanas ug ang kinaiyang makasasala mabugto (Mga Taga-Roma 6:1–5). Ang Pulong sa Dios gidesinyo alang sa pagpukan sa daotan nga tawhanong panglantaw gikan sa kalibutan (1 Mga Taga-Corinto 1:20; 3:19) uban sa iyang tighulhog, ang yawa (1 Juan 2:14).

Si Pablo misukna niining relihiyoso nga mga Taga-Colosas. Ngano man nga sila mag-

74. Thieme, *Satanas ug Demonismo.*
75. Thieme, *Mga Dila.*
76. Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan*, 134–37; *Ang Integridad sa Dios*, 89, 91–92, 99–100.

puyo taliwala sa lunang sa legalismo kon sila maghuput na sa tanang pagsangkap nga gikinahanglan alang sa pagkinabuhi sulud sa espirituhanong kagawasan uban kang Kristo (Juan 8:32)? Ngano man sila padayon sa pagbalik ngadto sa kalibutanong mga tambal-sa-kalisdanan—ang taphaw nga mga gidili gikan sa asetisismo o legalismo? Tungud kay sila adunay usa ka tinuboy nga panahum sa ilaha mismong mga buhat! Sila midayeg-pag-ayo sa unsay *ilang* nabiyaan alang sa Dios!

Ang legalista nagatoo nga ang dayag nga mga aktibidad—"ayaw guniti, ayaw tilawi, ayaw hikapa"—mao ang paagi sa pagtuman sa mando sa pagbuntog sa kalibutan. Pagkakalibutanon—ang mga panahum, mga batasan, ug mga sistema sa panghunahuna sa tanan nga tawhanong panglantaw—usa ka kahimtang sa kaisipan ug mahimong mabuntog lamang pinaagi sa usa ka hustong panghunahuna ug sa usa ka panglantaw pinasikad sa doktrina sa Bibliya (2 Mga Taga-Corinto 10:4–5; Mga Taga-Filipos 2:5). Tulo ka gidili gikan sa Hudayismo maoy gisal-ot sa parentesis, taliwala sa Mga Taga-Colosas 2:20 ug 22*b*, alang sa paglarawan sa legalistang rebersiyonismo.

> "Ayaw guniti [*hapto*], ayaw tilawi [pagkaon], ayaw hikapa [*thiggano*]!" (nga tanan *magpasabut sa* mga butang [legalistang mga gidili] nga gitagana sa pagkahanaw uban ang paggamit). (Mga Taga-Colosas 2:21, 22*a*)

Ang aorist middle subjunctive gikan sa *hapto*, "paggunit," sa katibuk-an nagapasabut sa pagpakighilawas; apan dinhi kini gigamit dili sama sa usa ka pagdili sa pakighilawas-nga-diminyo kay sa usa ka mando aron sa paglikay-og-kaminyoon. Pipila sa mga nagkinabuhing-mahigpit magpalagpot gikan sa kaluwasan sa bisan-kinsa nga nahilambigit sa bisan-unsang matang sa pakighilawas bisan pa sulud o gawas sa kaminyoon. Pipila ka nagkinabuhing-mahigpit nga mga rebersiyonista dili makapahiuyon sa makihilawasnong-kalihukan sulud sa kaminyoon ingon nga lehitimo o nagkauyon diha sa Kristiyanismo. Kining natuis nga panahum sa hingpit nagabaliwala sa Kasulatan (Mga Taga-Efeso 5:31; Mga Hebreohanon 13:4).

"Ayaw tilawi" nagapasabut ngadto sa pagkaon nga gidili diin namugna diha sa pagdili sa piho nga mga pagkaon sulud sa Balaod ni Moses. Sa sangputanan ang pagdili natuis ngadto sa usa ka sistema sa mini-nga-pagkaespirituhanon. Ang ikatulong gidili—ang aorist active subjunctive gikan sa *thiggano*, nga nagakahulugan og "sa paghikap alang sa katuyoan sa paggamit og kapintas"—usa ka pagdili sa pagbuno. Ang legalista mituis niini nga pagdili sa pagbuno tungud sa pagsalikway sa bisan-unsang matang sa pagpatay. Apan ang pagpatay, sumala sa Kasulatan, maoy lehitimo ug sa hingpit gikinahanglan sa susamang panghitabo sa silot sa kamatayon gumikan sa mapintas nga mga krimen (Mga Taga-Roma 13:4) o sa pagpanalipod sa kasundalohan sa usa ka nasod (Nehemiah 4:7–18).[77] Kadtong kinsa magsunud niini nga mga sayup-nga-pagsabut magdailos paingon sa rebersiyonismo, ug magpaluya sa mga balaod sa katukuran nga magprotekta sa usa ka nasod gikan sa sulud ug sa gawas.

> Kini ang mga butang nga adunay, aron masiguro, panagway sa kaalam diha sa

77. Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalonhong Kadaugan*, 27–50.

> kinaugalingong rilihiyon ug kinaugalingong-pagpaubus ug estriktong paggawi sa lawas [mahigpit nga asetisismo], *apan maoy* walay katakus batok sa unud-nong [kinaiyang makasasala] pagpatuyang. (Mga Taga-Colosas 2:23)

Ang mga gidili mahimong usa ka mini nga sistema sa espirituwalidad diin gipakaingon nga kaalam. Duha ka natad sa ekspresyon maoy gihisgutan: legalistang mga reglamento, o "kinaugalingong rilihiyon," ug mini-nga-kamapaubsanon, usahay makit-an pinaagi sa usa ka hingpit nga pagpasagad sa lawas. Apan sa dihang ang mga legalista o mga nagkinabuhing-mahigpit mabutang sa pagsulay, sila mapakyas sa pagsugakod sa tentasyon gikan sa kinaiyang makasasala. Ilalum sa kalisud kini nga mga magtotoo magpahinunut dayon ngadto sa dinugtongdugtong nga pagkaarogante tungud sa mga sala.

Kapitulo Siyete

PAGKAAROGANTE DIHA SA REBERSIYONISMO

KON ANG USA KA MAGTOTOO KINAUGALINGON-ANG-KAMATARONG ug hakog, siya arogante. Siya nagaingon nga ang plano sa Dios matuman o mapakyas pinasikad sa iyang mga buhat imbis nga sa grasya sa Dios. Gumikan sa iyang mapagarbohong pagtantiya sa iyang-kaugalingon, siya nagadahum sa iyang kamaako-akohon nga gawasnon gikan sa bisan-unsa nga masalaypong kahulugan. Kini maoy tinagong pagkaarogante, nga dinha sa tanang myembro sa harianong pamilya maoy usa ka lisud-buntugon nga babag sulud sa Kristohanong kinabuhi.

Sa unsang-paagiha ikaw makaila kon sad-an ka ba o dili sa tinagong pagkaarogante? Obserbari imong-kaugalingon taliwala sa kalisdanan! Ang pagkaarogante dili gayud usa ka talagsaon nga sala. Tanan nga mga sala sa panghunahuna magsangpot sa hinugpong, gisugdan sa pagkaarogante. Ubus sa normal nga mga kahimtang ang pagkaarogante malagmit dili mailhan, apan ubus sa tensiyon ang pagkaarogante nagapakita sa iyang-kaugalingon pinaagi sa pipila ka nahisibo nga sala, bisan-hain sa pangisip, binaba, dayag, o usa ka hugpong gikan sa tulo. Ang pagkaarogante makabarog lamang nga nag-inusara kon ang tawo dili ubus sa kabug-at; apan kon ang pagkaarogante maipit, nagatungha ang pangabubho, katalawan, kalooy-sa-kaugalingon, kamapahimaslon, katalamayon, pagdaot-sa-dungog, panglibak, panimalus, kahadlok, pagkamapait, kasilag, kasuko. Ang pagka-arogante ug ang iyang mga katugbang mao ang duha ka kilid sa mao rang sensilyo nga magbalibali: Kon ikaw mahilig nga mangabubho, ikaw arogante; kon ikaw arogante, ikaw mopakita og kaabubhoan.

Ang tanang rebersiyonista arogante. Kon ikaw magdahum nga ang imong mga prayoridad mag-una ngadto sa mga prayoridad sa Dios, ikaw arogante. Ang kinamaayohang plano sa Dios alang sa imong kinabuhi nahasentro diha sa doktrina. Kon ikaw magpahiluna sa bisan-unsang-butang una sa doktrina, ikaw adunay sayup nga prayoridad ug busa, sulud sa tinagong pagkaarogante. Pila ka mga magtotoo kaha kinsa maghunahuna nga sila mawad-an sa ilang kaluwasan pinaagi sa paghimo sa usa ka sala ang magkonsiderar sa ilang-kaugalingon nga arogante? Hinoon bugtong ang hinugpong nga pagkaarogante nagadahum

nga ikaw makahimo sa usa ka personal nga sala diin dako pa kay sa waykatapusang seguridad nga plano sa Dios. Pila ka mga Karismatik kaha, kinsa mag-isip sa pagsultig dimasabtang pinulongan nga mas importante pa kay sa doktrina, moangkon nga sila arogante? Sa pagkatinuud sila ubus sa naghingapin nga pagdayeg sa kaugalingon.

Ang magtotoo kinsa nagapaila nga siya nakakab-ot sa unsay dimahimo sa laing magtotoo, nga siya nakabaton og usa ka talagsaon nga espirituhanong kasinatian, o nga siya labaw pa kamahinungdanon kay ni bisan-kinsa maoy sulud sa tinagong pagkaarogante. Kadaghanan sa mga Kristiyanos gipulihan ang lunsay nga pagtulon-an sa doktrina sa Bibliya pinaagi sa mga programa, emosyonalismo, ug mga buhat, mao nga ang mga magtotoo sa kasimbahanan karong-panahona manghinambog mahitungud sa ilang mga kalampusan alang sa Dios. Sila arogante bahin sa gidaghanon sa mga bersikulo sa Kasulatan nga sila nakamemorya, sa gidaghanon sa katawhan kang kinsa sila nakasaksi, sa pagpahinungud nga sila nakabuhat, ug sa lain pang krayterya nga maglangkub sa mini-nga-pagkaespirituhanon.

Daghang yugto sulud sa Bibliya nga magpadayag sa prinsipyo sa 'kabahin ug katugbang' labot sa pagkaarogante. Atong hisgotan ang pipila.

> Kon si bisan-kinsang tawo nagapasiugda og usa ka lahi [mini] nga doktrina, ug wala mahiuyon diha sa maayong mga pulong, kadtong [mga doktrina] gikan sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ug diha sa doktrina nga nahisubay sa kamatarong [labawng-grasya nga kinabuhi], siya mapahitas-on [tinagong pagkaarogante], *ug* wala gayuy nasabtan; apan siya adunay usa ka dautong kaikag diha sa kontrobersiyal nga mga pangutana ug mga panaglalis mahitungud sa mga pulong, gumikan niini magtumaw ang kasina, panag-away, masakit nga sinultihan, daotang mga katahap, ug wayhunong nga panagsumpaki tali sa kalakin-an nga mangil-ad og hunahuna [natuis gumikan sa rebersiyonismo] ug hinikawan sa kamatuuran [pagkapalong sa kalag, naghugpong nga ulat]. (1 Timoteo 6:3–5*a*)

Ang mga magtotoo sulud sa rebersiyonismo dili mouyon diha sa maayong doktrina; sa tukma maoy hinungdan nga sila nasulud sa rebersiyonismo. Kon wala ang divine nga panglantaw, sila sa dikalikayan maligas ngadto sa tinagong pagkaarogante. Ang aroganteng magtotoo nagahunahuna nga siya makalungtad nga wala ang adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon nga gisangkap sa Dios o nga siya maykatakus sa pagpakaon sa iyang-kaugalingon nga walay usa ka pastor-magtutudlo. Ilalum niining nipis nga sapaw sa pagpaaron-ingnon nagapahipi ang nagkalainlain nga mga sala hunahuna. Sa higayon nga kining natago nga mga antagonismo mapagawas, sila mahimong binaba o dayag nga mga sala. Ang pagkaarogante sa rebersiyonista karon naladlad gumikan sa pagtumaw niining mga katugbang; siya nagapanimalus batok kang bisan-kinsa nga nagatanyag og usa ka hulga ngadto sa iyang tinumotumo nga handuragway-sa-kaugalingon pinaagi sa pagbutangbutang, pagdaot-sa-dungog, paglibak, paghukum, pagpanimalus.

> Kay ang kalakin-an mahimong mga mahigugmaon sa kaugalingon, mga mahigugmaon sa kuwarta [natuis nga sukdanan sa barahanong-pamatasan], mapahitas-on, arogante, mga bugalbugalon, masinupakon sa mga ginikanan, dimapasalamaton, mapasipad-on. (2 Timoteo 3:2)

Ang aroganteng tawo mopakita og nagkadaiyang katugbang nga mga sala diha sa nagkadaiyang mga higayon isip reaksiyon sa nagkadaiyang mga hagit ngadto sa iyang mapagarbohong opinyon mahitungud sa iyang-kaugalingon. Ang presyur sa pagkaarogante nagapahimo sa usa ka sala sa pagpasanap, ug ang iyang katugbang mapaila: Ang usa ka sala sa panghunahuna sa kasilag nagahatag dalan sa kasuko, panglimbong, o dayag nga pagsukol. Ang pagkaarogante sa kanunay usa ka nagtampo nga hinungdan ngadto sa pagkadili-matumanon ug rebelyon. Ang balatian dili limitado ngadto sa mga hingkod. Unsay nasugdan ingon nga usa ka walay-pagtahod sa gamayng-bata alang sa mga ginikanan, malagmit sa ulahing-panahon mosaka ngadto sa pagkadili-matumanon sa tanang awtoridad ug sa magub-anong paggamit sa druga ug ilimnong-makahubog.

Gumikan kay ang pagdayeg usa ka parte sa kapasidad alang sa kinabuhi, ang usa ka aroganteng tawo, kulang sa duha, maoy "dimapasalamaton." Ang usa ka dimapasalamatong tawo waypaghunahuna, waykalooy, gani mabangis niadtong anaa sa iyang palibot. "Mapasipad-on," ang pagsalikway sa doktrina, ang hinungdan sa kakulang sa pagdayeg.

Ang mga gumonhap, mga katugbang sa pagkaarogante, maoy mga kakulian ngadto sa normal nga kalihukan sa kinabuhi. Ang mga gumonhap magpasangit sa usa ka tawo diha sa subhetibo, sensitibo-kaayo, ug makikaugalingon nga panghunahuna—tanang matang sa "ako usa ka biktima" nga panghunahuna. Ang tawo nga may mga gumonhap nagapasangil ngadto sa uban tungud sa iyang personal nga mga sala ug mga kakulangon. Sa dihang ang pagkaarogante mapailalum sa kalisud kini nga mga gumonhap o mga depekto sa karakter manggawas isip usa ka abnormal nga katagbawan sa kaugalingon og inubanan sa usa ka hingpit nga dipagkahimuut diha sa uban. Kon ang usa ka maydepekto nga magtotoo nagasinati og presyur gikan sa usa ka mensahe sa pastor, siya nagasuki ug nagasalikway sa doktrina nga gitudlo. Ang gumonhap nagapahimo sa aroganteng magtotoo sa paghagit sa pastor ug sa pagsupak sa mensahe pinasikad sa sayup, gihunahuna-daan nga mga panahum ug sa walay pag-ila alang sa tinuud nga exegesis sa Kasulatan.

Ang kasulbaran alang sa pagpanagana gumikan sa pagkaarogante ug sa iyang mga katugbang mao sa kanunay ang positibong kabubut-on ngadto sa doktrina sa Bibliya. Ang kamapaubsanon sa pagkamatudloan nagaputus sa kalag batok sa wayhinungdan nga kamapahitas-on ug tinagong pagkaarogante.

> Unya Siya nagaabli sa mga dalunggan sa kalakin-an [paggamit sa GAP],
> Ug nagaselyo sa ilang instruksiyon [doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag],
> Nga Siya unta maghiklin sa tawo *gikan sa iyang* paagi,
> Ug magpahilayo sa tawo gikan sa kamapahitas-on. (Job 33:16–17)

Kapitulo Otso

PAGKABAWI GIKAN SA REBERSIYONISMO

REBERSIYONISMO SULUD SA EPHESUS

ANG MGA TAGA-EFESO KAPITULO KWATRO MAOY USA KA SANGLITANAN sa rebersiyonismo: ang mga bersikulo 1–16 maghulagway sa harianong pamilya nga nagpanaw paingon sa labawng-grasya; ang mga bersikulo 17–19 maghulagway niining mao rang mga magtotoo nga nagpanaw paingon sa rebersiyonismo; ug ang mga bersikulo 20–32 magtudlo sa pagkabawi pagbalik. Ang atong pagtoon mopokus diha sa mga bersikulo 17–24, diin si Pablo nagapahimangno sa huyang nga mga magtotoo sulud sa Taga-Efeso nga simbahan. Ang negatibong mga magtotoo sa Ephesus ug sa tanang-bahin sa Romanhong probinsiya sa Asya nasulud sa rebersiyonistang pagkatiurok—usa ka kahimtang nga maoy tukmang resulta gikan sa ilaha mismong masinupakon nga batasan ngadto sa Pulong sa Dios ug sa pagkamasupilon ngadto sa ilaha nga Harianong Pangulong Pari, Jesu-Kristo. Ang ilang pagsalikway sa doktrina—ang "hunahuna [panghunahuna] ni Kristo" (1 Mga Taga-Corinto 2:16)—maoy sama ra sa pagdumili sa awtoridad ni Kristo. Sila wala gayuy ikapamalibad sa atubangan sa Ginoo.

> Niini ako magsulti [*lego*] busa, ug magdason uban [*marturomai*, maghimo sa usa ka mapahimug-atong pagmando] sa Ginoo, nga kamo dili na magkinabuhi sama sa mga Hentil [mga dimagtotoo] usab magkinabuhi, diha sa kakawang [lunang-haw-ang] sa ilang hunahuna. (Mga Taga-Efeso 4:17)

Ang madayagong pulingan nga, "niini," nagakabig og pagtagad ngadto sa mensahe ni Pablo mahitungud sa grabeng problema sa apostasiya ug rebersiyonismo sa Ephesus. Ang paggamit sa punglihok nga *lego*, "magsulti" o "magpatin-aw," uban sa *marturomai*, "magdason uban" o "magpamatuud" nagapalig-on sa pasidaan pinaagi sa paggamit og usa ka mapahimug-atong pagmando alang niini nga mga magtotoo sa "dili na magkinabuhi"

subay sa barahan sa kinabuhi sa “mga Hentil”—usa ka teknikal nga termino alang sa mga dimagtotoo. Si Pablo nan nagapamatuud sa tinubdan sa iyang pasidaan ug nagakompirmar sa iyang apostolikanhong awtoridad pinaagi sa pulongan nga, “uban sa [pinaagi sa] Ginoo.” Ang mga magtotoo sulud sa rebersiyonismo dali nga maimpluwensiyahan sa mga dimagtotoo nga anaa sa ilang palibot. Busa ang pasidaan, “ayaw pagkinabuhi sulud sa rebersiyonismo ug pagsunud sa daotang ehemplo gikan sa mga dimagtotoo.”

“Diha sa kahaw-ang [*mataiotes*] sa ilang hunahuna” nagatumbok sa hugna sa rebersiyonismo nga ilang naabut. *Mataiotes*, ang lunang-haw-ang sulud sa kalag, nagahigup sa mini nga mga doktrina [daotan] paingon sa *nous*, nga sa naandan nagapasabut ngadto sa walang lingin-nga-kabahin, hinoon dinhi nga konteksto kini nagaaplay pulos sa wala ug sa too nga mga linging-kabahin sa mentalidad sa kalag.

> Karon nangitngitan diha sa ilang panabut [pagkapalong sa kalag], wamalakip [*apallotrioo*] gikan sa kinabuhi [*zoe*] sa Dios [labawng-grasya], tungud sa pagkaignorante [sa doktrina] nga anaa kanila, tungud sa kagahi [*porosis*, naghugpong nga ulat] sa ilang kasingkasing [toong lingin-nga-kabahin]. (Mga Taga-Efeso 4:18)

Ang perfect passive participle sa (*skotizo*), “nangitngitan,” gisundan sa present active participle sa (*eimi*), “karon,” maoy usa ka perfect periphrastic og kahulugan nga sa literal, “sa pagkamangitngit.” Ang periphrasis sa kusganong nagapahayag sa kamalahutayon sa hilabihan sa kahimtang sa pagkapalong sa kalag.[78] Ang intensive perfect tense nagapaila nga unum sa mga hugna sa rebersiyonismo nahitabo na, samtang ang ikapito ug ikawalo nga mga hugna naglihok niining-panahona. Gikan sa ilaha mismong kaugalingong pagbuut, ang mga Taga-Efeso nga mga magtotoo mihimo sa kalihukan sa punglihok (active voice) ug, isip usa ka resulta, nakadawat (passive voice) sa kangitngit nga nagsangko sa naghugpong nga ulat.

Ang Griyegong pulong nga (*dianoia*), “panabut” o “panghunahuna,” nagakompirmar nga kini nga kangitngit anaa sa walang lingin-nga-kabahin. Diha sa *Kittel’s Theological Dictionary*, si Behm nagaingon nga ang *dianoia* mahimong gamiton isip usa ka puli alang sa *nous.*[79] Siya dugang nagapatin-aw sa kahulugan sa *dianoia* mahitungud sa panghunahuna ingon nga usa ka kalihukan: “ang aktibidad sa panghunahuna, ang abilidad sa pagsabut, usa ka paagi sa panghunahuna.” Kon ang usa ka magtotoo nagahunahuna lamang pinaagi sa iyang walang lingin-nga-kabahin, ang iyang panghunahuna mahugawan, *noema*—2 Mga Taga-Corinto 3:14; 4:4; 11:3 ug siya mamahimong subhetibo. Ang ilang mangitngit nga panghunahuna sa haom nagahulagway sa pagkapalong sa doktrina sulud sa kalag.

Tungud kay ang doktrina sa Bibliya napalagpot gikan sa proseso sa paghunahuna, ang mentalidad sa kalag mabuksan alang sa apostata nga doktrina, sayup nga krayterya, hiwi nga mga sumbanan ug mga sukaranan. Kining hilabihan nga pagkahugno diha sa espirituhanong kinabuhi gihulagway pinaagi sa pulongan nga, “wamalakip gikan sa kinabuhi

78. F. Blass ug A. Debrunner, *A Greek Grammar of the New Testament and Other Early Christian Literature*, trans. Robert W. Funk (Chicago: The University of Chicago Press, 1961), 179.
79. Johannes Behm, “διάνοια” diha sa *Theological Dictionary of the New Testament*, 4:963.

sa Dios tungud sa pagkaignorante."

Ang magtotoo kansang panghunahuna nahimong mangitngit sa dikalikayan "mapahilayo" (*apallotrioo*) gikan sa Dios. Gigamit lamang sa makatulo ka higayon diha sa Kasulatan (Mga Taga-Efeso 2:12; 4:18; Mga Taga-Colosas 1:21), ang *apallotrioo* nagatumbok nga kini posible alang sa usa ka magtotoo sa pagpuyo sa iyang tibuuk kinabuhi nga "wamalakip" gikan sa pagbuut ug plano sa Dios. Maingon nga ang dimagtotoo "wamalakip" gikan sa bisan-unsang paglaum o kalambigitan diha sa Dios (Mga Taga-Efeso 2:12; Mga Taga-Colosas 1:21) gumikan sa pagsalikway kang Kristo isip Manluluwas, busa ang magtotoo kinsa nagasalikway sa doktrina sa Bibliya maoy wamalakip gikan sa maayo-kaayo nga labawng-grasyang kinabuhi nga gidesinyo alang kaniya human sa kaluwasan (Mga Taga-Efeso 4:18).

"Ang *zoe* sa Dios," labawng-grasya, nagapasabut og usa ka konsepto sa "kinabuhi" nga maylabot sa doktrina sa Bibliya. Dinhi nga yugto ang kinabuhi gidugtong ngadto sa espirituhanong pagtubo nga ang Dios nagasangkap alang sa mga magtotoo pinaagi sa doktrina. Matngoni nga ang pagkabulag gikan niini nga espirituhanong kinabuhi dili sangputanan sa bisan-unsang dinaotang-lihok o sala kundili resulta sa "pagkaignorante" sa doktrina. Ang (*agnoia*), "walay kahibalo," mao ang hinungdan sa kapakyasan diha sa Kristohanong kinabuhi. Ang pagkaignorante sa doktrina sa dikalikayan nagasangko ngadto sa malapasong mga panghunahuna nga naglakip sa: pagkasubhetibo, pagkasensitibo-kaayo, "pagkawala sa paglaum" (Mga Hebreohanon 12:3), kahigawad, pagkawalay-kalipay, usa ka kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, pagkaulipon ngadto sa mga detalye sa kinabuhi. Pagkahingpit nga pagkahulagway sa usa ka magtotoo nga nag-antos gumikan sa pagkapalong sa kalag! Wala gayuy lehitimong pamalibad alang sa pagkaignorante sa doktrina. Pinaagi sa pagsangkap sa GAP, ang Dios miandam sa tanang gikinahanglan sa paghimo sa doktrina nga maangkon ug sayon sa pagtuhup. Ang magtotoo nagahatag sa positibong kabubut-on samtang ang Dios nagasangkap sa espirituhanong IQ pinaagi sa pagpuno sa Balaang Espiritu.

Kon ang problema sa pagkapalong sa kalag nagagumikan sa pagkaignorante sa doktrina sa Bibliya, nan sa wayduhaduha, ang kasulbaran anaa sa pagkahibalo sa doktrina. Sa pagsangpot gikan sa pagkaignorante ngadto sa pagkahibalo nagakinahanglan og usa ka proseso nga makaplagan diha sa usa ka Griyegong punglihok nga maylabot sa *agnoia*: ang (*metanoeo*) ug ang iyang kaamgid nga (*metanoia*). Sa naandan gihubad og "paghinulsul," kini nga pulong sa pagkatinuud nagapasabut og usa ka pag-usab sa panghunahuna alang sa doktrina nga nagaresulta diha sa pagbalik sa proseso sa GAP. Sa pagbawi gikan sa bisan-asa sa walo ka hugna sa rebersiyonismo, ang magtotoo kinahanglan mag-usab sa iyang hunahuna bahin sa kamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya diha sa iyang kinabuhi. Walay emosyonal, sa makausa lamang nga desisyon ang paigo. Ang usa ka matuud nga pag-usab sa hunahuna nagakinahanglan og usa ka waybugto nga serye sa positibong mga desisyon alang sa pagpasulud sa doktrina bisan pa sa mga distraksiyon, mga babag, o nagsaka nga mga kabug-at (Mga Taga-Efeso 3:16–21; 4:11–16; Mga Hebreohanon 6:1–6).

Kon ang divine nga mga pasidaan sa binalikbalik gibaliwala, kon walay pag-usab sa hunahuna nga mahitabo ug kon ang pagkapalong sa kalag nagapadayon, sunud-niana ang toong lingin-nga-kabahin mapiangan gumikan sa malimbungong pag-uswag sa naghugpong nga ulat. Busa, ang katapusang pulongan sa Mga Taga-Efeso 4:18, "tungud sa kagahi sa ilang kasingkasing," nagahulagway sa binayloay nga kalihukan tali sa kagahi sa kasingkasing

ug sa pagkapalong sa kalag. *Porosis*, nagakahulugan og "kagahi" ug nagarepresentar sa makaparalisar nga paglambo sa naghugpong nga ulat sulud sa toong lingin-nga-kabahin.

Ang pagkaguba sa kalag, binuhat sa negatibong kabubut-on, pagkapalong, ug naghugpong nga ulat, makita diha sa sunud nga bersikulo.

> Ug sila [mga rebersiyonista], sa pagkahimong matig-a [*apalgeo*, nga may naghugpong nga ulat], mitugyan sa ilang-kaugalingon ngadto [mibudhi sa ilang-kaugalingon] sa pagkamaulagon [*aselgeia*, makihilawasnong kahilayan], alang sa pagbuhat sa tanang matang sa pagkamahugaw [imoralidad] uban sa pagkahakog [*pleonexia*, dimatagbaw nga kaibog, mikusog nga kataranta sa pagpangita alang sa kalipay]. (Mga Taga-Efeso 4:19)

Kon anaa sa kahimtang sa pagkamatig-a (*apalgeo*) ug nagkulang sa bisan-unsang pagkasensitibo ngadto sa pagbuut sa Dios, ang rebersiyonista nagapaunlod ngadto sa pinalabing hilig sa iyang kinaiyang makasasala nga niining-tungura nagkontrolar sa iyang kinabuhi. Siya malagmit nga sad-an sa tinagong pagkaarogante inubanan sa pagbutangbutang ug pagpasipala, ingon sa gipaila nila Hymenaeus ug Alexander (1 Timoteo 1:19–20; 2 Timoteo 2:17; 4:14). Siya lagmit magsubay sa rota diha sa kinatas-ang legalismo (1 Timoteo 4:3). O siya lagmit magpatulin sa iyang pagpangita alang sa kalipay, sama sa atong konteksto, ug magtugyan sa iyang-kaugalingon ngadto sa usa ka kinabuhi sa pagkamaulagon ug antinomiyanismo.

Sulud niining mikusog nga hugna ang hinanaling pag-asdang alang sa kalipay mamahimong usa ka pagbudhi-sa-kaugalingon. Ang suludnong kagul-anan nagaagni sa pagtinguha alang sa makitang pangpagana, gitawag dinhi nga bersikulo og "pagkamaulagon." Ang *aselgeia* nagalakip sa tanang matang sa pakighilawas-bisan-kinsa.

Kon ang usa ka rebersiyonista kansang kalag natig-a gumikan sa naghugpong nga ulat nagaatubang og usa ka mabatukong pasikaran sama sa kahigawad, ang bisan-unsang makihilawasnong aktibidad sa dikalikayan nga gamiton isip usa ka matang sa sublimasyon. Ang pagkighilawas-bisan-kinsa o makihilawasnong kangil-ad nagatigum og daghang naghugpong nga ulat. Kon ang pagpakighilawas mapakyas sa paghatag og katagbawan nga diin kini gidesinyo sa tukma, ang rebersiyonista uban sa mikusog nga kahigawad lagmit magdangup sa uban nga mga matang sa paglighot-sa-kamatuuran, sama sa ilimnong-makahubog, druga, o bisan pa sa labing desperado kaayo—paghikog.

"Ang pagbuhat sa tanang matang sa pagkamahugaw" nagapasabut ngadto sa imoralidad ug nagakahulugan sa tanang klase sa pangisip ug sa makitang pagpatuyang. Ang pagdugang sa *pleonexia*, "uban sa pagkahakog," nagapasabut sa kaibog nga dili gayud matagbaw diha sa waykapuslanan nga pagpangita sa kalingawan.

Ang Mga Taga-Efeso 4:17–19 nagahulagway sa baslanay-nga-lihok tali sa mga hugna sa rebersiyonismo. Ang naghugpong nga ulat ug pagkapalong sa kalag magpakusog sa negatibong kabubut-on, kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, ug sa sindroma sa reaksiyon. Sa pagpalingkawas sa kaugalingon gikan niining labirinto sa espirituhanong anarkiya maoy malisud, apan ang Pulong sa Dios dili gayud magtanyag og usa ka masulubong sitwasyon nga wala nagtanyag og usa ka positibong kasulbaran. Ang sunud nga upat ka bersikulo maglatid sa mga rekisito alang sa pagbawi gikan sa rebersiyonismo.

Pagkat-on sa Doktrina

Ang remedyo sa bisan-unsang espirituhanon nga problema makaplagan gayud diha sa Pulong sa Dios; tungud-niini, ang pagkat-on sa doktrina maoy labing-mahinungdanon isip tubag sa rebersiyonismo.

> Apan kamo [mga myembro sa harianong pamilya sa Dios, Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo] wala makat-on [*manthano*] kang Kristo niining paagiha. (Mga Taga-Efeso 4:20)

Ang conjunctive particle nga (*de*), gihubad og "apan," nagahimo sa usa ka panagtangdi tali sa ilahang makita nga kahimtang sa rebersiyonismo ug sa nag-inusarang alternatibo—ang kalihukan sa GAP. Ang mga myembro sa harianong pamilya sa Dios kinahanglang disiplinado-sa-kaugalingon diha sa makanunayong pagpasulud sa doktrina sa Bibliya aron sila sa wayhunong nga nag-uswag bisan-hain sa labawng-grasya o kinalabwang-grasya. Si Pablo nagagamit sa punglihok nga *manthano* alang sa paglambigit sa proseso sa pagkat-on diha sa kategorikal nga pagpanudlo gikan sa usa ka pastor—ang tinugyanan sa Ginoo diha sa pagtudlo sa paggamit sa GAP. *Manthano* maoy usa ka teknikal nga termino alang sa pagtoon sa Kasulatan.

Ang accusative case sa laktod nga hingtungdan (*Christos*), og giparisan sa definite article nga (*ho*), maoy sa literal "si Kristo," ug maykalabutan ang tanang doktrina sa Bibliya ngadto Kaniya. Siya mipahimutang dili lamang sa sistema diin ang doktrina gikasangyaw kundili sa sulud usab sa doktrina nga itudlo.

> Kon gani kamo nakadungog Kaniya ug natudloan [*didasko*] bahin Kaniya, maingon nga ang kamatuuran [*aletheia*, doktrina] anaa kang Jesus. (Mga Taga-Efeso 4:21)

Samtang ang bersikulo 20 nagatutok diha sa magsasangyaw, ang bersikulo 21 nagapatumong sa atong pagtagad ngadto sa estudyante. Ang aorist passive indicative sa punglihok nga *didasko* nagakompirmar nga ang mga magtotoo sa Ephesus natudloan kaniadto. Ang *didasko* ug *manthano* maoy mga katimbang nga maglakip sa tibuuk sistema sa bibliyanhong pagtudlo. Ang *manthano* nagakahulugan og pagkat-on ubus sa may-awtoridad, kategorikal nga pagpanudlo; ang *didasko* nagapasabut sa pagsangyaw pinaagi sa monologo gikan sa pastor-magtutudlo ngadto sa usa ka grupo ubus sa estrikto nga akademikong disiplina sulud sa klasrom sa lokal nga simbahan. Ang mga magtotoo mamati kang Kristo pinaagi sa napuno-sa-Espiritu nga pagpalandong diha sa panagtapok sa lokal nga simbahan. Ang sistema sa GAP mao ang paagi diin si Kristo nagasangyaw sa absolutong "kamatuuran" ngadto sa magtotoong-pari sulud sa harianong pamilya sa Dios.

Ang pulongan, "maingon nga ang kamatuuran [*aletheia*] anaa kang Jesus," sa ingon-usab nagadeklarar nga ang doktrina sa Bibliya maoy iyang tinubdan si Kristo ug mao ang mismong panghunahuna ni Kristo. Kon ang Taga-Efeso nga mga rebersiyonista magtangtang sa naghugpong nga ulat diin nagabalikis sa ilang mga kalag, sila kinahanglan maghimo sa doktrina nga nag-unang prayoridad pinaagi sa pagpahimutang sa ilang-kaugalingon balik ilalum sa *manthano* ug *didasko.*

Rebound

> Aron, mahitungud sa inyong kanhi paagi sa kinabuhi [rebersiyonismo], kamo magsalikway [*apotithemi*] [pinaagi sa rebound] sa karaang tawo [*ton palaion anthropon*, ang kinaiyang makasasala], nga nahugawan [daotan] pinasubay sa mga kaibog gikan sa limbong [rebersiyonismo]. (Mga Taga-Efeso 4:22)

Nag-agad diha sa konteksto, ang "kanhi paagi sa kinabuhi" mahimong magpasabut ngadto sa sumbanan sa pamatasan nga kasagaran bisan-hain sa usa ka magtotoo o sa usa ka dimagtotoo. Niining hitaboa kini nagahulagway sa mga magtotoo nga sulud sa karnalidad o sulud sa rebersiyonismo. Ang nagkadugay nga negatibong kabubut-on ug karnalidad magsangko diha sa hinapos nga mga hugna sa rebersiyonismo, usa ka kahimtang diin ang mga magtotoo makalingkawas lamang pinaagi sa paggamit og *una* sa rebound.

Ang aorist middle infinitive sa linangkub nga punglihok sa *apotithemi*, "magsalikway" maoy gigamit diha sa mapasumbingayong kahulugan sa pagpalingkawas sa imong-kaugalingon gikan sa usa-ka-butang nga salawayon. Unsa ang magtotoo nga magpalingkawas gayud sa iyang-kaugalingon mao kanang makadaot nga tigtuis sa kalag, gihinganlan diha sa sunud nga pulongan ingon nga *ton palaion anthropon*, "ang karaang tawo" o kinaiyang makasasala.

Ingon nga usa sa mga ngalan alang sa kinaiyang makasasala, ang termino nga "karaang tawo" nagadugtong sa karnalidad diha sa iyang karaan nga gigikanan sa Pagkalaglag ni Adan. Sa hingpit ang kadunot ug kadaotan, ang kinaiyang makasasala nagadala sa kalainlaing-dagway sa sundanan sa kaibog nga mahimong usa ka tinubdan sa daotang pangpadasig kon ang kinaiyang makasasala nagakontrolar sa kalag (Mga Taga-Efeso 2:3). Kini nga mga kaibog magkutay gikan sa pag-uyon ug gahum nga mga kaibog ngadto sa makihilawasnon ug materyalismo nga mga kaibog ug natagik sulud sa matag hugna sa rebersiyonismo nga gitawag dinhi nga bersikulo og "ang mga kaibog gikan sa limbong."

Sa dili pa ang Balaang Espiritu makagahum sa espirituhanong kinabuhi ug ang pagpasulud sa doktrina makasugod-pag-usab, ang kinaiyang makasasala kinahanglan mapailalum sa pagkontrolar (Mga Taga-Roma 8:7–8). Samtang ang kinaiyang makasasala dili gayud mapapha niining kinabuhia, ang iyang pagkontrolar diha-dayon mahunong pinaagi sa rebound. Ang rebound nagapaandar sa makinarya sa GAP. Ang makanunayong paglihok sa GAP nagasangkap sa magtotoo sa pagkamabinantayon sa paggamit og rebound sa diha nga kini gikinahanglan. Ang constative aorist tense sa *apotithemi* nagatipon ngadto sa nahiusang katibuk-an sa matag buhat sa pagrebound uban sa paggamit sa GAP diin kita magbawi gikan sa rebersiyonismo.

Padayon sa GAP

> Ug nga kamo mabag-o [*ananeoo*] pinaagi sa [gumikan sa kalihukan sa] espiritu [*to pneumati*] [pinaagi sa] gikan sa inyong hunahuna [*nous*]. (Mga Taga-Efeso 4:23)

Ang nagpadayon-pagbalik nga kagamitan sa partikulo nga *de*, "ug," nagatumbok og usa ka lohikal nga pag-uswag paingon sa pagkabawi gikan sa rebersiyonistang pagkaut-ut nga

gilatid diha sa nag-unang bersikulo. Ang present passive infinitive sa *ananeoo*, usa ka divine nga sugo aron "mabag-o," maoy usa ka tendential present tense, usa ka lihok nga padulong na himoon, apan wala pa mahitabo. Kon ang "karaang tawo" mapailalum sa pagkontrolar pinaagi sa rebound, ang sunud nga lakang mao ang pagpabalik sa kalihukan sa GAP.

Ang passive voice sa *ananeoo* nagarepresentar sa sabdyek—mga magtotoo—nga nakatuman gumikan sa duha ka ahente. Unang ahente mao ang *to pneumati*, "espiritu," usa ka pungan diha sa instrumental case nga nagapahayag og gahum, Dios nga Balaang Espiritu. Kita magdawat og pagpahiuli pinaagi sa gahum sa Balaang Espiritu kinsa nagapalihok sa mekanika sa GAP. Ikaduhang ahente mao ang *nous*, usa ka ablative of means, gigamit sa pagpahayag og "panghunahuna" gikan sa nametabolisar nga doktrina. Ang "hunahuna" mao ang galamhan sa panghunahuna, ang tinubdan ug ang kahimanan diin ang magtotoo nagapabuhi sa kalihukan sa GAP.

Pagtukod-pag-usab sa Estraktura sa Pagtulon-an sa Kalag

> Ug isul-ub [*enduo*] ang bag-ong [*kainos*] pagkatawo, [ang bag-ong-matang nga tawo, ang Estraktura sa Pagtulon-an sa kalag], nga diha *sa pagkasama sa* [sumala sa sukaranan sa] Dios namugna pinaagi sa [sa espera sa] pagkamatarong [*dikaiosune*] ug pagkabalaan [gikan] sa kamatuuran [doktrina]. (Mga Taga-Efeso 4:24)

Tulo ka infinitive diha sa Mga Taga-Efeso 4:22–24 ang maghulagway sa proseso sa pagtunaw sa naghugpong nga ulat sulud sa kalag bahin sa pagkabawi pagbalik:

1. ang aorist middle infinitive sa *apotithemi* diha sa bersikulo 22—"sa pagsalikway" sa kinaiyang makasasala pinaagi sa rebound teknik;
2. ang present passive infinitive sa *ananeoo* diha sa bersikulo 23—"sa pagbag-o" sa hunahuna pinaagi sa paglihok sa makanunayon ubus sa GAP;
3. ang aorist middle infinitive sa *enduo* diha sa bersikulo 24—"sa pagsul-ub" sa bag-ong pagkatawo pinaagi sa pagtukod-pag-usab sa Estraktura sa Pagtulon-an sulud sa kalag.

Sa pagtangdi sa *apotithemi*, "sa pagpapahawa" sa karaang tawo, ang *enduo* nagakahulugan og "sa pagsul-ub," o sa literal, "sa pagsinina sa imong-kaugalingon" sa bag-ong pagkatawo. Ang pungway nga *kainos* maoy "bag-o" diha sa matang imbis nga punto sa panahon ug kon nagkoto-sa-kahulugan sa pungan nga *anthropos*, "tawo," nagatumbok nga ang tinuud nga pagkatawo nahimutang sulud sa kalag. Sa sangputanan, aron mahimong usa ka bag-ong tawo kinahanglan adunay usa ka pagkabalhin sa sulud, sumala sa sukaranan sa Dios. Pinaagi sa GAP, ang kahapsay nahikyad gikan sa kaguliyang sa rebersiyonismo ug ang kalag makasugod sa proseso sa pagtukod-pag-usab. Ang doktrina nagamugna o nagatukod-pagbalik sa Estraktura sa Pagtulon-an samtang ang kalihukan sa GAP nagalambo sulud sa kalag. Ang pagkakompleto sa Estraktura sa Pagtulon-an nagakahulugan sa hingpit nga pagkabawi gikan sa rebersiyonismo ug agianan paingon sa labawng-grasya nga kinabuhi. Ang kanhi-natumpag nga edipisyo sulud sa kalag maoy natukod-pagbalik diha sa espera sa "pagkamatarong [*dikaiosune*]."

Ang espera sa “pagkamatarong” nagapasabut sa labing-daghang doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag. Kinahanglang adunay pagkamatarong gayud sulud sa kalag pinaagi sa doktrina sa dili pa makabaton og pagkamatarong diha sa kinabuhi pinaagi sa aplikasyon. Ang *dikaiosune* nagakahulugan sa hingpit nga katumanan sa espirituhanong kalamboan ug pagkahiayon ngadto sa hustisya sa Dios.

Pagkamatarong mao ang kahamili sa Kristohanong kinabuhi; tungud-niini, ang mga myembro sa harianong pamilya sa Dios gipaabot sa pagkinabuhi sumala sa ilang harianon nga kahimtang. Kon wala ang doktrina usa ka mining-pagkamatarong lamang gikan sa tawhanong kamaayo ang anaa (Isaiah 64:6*a*): usa ka kinaugalingong-pagkamatarong sa kinatas-an ug legalismo o rilihiyon sa labing-ngil-ad. Ang perpekto nga balansi sa doktrina sulud sa kalag ug ang pagpuno sa Espiritu nagakombertir sa giimpyut nga pagkamatarong sa Dios ngadto sa kasinatian nga pagkamatarong. Kini nga pagkabalansi nagapugong sa pagpaibabaw sa mini-nga-pagkamatarong (legalismo) ngadto sa pagkamatarong nga gihatag ngari kanato sa Dios.

“Ug pagkabalaan sa kamatuuran,” (*kai hosioteti tes aletheias*), sa literal “pagkabalaan pinasikad sa doktrina.” “Pagkabalaan” (*hosiotes*) mao ang kalidad nga gipakita naidtong kinsa adunay pag-ila alang sa kamatuuran.[80] Sila Arndt ug Gingrich maghubit sa *aletheia* ingon nga “ang kausahan sa kahibalo ug kamatuuran, ilabina sa kahulugan sa Kristiyanismo ingon nga ang absolutong kamatuuran.”[81] Ang doktrina sa Bibliya nagasilsil sa absolutong kamatuuran ngadto sa imong kalag, nagresulta diha sa pagkahiuyon ngadto sa plano sa Dios. Ang pagkaignorante sa doktrina (Mga Taga-Efeso 4:18) mapulihan sa imong dedikasyon alang sa doktrina. Unsaon man nimo pagkahibalo nga ikaw nagpanaw paingon sa labawng-grasya? Ikaw maghigugma sa doktrina labaw sa tanan; ikaw dili gayud matunhay kon wala kini bisan pa sulud sa usa ka adlaw. Ang doktrina nagatuhup sa imong panghunahuna ug mamahimo nga imoha mismong kinabuhi!

REBERSIYONISMO SULUD SA JERUSALEM

Walay tratado sa rebersiyonismo nga makompleto kon wala ang paghisgot sa tinuud gayud nga problema diha sa mga Hudiyo sulud sa Jerusalem niadtong panahon sa pagsulat sa Libro sa Mga Hebreohanon. Sulud niining pahimangno sa epistola makaplagan ang kasulbaran sa rebersiyonismo.

Gisulti alang sa nagatoong mga Hudiyo dul-an A.D. 67, ang Mga Hebreohanon milakip sa katapusang pasidaan sa wala pa ang ikalimang liyok sa disiplina gikapahamtang sa ikaduhang higayon ngadto sa Judah. Ang unang pagpahamtang sa ikalimang liyok sa disiplina ngadto sa Habagatang Gingharian sa Judah nahitabo sa dihang si Nebuchadnezzar misulong niadtong 586 B.C. Pagkahuman sa setenta ka tuig nga pagkabinilanggo ang mga Hudiyo mibalik ngadto sa Yuta ug mipadayon isip usa ka nasod hangtod sa A.D. 70. Niining-higayona, sa makausa pa, ang nasod maoy nag-ungaw sa pagkapukan. Ang mayoriya sa mga lumulupyo nahimutang sa espirituhanong pag-us-us, arogante sa tinago, masu-

80. *Vine’s Complete Expository Dictionary of Old and New Testament Words*, 1985 ed., s.v. “Pagkabalaan.”
81. Gihubad gikan sa William F. Arndt ug F. Wilbur Gingrich, *A Greek-English Lexicon of the New Testament* (Chicago: University of Chicago Press, 1957), 36.

pilon, tig-a og kasingkasing, pirming nag-abante paingon sa malisud nga kahimtang diin ang pagbalik kuli matuman. Apan ang kamatuuran nga sila nagpabiling buhi mipasabut nga ang Dios naghatag kanila og laing oportunidad alang sa pagbawi gikan sa rebersiyonismo.

Ang katuyoan sa epistola ngadto sa Mga Hebreohanon mao ang pagpakugang ug pagpukaw sa mga magdadawat gikan sa ilang rebersiyonismo ug desperadong pagsinahanglan sa doktrina sa Bibliya. Kadtong kinsa nakasabut sa pasidaan ug migamit sa doktrina mobiya sa Jerusalem sa wala pa ang mga lehiyon ni Titus miguba ug milungkab sa siyudad. Kon sila wala masinati ngadto sa Kristohanong paagi sa kinabuhi, sila magpabilin aron maulipon o mamatay uban sa laing usa ka milyon nga Hudiyo niadtong Agosto sa A.D. 70—ang katapusang bulan sa hinapos nga tuig sa bibliyanhong pag-ila sa Israel isip usa ka sinaligang nasod hangtod sa Ikaduhang Pag-abut ni Kristo.

Ang nag-una nga mahinungdanong-sangkap sa libro nagatudlo sa labawng pagkapari ni Jesu-Kristo ug sa unibersal nga pagkapari sa mga magtotoo—usa ka paagi sa buhat nga sa hingpit disinati sa Hudiyo nga bakgrawon. Ngano man? Si Jesu-Kristo, ang Pangulong Pari, dili kaliwat gikan sa Tribu ni Levi diin ang pangulong pari sa kanunay gipili, kundili gikan sa Tribu ni Judah. Ang Lebitikanhong pagkapari nag-agad diha sa higpit nga pisikong mga kalipikasyon ug kaliwatan, apan ang bag-ong gimugna nga harianong pagkapari sulud sa Kapanahonan sa Simbahan maoy pinasikad sa pagkahimugso-pag-usab (1 Pedro 2:9). Ang tanang Hudiyo nga mga magtotoo sulud sa Kapanahonan sa Simbahan maoy kabahin sa bag-ong pagkapari nga may usa ka bag-ong paagi sa pagsimba, wala nasentro diha sa Templo nga rituwal, kundili diha sa katinuuran sa buhing Pulong.

Ang magsusulat sa Mga Hebreohanon halos wala nakasugod sa dihang siya napugus sa pagpakgang sa iyang-kaugalingon. Siya dili makapadayon hangtod ang mga rebersiyonista makabantay sa ilang peligrosong kahimtang ug sa pagkinahanglan alang sa pagbawi. Sa sangputanan, siya misal-ot sa usa ka sa parentesis nga diskurso bahin sa rebersiyonismo.

> Mahitungud Kaniya [Kristo] kami adunay daghang ikasulti [daghang doktrina nga ikasangyaw], ug *kini maoy* lisud sa pagpatin-aw, gumikan kay kamo nangahimong bungol [pinaagi sa usa ka proseso sa negatibong kabubut-on] sa pangdungog. (Mga Hebreohanon 5:11)

Wala pa matudlo ang mga doktrina nga gikinahanglan alang sa paggamit sa pagkapari sa magtotoo ug pagsulud ngadto sa labawng-grasya nga kahimtang sa espirituhanong kinabuhi. Ang labing-uswag nga mga doktrina nga maglambigit sa harianong pagkapari ngadto sa labawng-grasya magkinahanglan og usa ka pundasyon gikan sa sukaranong mga prinsipyo. Pinaagi sa makanunayon nga negatibong kabubut-on kini nga mga magtotoo sa hinayhinay miatras paingon sa rebersiyonismo ug wala na makahuput sa gikinahanglan nga sukaranong pakisayran sa pangisip.

> Kay bisan pa niining higayona [kaduul sa ikalimang liyok sa disiplina ngadto sa Judah] katungdanan ninyo nga mahimong mga magtutudlo [sa divine nga panglantaw], kamo manginahanglan pagbalik alang sa usa-ka-tawo sa pagtudlo kaninyo sa elementarya nga mga prinsipyo sa mga orakulo [mga doktrina] sa [gikan sa] Dios, ug kamo mag-anhi sa pagkinahanglan sa gatas ug dili sa tinuud nga pagkaon. (Mga Hebreohanon 5:12)

Daghan gikan niini nga mga Hudiyo naluwas sa dugay na nga, kon sila miuswag pa sa espirituhanon, sila unta makahimo sa pagtuman sa ilang obligasyon sa pagkapari alang sa pagproklamar sa divine nga panglantaw samtang ang kalit-nga-kalisdanan nagkaduul. Apan gumikan sa rebersiyonismo sila wala makatuhup, labaw pang wala makasangyaw, bisan sa labing sukaranon nga doktrina. Bisan-unsa ang usa ka magtotoo nga malagmit nakakat-on sa sinugdan sa ngadtongadto mahanaw gumikan sa rebersiyonismo. Gumikan kay ang doktrina natukod sa doktrina, ang "tinuud nga pagkaon" sa mas-uswag nga doktrina dili matudlo ug mametabolisar hangtod nga sila makabawi ug makat-on pag-usab sa "gatas" gikan sa sukaranong doktrina.

> Kay ang matag-usa kinsa nagaambit *lamang* sa gatas wala maanad ngadto sa pulong sa pagkamatarong [labawng-grasya nga kahimtang], tungud kay siya usa ka masuso. (Mga Hebreohanon 5:13)

Ang rebersiyonista nagabalik ngadto sa espirituhanong pagkamasuso ug makaaplay sa diyutay o walay doktrina diha sa kasinatian. Ang ulahing mga hugna sa rebersiyonismo magpahunong sa hingpit sa pagkatag sa doktrina sulud sa toong lingin-nga-kabahin sa kalag.

> Apan ang tinuud nga pagkaon [mas-uswag nga doktrina] maoy alang sa hamtong [nagtubo o labawng-grasya nga mga magtotoo], kinsa tungud sa pagbatasan [disiplina-sa-kaugalingon] nakapabansay sa ilang mga panabut sa pagmatikud sa maayo ug daotan. (Mga Hebreohanon 5:14)

Sa pagtangdi ngadto sa espirituhanong masuso o rebersiyonista, ang hamtong nga magtotoo nagahuput sa tanan nga mahinungdanong-rekisito alang sa makanunayong pagkat-on ug paggamit sa mas-uswag nga doktrina, dili ang labing-minos sulud kanila mao ang disiplina-sa-kaugalingon. Ang pagpugong-sa-kaugalingon maoy usa ka timailhan sa pagkahamtong sa pulos pisiko ug espirituhanong mga pagbulot-an. Ubus sa mapadayonong disiplina-sa-kaugalingon, ang magtotoo makapunting diha sa paggamit sa GAP. Samtang siya masunoron ngadto sa awtoridad pulos sa Pulong ug sa usa nga nagasangyaw sa Pulong, siya paspas nga nagakahamtong, nagbaton sa panabut ug kapasidad. Ang hamtong nga magtotoo nagaila-sa-kalainan tali sa "kamaayo" ingon nga ang pagpadayag sa grasya sa Dios ug sa tawhanong kamaayo, ug "kadaotan" ingon nga ang pagpahayag sa kahenyo ni Satanas. Ang labawng-grasya nga magtotoo nagakat-on ug nagatuman sa iyang padulngan.

Pagkat-on-pagbalik sa Sukaranong Doktrina

Ang unang unum nga bersikulo sa Mga Hebreohanon 6 maoy usa sa labing nasayup-sapaghubad nga mga yugto sa Bibliya. Bugtong ang pag-exegesis sa Griyegong gramatika ug sintaksis nagapadayag sa iyang tinuud nga kahulugan. Kining pasidaan nga yugto nagahulagway sa kabug-aton sa rebersiyonismo sulud sa Jerusalem niadtong A.D. 67 ug sa mga prinsipyo sa pagbawi.

> Busa sa pagbiya sa elementaryang pagtulon-an bahin kang Kristo, kita mag-padayon [*pherometha*] ngadto sa pagkahamtong [ang labawng-grasya nga kinabuhi], wala nagpahimutang pagbalik sa usa ka pundasyon sa paghinulsul [pag-usab sa hunahuna] gikan sa patay nga mga buhat ug sa pagtoo [*pistis*] ngadto sa Dios. (Mga Hebreohanon 6:1)

Tungud kay ang mga magdadawat niini nga epistola sulud sa rebersiyonismo ug ang nahibiling panahon alang sa pagbawi mao ang usa ka hamubong tulo katuig, ang usa ka mando gihatag nga mangulo sa pagkabawi pagbalik: "Pag-uswag!" Isip harianong mga pari, sila nakagraduwar na kaniadto gikan sa sukaranong pagbansay; apan tungud sa rebersiyonismo sila nahibalik sulud sa 'kampo sa pagbansay.' Karon sila gipahimangnoan sa "pagpadayon ngadto sa pagkahamtong!" Apan ang panaras sa Griyegong punglihok maoy kalagmitan: Kini nag-agad diha sa pagrebound ug pagkat-on-pagbalik sa sukaranong mga doktrina ubus sa prinsipyo sa GAP.

Kini nga mga sukaranon gitawag og "ang elementaryang pagtulon-an bahin kang Kristo." Sila maglakip sa mahinungdanon-kaayong mga doktrina sa Kristolohiya—ang Inkarnasyon; ang hypostatic nga paghiusa; ang mapulihong sakripisyo ni Kristo ibabaw sa krus; ang kalungtaran sa Iyang pagkapari ingon nga ang Haring-Pari pinaagi sa pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon; ang istratehiyanhong kadaugan sulud sa anghelanong away;[82] ug ang relasyon sa magtotoo ngadto sa Iyang istratehiyanhong kadaugan pinaagi sa bawtismo sa Espiritu ug sa posisyon nga kamatuuran.

Sunud sa pagtukod-pag-usab sa Kristolohiyanhong pundasyon, sila manglimbasog gayud paingon sa espirituhanong pagkahamtong. *Pherometha*, usa ka sundalonhong pulong nga may labaw pang gikusgon diha sa Griyego kay sa English, nagakahulugan og sa pag-abante sa pakiggubat, sa pag-abante sa dihang ikaw ubus sa pusutpusut nga kalisud, sa pag-abante sa dihang ikaw mawad-ag-kadasig. Ang tendential present, gigamit sa usa ka lihok nga gitagana apan wala sa tinuuray mahitabo, nagatumbok nga sila, sa pagkatinuud, nag-atras. Unsaon man nila sa pag-uswag pagbalik? Pinaagi sa pagkat-on-pagbalik sa bisan-unsa nga elementaryang mga doktrina nga gikinahanglan alang sa pag-ataki ug pagbungkag sa ilang talagsaong matang sa rebersiyonismo—niining hitaboa, legalistang rebersiyonismo. Sila kinahanglan makasabut sa kalainan tali sa ilang kaluwasan gumikan sa grasya pinaagi sa pagtoo ug sa ditinuud nga kaluwasan pinaagi sa mga buhat gikan sa mga Judaizer; tali sa ilang harianon nga pagkapari ug sa wala na gamita nga Lebitikanhong pagkapari. Ang kahibalo sa mga hilisgutan nga makaplagan diha sa mga bersikulo 1 ug 2 maoy gikinahanglan sa hingpit alang sa pagkat-on-pag-ayo sa uban nga epistola.

"Wala nagpahimutang pagbalik sa usa ka pundasyon" nagasugyot niini nga mga magtotoo sa pag-uswag gikan sa espirituhanong pagkabata—usa ka kritikal nga mando gumikan sa modangat nga ikalimang liyok sa disiplina. Gumikan kay sila sa kaniadto nakasugod sa paglambo diha sa espirituhanong kinabuhi, unya napakyas, sila karon kinahanglan

82. Ang istratehiyanhong kadaugan sulud sa anghelanong away anaa sa duha ka bahin. Ang una mao ang kamatayon, paglubong, pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon (naglingkod diha sa toong kamut sa Amahan) ni Kristo diin ang, Iyang sakripisyo alang sa sala nakompleto, Iyang pagkatawo nahimaya didto sa toong kamut sa Amahan. Diha sa ikaduhang bahin, si Kristo nagabalik sa kalibutan diha sa Iyang Ikaduhang Pag-abut, nagabuntog ni Satanas, ug pasidunggan nga Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo, ang tinuud nga Magmamando sa kalibutan. Tan-awa sa Thieme, *Madaugong Proklamasyon.*

magsakmit-pag-usab sa usa ka sukaranong pundasyon sa doktrina.

Ang unang doktrina nga maylabot sa pagtukod-pag-usab sa pundasyon mao ang "paghinulsul [*metanoia*] gikan sa patay nga mga buhat." Ang *metanoia* nagakahulugan sa usa ka pag-usab sa hunahuna o pagkabali sa panghunahuna. Wala gayuy emosyon diha sa *metanoia.* Ang usa ka pag-usab sa hunahuna sa dimagtotoo bahin kang Kristo isip Manluluwas wala gayuy emosyonal nga pasabut. Ang pag-usab sa hunahuna sa magtotoo bahin sa sala diha sa pagrebound wala gayuy emosyonal nga pasabut; ang magtotoo dili angay sa *pagbasol* alang sa mga sala. Diha sa bersikulo 1 ang pag-usab sa batasan maoy "gikan sa patay nga mga buhat," katakus-gikan-sa-unud nga mga binuhatan nga maoy tukmang-sukwahi ngadto sa plano sa Dios (2 Timoteo 1:9). Aron sa pagtuman sa mando sa pag-uswag, kining Hudiyo nga mga magtotoo kinahanglan mag-usab sa ilang hunahuna palayo gikan sa patay nga mga buhat ug padulong sa buhat sa Dios. Ang bisan-kinsang magtotoo nga nagasalig diha sa maayong mga binuhatan alang sa pag-angkon og pabor sa Dios o nagapakaingon sa emosyonal nga kasibot og pagkaespirituhanon maoy nagbunga og patay nga mga buhat—tawhanong kamaayo (1 Mga Taga-Corinto 3:12–15). Ang 'Kristohanong pangalagad' gikan sa arogante, karnal nga magtotoo maoy tawhanong kamaayo. Ang Dios dili mahaylo pinaagi niining mini-nga-sangputanan. Ngano man? Walay sapayan unsa kamaayo, unsa kahalangdon, o unsa ka makapakabig ang mga resulta, ang tawhanong kamaayo nagagikan sa kinaiyang makasasala ug maoy usa ka ekspresyon gikan sa satanasnong palisiya sa kadaotan. Walay produkto gikan sa kinaiyang makasasala—walay usa sa sala, tawhanong kamaayo, ni kadaotan—ang madawat ngadto sa Dios (Isaiah 64:6; Mga Taga-Roma 8:8).

Ang ikaduhang doktrina diha sa patukoranang listahan nga pagakat-on-pagbalik mao ang "pagtoo [*pistis*] ngadto sa Dios." Ang pagtoo adunay tulo ka pasabut. Sulud sa bahin uno, *pistis* mao ang agianan sulud sa plano sa Dios—si Kristo ang hingtungdan sa pagtoo alang sa kaluwasan. Sulud sa bahin dos, *pistis* mao ang pagtoo diha sa doktrina—ang na-hasulat nga Pulong ang hingtungdan sa pagtoo, ug ang unud sa doktrina—kadtong gitoo-han ug nagahatag sa kapasidad alang sa panalangin ug kadaugan.

> Sa pagpanudlo bahin sa mga paghugas [ang doktrina sa mga bawtismo], ug pagtapion sa mga kamut, ug sa pagkabanhaw sa patay, ug waykatapusang paghukum. (Mga Hebreohanon 6:2)

Ang ikatulong doktrina alang sa pagkat-on-pag-ayo mao ang mga bawtismo. Ang pungan (*baptismos*), gikan sa Griyegong punglihok nga (*baptizo*), nagakahulugan og "sa pagtuslub, sa paghumol, sa pagbawtismo" ug nagapasabut sa kailhan. Ang buhat sa bawtismo nagapaila sa usa-ka-tawo o usa-ka-butang uban sa usa ka ikaduhang pagkatawo o butang aron nga ang kinaiya o mga hiyas sa unang pagkatawo o butang mausab. Ang Kasulatan nagalakip og pito ka matang sa bawtismo: upat ang matuud nga bawtismo o tinuud nga mga kailhan, ug tulo ang rituwal nga bawtismo o panig-ingnan nga mga kailhan.[83] Ang magtotoo

83. Ang upat ka matuud nga bawtismo o mga kailhan maglakip sa bawtismo ni Moses (1 Mga Taga-Corinto 10:2), sa bawtismo sa krus o sa "Kopa" (Markos 10:38–39), sa bawtismo sa kalayo (Mateo 3:11–12; 2 Mga Taga-Tesalonica 1:7–9), ug sa bawtismo sa Espiritu (Juan 14:20; 1 Mga Taga-Corinto 12:13). Ang tulo ka rituwal o panig-ingnan nga mga kailhan mao ang bawtismo ni Juan (Juan 1:25–33), ang bawtismo ni Jesus (Mateo 3:13–17) ug bawtismo sa tubig alang sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo

kinahanglan maykatakus sa pag-ila-sa-kalailan tali sa lainlaing mga bawtismo sa dili pa siya makasabut sa uban nga mga doktrina.

Ikaupat sa listahan ug sa haduul nga maykalambigitan sa doktrina sa mga bawtismo, mao ang "pagtapion sa mga kamut." Kini nagapasabut sa tulo ka matang sa rituwal nga mga kailhan nga gidensinyo alang sa paghulagway sa nagkalainlaing mga ministeryo ni Jesu-Kristo nga maylabot sa istratehiyanhong kadaugan sulud sa anghelanong away ug sa kalabutan sa magtotoo niini nga kadaugan. Kini nga mga rituwal maglakip sa:

1. ang Karaang Testamento nga mga sakripisyo diin ang mga sala sa masalaypong makasasala napahiusa diha sa inosenteng mananap (Levitico 1:4). Ang pari mitapion sa usa ka kamut diha sa gihalad ug ang pikas diha sa maghahalad, simbolikanhong nagbalhin sa mga sala sa sad-an ngadto sa inosente. Siya naghulagway sa kailhan ni Kristo uban sa atong mga sala ibabaw sa krus;
2. ang pagtapion sa mga kamut alang sa panalangin ug panambal (Mga Buhat 6:6; 28:8). Kini nga rituwal sa higpit gitagana alang sa apostolikanhong panahon ug wala na nagpabilin pa;
3. ang ordinasyon alang sa ministeryo—usa ka pag-ila sa gasa sa pagkapastor-magtutudlo sa pilionon (1 Timoteo 4:14).

Ang ikalimang patukoranan nga doktrina alang sa pagsabut mao ang "pagkabanhaw sa patay." Si Jesu-Kristo misinati og duha ka kamatayon ibabaw sa krus: Espirituhanong kamatayon nahitabo samtang Siya midala sa atong mga sala sulud sa Iyaha mismong lawas (1 Pedro 2:24), ug sa pisiko nga kamatayon sa dihang Siya mipagawas sa Iyaha mismong espiritu (Lukas 23:46). Ang Iyahang sunud nga pagkabanhaw mipalungtad sa Iyang harianon nga pagkapari. Isip harianon, si Kristo mohari sa kahangturan; isip usa ka Pangulong Pari, si Kristo nagadumala sa ministeryo sa pagpangaliya alang sa matag magtotoo (Mga Hebreohanon 7:25).

Ang katapusang prinsipyo alang sa pagkat-on-pagbalik, "waykatapusang paghukum," nagahulagway sa Katapusang Paghukum didto sa Bantugan nga Puting Trono. Ang tanang dimagtotoo pagabanhawon alang sa pagbarog atubangan ni Jesu-Kristo, ang matarong nga Maghuhukum (Pinadayag 20). Gumikan kay sila misalikway sa Iyang nagluwas nga buhat ibabaw sa krus, ang ilang kiha pinasikad sa ilang mga buhat gikan sa tawhanong kamaayo. Ang ilang mga sala, nahukman na didto sa krus, dili na usa ka isyu ug dili madawat atubangan sa kinatapusang hukmanan ni Kristo.

Ang nag-uswag nga magtotoo dili na kinahanglan nga masayod-pagbalik niining sukaranon nga mga doktrina. Siya nagahupot na kanila ingon nga pundasyon alang sa tanang laing mga doktrina sa Pulong sa Dios. Apan, ang pagkaignorante gikan niini nga mga doktrina nagasilbi isip usa ka sumbong sa kapakyasan sa mga rebersiyonista sa pagkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Siya waykatakus sa pagtuman sa plano sa Dios alang sa iyang kinabuhi ug siya nagatampo ngadto sa pagkapukan sa iyang nasod ubus sa ikalimang liyok sa disiplina.

---

sa wala pa ang pagkakompleto sa kanon sa Kasulatan (Mga Buhat 2:38, 41; 8:36–38). Tan-awa sa *Mga Dila*, Pakapin-sa-basahon A.

Ang Prinsipyo sa Kabubut-on diha sa Pagbawi

Ug niini kita mohimo [*poieo*] kon ang Dios nagatugot. (Mga Hebreohanon 6:3)

Kining bersikuloha ang pagdasig nga nagapaukyab og pagbawi gikan sa rebersiyonismo. Kining yugtoa nagapadayag nga ang tawhanong mga linalang adunay gawasnong pagbuut, ug ang maong gawasnong pagbuut kinahanglan magpili sa paglihok sumala sa divine nga pagbuut. Ayha na ang rebersiyonista makabawi gikan sa espirituhanong pagkapakyas ug makakaplag-pagbalik sa tinuud nga kahulugan, kalipay, ug kapasidad alang sa kinabuhi.

Ang mga Hudiyo mihimo og usa ka desisyon sa pagpahiuli gikan sa rebersiyonismo, apan ang dalan pabalik magkinahanglan og determinasyon. Sa paghugpong-pag-usab magkinahanglan og kamalahutayon sa pagrebound ug sa adlaw-adlaw nga paggamit sa GAP. Ang rebersiyonismo dili mabuntog pinaagi sa makausa nga pagpahinungud-pag-usab, kundili pinaagi sa makanunayon nga positibong mga desisyon sa pagsunud sa Pulong sa Dios.

"Kini" nagapasabut sa paggraduwar gikan sa sukaranong mga doktrina sa soteryolohiya ug sa pirming paglambo paingon sa labawng-grasya. Ang aorist active indicative sa *poieo* maoy masugoron, nagpasabut og pagsulud diha sa usa ka kahimtang o ang sinugdanan sa usa ka aksiyon—"kita [mosugod nga] mohimo" nagakahulugan sa pagsulud diha sa proseso sa pagbawi. Ang protasis sa third class condition, gipaila pinaagi sa "kon," nagapahayag sa usa ka dipiho hinoon masmahitabo sa umaabot nga kahimtang. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios dungang-anaa sa gawasnong pagbuut sa tawo.[84] Gumikan kay nanginahanglan og taas nga panahon sa pagkat-on og doktrina, ang mga magtotoo makaangkon sa taktikanhong tumong sa labawng-grasya nga kahimtang *lamang kon* ang Dios mitugot kanila sa pagpabilin sa kalibutan sa igong gidugayon sa pagbuhat sa ingon. Ang labawng-kamandoan sa Dios sa kanunay nagahukum sa oras, sa paagi, ug sa dapit diin ang magtotoo pagatangtangon gikan niining kinabuhia. Ang magsusulat wala mahibalo kon kini nga mga Hudiyo mabuhi ba sa igong gidugayon alang sa pagbawi; siya nahibalo lamang nga ang ikalimang liyok sa disiplina sa peligrosong nagkaduul. Sa matag higayon nga ang magtotoo nagasumbalik ngadto sa rebersiyonismo siya nagapakunhod sa oras nga magamit alang sa pagpahiuli. Kon ang Dios modala kaniya sa langit, siya mawad-an sa iyang labawng-grasya nga mga panalangin sulud sa panahon ug sa hawud nga grasya nga mga ganti sulud sa eternidad (Mga Taga-Efeso 2:7).

Ang Nagpugong nga Paagi-pagpakabuhi

> Mahitungud sa kahimtang niadtong kinsa sa kaniadto [*hapax*] napahikat-on [*photizo*] ug nakatilaw [*geuomai*] sa langitnong [*epouranios*] gasa [*dorea*] ug nahimong [*ginomai*] mga mag-aambit [uban] sa Balaang Espiritu, ug nakatilaw [alang sa ilang-kaugalingon] sa maayong pulong [*rema*, hamiling doktrina] sa [gikan sa] Dios ug sa mga gahum [*dunamis*] gikan sa kapanahonan [*aion*] nga

84. Thieme, *Ang Integridad sa Dios*, 243–45.

> umaabot, ug *unya* nangasimang [*parapipto*, paingon sa rebersiyonismo], kini imposible [*adunaton*] sa pagbag-o [*anakainizein*, pagpabalik, pagbawi] kanila pag-usab [*palin*] ngadto sa paghinulsul [pag-usab sa hunahuna], gumikan kay sila sa makausa pa magpalansang [*anastauroo*] sa ilang-kaugalingon sa Anak sa Dios, ug magbutang Kaniya ngadto sa dayag nga kaulawan [*paradeigmatizo*]. (Mga Hebreohanon 6:4–6)

Human sa pagkadungog sa pasidaan bahin sa pagkat-on-pag-usab sa sukaranong mga doktrina tingali ikaw naghunahuna, “Ako nagtambong sa Bibliya nga pagtoon matag gabii. Ako nagkat-on niini nga mga doktrina, apan ako wala mag-uswag. Ako dili masmalipayon pa. Ako wala makabaton sa bisan-unsang mamatikdan nga labawng-grasya nga kauswagan. Ang doktrina sa Bibliya wala gayud maglihok!” Kon kini nagahulagway sa imong batasan, ang mga bersikulo 4–6 sa piho naghisgot sa espesyal nga pasidaan alang kanimo. Unsa man ang barikada nga nagasanta sa imong pag-uswag ngadto sa labawng-grasya, bisan pa og ikaw magpamati sa doktrina?

Samtang ikaw adunay positibong kabubut-on sa doktrina nga maoy mahinungdanong-rekisito alang sa pagpahiuli gikan sa rebersiyonismo, usa ka paagi sa buhat o paagi sa pagpuyo, usa ka barahan sa panghunahuna o pamatasan maoy nagpugong sa pagkabawi pagbalik. Ang maong mga barahan sagad gitawag og *paagi-pagpakabuhi*. Kini hayan ang usa ka kalihukan sa imoralidad, pagkarelihiyoso-kaayo, kinaugalingong-pagkamatarong, o usa ka serye sa mga pagbatasan nga maghugpong alang sa pagporma og usa ka daotang barahan sa kinabuhi. Ang nagpugong nga paagi-pagpakabuhi sa mga Hudiyo dinhi nga yugto dili ang malapason o immoral nga kahimtang, kundili usa ka relihiyosong aktibidad nga nahimong usa ka labing daotan-kaayong mga pagpasipala ngadto ni Ginoong Jesu-Kristo sulud sa Hudiyong kasaysayan.

Ang hataas nga kapahayag sa Mga Hebreohanon 6:4–6 dili mahimong masabtan kon gawas sa gramatikanhong prinsipyo sa nag-unang lihok nga maylabot sa punoang punglihok. Talagsaon kaayo mao ang estraktrura sa kapahayag nga kon imong masabtan kini, ikaw mahingangha sa dakong empasis nga ang Balaang Espiritu nakapahimutang diha sa estraktura sa sintaksis. Diha sa Griyego ang bersikulo nagasugod nga lahi kaayo kay sa English. *Adunaton*, “kini imposible,” sa tinuuray makit-an diha sa sinugdanan sa kapahayag sa bersikulo 4 alang sa pagpalig-on ug paghingalan sa kahulugan, bisan og ang English nga paghubad nagabutang niini sa bersikulo 6. Ang magsusulat nagalaum niini nga mga magtotoo, kinsa nakahimo og daghan nga daotang mga desisyon, sa pagpamati sa budyong-sa-kaadlawon—ang trumpeta nga nagtawag sa pagbawi.

“Kini imposible sa pagbag-o” nagaporma sa hilisgutan, ang punoang punglihok sa kapahayag nga nagalakip sa tanang tulo ka bersikulo: ang pagkaimposible sa pagkabawi gikan sa rebersiyonismo ubus sa mga kahimtang nga gihulagway diha sa bersikulo 6. Ang pulong “imposible,” usa ka accusative singular gikan sa pungway nga *adunatos* maoy mapahimug-atong kahimtang. Ang accusative sa kasagaran mao ang laktod nga ugbay sa punglihok, apan dinhi kini mao ang sugpay sa usa ka infinitive, *anakainizein*, “sa pagbag-o, sa pagpahiuli, sa pagbawi.” Ang *adunaton* nagahulagway sa aktibidad nga maylabot sa infinitive.

Diha sa mapahimug-atong kahimtang ang “imposible” nagapahimug-at sa hingpit nga kakawang gikan sa pagsulay sa pagkat-on og doktrina o pag-angkon-pag-usab sa

labawng-grasya nga kahimtang samtang ang paagi-pagpakabuhi sa magtotoo nagabalda sa mga kaligdong ug barahang-pamatasan sa doktrina. “Mahitungud sa kahimtang niadto” nagapasabut ngadto sa Hudiyong mga magtotoo sulud sa rebersiyonismo kinsa nahibalik ngadto sa paagi-pagpakabuhi sa relihiyosong legalismo didto sa Templo. Samtang sila naghatag og pangalagad-sa-pulong lamang alang sa doktrina, ang ilang barahan sa kinabuhi mipanghimakak sa ilang binaba nga propesyon.

Ang rebound nagasangkap lamang og usa ka pangsamtang nga kalingkawasan kon ang paagi-pagpakabuhi nagapabiling wamausab. Ang tawo kinsa sa mapadayonon nagabalik sulud ug gawas gikan sa fellowship dili gayud mahibalo sa bisan-unsa sa Kristohanong kinabuhi maingon nga ang Dios midesinyo niini—usa ka kinabuhi sa hilabihang katalagsaon ug kaanindot nga kini halos imposible sa paghulagway. Ang kinabuhi sa usa ka magtotoo maoy kinabuhi sa kaharianon, usa ka personal nga relasyon uban sa Hari sa mga hari, nga may nauban nga talagsaong espirituhanon nga mga panalangin ug labawng-grasya nga kalipay. Kini nga yugto maaplay sa tanan niadtong sulud sa harianong pamilya sa Dios kinsa *wala* nagpakabuhi sumala sa ilang harianon nga kahimtang.

Lima ka aorist participle—tulo ang makaplagan sa bersikulo 4, usa sa bersikulo 5, ug usa sa bersikulo 6*a*—maghulagway sa magtotoo sulud sa rebersiyonismo. Ang aksiyon gikan niining aorist participles nagauna sa aksiyon sa punoang punglihok. Sa makahuluganon, sila sulud sa lainlaing voices nga maoy kritikal sa ilang interpretasyon.

Ang una, “kinsa sa kaniadto napahikat-on,” mao ang aorist passive participle sa *photizo.* Diha sa passive voice kini nga participle nagapasabut niini nga katawhan ingon nga mga dimagtotoo kinsa nakadawat og kahibalo. Ang constative aorist nagasud-ong sa aksiyon sa participle sa iyang katibuk-an. Ang katibuk-an nagalakip sa pagkadungog sa Ebanghelyo ug sa ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu sa pagpatin-aw sa maayong balita diha sa kalag. Kini ang kinaunhang paglambigit sa Balaang Espiritu diha sa dimagtotoo. Gawas niini nga ministeryo sa komon nga grasya, ang Ebanghelyo dili gayud mahimong masabtan ug walay usa ang maluwas.

Ang pungwayon nga “kaniadto,” *hapax*, nagatumbok nga ang aksiyon sa participle maoy nahitabo kaniadto apan dili na mahitabo pag-usab. Sa dihang ang usa ka tawo nagapahayag og pagtoo lamang diha ni Kristo lamang alang sa kaluwasan, siya naluwas sa kahangturan—ang doktrina sa waykatapusang seguridad. Bisan pa ang mga Hudiyo sulud sa rebersiyonismo, sila mitoo kang Kristo ug nangaluwas sa kahangturan.

Ang ikaduhang participle, “nakatilaw,” mao ang aorist middle participle sa *geuomai.* Kini maoy usa ka culminative aorist, nga nagalantaw sa hitabo diha sa iyang katibuk-an apan nagapahimug-at sa resulta—kaluwasan. Ang culminative aorist nagatumbok sa panahon kanus-a, human sa pagkadungog sa Ebanghelyo, ang tawo mihimo og usa ka desisyon alang sa pagtoo kang Kristo. Busa ang “sa pagtilaw” maoy samag-kahulugan sa pagtoo kang Kristo. Ang middle voice, usa sa labing talagsaon nga panghitabo diha sa Griyegong pinulongan, nagatumbok sa kabubut-on sa subdyek nga nagasalmot diha sa mga resulta sa aksiyon sa participle. Gumikan kay kini usab usa ka direct middle voice, ang aksiyon sa punglihok gibalik ngadto sa subdyek uban sa makapasumbalik nga puwersa: “nakatilaw” alang sa ilang-kaugalingon. Sa higayon nga ikaw magtoo kang Jesu-Kristo, tungud sa imong

relasyon uban Kaniya, ikaw dihadiha maghuput sa kwarenta ka espirituhanong absoluto,[85] usa niini mao ang imong harianong pagkapari, ang basihanan alang sa ikaduhang pagtilaw nga makit-an diha sa sunud nga bersikulo.

Ang libre o maloloy-ong *dorea*, "gasa"—usa gihatag nga walay kaping kabubut-on—maoy gikan sa langit. *Epouranios*, "langitnon," maoy usa ka ablative of source nagtumbok nga ang absolutong tinubdan sa langitnong gasa mao ang Dios nga Amahan. Siya ang tagmugna sa plano diin si Jesu-Kristo pinaagi sa Iyang kaugalingon nga gawasnong pagbuut nahimo nga maloloy-ong gasa—ang Dios-Tawo, ang waykaparehas nga tawo sa uniberso, ang bugtong Manluluwas (2 Mga Taga-Corinto 9:15; Mga Taga-Efeso 2:8). Pipila sa mga komentaryo magdeklarar nga kadtong kinsa "mitilaw" sa tinuuray wala nangaluwas tungud kay sila 'midimdim' lamang kang Kristo, usa ka temporaryong pagsalmot diha ni Kristo. Apan kining mao ra nga punglihok gigamit diha sa Mga Hebreohanon 2:9, diin kini nagatino nga si Kristo *nakatilaw* og kamatayon. Siya ba 'midimdim' lamang sa kamatayon ug wala sa tinuuray mamatay! Dili! Siya mikompleto sa Iyang nagluwas nga buhat ibabaw sa krus—espirituhanong kamatayon—ug namatay sa pisiko sa dihang ang Iyang nagluwas nga buhat natapos. Sa pagtilaw sa langitnong gasa nagakompirmar nga ang mga Hudiyo dinhi nga konteksto naluwas sa kahangturan.

Ang ikatulong participle, "nahimo nga," mao ang aorist passive sa *ginomai.* Ang usa ka magtotoo lamang maoy mahimong "mga mag-aambit sa [uban sa] Balaang Espiritu." Ang Dios nga Balaang Espiritu mihimo kanato nga mahimong usa-ka-bahin nga kita wala pa kaniadto—mga kasosyo! Ang panagkumbuya nagalakip og pito ka ministeryo gikan sa Espiritu sa pagkaluwas diin ang magtotoo nagapahimaya kang Kristo.[86] Ang culminative nga konsepto nagalakip sa pagpuno sa Espiritu nga nagapagahum ug nagapalahutay sa magtotoo sulud sa bahin dos.

Ang bersikulo 5 nagapaila sa ikaupat nga participle, "nakatilaw," ang aorist middle sa *geuomai*, diin usab nagakahulugan og paggahin. Apan niining higayona ang ugbay nausab. Ang kinaunhang ugbay mao ang "pagtilaw" sa buhing Pulong, Jesu-Kristo; niining-higayona ang ugbay mao ang "pagtilaw" sa doktrina sa Bibliya, ang nahasulat nga Pulong. Ang constative aorist nagahugpong ngadto sa usa ka katibuk-an sa matag higayon nga kita magpasulud og doktrina. Tungud sa makanunayong paggamit sa GAP, ang balansi nga pagpuyo tali sa pagpuno sa Balaang Espiritu ug nametabolisar nga doktrina sa Bibliya sulud sa kalag, kita mag-uswag ngadto sa taktikanhong kadaugan sulud sa anghelanong away, nga mao ang labawng-grasya o kinalabwang-grasya nga kinabuhi. Kini nga taktikanhong kadaugan mao ang lohikal nga resulta gikan sa istratehiyanhong kadaugan sa krus ug sa mga ministeryo sa Balaang Espiritu sulud sa atong mga kinabuhi.

Ang middle voice nagahulagway sa sugpay, kini nga mga Hudiyo ingon nga nagsalmot diha sa mga resulta, pagtilaw sa labawng-grasya. Kadtong kinsa maglihok ubus sa GAP hangtod sa punto sa labawng-grasya magsalmot diha sa sangputanan: espirituhanon ug materyal nga mga panalangin—pagtubo, kalipay, kauswagan sa tanang matang, paghimaya sa Dios. Kining direct middle sa ingon-usab adunay makapasumbalik nga puwersa:

85. Thieme, *Ang Plano sa Dios*, Pakapin-sa-basahon; *Rebound Giduaw-pag-usab*, Pakapin-sa-basahon A.
86. Ang pito ka ministeryo gikan sa Balaang Espiritu sa pagkaluwas mao ang epektibong grasya, pagkahimugso-pag-usab, pagselyo, bawtismo (nagbutang sa magtotoo diha sa panaghiusa uban kang Kristo), pagpuyo, pagpuno, ug ang pag-apod-apod sa espirituhanong mga gasa.

"nakatilaw [alang sa ilang-kaugalingon] sa maayong pulong [hamiling doktrina] gikan sa Dios." Hamiling doktrina nagarepresentar sa taas nga kalidad sa espirituhanong pagkaon nga sila mimetabolisar. Imbis nga (*logos*), ang naandang termino alang sa "pulong," *rema* maoy gigamit dinhi alang sa pagpasabut og unsay gisulti—doktrina nga gisangyaw sa pastor-magtutudlo pinaagi sa iyang espirituhanon nga gasa ug gituhup sa magtotoo pinaagi sa GAP. Sa ingon-usab sila "nakatilaw" sa gahum sa Dios, *dunamis*, ang lyang tiunay nga abilidad sa pagbubu sa labawng-grasya ug sa kinalabwang-grasya nga mga panalangin sulud sa kalibutan sa yawa.

"Sa kapanahonan [*aion*] nga umaabot," sa literal "ang mga gahum sa gitagana nga kapanahonan," nagahingalan sa human-sa-kanon nga panahon sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang tagsulat nagpaabot sa pagkakompleto ug sirkulasyon sa Bag-ong Testamento uban sa iyang doktrina sa misteryo.[87] Apan kini nga mga Hudiyo, kinsa nakatilaw sa talagsaong pagsangkap sa Dios sa Kapanahonan sa Simbahan ug unya misulud sa rebersiyonismo, mibalik ngadto sa paagi sa buhat sa Kapanahonan sa Israel.

Ang ikalimang participle, "nangasimang," ang aorist active sa *parapipto*, sa literal nagakahulugan og "sa pagbalik, sa pagbiya, sa pagtipas, sa pagkahimong apostata." Kining constative aorist nagalaraw sa tibuuk proseso ug sundanan sa rebersiyonismo. Sa unang higayon ang participle anaa sa active voice; kini nga mga magtotoo mihimo sumala sa ilaha mismong pagpasiugda.

Diha sa bersikulo 4 ug 5 ang passive voice nagatumbok nga ang mga Hudiyo midawat dihadiha sa mga gasa sa grasya, ug ang middle voice nagakahulugan nga pinaagi sa grasya sila misalmot diha sa mga resulta sa aksiyon. Ang tanang upat ka participle maoy mga hinatag sa grasya—walay usa gikan kanila nga nahitakus o angayan.

1. Ang mga Hudiyo nakadawat sa komon nga grasya (kahibalo mahitungud sa Ebanghelyo).
2. Sila nakahimo sa usa ka wala-ang-merito nga desisyon alang kang Kristo (nakatilaw sa kaluwasan).
3. Sila midawat sa pito ka ministeryo sa Balaang Espiritu.
4. Sila midawat sa nahasulat nga Pulong sa Dios (nakatilaw sa hamiling doktrina).

Pinaagi sa grasya ang Dios mihimo sa tanang buhat. Apan, pagkahuman niining tanan, kining Hudiyo nga mga magtotoo mihukum sa pag-isa sa ilang kaugalingon nga mga layag ug nangalunod diha sa mga piliw sa rebersiyonismo.

Diha sa bersikulo 6 kita magsangpot ngadto sa infinitive nga *anakainizein*, "sa pagbawi," nga uban sa *adunaton*, "imposible" (b. 4), nagalihok isip ang punoang punglihok sa mga bersikulo 4–6. Ang pungwayon nga *palin*, "pag-usab," nagabalik ngadto sa pungwayon, *hapax*, "kaniadto," diha sa bersikulo 4. Ang *hapax* nagapahayag nga sa higayon kita naluwas, kita dili mawad-an sa atong kaluwasan; *palin*, hinoon, maoy usa ka pahinumdum nga kita maykatakus sa pagtipas sa agianan gikan sa grasya.

Ang pagkabawi nagakinahanglan og pagkat-on-pag-usab sa sukaranong mga doktrina

87. Doktrina sa misteryo mao ang inpormasyon bahin sa Kapanahonan sa Simbahan nga wala gikabutyag sulud sa Karaang Testamento sa Israel. Kini nga doktrina, sa hingpit naugmad pinaagi sa mga Epistola, nagasaysay sa kahulugan ug katuyoan sa Kapanahonan sa Simbahan ug sa mga karakteristiko sa iyang talagsaon nga espirituhanong kinabuhi.

nga nalista diha sa mga bersikulo 1 ug 2. Ang mga Griyego wala mibalik sa tibuuk listahan sa dihang kini gikasugilon—ang kinaunhang bahin lamang ang gihisgotan. "Paghinulsul," isip ang kinaunhang bahin nga gipahayag-pag-usab, nagapasabut ngadto sa tibuuk listahan alang sa sukaranong pagtukod-pag-usab sa mga doktrina.

Ang espirituhanong pag-uswag nagapabiling imposible samtang ang duha nga kahimtang, gihinganlan pinaagi sa duha ka temporal nga participle, magpadayon. Ang kinaunhan niini mao ang present active participle sa *anastauroo*, "sila sa makausa pa magpalansang." Sa unsang-paagiha sila nagpalansang sa Anak sa Dios nga balikbalik sa makadaghan? Pinaagi sa pagsugut sa legalistang pamugus ug paghalad sa mananap nga mga sakripisyo. Sa Karaang Testamento nga mga panahon kini nga mga rituwal mitudlo sa Israel bahin sa umaabot nga buhat ni Kristo ibabaw sa krus. Apan karon kini nga mga Hudiyo mihuput sa katinuuran ug nagbalik sa pagtimpasaw taliwala sa mga kalubog. Si Jesu-Kristo human na gilansang; Siya dili na gayud kinahanglan mag-antos pag-usab alang sa mga sala. Ang Iyang makausa-alang-sa-tanan nga sakripisyo nakompleto ug epektibo. Ang mga magtotoo dinhi nga yugto nakadawat sa nagluwas nga buhat ni Kristo. Pinaagi sa pagbalik sa Templo nga mga sakripisyo ug sa uban nga pangrituwal nga mga balansayon sa Hudayismo, sila naglansang kang Kristo pag-usab. Sila gipadpad palayo gikan sa ilang talagsaon nga espirituhanong kinabuhi nga gisugdan ni Kristo atol sa Iyang Inkarnasyon. Sulud sa Templo sila mitugyan sa ilang-kaugalingon ngadto sa usa ka kanhi nga pagkapari ug rituwal—ang Lebitikanhong pagkapari ug Balaod ni Moses. Sa pagkatinuud sila ubus sa usa ka bag-ong paagi sa buhat—ang harianong pagkapari ug balaod sa Espirituhanong kinabuhi (Mga Taga-Roma 8:2–3).[88]

Sulud sa Kapanahonan sa Simbahan ang matag magtotoo natudlo nga usa ka harianong pari nga may laktod nga akses ngadto sa Amahan ug sa oportunidad alang sa pagpuyo sa usa ka talagsaon nga espirituhanong kinabuhi uban sa waysusamang espirituhanon nga mga bahandi, labaw kay sa bisan-unsang-butang sulud sa Kapanahonan sa Israel. Si Jesu-Kristo, ang atong harianon nga Pangulong Pari, ang Dios-Tawo, midaog sa istratehiyanhong kadaugan sulud sa anghelanong away pinaagi sa Iyang mga kamatayon, paglubong, pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon, nga mitangtang sa karaan nga Balaan sa mga Balaan ingon nga dapit sa pagsimba.[89]

Ang ikaduhang temporal nga participle gikan sa *paradeigmatizo*, "sa pagbutang Kaniya ngadto sa dayag nga kaulawan," sa tinuuray nagakahulugan og "sa pagbiaybiay, sa pagladlad ngadto sa kaulawan, sa pagpakaulaw sa dayag." Sa matag higayon nga sila mibalik ngadto sa Templo ug mibuhat sa rituwal, sila miladlad kang Jesu-Kristo sa dayag nga kaulawan ug pagbiaybiay. Kini nga paagi-pagpakabuhi sa legalismo mipasipala kang Ginoong Jesu-Kristo. Samtang sila mipadayon niini, sila dili makalingkawas gikan sa rebersiyonismo. Sila mangamatay sa usa ka makalilisang nga kamatayon gumikan sa pag-ataki sa Jerusalem ubus sa ikalimang liyok sa disiplina. Kon ang mga magtotoo maoy maglikay sa sala paingon sa kamatayon, ang mga barikada gikan sa usa ka makababag nga paagi-pagpakabuhi kinahanglan mapapha.

Bisan og sa pagkakaron ikaw wala na naghalad og mga sakripisyo sulud sa usa ka

88. Thieme, *Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang Makasasala.*
89. Thieme, *Ang Dugo ni Kristo.*

Templo, bisan-unsa imong buhaton nga nagabalda sa kanunay kanimo gikan sa paggamit sa GAP—bisan kon kini usa-ka-butang nga dimakadaot sama sa telebisyon, sa liga sa boling, usa ka relasyon sa ubang tawo, sa malinglahong atraksiyon sa tawhanong kamaayo, o sa makita nga kadaotan sa rilihiyon o krusadong kaarogante—pareho ra sa kinabubut-ong pagbaliwala ug pagkadili-matumanon kang Jesu-Kristo. Ang imong batasan alang sa Pulong nagadeterminar sa imong batasan alang kang Kristo. Ang buhi nga Pulong dili mahimong ibulag gikan sa nahasulat nga Pulong.

Walay magtotoo ang nagaangkon sa tumong samtang nagaatras. Gawas sa fellowship, siya walay espirituhanong paglambo samtang ang iyang batasan ug paagi-pagpakabuhi magkompromiso kang Ginoong Jesu-Kristo. Ang labawng-grasya dimagkauyon sa pagka-sad-an, pagkamapait, kahadlok, kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, o sa bisan-unsang bahin sa rebersiyonismo. Ang usa ka magtotoo makabawi gikan sa sala pinaagi sa rebound, apan siya dili gayud makabawi gikan sa rebersiyonismo samtang nadat-ogan sa usa ka makapugong nga paagi-pagpakabuhi. Ang Dios misangkap sa kadaitan ug hawud nga kalipay sulud sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya nga kinabuhi, apan sila dili gayud makab-ot pinaagi sa legalismo, tawhanong kamaayo, sala, o kadaotan. Si Jesu-Kristo ‘nagpikpik sa Iyang tiil’ nga naghulat alang sa pagpanalangin kanimo (Isaiah 30:18), sa dihang ikaw maghimo sa talagsaon nga espirituhanong kinabuhi nga gidesinyo alang sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo.

Kapitulo Nwebe

LABAWNG-GRASYA O REBERSIYONISMO?

ANG REBERSIYONISMO NAGASALIKWAY SA DIOS. Dili lamang ang espirituhanong pagkaon gikan sa Iyang nahasulat nga pulong maoy gisalikway, kundili sa ingon ang matag divine nga pagsangkap ug kasulbaran sa kinabuhi. Ang Dios adunay dimasukud, dimatangdi nga mga panalangin nga Siya nagatinguha sa pagbubu sa mahatagon. Apan Siya dili makapaambit sa mga panalangin gawas kon ang magtotoo nagahuput og kapasidad sa pagdawat kanila. Ang pagbaliwala o pagsalikway sa doktrina sa Bibliya nagaguba sa pag-ila sa grasya sa Dios. Ang magtotoo sulud sa rebersiyonismo nagapasipala sa Ginoo sa dihang siya sa pagkatinuud nagaingon, "Ako wala magkinahanglan sa imong mga panalangin, Ginoo; ako wala magkinahanglan sa imong kalipay o kauswagan; ako wala magkinahanglan sa usa ka kinabuhi nga puno sa kahulugan, katuyoan, ug kahubitan; ako wala magkinahanglan sa espirituhanong gahum. Ayaw panghilabut sa akong kinabuhi—ako maghimo niini sa akong paagi!"

Ang matag-usa buut nga magmalipayon apan ikaw mag-atubang gayud sa isyu: Sa unsang paagi ikaw mangita sa kalipay? Paagi sa Dios—ang dalan paingon sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya pinaagi sa adlaw-adlawng paggamit sa GAP nga nagsangpot ngadto sa tinuud nga temporal ug waykatapusan nga kalipay; o paagi sa tawo—ang dalan pinaagi sa tawhanong talento o abilidad, sa kawang nagpangita sa pagkaespirituhanon, kalipay, ug kalampusan gawas sa doktrina sa Bibliya. Tingali ikaw wala gayud makaamgo nga ikaw magpasipala sa Dios pinaagi sa imong gahi, mapatuyangon-sa-kaugalingon nga paagi-pagpakabuhi. Ikaw wala gayud makasabut nga Siya nagahuput sa dilimitadong kapasidad alang sa paghatag. Grasya, ang eskpresyon sa Iyang absoluto, perpektong integridad, mao ang basihanan nga Siya nagahatag. Kon ikaw magdumili sa Iyang grasya, ang Dios wala gayuy alternatibo gawas sa pagtul-id kanimo pinaagi sa pagsilot. Gikan sa takna nga ikaw natawo pag-usab, ikaw kinahanglan maghimo og balikbalik nga mga desisyon alang sa pagdawat sa tanyag sa Dios sa kahibulongang kalipay o ikaw mopakaulaw sa imong-kaugalingon pinaagi sa rebersiyonismo ug sa katapusan mamatay sa sala paingon sa kamatayon.

Ang mga rebersiyonista maoy espirituhanong mga pildiro! Ang kadaotan sa rebersiyonismo maoy usa ka mangil-ad nga barikada batok sa kadaugan diha sa Kristohanong kinabuhi. Walay magtotoo ang adunay pasumangil sa pagkawala mahimong usa ka espirituhanong mananaog ug sa pagpuyo kanunay sulud sa espera sa labawng-grasya o kinalabwang-grasya. Ang Dios nahimaya sa mga mananaog ug Siya nagatinguha alang sa matag magtotoo nga masulud niini nga han-ay-sa-ranggo. Ang doktrina sulud sa kalag dili lamang magapadasig sa kapasidad alang sa kinabuhi, alang sa gugma, ug alang sa panalangin, kundili kini nagapahimo sa magtotoo sa pagtumaw nga madaugon sulud sa anghelanong away.

Ang Hudiyo nga mga magtotoo kinsa miuswag ngadto sa labawng-grasya taliwala sa A.D. 67 ug A.D. 70 napalingkawas gikan sa usa ka labing mangil-ad nga mga pagpamatay sulud sa kasaysayan. Sila naluwas alang sa pagsabwag sa panalangin ug kauswagan sa tanang-bahin sa Romanhong Imperyo. Kadtong kinsa mipabilin nga mga rebersiyonista, “mga kaaway sa krus,” nangalaang taliwala sa katalagman ug sa makalilisang nga nangamatay ubus sa sala paingon sa kamatayon.

Kon ang atong nasod magpadayon diha sa pagkakaron niyang panaw, kita sa way-pagduhaduha mokaplag sa atong-kaugalingon sa mao rang mga kakulian. Apan kon ang igong mga magtotoo sa matinumanon nga magpatalinghog, magkat-on, ug maggamit sa doktrina, ang nasudnong rebersiyonismo ug ang impak sa kadaotan mapalayo. Ang doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa kalag mao ang bugtong paagi sa pagpadayon sa panaw ug pagpabilin sa kabuut taliwala sa usa ka wahiilhing, kadaotan sa kalibutan. Ang Dios nagahatag sa matag magtotoo og usa ka gilaraw nga panaw, aron nga siya mahibalo og unsay buhaton ug asa ang padulngan sa kinabuhi. Ang doktrina dili lamang magapausab sa mga kinabuhi sa tagsatagsa ka mga magtotoo, kundili nagapausab sa dagan sa kasaysayan pinaagi sa pagbalit-ad sa bul-og sa personal ug nasudnong rebersiyonismo.

> “Ikaw ang asin sa kalibutan; apan kon ang asin mahimong waylami, unsaon man kini nga mahimong lamian *pagbalik*? Kini wala na gayuy kapuslanan pa, gawas nga ilabay ug pagatumban sa tiil sa katawhan. Ikaw ang kahayag sa kalibutan. Pasagdi ang imong kahayag nga magdan-ag atubangan sa katawhan aron sa ingon nga sila makakita sa imong maayong mga buhat, ug magpahimaya sa imong Amahan nga anaa sa langit.” (Mateo 5:13–14*a*, 16)

Pakapin-sa-basahon A

DOKTRINA SA KADAOTAN

I. Kahubitan.
   A. Ang *kadaotan* nagalakip sa palisiya, katuyoan, ug paagi sa buhat ni Satanas (Juan 8:44) isip ang magmamando niining kalibutana pinaagi niini siya nagatinguha sa pagdakup ug pagkontrolar sa tawhanong kalag, pagtukod sa iyang kaugalingon nga milenyo ug mahimong mananaog sulud sa anghelanong away. Kadaotan maoy panghunahuna ni Satanas; sala ug tawhanong kamaayo maoy kabahin sa iyang palisiya. Si Satanas nagagamit og kadaotan sa pagdunot sa tawhanong kaliwat diha sa iyang pagsulay sa pagkontrolar sa kalibutan nga siya karon nagahari (Juan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Mga Taga-Corinto 4:4).
   B. Maingon nga ang grasya ug doktrina magrepresentar sa kahenyo ug panghunahuna sa Dios, nan ang kadaotan nagarepresentar sa malinglahong kahenyo ug panghunahuna ni Satanas; busa, ang kadaotan maoy usa ka sistema sa panghunahuna maingon nga ang doktrina maoy usa ka sistema sa panghunahuna.
   C. Kadaotan sa ingon-usab ang kalihukan sa kinaiyang makasasala ingon nga ang magmamando sa tawhanong kinabuhi (Mga Taga-Roma 6:2).
   D. Kadaotan mao ang pagtuis sa doktrina sa Bibliya ug sa mga balaod sa divine nga katukuran (Mga Salmo 50:16).
   E. Kon bisan-hain sa sala o tawhanong kamaayo ang mikusog, sila mahimong daotan.

II. Kadaotan wala mahukman ibabaw sa krus.
   A. Bugtong sala ang nahukman ibabaw sa krus (1 Pedro 2:24).
   B. Si Kristo dili mahimong mahukman alang sa kadaotan (palisiya ni Satanas), tungud kay ang tawhanong kamaayo ug kadaotan magpabilin nga mga isyu sa katibuk-an sa dagan sa anghelanong away.

III. Wala gayuy kadaotan sa Dios (Mga Salmo 5:4; Santiago 1:13).
   A. Ang Dios nagahukum sa kadaotan sulud sa panahon (Mga Salmo 34:16; Isaiah 13:11).
   B. Bisan pa sa kadaotan sulud sa kalibutan, si Jesu-Kristo nagakontrolar sa kasaysayan (Isaiah 45:7).
   C. Si Jesu-Kristo nagatugot sa kadaotan sa pagdagan sa iyang paagi isip kabahin sa anghelanong away (Mga Proberbio 16:3–4).

IV. Kadaotan maykalabutan kang Satanas.
   A. Pulos ang sala ug kadaotan misugod gikan ni Satanas (Genesis 3; Ezekiel 28:15–16).
   B. Ang mga anghel ni Satanas gitawag og daotang mga espiritu o mga demonyo (Lukas 7:21; 8:2; Mga Buhat 19:12–16).
   C. Ang gingharian ni Satanas maoy gitawag og daotang kalibutan (Mga Taga-Galacia 1:4).
   D. Ang palisiya ni Satanas gitawag og kadaotan (1 Mga Taga-Tesalonica 5:22; 2 Mga Taga-Tesalonica 3:3).
   E. Kadtong ubus sa impluwensiya sa satanasnong palisiya maoy gitawag og daotang katawhan (Job 35:12; Mateo 12:35) ug mga tigpamuhunan sa kadaotan (Mga Taga-Roma 1:30).

V. Kadaotan maykalabutan sa tawo.
   A. Personal nga sala, tawhanong kamaayo ug kadaotan sa usa ka tawo maggikan sa kinaiyang makasasala.
   B. Ang sala masulbad pinaagi sa rebound (1 Juan 1:9); ang tawhanong kamaayo ug kadaotan pinaagi sa doktrina ug espirituhanong pagkahamtong pinaagi sa paggamit sa GAP.
   C. Kadaotan ug pagkaut-ut magsugod diha sa usa ka panghunahuna (Mateo 6:23; 15:19).
   D. Kadaotan sulud sa kalag gihimong-makatarunganon pinaagi sa pagtukod og sayup nga mga sumbanan ug mga sukaranan nga *gitawag* og “kamaayo,” imbis nga mga sukaranan sa divine nga panglantaw diin *maoy* maayo (Isaiah 5:20).
   E. Pagbutang sa gugma alang sa mga detalye sa kinabuhi labaw kay sa gugma alang sa doktrina sa Bibliya sulud sa kalag sa kanunay maoy daotan (1 Timoteo 6:10).
   F. Ang usa ka daotang tawo nagatinguha sa pagtukod og kalipay ibabaw sa pagkadili-malipayon sa usa-ka-tawo (Mga Salmo 35:11–13).
   G. Ang impluwensiya sa kadaotan nagapatin-aw og ngano ang mga pag-ampo sa mga magtotoo dili matubag (Job 35:9–13).
   H. Kadaotan maoy magun-ubon-sa-kaugalingon (Mga Salmo 34:21).
   I. Kadaotan sulud sa kalag nagapamubo sa kinabuhi (Amos 5:14–15).

VI. Bokabularyo.
   A. Hebreyo nga mga pulong alang sa kadaotan.
      1. (*Aven*): kawalay-hinungdan, kakawang, kadaotan.

2. (*Ra'*): pungway alang sa dimaayo, daotan; linaki nga pungan alang sa kadaotan, kagul-anan.
3. (*Ra'ah*): binabaye nga pungan alang sa kadaotan.
4. (*Ro'a*): pagkadimaayo sa kalidad; daotan isip usa ka kalidad.
5. (*Ra'a'*): aron madaotan, madimaayo.

B. Griyego nga mga pulong alang sa kadaotan.
1. (*Kakos*): pungway alang sa daotan, dimaayo, waybili.
2. (*Kakos*): pungwayon alang sa daotan.
3. (*Kakia*): pagkayawan-on, pagkadaotan.
4. (*Kakoo*): sa dimaayong pagtratar.
5. (*Poneros*): pungway alang sa daotan, waybili, naut-ut.
6. *Poneros*: pungan alang sa daotang tinguha, tigbuhat sa kadaotan, usa nga daotan (Satanas).
7. (*Poneria*): binabaye nga pungway alang sa pagkasad-an, pagkamalisyoso.
8. (*Phaulos*): daotan, waybili, makasasala.

VII. Ang kasangkaran sa kadaotan.

A. Samtang ang sala ug kadaotan sagad maglambid, ang kadaotan nagalakip sa labaw pa kay sa sala.
1. Ang kadaotan nagalakip sa tawhanong kamaayo ug sa matag pagsulay sa pagsulbad sa mga problema sa kinabuhi gawas sa doktrina sa Bibliya ug divine nga katukuran: tinawhanong kamatabangon, utopian nga sosyalismo, rilihiyosong aktibismo, legalismo, rebersiyonismo, marxism, pasipismo.
2. Ang kadaotan nagalakip sa pagdili sa tawhanong kagawasan alang sa gitawag og masdakong kaayohan: ang pagtuis sa balaod alang sa katuyoan sa sosyal ug ekonomikanhong 'kalihukan,' ang pagtungha sa burokrasya, abuso sa gahum sa gobyerno ug pag-apil-apil sa gawasnong patigayon.
3. Kadaotan sa ingon-usab nagalakip sa Kristohanong mga aktibidad nga magpuli sa pangalagad alang sa espirituhanong pagtubo, o nga magsulay sa pagsangkap og espirituhanong pagtubo gawas sa akademikong disiplina sulud sa lokal nga simbahan.
4. Kadaotan sagad masaypan nga kamaayo (2 Mga Taga-Corinto 11:14–15).
   a. Matinuuron nga mapasiugdahong-katawhan maggamit og kadaotan (Mga Taga-Roma 7:19, 21).
      1. Bisan gani ang lehitimong kamaayo mahimong madaot o matuis ngadto sa kadaotan.
      2. Ang labi pang mahilambigit ang usa ka magtotoo sa pagpaputi sa kalibutan sa yawa pinaagi sa tawhanong kamaayo nga mga krusada, ang labi pa kana nga kadaotan napakusog (Mateo 23:27).
   b. Busa, ang magtotoo gipasidan-an sa pagbantay sa pagpakig-uban diha sa daotang mga praktikante (Mga Taga-Filipos 3:2).

B. Kadaotan mao ang hingpit nga pagkalakip sa tawhanong abilidad, tawhanong talento ug mga buhat ug ang hingpit nga pagkaway-labot sa grasya.

C. Kadaotan dili gayud makasabut sa kalihukan sa grasya (Mateo 20:15).
1. Grasya mao ang buhat sa Dios, dili sa tawhanon nga maayong mga buhat.

2. Busa ang kadaotan, sa pagpahimug-at sa tawhanon nga maayong mga buhat, nagatuis sa grasya (Mga Salmo 38:19–20).
3. Mini nga doktrina maoy pulos kadaotan ug “kabuang” (Ecclesiastes 9:3).

VIII. Kadaotan nalahi sa:
A. Sala (1 Cronicas 21:1, 17).
B. Paggahum sa demonyo.
1. Ang mga magtotoo mahimong magamhan-sa-daotan apan dili magamhan-sa-demonyo.
2. Paggahum sa daotan mao ang pagkontrolar sa kalag sa magtotoo pinaagi sa satanasnong doktrina (1 Timoteo 4:1); paggahum sa demonyo mao ang pagpuyo sulud sa lawas sa dimagtotoo sa mga anghel ni Satanas (Markos 7:26; Lukas 8:2; 11:20).
C. Gubat ug sakit (Jeremiah 28:8).
1. Gubat sagad ang paagi sa pagbaton sa nasudnong kagawasan ug nagalakip sa pag-antos ug kalisud; apan, bisan og ang kadaotan mahitabo sa panahon sa gubat, ang gubat mismo dili daotan.
2. Sakit malagmit ang silot alang sa sala o kadaotan, apan ang sakit mismo dili kadaotan.

IX. Kadaotan, ang nasudnong linalang, ug ang pagpahamtang sa ikalimang liyok sa disiplina.
A. Daotang liderato maoy kontra-sa-Dios (Nahum 1:11).
B. Laraw-pangdaot ug rebolusyon maoy kadaotan (Mga Salmo 64:4–5; Mga Proberbio 17:11).
C. Ang pagkapuno sa kadaotan sulud sa usa ka nasod nagasangko sa iyang kagun-uban (Isaiah 47:10–11).
D. Paghukum nagasangpot sa sinaligang nasod nga gidominar sa kadaotan (Micah 1:5–12).
E. Ang pagpahamtang sa ikalimang liyok sa disiplina sa ingon-usab maoy gitawag og usa ka daotan; ang Dios nagagamit sa usa ka daotan alang sa pagsilot sa usa ka daotan (Jonah 3:10).
F. Pagkamatinumanon sa divine nga katukuran nga mga prinsipyo nagapanalipod sa tawhanong kaliwat gikan sa kadaotan (Ecclesiastes 8:2–5; Mga Taga-Roma 13:3–4).

X. Ang isyu diha sa harianong pamilya sa Dios mao nga kon ang magtotoo naim-pluwensiyahan ba sa doktrina o sa kadaotan (Mga Proberbio 11:18–19; 14:22; 15:3; 16:6; 22:3; 3 Juan 11).
A. Negatibong kabubut-on alang sa doktrina nagapahimo sa magtotoo nga mausab gumikan sa kadaotan (Mga Proberbio 5:13–14).
1. Ang mga rebersiyonista sa kanunay maimpluwensiyahan sa kadaotan (Mga Salmo 36:1–4; Juan 3:19).
2. Kadaotan nagasangkap og ditinuud nga seguridad alang sa mga rebersiyo-nista (Micah 3:11–12).

B. Ang labawng-grasya nga magtotoo napanalipdan gikan sa kadaotan tungud kay siya adunay labing-daghang doktrina sulud sa iyang kalag (Genesis 48:16; 50:20; Mga Salmo 21:11; 23:4; 37:16–19; 91:10; 97:10; 119:101; 121:7; Mga Proberbio 1:33; 2:10–14; 3:7; 12:12, 20–21; 19:23; 2 Mga Taga-Tesalonica 3:3).
C. Ang magtotoo gimandoan sa pagsalikway sa kadaotan (Deuteronomio 13:5; Isaiah 1:16; Mga Taga-Roma 12:9, 21; 1 Pedro 3:9; 3 Juan 11).
D. Ang hamtong nga magtotoo, nagbaton og usa ka balansi sa pagpuyo tali sa doktrina sulud sa kalag ug sa pagpuno sa Espiritu, nagalikay sa kadaotan (Juan 16:14; 17:15–16; 1 Mga Taga-Corinto 6:20; 14:20; Mga Taga-Efeso 3:16–17; 6:13; Mga Taga-Colosas 1:27–29; 2 Mga Taga-Tesalonica 3:1–3).
E. Doktrina mao ang tigsumpo sa kadaotan (Mga Salmo 54:5; Mga Taga-Roma 12:21).

XI. Ang kadaotan mapapas sa paghari sulud sa milenyo ni Jesu-Kristo (Zephaniah 3:14–15).

Pakapin-sa-basahon B

DOKTRINA SA SALA PAINGON SA KAMATAYON

I. Kahubitan.
   A. Ang sala paingon sa kamatayon mao ang paagi diin ang rebersiyonistang magtotoo nagabalhin gikan sa panahon paingon sa eternidad (1 Juan 5:16; Mga Salmo 118:17–18). Siya gitangtang gikan sa bahin dos ubus sa pagpahamtang sa kinatas-ang masiluton nga kastigo nga walay benipisyo sa pagkamatay nga grasya.
   B. Ang sala paingon sa kamatayon nagalakip og usa ka masakit, makalilisang, miserableng kamatayon dugang pa ang pagkahanaw sa panalangin, pulos sa panahon ug eternidad.
   C. Walay magtotoo nga mag-antos o mamiserable didto sa eternidad (Pinadayag 21:4); nan, ang sala paingon sa kamatayon mao ang kinadak-an ug katapusang ekspresyon sa Dios sa divine nga silot alang sa rebersiyonistang magtotoo.

II. Rebersiyonismo mao ang hinungdan sa sala paingon sa kamatayon (Jeremiah 9:13–16; 44:12; Mga Taga-Filipos 3:18–19; Pinadayag 3:15–16).

III. Ang pagpahamtang sa sala paingon sa kamatayon wala nagakahulugan og pagkawagtang sa kaluwasan (2 Timoteo 2:1–13).

IV. Mga sugilanon sa hitabo sa sala paingon sa kamatayon.
   A. Gumikan sa panalapi nga rebersiyonismo: kahakog, pagkatikasan, ug pag-uyon nga kaibog nila Ananias ug Sapphira (Mga Buhat 5:1–10).
   B. Gumikan sa maykalabutan-sa-kinatawo nga rebersiyonismo: ang pakighilawas-sa-kabanay sa usa ka Corintohanong magtotoo (1 Mga Taga-Corinto 5:1–5).
   C. Gumikan sa rituwal nga rebersiyonismo: ang pag-apil sa Komunyon sa karnal o

rebersiyonistang mga magtotoo (1 Mga Taga-Corinto 11:30–31).

D. Gumikan sa panghunahuna nga rebersiyonismo: pagdumili ni Saul sa pagpakig-away, sa pagpatay ni Haring Agag, ug sa pagsunud sa Ginoo (1 Samuel 13:9–14; 15; 1 Cronicas 10:13–14).
E. Gumikan sa binaba nga rebersiyonismo: pagdaot-sa-dungog ug pagpangitag-gubot nila Hymenaeus ug Alexander (1 Timoteo 1:19–20).
F. Gumikan sa kontra-sa-katukuran nga rebersiyonismo: ang tawhanong panglantaw sa langyaw nga palisiya ni Haring Hezekiah (Isaiah 30:1–3; 31:1–3; 38).

V. Pagkabawi pagbalik nagakansilar sa sala paingon sa kamatayon.
A. Rebound (1 Mga Taga-Corinto 11:30–31).
B. Paghinulsul (pag-usab sa panghunahuna alang sa doktrina) (2 Timoteo 2:24–26).
C. Ang paggamit sa GAP (Santiago 4:4–8).

Timan-anan sa Kasulatan

KARAANG TESTAMENTO

GENESIS

3.....138
3:16.....22
9:3.....106
12:2.....51
17:1–4.....51
19:4–5.....101
19:15–16.....49
19:24–25.....101
19:29.....49
48:16.....141
50:20.....141

EXODO

7:22.....29
8:15.....29
8:32.....29
9:12.....30
9:16.....30
9:34.....29
10:1.....30
10:20.....30
10:27.....30
17:1–7.....31
17:3.....41
19:6.....85
20:3–17.....82
25:21–22.....62
32.....31
34:12–16.....33
34:16.....91

LEVITICO

1:4.....127
18.....33
18:3–25.....92
18:22–30.....100
18:23.....100
20:1–5.....92
20:6.....92
20:10–23.....92
20:15.....100
26:11–12.....62
26:14–17.....83
26:16–39.....83
26:18–20.....83
26:21–22.....83
26:23–26.....83
26:27–39.....30, 79, 83

NUMEROS

14....31
22:6–7....103
22:12....103
22:17....103
22:18....103
24....104
24:4....103
25....104
25:1....92
31:8....104
31:15–16....92

DEUTERONOMIO

12:29–31....92
13:5....141
23:5....104
28:15–48....83
28:23–24....79
31:16....67

JOSHUA

2:10–11....30

1 SAMUEL

13:9–14....143
15....143
24:7....43
28....42
28:16....48

1 MGA HARI

14:15....33
16:30–33....79
17....79
18:17–20....79
18:21....79
18:22....80
18:25–40....79
18:36–37....80
18:39....80
18:41–42....80
18:42–45....80

2 MGA HARI

17:14....31
19:35....87

1 CRONICAS

10....42
10:13–14....143
21:1....140
21:17....140

2 CRONICAS

33:3....33

NEHEMIAH

4:7–18....110
9:16–17....32

JOB

5:17–18....36
33:16–17....114
35:9–13....138
35:12....138

MGA SALMO

5:4....138
5:9....76
7....42
7:12....42
7:12–16....42
7:13....42
7:14....43
7:15....44
7:16....45
12....78
16:7–8....23

21:11.....141
23:4.....141
23:5–6.....11
32:5.....32, 42
34:12–13.....79
34:16.....138
34:21.....138
35:11–13.....138
36:1–4.....140
37:16–19.....141
38:1–14.....40
38:19–20.....140
50:16.....137
52:1–2.....76
54:5.....141
64:3–4.....76
64:4–5.....140
64:7–8.....77
68:19–20.....8
73:21–22.....23
91:1.....62
91:10.....141
94:3.....85
97:10.....141
106:34–39.....90
111:10.....61
118:17–18.....142
119:101.....141
121:7.....141

MGA PROBERBIO

1:33.....141
2:10–14.....141
3:7.....141
3:11.....37
3:12.....37–38
5:13–14.....140
6:16–19.....76
8:18.....11
9:10.....61
11:18–19.....140
12:12.....141
12:20–21.....141
14:14.....12
14:22.....140
15:3.....140
15:9.....46
15:33.....61
16:3–4.....138
16:6.....140
17:11.....140
19:23.....141
22:3.....140
22:8.....60
26:11.....70
26:28.....76
29:18.....83

ECCLESIASTES

5:10—6:2.....71
8:2–5.....140
9:3.....140

ISAIAH

1:16.....141
5:20.....138
6:9–10.....30
13:11.....138
14:12–14.....17
28:10.....3
30:1–3.....143
30:18.....134
31:1–3.....143
33:17–22.....30
38.....143
45:7.....138
47:10–11.....140
55:1.....67
64:6..... 12, 122, 126

JEREMIAH

7:25–27.....32
7:26–27.....31
8.....86
8:9.....86, 91
8:10.....86

8:11....87
8:15–17....87
8:20....87
9....86
9:1....87
9:2....87
9:3–4....88
9:5....89
9:5–7....88
9:6....89
9:7....89
9:8....76, 88
9:9....88–89
9:10–11....90
9:10–12....88
9:12....90–91
9:12–14....88
9:13–14....91
9:13–16....142
9:15....93
9:16....95
9:17....95
9:18–19....95
9:20....96
9:25....50
9:26....51
15:16....5, 107
17:5....24
17:9....23
19:5....33
19:15....31
23:5–6....30
28:8....140
44:1–6....41
44:9–12....40
44:12....142

EZEKIEL

20:13....40
28:14–17....17
28:15–16....138

DANIEL

7:14....30

HOSEA

4....80, 83
4:1....80, 82
4:1–4....25
4:2....82
4:3....83
4:4....83
4:5....84
4:6....84
8:7....60
10:2....12

AMOS

5:14–15....138

JONAH

3:10....140

MICAH

1:5–12....140
2:4....12
3:11–12....140

NAHUM

1:11....140

ZEPHANIAH

3:14–15....141

ZECHARIAH

2:5....96

BAG-ONG TESTAMENTO

MATEO

3:11–12....126
3:13–17....126
4:4....8, 107
5:10–14....8
5:13–14....136
5:16....136
6:11....8
6:23....138
6:24....56
6:24–33....72
6:25–34....8
7:1–2....76
7:1–5....106
12:35....138
15:19....138
20:15....139
23:27....65, 139
27:34....94

MARKOS

6:52....30
7:26....140
9:50....85
10:38–39....126

LUKAS

2:52....50
7:21....138
8:2....138, 140
11:20....140
19:10....30
23:46....127

JUAN

1:25–33....126
1:45....30
3:16....1, 9
3:18....9, 36
3:19....140
3:36....1, 9
7:38–39....67
7:46....30
8:32....68–69, 110
8:44....13, 137
10:28....10
12:31....13, 137
12:36....30
12:37....30
12:40....30
14:20....126
14:26....5, 64
14:30....13, 137
15:23....34
16:11....13, 137
16:13....5
16:14....141
16:33....109
17:1....8
17:15–16....141
19:30....47

MGA BUHAT

2:38....127
2:41....127
5:1–10....71, 142
6:6....127
8:36–38....127
16:31....9, 54
19:12–16....138
28:8....127

MGA TAGA-ROMA

1:18–32....96
1:19–20....97
1:21....96–97
1:22....97

1:23....98
1:24....98
1:24–25....98
1:24–28....98
1:24–32....89
1:25....99
1:26....100
1:26–27....98
1:27....100
1:28....98, 101
1:29....101
1:30....138
1:30–31....102
1:32....102
2:4....102
2:5....30
2:29....51
3:25....4
4:17–19....51
5:1–3....10
5:8....9
6:1–5....109
6:2....137
6:3–14....109
7:8–20....10
7:19....139
7:21....139
7:23....12
8:2–3....133
8:3–4....10
8:7–8....120
8:8....126
8:37....109
8:38–39....10, 69
8:39....1
9:3....69
9:17....30
12:2....109
12:9....141
12:21....141
13:3–4....140
13:4....110
13:4–5....13
14:4....43, 106
14:10....43, 106
16:17–18....25, 76

1 MGA TAGA-CORINTO

1:20....109
1:30....9
2:9....1
2:11–12....5
2:13....5
2:14....27
2:16....2, 50, 63, 115
3:1–2....13
3:12–15....126
3:19....109
5....69
5:1–5....142
5:5....41
6:20....62, 141
8:4....107
8:8–9....107
10:2....126
11:30....42
11:30–31....60, 143
12:13....126
14:17....6
14:20....141
14:26....7
15:22....10
15:33....49
15:36....47

2 MGA TAGA-CORINTO

2:6–8....41
3:14....116
3:18....62
4:3–4....30, 67
4:4....13, 116, 137
5:17....1
5:21....9, 99
6:11–12....24
9:15....131
10:3–5....50
10:4–5....110
10:5....6

11.....32–33
11:3.....116
11:14–15.....12, 139
12:7.....61
12:21.....67, 91
13:5.....61
13:14.....63

MGA TAGA-GALACIA

1:4.....138
1:6.....35
2:16.....35
2:20.....62
3:26.....7
4:5–7.....1
4:29–31.....106
5:4.....34, 36, 46
5:16.....5
5:19–21.....93
6:7.....11, 45
6:7–8.....60

MGA TAGA-EFESO

1:3.....56
1:6–8.....56
1:18.....56
2:3.....120
2:7.....11, 128
2:8.....131
2:8–9.....7, 47
2:12.....117
3:8.....56, 58
3:16.....56
3:16–17.....141
3:16–19.....62
3:16–21.....117
3:19.....6
3:19–21.....52
4.....115
4:1–16.....115
4:11–16.....117
4:17.....28, 115
4:17–18.....2
4:17–19.....115, 118
4:17–24.....115
4:18.....97, 116–17, 122
4:19.....91, 118
4:20.....119
4:20–32.....115
4:21.....119
4:22..... 10, 120–21
4:22–24.....121
4:23.....120–21
4:24.....121
4:29.....7
4:30.....60
4:30–31.....52
5:5.....91
5:11.....28
5:18.....5, 10, 27
5:22–23.....22
5:26.....67
5:31.....110
6:12.....28
6:13.....141

MGA TAGA-FILIPOS

1:20–21.....8
2:5.....50, 110
3:2.....139
3:13–14.....47
3:18–19..... 40, 48, 142
4:19.....56

MGA TAGA-COLOSAS

1:9.....6
1:13.....28
1:21.....117
1:27.....56
1:27–29.....62, 141
2:2.....56
2:16–17.....106
2:18.....108
2:20.....109–10
2:21.....110
2:22.....109–10

2:23.....111
3:1.....109
3:5.....91
3:10.....59
3:18.....22–23
3:25.....60

1 MGA TAGA-TESALONICA

5:19.....60
5:22.....138

2 MGA TAGA-TESALONICA

1:7–9.....126
2:10–12.....32
2:11.....57
3:1–3.....141
3:3.....138, 141

1 TIMOTEO

1:19.....12, 46
1:19–20.....41, 118, 143
4:1.....2, 28, 140
4:3.....105, 118
4:4.....106
4:14.....127
5:20.....41
5:23.....108
6.....72
6:3–4.....20
6:3–5.....72, 113
6:5.....73
6:6.....73
6:7.....73
6:8.....73
6:9.....73
6:10.....74, 138
6:11.....74
6:17.....75

2 TIMOTEO

1:9.....126
2:1–13.....142
2:11–13.....38
2:13.....12
2:17.....118
2:24–26.....143
3:2.....113
3:4.....21
3:16.....26
4:2.....41
4:14.....118

TITUS

1:10–13.....41

MGA HEBREOHANON

1:3.....53
2:9.....131
3:7.....63
3:10–12.....11
3:15.....63
4:1–2.....27
4:7.....63
5:11.....123
5:12.....123
5:13.....124
5:14.....124
6:1.....125
6:1–2.....133
6:1–6.....117
6:2.....126
6:3.....128
6:4.....129–30, 132
6:4–6.....129, 132
6:5.....130–32
6:6.....129–30, 132
7:25.....127
9:5.....62
10.....107
12:3.....50, 117
12:4–15.....2, 12
12:5.....37
12:6.....37–38
12:7.....36

12:15.....46
13:4.....110
13:5.....21

SANTIAGO

1:8.....12
1:13.....138
1:14.....48
1:14–15.....43
1:22.....5–6, 12
1:22–25.....54
1:24.....12
3:2.....79
3:5–6.....76
3:14.....47
4:4.....12, 34, 48
4:4–8.....143
4:6.....8, 61
4:8.....12, 34
4:11.....76
4:13–14.....71
5:1–6.....71
5:9..... 39, 76–77, 79
5:9–20.....77
5:10–11.....78
5:12.....76, 78
5:13.....78
5:14–16.....77
5:16.....80
5:17.....79–80
5:17–18.....77
5:18.....80
5:20.....77

1 PEDRO

2:9.....7, 123
2:24.....127, 137
3:1.....23
3:9.....141
3:14.....8
4:3.....91
4:12–14.....8

2 PEDRO

1:3.....8
1:4.....75
2:1.....65
2:4.....28
2:6–16.....100
2:7–8.....49
2:12–13.....65
2:13.....66
2:14..... 46, 66–67
2:15..... 67, 71, 103
2:16.....103
2:17.....67
2:18.....67–68
2:18–22.....69
2:19.....68
2:20.....68
2:20–22.....101
2:21.....69
2:22.....70
3:9.....9
3:18.....6, 73

1 JUAN

1:8.....15
1:9..... 5, 10, 16, 27, 32, 47, 52, 138
1:10.....15
2:2.....4
2:14.....109
2:15–16.....109
2:18.....34
2:22.....34
3:8.....34
3:10.....12, 34
4:3.....34
5:4–5.....109
5:16..... 16, 32, 142

2 JUAN

7.....34
9.....12

3 JUAN

11.....140–41

JUDE

4.....91
11.....71, 103

PINADAYAG

2:4.....33, 51
2:5.....52
2:14.....67, 92
2:20–23.....92
2:23.....24
2:26.....59
2:28.....59
3:4–5.....59
3:14.....53
3:14–22.....53
3:15.....54
3:15–16.....142
3:15–22.....54
3:16.....54
3:17.....55
3:18.....57
3:19.....59–61
3:20..... 39, 61–62
3:21.....63
3:22.....64
19:11–21.....87
20.....127
20:11–15.....97
21:4.....38, 142
22:16.....59

Timan-anan sa Hilisgutan

abuso sa ilimnong-makahubog, 19, 29, 93–94, 106–08, 114, 118
adikia, 101,
Adlaw-igpapahulay, 107
adokimos, 101
adunaton, 129, 132
agapao, 37–38
agnoia, 117
aion, 128, 132
aktibismo, 14, 18, 21, 86, 90, 96, 103, 139
aletheia, 119, 122
allasso, 98
‘*amal*, 43–44
Amihanang Gingharian, 79–85
anakainizein, 129, 132
analogizomai, 50
ananeoo, 120–21
Ananias ug Sapphira, 71, 142
anastauroo, 129, 133
anghelanong away, 13, 25, 50, 53, 64, 85, 125, 127, 131, 133, 136
  istratehiyanhong kadaugan sa, 125, 127, 131, 133
  taktikanhong mananaog sa, 64, 128, 131
anthropomorphism, 55
anthropopathism, 55
antikristo, 34
antinomiyanismo, 18–19, 21–23, 118
apalgeo, 118
apallotrioo, 116–17
aphiemi, 52
apopheugo, 68
apostasiya, 49, 74, 79, 84, 86, 89, 94, 108, 115
apotithemi, 120–21
aselgeia, 118
asetisismo, 105–06, 110–11
Assyria, 81, 85
autoerotism, 99–100
aval, 83
aven, 43, 138

Baal, 33, 79–80, 83, 91–93, 95, 99
bahin dos, 10–12, 36, 48, 62, 64, 73, 77, 121, 131, 142
bahin tres, 10–11, 64, 73
bahin uno, 10, 126
Balaam, 67, 71, 92, 103–04
Balaang Espiritu, 3–5, 7, 10, 12, 15, 17,

24–25
bawtismo sa, 125, 131
fellowship sa, 63
gahum sa, 25, 121
matudloong ministeryo sa, 62, 64
ministeryo sa komon nga grasya, 130
nagpaguul, 52, 60
pagkontrolar sa kalag, 15
pagpuno sa, 5, 7, 10, 12, 17, 20, 24, 37, 63, 131
pagpuyo, 28
pagsumpo, 60
pito ka ministeryo sa, 131–32
balansi nga pagpuyo, 16, 122, 131, 141
balaod, 2, 76, 82, 88, 91
pagpatuman, 13, 88
pagtuis sa, 138
respeto alang sa, 88
sa divine nga masilutong lihok, 60
sa dobleng pagsilot, 60–61
sa Espiritu sa kinabuhi, 126
sa gahum-pagpili, 107
sa kinabubut-ong responsibilidad, 60, 62
sa sala, 12
Balaod ni Moses, 34–35, 82, 106, 110, 133
baptismos, 126
baptizo, 126
basanizo, 49
basura sulud sa kalag, 61
binaba nga mga sala, 75–78, 88
bokabularyo, 2–4, 26, 138
tipiganan, 6, 29
broma, 105
buylo, 5–6, 9–10, 29, 62–63, 68

chacham, 86
chamas, 45
chaphar, 44–45
chaval, 43
chliaros, 54
Christos, 119
cosmos, 68
dagaydayan sa kahibalo, 6–7, 24, 29, 51, 53–54, 59
dalak, 42–43
daotang-tinguha, 47, 52, 101–02
David, 42–43, 45
dayag nga mga sala, 66–71, 101, 103, 113–14, 129
de, 119–20
demo, 6
demonismo, 92, 97, 109
demonyo, 140
doktrina sa, 30, 67, 108
gigamhan, 28, 140
impluwensiya, 28
pagsimba, 93, 108
dianoia, 116
didasko, 119
dikaioo, 34–35
dikaiosune, 101, 121–22
dimakita nga mga bayani, 59
Dios
antagonismo sa, 2, 26
dimakapahimuut sa, 105
fellowship uban sa, 2, 10, 12, 46
gahum sa, 25, 29, 132
grasya sa, 5, 10, 13, 15, 19, 35, 46, 48, 51, 103, 112, 124, 135
gugma sa, 1, 8–9, 11–12, 25, 37–38, 60, 63, 92
harianong pamilya sa, 7, 34, 64, 77, 119, 122, 130, 140
himaya sa, 98
hiyograpiyanhong pagbuut sa, 4
hustisya sa, 8–12, 38, 47, 55, 94, 97–102, 122
integridad sa, 4, 9, 11, 38, 55, 109, 128
kaaway sa, 12, 34, 48
kaligutgut sa, 104
kalihukan nga pagbuut sa, 49
kapasayloan gikan sa, 105
kinalabwang-kamandoan sa, 128
mauyonong kalambigitan uban sa, 7, 63, 72
mga naglangkub sa integridad, 8

mga panalangin gikan sa, 1, 8, 38, 56, 63, 89, 99, 104, 108–09
mga saad sa, 28, 51, 62
mga sukaranan sa, 12, 116
mga tigpahimulus sa, 24
nag-ambit sa kalipay sa, 7, 10
nasilag sa, 102
pagbatok sa, 60
paghimaya, 8, 61–62, 98, 131
pagkamatarong sa, 4, 8–9, 38, 55, 99, 122
pagpahiayon ngadto sa hustisya sa, 8–10, 97–98, 101
pagpanumpa sa ngalan sa, 78, 82
pagsalikway sa, 35, 98
pasipala sa, 135
personal nga gugma alang sa, 7, 20, 33
pinadayag gikan sa, 87, 109
plano sa, 3, 7, 10, 13, 15, 24, 32, 35, 39, 49, 51, 55–56, 61, 64, 71, 75, 97, 107, 112–13, 117, 122, 126–27, 131
Pulong sa, 2–3, 8, 13, 20, 24, 27–28, 41, 47, 59, 71, 85, 90–91, 109, 115, 118–19, 127–28, 132
relasyon uban sa, 40, 63, 85
sa Israel, 33, 93–95
Dios-tawo, 131, 133
dipersonal nga gugma alang sa tanang katawhan, 7
disiplina, 37–45
gipakusgan, 32, 36, 38, 40–42, 44, 57, 60, 62–63
mapasidan-on, 31, 38–40, 42–44, 59–63, 71, 77
pagkamatay, 39, 41–42, 47, 55, 62–63
simbahan, 41
tiningub-sa-tinagutlo, 76–77
disiplina-sa-kaugalingon, 37, 66, 96, 98, 124
distraksiyon, 18–20, 25, 39, 43, 98, 117
divine nga kamaayo, 12–13, 16, 24, 54, 58
divine nga mga institusyon, 13, 96, 98
divine nga panglantaw, 5–7, 16, 23–24, 28, 50, 56, 86, 123–24, 138
dokimazo, 101
doktrina sa misteryo, 132
dorea, 128, 131
dunamis, 128, 132

eimi, 116
ekluo, 50
ekpipto, 34–35
eleeinos, 56–57
Elijah, 79–80
emosyon, 22–25, 43, 48, 55, 66, 97, 126
emosyonal nga pagbatok, 22, 24–25, 39, 43–45, 48, 51, 57, 66, 70, 74, 88, 99
emosyonalismo, 24, 55, 119
en, 69
enduo, 121
enochleo, 46–47
epiginosko, 69
epignosis, 4–6, 68–70, 101
epouranios, 128, 131
erchomai, 52–53
espirituhanon
anarkiya, 25, 118
barahanong-pamatasan, 55–58, 61, 93
butang-katingalahan, 5
IQ, 4–5, 117
kagawasan, 110
kagun-uban, 65–66
kamatayon, 5, 10–11, 127, 131
kamatuuran, 3, 5
katigayunan, 56–59, 62, 72
kinabuhi, 2–3, 5–6, 8, 13, 15, 17–18, 24, 34–35, 39, 41, 47–49, 53–54, 56–59, 61–64, 66, 69, 72, 74, 92, 106, 116–17, 120, 123, 125, 133–34
mga awtoridad, 77
mga kasulbaran, 15, 55
mga katakus, 20
mga pagsangkap, 27, 71, 132, 135
pagkabawi, 62, 69, 129

pagkadunot, 12, 96
pagkahamtong, 2, 4, 7, 10–11, 15, 20, 52, 79, 125, 127, 138
pagkaharianon, 125
pagkahugno, 117
pagkamasuso, 16, 20, 124
pagkaon, 5
pagkatawo, 5
pagtubo, 5, 8–12, 15–16, 58, 69–70, 72–73, 78, 84, 97, 139
pag-us-us, 15, 17, 32, 34, 36, 81, 83, 89, 93, 97, 122
pildiro, 57–58, 136
schizophrenia, 34
timawa, 57
Estraktura sa Pagtulon-an, 6–8, 12, 16, 47, 51–52, 59, 75, 86, 91, 121
eulogetos, 99
eusebeia, 73
exegesis, 3, 114, 124

ganav, 82
geuomai, 128, 130–31
gidiling-balansayon, 21, 106–07, 110–11
ginomai, 128, 131
gnosis, 5–6
goi, 89–90
grasya, 35, 38, 42, 106, 132, 135, 137, 139
epektibo, 131
hawud, 10–11, 64, 128
kagawasan sa, 106
kalihukan sa, 139
komon, 130, 132
lohistika, 7–8, 27, 46, 71–73
mabatukon, 49
masdako, 8
mga bahandi sa, 102
nadasig pinaagi sa, 60
nagkulang sa, 46–47
nagluwas, 7
nakulangan sa, 35, 46
naluwas pinaagi sa, 35, 125
pagkamatay, 11, 16, 40, 142
pagsalikway sa, 30, 35, 42
pagtubo diha sa, 27, 56, 85
prinsipyo sa, 48, 51, 58, 94
sistema, 34
grasya nga aparato alang sa panabut, 3–4, 39
gugma
Kategoriya Dos, 22–23, 33, 92, 100
Kategoriya Tres, 23, 33
Kategoriya Uno, 23, 33, 52, 92
gumnos, 56–57

Habagatang Gingharian sa Judah, 51, 85, 87, 90–91, 93, 95, 122–23
depensa sa, 96
hachachamot, 95
hapax, 128, 130, 172
hapto, 110
harah, 43–44
hayom, 84
hedone, 66
hetenismo, 97–98, 102, 105
hinneh, 43
hinulsul, 42, 52, 60, 63, 80, 117, 125–26, 129, 133, 143
ho, 119
hupomeno, 50
hustereo, 46
Hymenaeus ug Alexander, 41, 118, 143
hypostatic nga paghiusa, 9, 47, 125

impyutasyon
sa pagkamatarong, 9, 26, 55, 124
sa sala, 9, 13
sa waykatapusang kinabuhi, 5
inhustisya, 19, 42
isagogics, 3
Israel, Kapanahonan sa, 62

Jerusalem, 90, 122–24, 133
pagliyok sa, 124, 133
Jesu-Kristo
ang *Amen*, 53
ang matarong nga Maghuhukum, 127
awtoridad ni, 115
buhat ni, 47, 133

buhi nga Pulong, 52, 123, 131, 134
diha kang Kristo, 1
duha ka kamatayon, 127, 131
Ebanghelyo ni, 82
gugma ni, 6, 33, 52
harianon nga pangulong pari, 113, 115, 123, 127, 133
hingtungdan sa pagsimba, 98
hunahuna ni, 2
impyutasyon sa mga sala, 9
istratehiyanhong kadaugan ni, 64, 109, 125, 127, 131, 133
kinaiyang tawhanon ni, 6, 9
lingkoranan sa paghukum ni, 58
makapatagbaw nga buhat ni, 4, 9
mga pag-abut ni, 107, 123
mga panalangin ni, 63, 134
misupak kang, 30
nagakontrolar sa kasaysayan, 58, 85, 87, 135
nagpalungtad nga gahum ni, 50
okupasyon uban ni, 10, 20, 33, 52, 72
paghari sa milenyo, 141
paghari uban ni, 64
paghimaya, 38, 131
paghiusa uban ni, 131
pagkadili-matumanon diha ni, 134
pagkamasupilon ngadto ni, 31, 115
pagkonsentrar diha ni, 50
pagpasipala kang, 129
pagpuyo ni, 62
pagsalikway kang, 52, 117
pagtoo lamang, 1, 5, 9, 47, 54, 69, 82, 99, 130
panghunahuna ni, 50, 62, 115, 119
pangulong pari ni, 115, 123
puli, 9, 80, 99, 116
tinubdan sa doktrina sa Bibliya, 56, 119
unang gugma, 52

kaalam, 6, 29, 61, 96
mini, 86, 97, 111
kabubut-on, 2, 4, 9, 13, 47, 53, 55, 58, 62, 76, 93, 100, 108, 130
negatibo, 15, 18–20, 25–29, 31, 34, 39–40, 42–45, 48, 54, 57, 68, 70, 74, 83–84, 86, 89, 95–97, 109, 118, 120, 123, 140
positibo, 5, 9–10, 45, 64, 97, 114, 117, 129
kadaotan, 12–13, 15–17, 22, 24, 26, 28–29, 31–32, 41, 43, 45, 49–51, 55, 57, 68–70, 72, 74, 76, 81–84, 87–90, 96–102, 108–09, 120, 124, 126, 134
gamut sa, 74
impluwensiya sa, 15–17, 28–29, 32, 41, 48, 50, 57, 72, 76, 89, 138
pagsulud sa, 28
palisiya sa, 12–13, 15, 17, 24, 49, 84, 97–98, 108, 126, 137
porpolyo sa, 17
sistema sa, 68
teyolohiyanhon, 90
ug sala, 1–2, 82, 138–39
kadismaya, 21–22, 31, 37
kagawasan, 13, 15, 41, 53, 58, 68, 81–83, 85, 88, 94, 96
depensa sa, 81, 89, 140
pagkagun-ub sa, 83, 86, 88, 95
kahadlok, 61, 83, 112, 134
kahakog, 66, 72, 74, 86, 101–04, 118, 142
kahapo, 53–58, 112
kahigawad, 19–22, 29, 31, 43–45, 100, 117–18
kai, 80
kaibog sa materyalismo, 21, 24, 74, 120
kai hosioteti tes altheias, 122
kainos, 121
kakia, 139
kakoo, 139
kakos, 139
kalaay, 19, 43–45
kaligdong, 13, 26, 38, 60, 62, 74–75, 82, 130
makapadasig, 7
naglihok, 7
kalinaw, 11, 49, 72
mini, 29, 84, 86
nasudnon, 81, 88

kalinaw, 21, 29, 58
Kalisdanan, 5, 92
kalisdanan, 7, 27–29, 39–40, 50, 53–54, 57–59, 78, 80, 92, 112
kalooy, 7
kalooy-sa-kaugalingon, 20, 31, 43–65, 76, 112
kamaagaron diha sa druga, 19, 22, 29, 76, 93–94, 109, 114, 118
kamaloloy-on, 11, 60, 100
kamapahimaslon, 20, 23, 45, 47, 75, 112
kamapaubsanon, 7, 74, 108, 111, 114
kamingaw, 19–22
kaminyoon, 13, 99–100, 104–06, 110
kamno, 50
Kapanahonan sa Simbahan, 1, 35, 41, 48, 53, 56, 58–59, 62, 64–65, 93, 119, 123, 126
  human-sa-kanon nga panahon, 21, 132
  waykaparehas nga espirituhanong kinabuhi sa, 53, 59
kapasayloan, 7, 9–10, 46–47, 55, 63, 105
kapasidad, 73
  alang sa gugma, 10, 23, 25, 73, 92, 136
  alang sa kalipay, 23, 25, 73, 105
  alang sa kinabuhi, 10, 21–23, 25, 57, 59, 63, 73, 75, 79, 114, 128, 136
  alang sa panalangin, 126, 136
  kinalabwang-grasya, 11
  pagkamatarong, 74–75
  sa kalag, 10, 73
  sa Dios, 25
kapintas
  subay-sa-balaod, 88
  waybalaod, 49, 82–83, 88, 110
karah, 44
kardia, 4–5, 28
karnalidad, 10–13, 15–17, 19, 32, 36, 52, 69, 76, 100, 120
  kamapadayonon diha sa, 12, 15–17, 19, 32, 36, 69
  mapadayonon, 1, 11, 17, 32, 52
  sugmatsugmat, 36
karne, pagkaon sa, 105
kashal, 84
kasilag, 30, 33, 47, 75, 112, 114
kasingkasing, 5, 23–25, 29–32, 50–51, 66, 79, 91, 96, 98, 104, 116–17
  kagahi sa, 2, 29–32, 91, 116–18
  pagano, 50–51
kasuko, 22, 37, 52, 75, 93, 112, 114
katagbawan, 8, 21, 73
katagbawan-sa-kaugalingon, 19, 21, 33, 44, 99
kataleipo, 108
kataponeo, 49
kataranta sa pagpangita alang sa kalipay, 21, 25, 31, 39, 43–44, 66, 77, 102, 117–18, 134
katargeo, 34–35
kategorikal nga tipiganan, 6
katubsanan nga kasulbaran, 9, 96
kaugalingong-minugna nga kagul-anan, 11, 22, 25, 37, 44, 47, 60–61, 74, 94
kauswagan, 11, 19, 27, 39, 40, 53–59, 73–75, 78, 80–81, 83, 129, 131, 135–36
  pagsulay, 55–56
kilyah, 23
kinaiyang makasasala, 10, 13–18, 23–24, 47, 53, 55–57, 65–68, 76, 88, 93, 100, 103–04, 108–09, 111
  kaibog nga sundanan, 23, 33, 56, 98, 100, 120
  lugar sa kahuyang, 13, 23
  lugar sa kalig-on, 13, 23, 55, 126
  mga hilig sa, 18, 21, 29, 67, 76, 100, 106, 118
  pagkontrolar sa, 10, 14, 17, 22–23, 53, 55–57
  pagkontrolar sa kalag, 15, 120, 140
kinalabwang-grasya, 8, 10–11, 27, 31, 40, 45, 51, 54, 59, 64, 72–73, 78, 80, 85, 119, 131–32, 134–36
Kinatas-ang Hukmanan sa Langit, 43, 60
kinaugalingong-kamatarong, 18, 21, 65, 106–08, 111, 122, 129
koilia, 23, 48

konsensiya, 6, 41, 49, 93–94
kontra-sa-katukuran, 66, 96–99, 102–03, 143
kriminalidad, 14–15, 19, 88
krino, 77
Kristohanong pangalagad, 12, 21, 126
Kristolohiya, 125–26
krites, 77
kuwarta, 22, 35, 56, 71–75, 103, 113

la'anah, 93
labawng-grasya, 7–8, 10–11, 15–16, 27, 34, 40, 45, 47, 51, 54, 56, 60, 62–64, 72–74, 78–80, 85–86, 91, 95, 100, 113, 115–17, 119, 121–25, 128–32, 134–36
  lg2, 10
  lg3, 10–11
legalismo, 18, 21, 23, 30, 48, 65, 82, 106–07, 109–10, 118, 122, 130, 133–34, 139
lego, 115
linaw nga kalayo, 9
logos, 132
Lot, 49

ma'as, 84–85
mabalikong posisyon sa kamatuuran, 109
mabatukong mga pasikaran, 19, 21–22, 25, 31, 43–44, 57
makihilawasnong imoralidad, 14, 18–19, 82, 92–93, 98, 110, 129
manthano, 119
marturomai, 115
masakitog-pangisip, 29, 50, 57
mastigoo, 37–38
mataiotes, 28–29, 31, 45, 57, 67, 86, 109, 116
maykalabutan-sa-kinatawo nga kulto, 90–95, 104–05, 142
Medalya sa Bitoon sa Kaadlawon, 59
mello, 54–55
mentalidad sa kalag, 13, 23, 93, 116
Mesiyas, 30
metabolismo, 5–6, 8, 24, 37, 50, 55, 58, 61, 64, 68–70, 107, 121, 124, 131–32
metanoeo, 52–53, 61, 63, 117
metanoia, 117, 126
mga balaod sa divine nga katukuran, 13, 29, 35, 71, 82, 85–86, 88, 93–94, 96–100, 137, 139–40
mga bawtismo, 125–27
mga desisyon, 55, 61–63
  dimaayo, 19, 22, 25, 40, 44, 139
  maayo, 13, 41, 49, 105, 117
  makausa, 117
mga detalye sa kinabuhi, 7, 22, 26, 56, 71–73, 75, 96, 117, 138
mga Judaizer, 33–35, 105–06, 125
mga Karismatik, 25, 106, 113
mga kategoriya
  sa doktrina, 2, 29
  sa mga panalangin, 10
  sa sala, 46, 75, 101
mga liyok sa disiplina
  ikaduha, 83
  ikalima, 30, 51, 79–80, 83, 89–90, 94, 96, 122–23, 125, 127–28, 133, 140
  ikatulo, 83
  ikaupat, 83
  una, 83
mga politiko, 78, 85
mga sala sa panghunahuna, 17, 20, 23, 27, 46–47, 51, 112, 114
mga sumbanan ug mga sukaranan, 6, 23–24, 29, 32, 82, 93, 116, 138
miaino, 46, 48
Milenyo, 5, 63–64, 87, 137, 141
mnemoneuo, 52
m'on tannim, 90
moralidad, 13, 19, 35
Moses, 29–31, 34, 41, 126

naanod tipas sa agianan, 36, 46, 132, 136–44
nagbiya-sa-katarong, 12
naghugpong nga ulat, 29–32, 39–40, 43, 45, 51, 57, 67, 72, 88–89, 101, 113, 116–19, 121

naghukum, 18, 20, 27, 31, 33, 36, 38, 43, 47, 55, 88, 98, 107
Napulo nga Kamandoan, 82
nasod, 11, 14, 30, 41, 51, 53, 67, 76, 79–92, 94–97, 100–03
  depensa sa, 14, 110
  heathen, 51
  kadunot, 97
  kagun-uban sa, 32, 40–41, 48–49, 66, 73, 81, 83, 86, 88, 91, 95, 140
  katalagman, 50, 57, 67, 75, 77, 79, 82, 86, 94, 96, 136
  mapreserbar, 85
  pagkaluya, 95
  pagkapildi sa, 82–83, 122, 127
  pag-us-us, 93, 97
  panalangin ngadto sa, 13
  sinaligan, 81, 84–85, 89, 91, 94, 123, 140
nephros, 23
noema, 116
nous, 5, 28, 116, 120–21
nyurotiko, 29, 50, 57, 103–04

oikia, 6
oikodomeo, 6
omnuo, 78
Operasyon Bomerang, 18, 22, 25, 39, 43, 45, 57

paagi-pagpakabuhi, 120–30, 133–35
  hedonista, 66
  lumalabay, 72
  nagpugong, 128–29
  nga mabatukon, 44
  sa dimagtotoo, 1, 69, 96, 115–17
  sa pagkaway-kahulugan, 1–2
Pablo, ang Apostol, 1, 24, 26, 33–35, 40–41, 48, 69, 72, 75, 101, 105–06, 108–09, 115–16, 119
pag-ampo, 78–80, 138
pag-antos, 27, 36, 40–41, 49, 62, 77–78, 140
  alang sa panalangin, 36, 79
pagbuno, 76, 82, 101, 110
pagdaot-sa-dungog, 18–20, 33, 45, 76–77, 88, 112–13, 143
paghatag, 35, 73
pagkaarogante, 2, 15, 17, 33, 47, 61, 72, 75, 97–98, 108–09, 111–14, 118
  kalainlain nga mga sala, 120
  krusado, 15, 134
  tinago, 72, 112–14, 118, 122
pagkabanhaw, 10, 59, 64, 125–27
  mga lawas, 59
pagkabayot, 98–100
pagkabawi, 5, 10, 38–39, 41, 52, 55–56, 58, 61–62, 69, 75, 77, 84, 90, 94–96, 103, 117–18, 123–25, 128–29, 132
pagkadili-makaantos, 18
pagkadili-mapuypuy, 23, 33, 37, 45, 47, 75–76
pagkadugmok, 17
pagkaespirituhanon, 15–16, 18, 21, 35, 107, 111, 126, 135
  mini, 107–08, 110, 113
pagkahibalo-sa-kaugalingon, 4
pagkahimugso-pag-usab, 5, 96–97, 123, 131
pagkahitarong, 35, 55
pagkaila-sa-Dios, 97–98
pagkalaglag ni Adan, 10, 17, 120
pagkamahuyang, 13–14, 19, 23, 25, 63
pagkamapait, 33, 37, 46–48, 52, 75–76, 112, 134
pagkapalong sa kalag, 28–32, 45, 57, 67, 89, 96, 98, 102, 113, 116–18
pagkapari
  harianon, 8, 123, 131, 133
  mini, 84, 86
  sa Israel, 82–85, 87, 123, 132–33
  sa magtotoo, 123
  unibersal, 123
pagkasad-an nga dinugtongdugtong, 20, 63, 77, 95, 100, 105
pagkasubhetibo, 20, 29, 114, 117
pagkatagbaw, 4

pagkatomboy, 98–101
pagkaulipon, 32, 68, 80, 82, 85, 95, 108, 113
pagkawala-mahiayon ngadto sa hustisya sa Dios, 10–12, 101–02
pagkunhod-sa-kasundalohan, 29, 84
paglibak, 19–20, 45, 77, 88, 101, 112–13
pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios, *Tan-awa sa* Dios
pagpanumpa, 78, 82
pagsimba, 20, 98, 123, 133
  daotan, 33, 83, 92–94, 97–98, 109
  mini, 24
pagsimbag-diyosdiyos, 33, 83, 92–94, 97–98, 109
pagtoo-pahulay, 27
pagtulon-an, 6–8
pag-uyon nga kaibog, 21, 24, 33, 55, 120, 142
paideia, 37
pakad, 89
pakaulaw, 18, 47, 52, 76–77, 133, 135
pakighilawas-sa-diminyo, 67, 76, 99
pakighilawas-sa-kabanay, 41, 69, 92, 142
pakighilawas-sa-mananap, 92, 99–100
pakisayran sa pangisip, 3, 6, 23, 29, 37, 123
palin, 80, 129, 132
pamakak, 43–44, 76, 78, 88–89, 99
pamilya, 13, 20, 22, 26, 34, 38, 60, 83, 86, 96, 100
panagbangi sa personalidad, 19, 27
panalangin
  alang sa magtotoo, 4, 10–11, 40, 42, 58, 63–64, 73, 77–78, 89, 99, 104, 109, 126, 128, 130, 131, 135–36
  alang sa dimagtotoo, 99
  escrow, 58
  espirituhanon, 10
  labawng-grasya, 10–11, 45, 51, 60, 64, 72–73, 79, 128, 130, 132
  makasaysayanon, 11, 90
  mini, 24
  pagkamatay, 11
  pagkawagtang sa, 11
  pagsulay alang sa, 8
  pagtunglo paingon sa, 36, 47, 60
  pinaagi sa panag-uban, 11
  temporal, 4, 11, 72
  waykatapusan, 4, 56, 58–59, 62
panapaw, 66, 76, 82, 100
pangabubho, 20, 23, 30, 75, 93, 112
panghimakak, 61, 83
pangpadasig, 13, 19–20, 23, 39–40, 61–63, 72, 106, 120, 125
pangsulbad-sa-problema nga kahimanan, 53, 55–57
panimalus, 19–20, 45, 47, 90
paradechomai, 37–38
paradeigmatizo, 129, 133
Paraon sa Exodo, 29
paraphronia, 103–04
parapipto, 129, 132
pasensiya, 102, 104
pasinati
  grasya, 74, 82, 102, 108
  sa doktrina, 7, 102
pasipala, 133, 135
pastor-magtutudlo, 3–5, 19, 26, 41, 58, 84, 104, 113, 119, 127, 132
  awtoridad sa, 19, 26, 41
  espirituhanong gasa sa, 3, 26
  komunikasyon, 3, 83–84, 93
  personalidad sa, 26
  responsibilidad, 86
personal nga kasigurohan sa padulngan, 19, 124
pharmakeia, 93
phaulos, 139
pherometha, 125
phileo, 59
photizo, 128, 130
phtheggomai, 67, 104
pipto, 52
pistis, 125–26
plane, 71
pleonexia, 118
pleroo, 101
pneumatikos, 4–5, 68
poieo, 52, 128

poneria, 139
poneros, 139
porosis, 57, 116, 118
porpolyo sa dimakitang mga bahandi, 56
propeta
  hentil, 103
  Karaang Testamento, 30, 38, 42, 51, 67
  mini, 79–80, 84, 86–87, 92
proseuchomai, 79–80
ptochos, 56–57
Pundamentalismo, 107

ra', 139
ra'a, 139
ra'ah, 139
Rahab, 30
ratsach, 82
ratsah, 37–38
reaksiyon, 18–22, 39, 43, 45, 47–48, 76, 95, 105, 111, 118
rebound, 5, 9–11, 15–17, 19–20, 27, 32, 36, 39–40, 42, 45, 47, 52, 55, 60, 63, 79, 100, 120–21, 125–26, 128, 130, 134, 138, 143
  pagkapakyas sa, 11, 15–16, 46, 57, 61
rema, 128, 132
rilihiyon, 30, 82, 90–91, 99, 106–09, 111, 122, 134
rituwal, 51, 92–93, 106–08, 111, 123, 126–27, 133, 142
riza, 46–47
ro'a, 139
Roma, 81, 136

sakit sa kaisipan, 19
sakit-sa-pangisip, 33, 100, 103–04
sala paingon sa kamatayon, 16, 29, 31–32, 35, 38, 40, 45, 48, 51, 62, 73–74, 77, 104, 133, 135–36, 142–43
Satanas, 40–41, 97, 99, 101, 108–09, 124, 137
  disipulo ni, 36
  kalibutanong sistema ni, 2, 14–15, 32, 54, 72
  magmamando sa, 80
  mga doktrina ni, 99, 101, 139
  mga puwersa ni, 13
  palisiya ni, 15, 24, 49, 86, 97, 126, 137–38
  panghunahuna ni, 2, 15, 137
  propaganda ni, 28–29, 34, 87, 99, 109
  prosekusyon ni, 53
Saul, Hari sa Israel, 42–43, 45, 143
sayup-nga-ilusyon, 19–20, 31, 43–44
sayup-nga-panahum, 32, 57, 60, 69, 71, 87, 104
seguridad, 62, 72
  ditinuud, 65, 87, 106, 108, 125, 140
sensitibo-kaayo, 19–20, 114, 117–18
sentro sa panumduman, 6, 29
shaker, 43–44
shama', 80–81
Shekinah nga Himaya, 62
shuv, 45
silot
  balaod sa doble, 60
  barahan sa, 77
  divine, 2, 11–12, 25, 27, 31–32, 36, 38–39, 42–43, 60–61, 63, 72, 74, 76, 89–90, 102, 142
  kamatayon, 110
  personal, 55
  sa Israel, 92
  sa Judah, 90
sirkumsisyon, 51
skotizo, 116
skotos, 67
Sodom ug Gomorrah, 49, 100
sosyalismo, 15, 29, 75, 96, 139
splagchnon, 23
stenazo, 77
sukwahing-proseso sa rebersiyonismo, 32–34, 40, 43–45, 52, 56–57, 67, 81, 85, 89, 92, 107
sumbouleuo, 57–58
sundalonhon
  kagun-uban sa, 83, 88, 91, 97
  kalig-on, 87, 89, 95, 125
  kalihukan, 89

katukuran, 95
pagkapildi, 83, 91, 97
pangalagad, 14

Taga-Laodicea, 53–58
talaiporos, 55, 57
tawhanong espiritu, 4–5, 68
tawhanong kamaayo, 12–15, 18, 24–25, 55, 86, 96, 98, 106, 109, 122, 124, 126, 134, 137–39
tawhanong panglantaw, 5, 24, 28, 49–50, 70, 87, 109–10, 143
tentasyon, 17, 47, 73–76
tetelestai, 47
Teyolohiya sa Kasabutan, 3
thiggano, 110
trentay-nwebe ka dimabakwi nga absoluto, 55
tlao, 57
to pneumati, 120–21
ton palaion anthropon, 120
toong lingin-nga-kabahin, 5–7, 22–25, 28–29, 31, 48, 50–51, 53, 66–67, 86, 99, 116–18, 124
tuphlos, 56–57
ulog-ulog, 33
uniporme sa himaya, 59
utopian nga panghunahuna, 29, 87, 96, 139

walang lingin-nga-kabahin, 5, 28–31, 67, 116
waybaroganan, 12, 34
waykatapusan
kahimtang, 10, 40
katigayunan, 58
kinabuhi, 1, 5, 55
mga ganti, 56
mga panalangin, 62, 135
paghukum, 98, 126–27
seguridad, 10, 40, 113, 130

yalad, 43–44
yirah, 61

zeleuo, 60–61
zoe, 116–17
zophos, 67

SUKARANON NGA MGA LIBRO NI R. B. THIEME, JR.
GIREKOMENDAR NGA HAN-AY

Ang Plano sa Dios
Ang Trinidad
Merkado sa Ulipon sa Sala
Ang Babag
Rebound ug Padayon sa Pag-abante!
Paghikling sa Sala
Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi
Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang Makasasala
Kusog sa Panghunahuna
Hetenismo
Divine nga Paggiya
Pag-ampo
Pagsaksi
Ang Mawaldason nga Anak

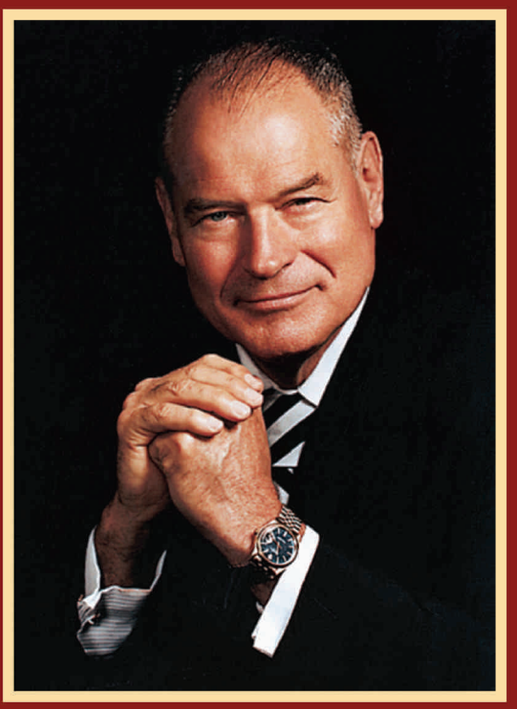
SA DOKTRINA NGA MGA PAGTOON SA BIBLIYA

Doktrina sa Bibliya, ang katibuk-an sa pagtulon-an nga gikuha gikan sa usa ka literal nga interpretasyon sa mga Kasulatan, mao ang sukaranan para sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya nagasangkap og espirituhanong pangpabaskog para sa Kristohanon (Mateo 4:4).

Ang kamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya dili mahimong ibaliwala (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagamando sa Kristohanon aron sa kahiladman nahiusab (Mga Taga-Roma 12:2). Kini nga pagkausab nagakinahanglan og usa ka adlaw-adlaw nga pagbag-o sa hunahuna pinaagi sa pagkat-on ug paggamit sa Pulong sa Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

Sa daghang katuigan ang sa doktrina nga Bibliya nga mga klase nga gitudlo pinaagi ni R. B. Thieme, Jr., misangkap og adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iyang kongregasyon. Mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs (English) maoy anaa sa walay bayad o obligasyon. Usa ka *Sa Doktrina nga mga Pagtoon sa Bibliya nga Katalogo* maoy ihatag diha sa paghangyo.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
P.O. Box 460829
HOUSTON, TEXAS 77056-8829
www rbthieme org
713-621-3740

Paghulagway ni Robert Becker

Si ROBERT B. THIEME, JR. (1918-2009) nagapabilin nga usa ka mahinungdanong tingog sa Kristiyanismo sa tibuuk kalibutan. Ang iyang makugihon, mapatin-awong pagtulon-an gibasi diha sa orihinal nga mga pinulongan sa Kasulatan sumala sa makasay-sayanong konteksto nga ang Bibliya nahasulat. Ang iyang binag-o nga mga sistema sa bokabularyo, mga ilustrasyon, ug bibliyanhong mga kategoriya sa klaro nga magpahayag sa dimasayup nga mga kamatuuran sa Pulong sa Dios. Si Thieme nakarekord og kapin sa napulog-usa ka libo ka mga oras sa mga sermon ug nakamantala og kapin sa usa ka gatus ka mga libro og naglukup hapit sa Bibliya.

Si Thieme migraduwar sa University of Arizona (Phi Beta Kappa) ug Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iyang seminaryo nga mga pagtoon napakgang tungud sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan nga sundalonhong serbisyo atol nga siya misaka ngadto sa ranggo nga tenyente koronel diha sa United States Army Air Corps. Pagkahuman sa iyang nagpadayon-pagtoon nga buhat sa 1950, siya nahimong pastor sa Berachah Church sa Houston, Texas. Ang iyang malukopon nga pagbansay sa Griyego, Hebreyo, teyolohiya, kasaysayan, ug mahitungud sa teksto nga panuki misangkap og pundasyon para sa iyang masuknaong propesyonal nga kinabuhi sa pagtoon ug pagpanudlo sa Pulong sa Dios. Si Thieme miretiro isip pastor sa Berachah Church human sa singkuwentay-tres ka katuigan sa matinud-anong serbisyo.

REBERSIYONISMO

Ngano man ang mga magtotoo usahay maglihok sama sa mga dimagtotoo? Sila ba naluwas sa tinuuray? Oo, kon sila nakatoo kang Jesu-Kristo sila naluwas sa tibuuk eternidad! Apan ang bisan-kinsang Kristohanon nga sa kanunay nagabatok sa plano sa Dios maoy sulud sa rebersiyonismo, ang espirituhanong pagkaunlod nakuha pinaagi sa wayhunong nga karnalidad ug pagsalikway o pagbaliwala sa doktrina sa Bibliya. Ang rebersiyonismo nagapatin-aw og ngano nga ang mga magtotoo magsundog sa mga dimagtotoo. Pinaagi sa rebersiyonismo ang sala mamahimong usa ka paagi sa pagkinabuhi. Apan, ang Dios pinaagi sa Iyang grasya sa kanunay nagasangkap og paagi sa pagbawi.

Paglikay sa mga lit-ag sa rebersiyonismo pinaagi sa rebound ug sa makanunayon nga espirituhanong pagtubo. Pinaagi sa doktrina sa Bibliya sulud sa imong kalag ikaw makaila-sa-kalainan tali sa tawhanong panglantaw, ang ekspresyon sa yawan-ong kahenyo ni Satanas, ug sa divine nga panglantaw, ang pagpadayag sa panghunahuna ni Kristo. Imbis sa pag-atras gumikan sa rebersiyonismo, pag-uswag ug pagkab-ot sa tumong, sa labawng-grasya nga kinabuhi!